

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ № 3**

Матеріали
підсумкової науково-теоретичної конференції
наукового товариства курсантів та студентів інституту
(Україна, м. Київ, 24-25 квітня 2019 року)

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ
ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ**

КИЇВ 2019

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

УДК 343.85 : 343.35 (062.534)

Редакційна колегія:

Андрєєв Д.В., директор ННІ № 3 НАВС, доктор юридичних наук, доцент;
Комаринська Ю.Б., заступник директора ННІ № 3 НАВС з навчально-методичної та наукової роботи, к.ю.н., доцент;
Власенко Т.І., науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції ННІ № 3 НАВС,

Рекомендовано до друку Вченою радою навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ від 30 травня 2019 року (протокол № 5)

Матеріали подано в авторській редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє висловлені позиції та не несе відповідальності за їх зміст.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ [Текст] : матеріали підсумкової науково-теоретичної конференції наукового товариства курсантів та студентів інституту (Україна, м. Київ, 24-25 квітня 2019 року): – К : Навч.-наук. інст. № 3 Нац. акад. внутр. справ, 2019. – 242 с.

Навчально-науковий інститут № 3
Національної академії внутрішніх справ, 2019

~ **НАУКОВІ ДОПОВІДІ** ~

Глушак Ю.А., студент 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної діяльності
та запобігання корупції ННІ № 3 Національної
академії внутрішніх справ, **Корж Є.М.**

ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ОПИТУВАННЯ ОСОБИ

Головним і найважливішим завданням сучасної правової держави є забезпечення безпеки й благополуччя суспільства, а також кожної окремої людини у суспільстві. Про це ще говорили такі дослідники, як Шарль Луї Монтенське, Томас Гоббс, Джон Локк, Жан Жак Руссо та інші. Сучасній державі для забезпечення цих завдань важливо зважати на уроки минулого, але не менш важливо враховувати потреби сьогодення й тенденції майбутнього.

Соціально-економічні перетворення, нестабільна політична ситуація, загроза поширення військової агресії Російської Федерації призвели до зростання кількості правопорушень і актуальним стає питання щодо їх запобігання. Профілактичні заходи, спрямовані на попередження їх вчинення. Такими заходами є «превентивні поліцейські заходи». Взагалі, превенція – це комплекс заходів, спрямованих на попередження можливого правопорушення. Таким чином, її основною метою є недопущення вчинення правопорушення. Інформування суспільства, регулювання системи покарань - це основні завдання, які ставить перед собою превенція. Це полягає, насамперед, у донесенні до суспільства тієї думки, що будь-яке протиправне діяння буде покаране, причому досить серйозно [1].

Серед державних органів публічного-адміністрування із забезпечення публічної безпеки і порядку та превенції правопорушень центральне місце займає Національна поліція. Превентивна діяльність здійснюється поліцейськими в процесі профілактики та запобігання вчиненню правопорушень, в ході реалізації превентивних заходів, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, організації роботи дозвільної системи, запобігання та припинення домашнього насильства тощо. Перелік превентивних заходів поліції на цьому не обмежується, він є доволі невичерпним та необмеженим.

Як зазначають українські дослідники О.М.Бандурка, О.І.Безпалова, О.В. Джафарова, О.І.Олефіртаінші, «превентивні поліцейські заходи – це дія або комплекс дій, що обмежують певні права і свободи людини, використання яких незавжди пов'язане з протиправною поведінкою конкретних осіб, застосовуються відповідно до закону для забезпечення

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

виконання покладених на поліцію повноважень із дотриманням встановлених законом вимог» [2, с. 106-107].

Відповідно до статті 31 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція може застосовувати такі превентивні заходи:

- 1) перевірка документів особи;
- 2) опитування особи;
- 3) поверхнева перевірка і огляд;
- 4) зупинення транспортного засобу;
- 5) вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території;
- 6) обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю;
- 7) проникнення до житла чи іншого володіння особи;
- 8) перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ;
- 9) застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;
- 10) перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб;
- 11) поліцейське піклування [3].

Застосовуючи превентивні поліцейські заходи, поліцейські створюють необхідні умови для неухильного додержання законів, виявлення і припинення різних правопорушень, відвертають можливі посягання на інтереси суспільства та держави, а також окремих осіб, які охороняються правом [4, с. 129].

На нашу думку необхідно більш детально зупинитися на нововведеному превентивному заході, як опитування особи. В статті 33 «Закону України про Національну поліцію» зазначено підстави та порядок дій поліцейських щодо опитування особи:

1. Поліцейський може опитати особу, якщо існує достатньо підстав вважати, що вона володіє інформацією, необхідною для виконання поліцейських повноважень.

Для опитування поліцейський може запросити особу до поліцейського приміщення.

2. Надання особою інформації є добровільним. Особа може відмовитися від надання інформації. Проведення опитування неповнолітніх допускається тільки за участю батьків (одного з них), іншого законного представника або педагога.

3. Перед проведенням опитування особи поліцейський роз'яснює їй підстави та мету застосування поліцейського заходу, якщо це не перешкодить виконанню поліцією повноважень, покладених на неї [3].

Опитування особи – це засіб спілкування поліцейського з громадянином, під час якого працівником поліції досягається мета, щодо

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

отримання інформації від особи, що опитується, про скоєнні кримінальні та адміністративні правопорушення або такі, що мають бути вчиненні, про осіб причетних до їх вчинення та про інші події, що мають значення для підтримання публічного порядку і громадської безпеки або такі, що належать до сфери діяльності поліцейських служб [5, с. 15].

В коментарі до статті 33 Закону України «Про національну поліцію» під опитуванням розуміється поліцейський захід збору інформації, шляхом звернення з питаннями до особи, тобто безпосереднього спілкування та фіксування відповіді опитуваного.

Підставами для проведення опитування особи є наявність відомостей про те, що особі відомі обставини, які мають значення для проведення опитування. Обсяг достатності інформації поліцейський визначає на власний розсуд з урахуванням конкретної ситуації.

Під час спілкування з опитуваною особою поліцейський повинен демонструвати тактовність, етичність, чуйність, ввічливість. За необхідності повинен запропонувати особі гарантії безпеки, захисту та в необхідних випадках забезпечити конфіденційність спілкування.

Завданням поліцейського під час опитування особи є подолання психофізичних бар'єрів, які можливо, виникають на початковому етапі спілкування, пропозиції, щодо надання інформації в процесі опитування.

Опитувана особа, має право відмовитися від надання інформації, якщо реалізація права на інформацію порушує громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб.

Проведення опитування неповнолітніх допускається тільки за участю батьків (одного з них), усиновлювачів, опікунів чи піклувальників, інших близьких родичів чи членів сім'ї, а також представників органів опіки чи піклування, установ і організацій, під опікою чи піклуванням яких перебуває неповнолітній, педагога або психолога. Це, зокрема, визначає особливості підготовки й проведення опитування неповнолітньої особи віком від 14 до 18 років або малолітньої особи віком до 14 років. Вік особи встановлюється в загальному порядку за відповідними документами, а в разі їх відсутності – іншим шляхом, зокрема, шляхом призначення судово-медичної або комплексної судової, медичної та психофізичної експертизи.

Запрошення осіб для проведення опитування неповнолітньої особи не обмежується лише їх присутністю, а й передбачає виконання ними певних обов'язків та надає таким особам певні права, як, наприклад, право ставити опитуваним особам запитання або висловлювати заперечення проти окремих із заданих неповнолітньому запитань.

Перед проведенням опитуванням особа має право вимагати пояснення з якою ціллю проводиться опитування. Проте виключення становлять обставини за яких роз'яснення причин опитування перешкоджає реалізації повноважень поліції. В таких випадках роз'яснення не надається. [6, с. 110 – 112]

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Підсумовуючи, можу сказати, що превентивні заходи є дуже важливими в нашій країні. Перш за все ці заходи покликані попереджати та відвертати правопорушення, які можуть трапитися з людиною. Застосовуючи превентивні заходи, працівники поліції створюють тим самим необхідні умови для неухильного додержання законів, виявлення і припинення різних правопорушень, відвертають посягання на суспільні відносини, які охороняються правом.

Список використаних джерел:

1. Превенція - це основа безпеки суспільства / Електронний ресурс : Режим доступу : 23.02.2019 <http://poradu.pp.ua/nauka/43731-prevencya-se-osnova-bezpeki-susplstva.html>
2. Посохова Я.С. Превентивна діяльність поліцейських : психологічні особливості здійснення // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2018
3. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-1>
4. Закон України « Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. унт-т внутр. справ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В.Сокурєнка ; [О.І. Безпалова, К.Ю. Мельник, О.О. Юхно та ін.; передм. В.В. Сокурєнка]. – Харків, 2016. – 408 с.
5. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях: Навчальний посібник. – К. : Видаництво «Центр учбової літератури», 2016. – 196 с.
6. Науково-практичний коментар розділів IV «Повноваження поліції» та розділів V «Поліцейські заходи» Закону України «Про національну поліцію» : Науково-практичний коментар / Кол. авт. – Х. : Право, 2016. – 178 с.

Дмитрів О.Р., студентка 2 курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Заросило В.В.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Відповідно до Закону України « Про запобігання корупції», спеціально уповноваженим суб'єктом у сфері протидії корупції одночасно з органами прокуратури, Національним антикорупційним бюро України, Національним агентством з питань запобігання корупції визначено і Національну поліцію.

Згідно з Законом України « Про національну поліцію», поліцейські підрозділи в Україні наділені повноваженнями щодо запобігання та протидії корупційним правопорушенням, а саме: здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню таких

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

правопорушень; виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживання у межах своєї компетенції заходів для їх усунення; вживання заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припинення виявлених кримінальних та адміністративних правопорушень у сфері протидії корупції [1]

На Національну поліцію покладено більшість повноважень, які стосуються запобігання і протидії корупції. Особливо це стосується викриття кримінальних корупційних правопорушень та адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією. Слід зазначити що тільки Національне агентство запобігання корупції та Національна поліція наділені правом складання протоколів про вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, передбачених ст.ст. з 172-4- по 172-9 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

За словами С.В Князева офіційні результати діяльності Національного агентства запобігання корупції показують, що протягом 2018 року ним було складено 350 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язаних з корупцією, в той же час Національною поліцією – 9223. Крім того, Національна поліція України викрила 2867 кримінальних корупційних правопорушень, сума матеріальних збитків за якими склала 1,4 млрд.грн., з яких відшкодовано – 516,3 млн.грн. [2].

Враховуючи, що корупційні правопорушення є вкрай латентними, наведені цифри вказують лише на так сказати надводну частину такого явища, як корупція, якщо її порівняти з айсбергом. Взагалі, за різними оцінками, до 6,5% від своїх середньорічних доходів підприємці в Україні витрачають на хабарі посадовим особам.

Незважаючи на те, що одне з центральних місць у загальнодержавному механізмі протидії корупції займають правоохоронні органи, самі вони також потерпають від корупції. Українським інститутом стратегій глобального розвитку та адаптації визнано три найбільш корумповані галузі в Україні: судова система (рівень корупції 66%), правоохоронна система (рівень корупції 64 %) та державна влада в цілому (рівень корупції 56%) [2].

З офіційних даних можна побачити, що протягом 2018 року правоохоронними органами за повідомленнями про вчинення поліцейськими кримінальних корупційних правопорушень розпочато 253 кримінальні провадження, найбільшу частку з яких склали провадження за фактами прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди (ст.368 КК України) та зловживання службовим становищем(364 КК України).

Факти корупції всередині правоохоронних органів особливо є неприйнятними, адже вони підривають довіру громадян до всієї системи правоохоронних органів та державних інституцій. І тому негативні прояви в діяльності правоохоронних органів, у тому числі пов'язаних з корупцією, призводять до руйнування державної системи, та посилення негативного ставлення до поліцейських як повноцінних представників влади та держави.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

У суспільстві набувають поширення думки про те, що працівники поліції використовують своє службове становище для задоволення власних інтересів і для них державні справи мають другорядне значення.

Поширення таких думок серед верств населення дає можливість подальшому розповсюдженню корупції, коли право свідомі громадяни, зневірившись у справедливості правоохоронної системи, можуть сприяти проявам корупції або особисто вчиняти такі дії.

Розглядаючи корупцію серед правоохоронних органів, в тому числі і в Національній поліції слід зазначити, що дане явище несе в собі подвійну загрозу: по-перше – нівелює інститут державної служби та авторитет державного управління серед громадян України, а по-друге – знижує ефективність боротьби з корупцією силами правоохоронних органів.

Разом з тим слід зазначити, що в правоохоронних органах працюють такі самі люди, що теж знаходяться під негативним корупційним впливом сучасного суспільства, з іншого боку, кожен з нас бажає бути впевненим, що правоохоронні органи повинні бути представлені людьми, що будуть викликати тільки захват, почуття безпеки і спокою суспільства.

Питання боротьби з корупцією в розрізі формування нової поліції набуває неабиякої актуальності, адже сподіватися на успіх без вирішення цієї нагальної проблеми марно.

Одним із найбільш важливих завдань становлення Національної поліції України – є покращення стосунків поліції з населенням, забезпечення їх партнерського характеру, оскільки ефективність роботи правоохоронного органу значною мірою залежить від активної позиції самих громадян. І тому важливим на шляху залучення широких мас населення до антикорупційної діяльності є розширення каналів інформаційного впливу, підвищення правової освіти. Зв'язок з громадськістю та громадськими організаціями має досить відчутно вплинути на запобігання і протидію корупції.

Корупції можна запобігти лише, коли кожний, незалежно від того, чи є він службовець чи пересічний громадянин, відчуває свою відповідальність за досягнення загальної мети – створення вільного від корупції суспільства.

І якщо ми дійсно хочемо бачити нових людей в системі правоохоронних органів, людей, які будуть далекі від корупційних думок і схильностей, ми не мусимо цих людей шукати, їх треба створювати. Для створення такого складу Національної поліції необхідно перш за все проводити ефективний відбір для роботи в системі Національної поліції.

Для правоохоронних органів треба приймати осіб, які мають бажання працювати в подальшому в системі правоохоронних органів, відчуття відповідальності за свої дії, відчуття бажання змінити себе і своє оточення на краще, почавши з самого себе. І тут не можна не до оцінити вплив навчальних закладів. В навчальних закладах, особливо в тих, де студенти отримують знання з правових дисциплін, перш за все повинні створюватися умови для глибокого аналізу явищ корупції та розроблення активних методів правової протидії.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2014 року. Відомості Верховної Ради України 2015, №40-41, ст.379.
2. Князєв С.В Діяльність Національної поліції к сфері запобігання і протидії корупції: матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток української держави в умовах активізації євроінтеграційних процесів» - К.,15.04.2019

Гнесь О.Р.,курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

ПИТАННЯ ОБРОБКИ БІОМЕТРИЧНИХ ДАНИХ

Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» [1]порушує норми Закону України від 01.06.2010 р. № 2297-VI «Про захист персональних даних» – рамкового закону у сфері захисту персональних даних [2].

Згідно частини третьої статті 6 Закону України № 2297-VI склад та зміст персональних даних мають бути відповідними, адекватними та ненадмірними стосовно визначеної мети їх обробки. У зв'язку із цим слід зазначити, що відповідно до частини 2 статті 4 Закону № 5492-VI визначені цим Законом уповноважені суб'єкти для обліку даних ведуть відомчі інформаційні системи (ВІС).

Реєстр, згідно частини п'ятої статті 7 Закону № 5492-VI, містить інформацію з ВІС уповноважених суб'єктів, якими є зокрема органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування (п. 3 ч. 1 ст. 2), а також МВС України (п. 8 ч. 1 ст. 2).

Таким чином, відповідно до Закону № 5492-VI усі зазначені суб'єкти зобов'язані надсилати до Реєстру інформацію, що містить персональні дані громадян України, іноземців та осіб без громадянства, зі своїх ВІС.

Окрім інших персональних даних з ВІС до Реєстру мають вноситися такі «чутливі» персональні дані, як біометричні дані (зокрема, відцифровані відбитки пальців рук особи).

Законом № 5492-VI передбачено, що відцифровані відбитки пальців рук особи після внесення до безконтактного електронного носія та видачі документа особі вилучаються з Реєстру та знищуються (абз. 2 ч. 7 ст. 7). Але тією самою статтею закріплено, що Порядок отримання, вилучення з Реєстру та знищення відцифрованих відбитків пальців рук встановлює Кабінет Міністрів України. Чинний Порядок, затверджений постановою уряду від 26.11.2014 р. № 669 (в редакції постанови КМ України від 18.08.2017 р. № 628) передбачає таке:

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

«3. До Реєстру вносяться відцифровані відбитки вказівних пальців рук особи ...

5. Отримання відцифрованих відбитків пальців рук особи здійснюється шляхом сканування за допомогою спеціального обладнання, яке входить до складу засобів Реєстру уповноважених суб'єктів.

6. Після сканування відцифровані відбитки пальців рук особи засобами Реєстру уповноважених суб'єктів передаються до відповідного вузла відомчої інформаційної системи уповноваженого суб'єкта та Головного обчислювального центру Реєстр.

8. Про факт видачі документа в Реєстрі робиться відповідна відмітка. Після проставлення відмітки відцифровані відбитки пальців рук вилучаються та знищуються з відомчої інформаційної системи уповноваженого суб'єкта з інформуванням про це Головного обчислювального центру Реєстру, який вилучає та знищує такі відбитки з Реєстру.

9. Уповноважені посадові особи Державного центру персоналізації документів, Головного обчислювального центру Реєстру та уповноважених суб'єктів складають електронні акти вилучення відповідно з Державного центру персоналізації документів, Реєстру та відомчих інформаційних систем уповноважених суб'єктів, а також електронні акти знищення відцифрованих відбитків пальців рук особи.

11. Після вилучення та знищення відцифрованих відбитків пальців рук особи в Реєстрі зберігаються їх шаблони, які використовуються з метою ідентифікації особи для оформлення, видачі, обміну передбачених Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» документів»[3].

На перший погляд, аналіз наведених вище норм Порядку свідчить про те, що з Реєстру зазначені відбитки вилучаються та знищуються, а зберігаються в Реєстрі тільки їх шаблони.

Але, по-перше, згідно статті 5 Закону № 5492-VI Реєстр є функціонально єдиною системою, що складається з головного та резервного обчислювальних центрів і вузлів уповноважених суб'єктів. По-друге, за змістом частини п'ятої статті 6 резервний обчислювальний центр забезпечує надійність збереження інформації центральної бази даних Реєстру шляхом дублювання інформації.

Однак, ні в Законі, ні в Порядку не закріплено, що відцифровані відбитки пальців рук вилучаються з подальшим знищенням із резервного обчислювального центру.

Отже, Закон № 5492 допускає, за замовчанням, можливість зберігання біометричних даних у резервному обчислювальному центрі Реєстру.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство

України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

2. Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI «Про захист персональних даних» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 669 «Про затвердження Порядку отримання, вилучення з Єдиного державного демографічного реєстру та знищення відцифрованих відбитків пальців рук особи» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>

Гречка В.П., курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

ЗАСТОСУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Як визначено частиною 2 статті 6 Конституції України, органи судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Згідно ч. 1 ст. 129 Конституції України суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним та керується верховенством права.

Однією з основних засад (принципів) адміністративного судочинства, що проголошено у п. 1 ч. 3 ст. 2 КАС України, є верховенство права.

Відповідно до частин 1, 2 статті 6 КАС України суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого, зокрема, людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини.

У ч. 1 ст. 8 Конституції України встановлено, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Згідно статті 147 Основного Закону України Конституційний Суд України здійснює офіційне тлумачення Конституції України. Діяльність Конституційного Суду України ґрунтується у тому числі на принципі обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків.

Отже, необхідно нагадати правову позицію Конституційного Суду України щодо принципу верховенства права.

Так, Конституційний Суд України зазначив, що верховенство права – це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. Суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує захист гарантованих Конституцією та

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

законами України прав і свобод людини і громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб, інтересів суспільства і держави (абзац другий, п'ятнадцятий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004).

Елементами верховенства права є принципи рівності і справедливості, правової визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі (абзац другий підпункту 5.4 пункту 5 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005).

Справедливість – одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Зазвичай справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки. У сфері реалізації права справедливість проявляється, зокрема, у рівності всіх перед законом. Справедливе застосування норм права – є передусім недискримінаційний підхід, неупередженість (абзац третій, четвертий, п'ятий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004).

Правову позицію щодо дотримання справедливості Конституційний Суд України висловив у Рішенні від 30 січня 2003 року № 3-рп/2003: «Правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення в правах. Загальною декларацією прав людини 1948 року передбачено, що кожна людина має право на ефективне поновлення в правах компетентними національними судами у випадках порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом (стаття 8). Право на ефективний засіб захисту закріплено також у Міжнародному пакті про громадянські та політичні права (стаття 2) і в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (стаття 13)» (абзац десятий пункту 9 мотивувальної частини).

Принцип правової визначеності означає, що «обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки» (абзац третій підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010).

Одним із елементів верховенства права є принцип пропорційності, який означає, зокрема, що заходи, передбачені в нормативно-правових актах, повинні спрямовуватися на досягнення легітимної мети та мають бути співмірними з нею (абзац третій підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної

частини Рішення Конституційного Суду України від 25 січня 2012 року № 3-рп/2012).

Список використаних джерел:

1. Конституція України: прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст.141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446.

Колпаков О.В., курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

***ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПІВ ВІДКРИТОСТІ І ПРОЗОРОСТІ ОБРОБКИ
ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ***

Згідно ч. 3 ст. 32 Конституції України кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею.

Те, що стосується порушення в Законі України від 20.11.2012 р. № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»[1] принципів відкритості і прозорості обробки персональних даних, цілком відноситься до порушення припису частини третьої статті 32 Конституції України.

Згідно статей 6, 8, 12 і 16 Закону України від 01.06.2010 р. № 2297-VI «Про захист персональних даних»:1) обробка персональних даних здійснюється відкрито і прозоро із застосуванням засобів та у спосіб, що відповідають визначеним цілям такої обробки (ч. 1 ст. 6);2) суб'єкт персональних даних має право на доступ до своїх персональних даних; отримувати не пізніше як за тридцять календарних днів з дня надходження запиту, крім випадків, передбачених законом, відповідь про те, чи обробляються його персональні дані, а також отримувати зміст таких персональних даних (п.п. 3, 4 ч. 2 ст. 8);3) суб'єкт персональних даних повідомляється про володільця персональних даних, склад та зміст зібраних персональних даних, свої права, визначені цим Законом, мету збору персональних даних та осіб, яким передаються його персональні дані:- в момент збору персональних даних, якщо персональні дані збираються у суб'єкта персональних даних;- в інших випадках протягом тридцяти робочих днів з дня збору персональних даних (ч. 2 ст. 12);4) суб'єкт персональних даних має право на одержання будь-яких відомостей про себе у будь-якого

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

суб'єкта відносин, пов'язаних з персональними даними, за умови надання інформації, визначеної у пункті 1 частини четвертої цієї статті, крім випадків, установлених законом (ч. 6 ст. 16)[2].

Статтею 9 Закону № 5492-VI, в свою чергу, перелічені права осіб, персональні дані яких внесені до Єдиного державного демографічного реєстру:

«1. Кожна особа, персональні дані (інформація про особу) якої внесені до Реєстру, має право на:

- 1) отримання інформації про наявність запису в Реєстрі стосовно неї;
- 2) вимогу щодо поновлення і виправлення інформації про неї;
- 3) забезпечення захисту своїх прав, якщо її запит або вимогу про виправлення своїх персональних даних не задоволено;
- 4) безоплатне отримання довідки про внесення інформації до Реєстру або витягу з Реєстру.

2. Перелік прав, передбачений частиною першою цієї статті, не є вичерпним, законами України можуть бути передбачені інші права осіб, персональні дані (інформація про особу) яких внесені до Реєстру»[1].

Необхідно звернути увагу на те, що в Законі № 5492-VI немає посилання на права суб'єктів персональних даних, гарантовані статтею 8 Закону № 2297-VI, який було прийнято раніше за Закон № 5492-VI. Таким чином, частина 2 статті 9 Закону № 5492-VI є, фактично, можливою перспективою на невизначене майбутнє.

Таким чином, всупереч вимогам частини третьої статті 32 Конституції України та статей 8, 12, 16 Закону № 2297-VI право на доступ до персональних даних, що внесені до Реєстру, в Законі № 5492-VI не закріплено. Замість цього особа має право лише на отримання інформації про наявність запису в Реєстрі стосовно неї (пункт 1 частини першої статті 9), а також право на отримання довідки про внесення інформації до Реєстру або витягу з Реєстру (пункт 4 частини першої статті 9).

Додатком до Порядку ведення Єдиного державного демографічного реєстру та надання з нього інформації, взаємодії між уповноваженими суб'єктами, а також здійснення ідентифікації та верифікації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 р. № 784, встановлено форму довідки та, відповідно, її реквізити, серед яких зокрема перелік персональних даних, які особа може отримати про себе з Реєстру. Такими даними є: прізвище, ім'я, по батькові особи; дата народження; громадянство; стать; унікальний номер запису в Реєстрі; реєстраційний номер облікової картки платника податків; місце народження; місце проживання.

Але вся зазначена інформація і так є відомою для особи, що звертається за довідкою про внесення інформації до Реєстру. Таким чином, усі інші персональні дані, які згідно Закону № 5492-VI повинні збиратися до Реєстру, є закритою інформацією для особи.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Наявність в частині 1 статті 10 Закону № 5492-VI простого посилання на Закон № 2297-VI не надає жодних гарантій того, що обробка персональних даних в Реєстрі дійсно відбувається з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

Список використаних джерел:

1. Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

2. Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI «Про захист персональних даних» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

Корнійчук Б.А., курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

УТВЕРДЖЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

За змістом частини 1 статті 32 Основного Закону України ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Відповідно до частини другої статті 3 Конституції України головним обов'язком держави є утвердження і забезпечення прав і свобод людини. Конституційний Суд України в рішенні від 24 грудня 2004 року № 22-рп/2004 зазначив, що забезпечення прав і свобод, крім усього іншого, потребує, зокрема, законодавчого закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення кожним громадянином прав і свобод (абзац 4 підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

У правовій державі будь-який закон має відповідати конституційним положенням в їх системному зв'язку. Такий методологічний підхід є особливо необхідним, коли дії законодавця стосуються прав людини і громадянина, оскільки держава (всі її владні інститути) відповідає перед людиною за свою діяльність, а утвердження прав і свобод людини є її головним обов'язком (частина друга статті 3 Конституції України).

Верховна Рада України ухвалювала в 1996 році Конституцію України – суверенної держави, дбаючи, зокрема, про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя (абзац четвертий преамбули). Саме тому в статті 21 Конституції України проголошено, що права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними.

Право особи на приватність, гарантоване положеннями Конституції України, не тільки зобов'язує державу утримуватись від будь-яких дій, які б

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

могли його порушувати, але й за певних обставин передбачає позитивні зобов'язання активно забезпечувати ефективно дотримання права на невторчання в особисте життя.

Такий припис є доктринальним, ним визначено стратегію відносин держави (сукупність інститутів влади) із суспільством в цілому і його громадянами зокрема. Суть цієї стратегії ставить право парламенту на прийняття правових актів у певні межі.

Верховна Рада України, приймаючи Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» (далі – Закон № 5492-VI), повинна була керуватися прямим застережувальним приписом частини третьої статті 22 Конституції України, який забороняє при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів звужувати зміст та обсяг існуючих прав. Конституцієдавець заборонив такі дії навіть при внесенні змін до Основного Закону України (частина перша статті 157 Конституції України).

Право законодавчого органу на прийняття законів не є абсолютним і необмеженим, його обмежують норми Конституції України.

Приписи частини першої статті 92 Конституції України про те, що відповідні правовідносини у суспільстві визначаються лише законами, вказують, що ці питання не можуть бути врегульовані ніякими іншими нормативно-правовими актами, крім законів, але не дають підстав для ствердження про безапеляційне, абсолютне право парламенту приймати закони «на свій смак чи розсуд». Таке право парламенту обмежене приписами інших норм Конституції України.

Положення частини другої статті 32 Конституції України (згідно якої не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини) також не дають права Верховній Раді України на абсолютну поведінку при прийнятті законів.

Словосполучення «крім випадків, визначених законом» не дозволяє парламенту на свій розсуд вирішувати, коли забезпечувати особі право на невторчання у приватне життя, а коли обмежити таке право. Тобто це словосполучення не «розв'язує руки парламенту».

Зазначене словосполучення є нормою-винятком в загальному праві на невторчання у приватне життя особи. Цей виняток не може мати тенденцію до збільшення свого обсягу і особливо стосовно обмеження раніше існуючого права. Виняток із правила не може домінувати над правилом.

Законом № 5492-VI звужено право людини і громадянина на невторчання в особисте і сімейне життя, оскільки відповідно до цього Закону до демографічного реєстру з метою «обліку інформації про реєстрацію місця проживання чи місця перебування» має збиратися конфіденційна інформація стосовно громадян, іноземців та осіб без громадянства, яка наявна в відомчих

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

інформаційних системах центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування (п. 3 ч. 1 ст. 2).

Масштаб втручання, передбаченого Законом № 5492-VI, не виправдується такими інтересами. І зокрема інтересами економічного добробуту, з якими найбільше пов'язана проголошена мета ведення Реєстру (отже, і мета обробки персональних даних в Реєстрі): облік інформації про реєстрацію місця проживання чи місця перебування.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

Лагодич Т.П., курсант 3-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

ПИТАННЯ ДОСТУПУ ДО ПЕРСОНАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В АСПЕКТІ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ

На розгляді в Комітеті Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності станом на сьогодні знаходиться законопроект, зареєстрований 14.03.2019 р. за № 10121-1, ініціатором якого є н.д. А.А. Кожем'якін, Голова цього парламентського комітету [1].

Майже ідентичний за текстом(включаючи текст Пояснювальної записки) законопроект, зареєстрований під № 10121 01.03.2019 р., було відкликано ініціатором, іншим народним депутатом.

Уся різниця законопроектів у тому, що – на відміну від знятого з розгляду законопроекту № 10121 від 01.03.2019 р. А.А. Кожем'якін у своєму проекті пропонує ввести до системи органів, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, Державне бюро розслідувань.

Така однобічна «занепокоєність» питаннями протидії організованій злочинності з боку суб'єктів законодавчої ініціативи викликає необхідність якомога більш прискіпливого аналізу пропонованих «змін до деяких законів України щодо протидії організованій злочинності».

Наприклад, щодо змін і доповнень до п. г) ч. 2 ст. 12 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» слід вказати наступне.

«Одержувати інформацію з автоматизованих інформаційних і довідкових систем та банків даних(як це звучить у чинній редакції) і «одержувати інформацію шляхом безпосереднього доступу до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та баз (банків)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

даних, власниками (держателями) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування» – це зовсім різні речі.

В пропонованій редакції виникають корупціогенні ризики внаслідок можливих службових зловживань стосовно інформації, яка міститься в інформаційних системах державних органів та органів місцевого самоврядування. Передусім, виникає небезпека свавільного втручання працівників уповноважених органів (підрозділів) у приватність, що є порушенням ратифікованих в установленому порядку міжнародно-правових документів: статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, і, відповідно, статті 32 Конституції України.

Частина третя статті 22 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» («Гарантії прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб під час здійснення заходів боротьби з організованою злочинністю») потребує редагування. Зокрема, в законопроекті передбачено, що:

«3. Одержана спеціальними (уповноваженими) підрозділами та їх співробітниками інформація, не пов'язана з вчиненням злочинів чи інших правопорушень з боку фізичних та юридичних осіб, не може використовуватися на шкоду правам та законним інтересам цих осіб.

Документи та інші джерела, що містять таку інформацію, підлягають знищенню не пізніше шести місяців з дня їх одержання відповідним спеціальним (уповноваженим) підрозділом».

Але згідно ч. 8 ст. 6 та ч. 4 ст. 15 Закону України від 01.06.2010 р. № 2297-VI «Про захист персональних даних»:

«Персональні дані обробляються у формі, що допускає ідентифікацію фізичної особи, якої вони стосуються, не довше, ніж це необхідно для законних цілей, у яких вони збиралися або надалі оброблялися.

Персональні дані, зібрані під час виконання завдань оперативно-розшукової чи контррозвідувальної діяльності, боротьби з тероризмом, видаляються або знищуються відповідно до вимог закону».

Таким чином, одержана під час виконання завдань оперативно-розшукової чи контррозвідувальної діяльності, боротьби з тероризмом інформація (у випадку, якщо це – персональні дані), не пов'язана з вчиненням злочинів чи інших правопорушень з боку фізичних та юридичних осіб, має бути знищена одразу ж, оскільки вже відсутня зазначена вище законна мета (виконання завдань оперативно-розшукової чи контррозвідувальної діяльності, боротьба з тероризмом).

Разом із тим, відповідно до частини 3 статті 6 Закону України «Про захист персональних даних» склад та зміст персональних даних мають бути відповідними, адекватними та ненадмірними стосовно визначеної мети їх обробки. А згідно частини п'ятої цієї ж статті обробка персональних даних здійснюється для конкретних і законних цілей, визначених за згодою суб'єкта

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

персональних даних, або у випадках, передбачених законами України, у порядку, встановленому законодавством.

У свою чергу, вказані норми дублюють відповідні положення Конвенції Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних від 28.01.1981 року.

Отже, зміст пропонованої редакції частини третьої статті 22 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» має бути приведено із європейськими стандартами у сфері захисту персональних даних.

Список використаних джерел:

1. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо протидії організованим злочинностям» (реєстр. № 10121-1 від 14.03.2019 р.) // [Електронний ресурс] – Режим доступу :http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65677

Нагорнюк О.В., курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

ПИТАННЯ СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

Згідно п. 6 ч. 1 ст. 296 КАС України в апеляційній скарзі зазначаються обґрунтування вимог особи, яка подала апеляційну скаргу, із зазначенням того, у чому полягає неправильність чи неповнота дослідження доказів і встановлення обставин у справі та (або) застосування норм права[1].

Відповідно до ч. 1 ст. 317 КАС України визначено підстави для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення, якими є:

- 1) неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи;
- 2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими;
- 3) невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, обставинам справи;
- 4) неправильне застосування норм матеріального права або порушення норм процесуального права.

Додатково слід нагадати відповідні норми із глави 5 «Докази та доказування» Розділу I «Загальні положення» КАС України.

Доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи (частина 1 статті 72).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування. Предметом доказування є обставини, які підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення. Сторони мають право обґрунтовувати належність конкретного доказу для підтвердження їхніх вимог або заперечень. Суд не бере до розгляду докази, які не стосуються предмета доказування (стаття 73).

Достовірними є докази, на підставі яких можна встановити дійсні обставини справи (стаття 75).

Достатніми є докази, які у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування. Питання про достатність доказів для встановлення обставин, що мають значення для справи, суд вирішує відповідно до свого внутрішнього переконання (частини 1, 2 статті 76).

Суд оцінює докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні. Жодні докази не мають для суду наперед встановленої сили. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності. Суд надає оцінку як зібраним у справі доказам в цілому, так і кожному доказу (групі однотипних доказів), що міститься у справі, мотивує відхилення або врахування кожного доказу (групи доказів) (стаття 90).

Відповідно до ст. 242 КАС України рішення суду повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим.

Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права.

Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні, з наданням оцінки всім аргументам учасників справи.

Крім того, судові рішення має відповідати завданню адміністративного судочинства, визначеному цим Кодексом.

За змістом ч. 5 ст. 125 Конституції України, адміністративні суди діють з метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин[2].

Завданням адміністративного судочинства, згідно ч. 1 ст. 2 КАС України, є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Список використаних джерел:

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446.

2. Конституція України: прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст.141.

Супрун В.М., курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

РЕЗОЛЮЦІЇ ООН ЯК ДЖЕРЕЛО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Згідно абзацу 2 підпункту 1 пункту 4 Рекомендацій парламентських слухань на тему «Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України» (схвалених постановою Верховної Ради України від 31.03.2016 р. № 1073-VIII) [1] парламенту вказувалося забезпечити розгляд і прийняття проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для України (реєстр. № 3224), тобто нині діючого Закону № 1474-VIII.

Абзацом 8 підпункту 2 пункту 1 зазначених рекомендацій Кабінету Міністрів України, в свою чергу, було доручено забезпечити включення основних питань з розбудови інформаційного суспільства в Україні до Програми діяльності Кабінету Міністрів України, проектів державних програм економічного і соціального розвитку України, інших прогностичних і програмних документів економічного і соціального розвитку, передбачених Законом України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», взявши до уваги реалізацію відповідних міжнародних документів, зокрема резолюцій Генеральної Асамблеї ООН «Право на недоторканність приватного життя в цифрове століття» від 18.12.2013 р. № A/RES/68/167, «Право на недоторканність приватного життя в епоху цифрових технологій» від 18.12.2014 р. № A/RES/69/166[2, 3].

В обох резолюціях Генеральна Асамблея ООН, по-перше, підтверджує право на недоторканність приватного життя, згідно з яким ніхто не повинен зазнавати свавільного чи незаконного втручання в його особисте і сімейне життя, свавільних чи незаконних посягань на недоторканність його житла або таємницю його кореспонденції, і право на захист закону від такого втручання чи таких посягань, як це передбачено у ст. 12 Загальної декларації прав людини і у ст. 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

По-друге, ГА ООН підтверджує, що ті самі права, які людина має в офлайновому середовищі, повинні також захищатися і в онлайн-овому середовищі, включаючи право на недоторканність приватного життя (тобто мається на увазі заборона втручання в приватне життя у тому числі в процесі автоматизованої обробки персональних даних).

Нарешті, ГА ООН закликає усі держави поважати і захищати право на недоторканність приватного життя, а також вживати заходів, з тим, щоб покласти край порушенням цих прав і створити умови для запобігання таким порушенням, у тому числі шляхом забезпечення того, щоб національне законодавство, яке цього стосується, відповідало їх міжнародним зобов'язанням по міжнародному праву прав людини.

Список використаних джерел:

1. Постанова Верховної Ради України від 31.03.2016 р. № 1073-VIII «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України»» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 17, ст.191.
2. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Право на недоторканність приватного життя в цифрове століття» від 18.12.2013 р. № A/RES/68/167 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://undocs.org/ru/A/HRC/68/167>
3. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Право на недоторканність приватного життя в епоху цифрових технологій» від 18.12.2014 р. № A/RES/69/166 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://undocs.org/ru/A/HRC/69/166>

Федичканич А.В., курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Домашнє насильство залишається однією з найгостріших соціальних проблем. В Україні воно є латентним явищем, яке виходить на поверхню тільки тоді, коли приховувати проблему вже неможливо. Домашнє насильство зумовлює значні медико-демографічні втрати, що визначаються безповоротними втратами населення, отриманням тяжких травм та інвалідизацією постраждалих, погіршенням репродуктивного здоров'я та імовірністю тривалих психологічних розладів у жертв насильства. Окрім безпосередньої шкоди для здоров'я постраждалих, насильство в сім'ї має вагомі суспільні наслідки, які вимірюються економічними збитками, пов'язаними з непрацездатністю потерпілих, вартістю функціонування системи державних послуг для жертв насильства тощо. Не менш вагомими є нематеріальні збитки, пов'язані з психологічними наслідками пережитого

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ ЖОРСТОКІМ НАСИЛЬСТВУ

насильства для дітей, які стали його свідками. Це визначає високу актуальність досліджень проблематики домашнього насильства в Україні, наукового пошуку найбільш ефективних механізмів запобігання насильству.

Термін «насильство», згідно «Словника російської мови» С. Ожегова, може тлумачити як: «1) примушення, утиск, тиск, натиск, застосування фізичної сили; 2) примусова дія на кого-небудь; 3) утиск, беззаконня» [1]. Під насильством зазвичай розуміють: побиття; сексуальне насильство; знущання; брудні лайки, образи; приниження; маніпулювання; присилування; моральний та психологічний тиск; примус; звинувачення, формування почуття провини; безпідставне покарання; насильне обмеження, в тому числі й інформаційне; ігнорування; ізоляція (наприклад, заборона працювати); економічний контроль; насилля на національному ґрунті; примус до шлюбу; насилля на релігійному ґрунті; сексуальні домагання; зґвалтування; примус до проституції; секс-продаж; державний тиск; фемінізація бідності; домашнє насильство.

Відповідно до положень Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» домашнім насильством є діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

З метою посилення запобігання та протидії домашньому насильству силами правоохоронних органів Законом передбачено розширення повноважень Національної поліції України. Так, до повноважень Національної поліції віднесено прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, у тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей. До нових повноважень поліції віднесено анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством. Поліцейські можуть проникати до житла особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням вчинюваного акту домашнього насильства, у разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи. До спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству належать: 1) терміновий заборонний припис стосовно кривдника; 2) обмежувальний припис стосовно кривдника; 3) взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи; 4) направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Не дивлячись на те, що законодавство про попередження насильства в сім'ї наділяє нас досить широкими можливостями щодо звернення до органів та установ за допомогою у ситуації сімейного насильства, це питання все ще гостро стоїть як соціальна проблема, яка потребує детальнішого вивчення з метою більш ефективного врегулювання.

Отже, на сьогоднішній день проблема домашнього насильства в Україні посідає досить значне місце. Законодавство у сфері протидії та запобіганню домашньому насильству реформується та удосконалюється шляхом розширенням кола повноважень правоохоронних органів, зокрема Національної поліції, щодо врегулювання даної проблеми, однак, воно стане ефективним інструментом захисту від насильства в родині лише за умови широкого доступу до інформації із проблеми профілактики насильства в сім'ї, плідного співробітництва громадських організацій та органів влади й місцевого самоврядування, а також активної протидії кожного з нас в цьому принизливому для людської гідності явищу.

Список використаних джерел:

1. Ожегов С.И. Словарь русского языка / Под ред. члена-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. – М. : «Русский язык», 1989. – 679 с.
2. Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст.35.
3. Дмитренко М.І. Попередження насильства в сім'ї: Метод. рекомендації / М.І. Дмитренко, М.В. Тропінін, П.О. Власов. – Дніпропетровськ : Юрид. ін-т МВС України, 2001.

Чурсіна О.І. курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

ЗАСТОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

Створенням Єдиного державного демографічного реєстру (далі – Реєстр), навіть і з належним ступенем захисту інформації, спотворено концептуальне спрямування і сутність статті 3 Конституції України щодо зобов'язань держави перед людиною як найвищої соціальної цінності, а не навпаки – людини перед державними органами.

Реєстр є, за визначенням, інформаційно-телекомунікаційною системою, в якій здійснюється автоматизована обробка персональних даних. Відтак, законодавство, яким запроваджено цей Реєстр, повинно відповідати правовим (і в тому числі європейським) стандартам у сфері захисту персональних даних.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Як відзначено у Доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини за 2013 рік, практика ведення державою єдиного реєстру, що містив би настільки великий об'єм чутливої інформації про особу, є доволі малопоширеною серед держав – сторін Конвенції Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних. Як приклад, можна навести Литву, де діє подібний реєстр. Однак і населення цієї держави, і її площа удвічі менші, ніж в Україні. Тому порівняння доцільності ведення таких реєстрів видається нелогічним.

Натомість, якщо звернутись до досвіду інших держав, зокрема Франції, ФРН та Нідерландів, то помітимо, що у жодній з них не передбачено створення аналогів ЄДДР. Більше того, у ФРН взагалі не передбачено створення єдиного реєстру населення [1].

Федеральний Конституційний Суд ФРН ще в 1969 році заявив, що «реєстрація і каталогізація громадян, яка впливає на особистість даних громадян у цілому», несумісні з основним правом на захист людської гідності, на що держава не має права навіть за умови анонімності одержання статистичної інформації (<http://khp.org/ru/index.php?id=1084703792>).

Зазначену думку було розвинуто в рішенні Федерального Конституційного Суду Німеччини 1983 року, присвяченому закону про перепис населення, де вказується, що з правом на інформаційне самовизначення (аналогічне праву на захист персональних даних) є несумісний суспільний порядок, як і підтримуюча його правова система, при яких жодному громадянину невідомо, хто, що, коли і за яких обставин знає про нього. Той, в кого є побоювання стосовно того, що відомості про його відмінну поведінку постійно фіксуються, тривалий час зберігаються, використовуються і передаються, намагатиметься не привертати уваги до своїх дій.

Подібна ситуація наносить шкоду не лише праву окремої людини на розвиток його особистості, але й суспільному добробуту, оскільки самовизначення є основною умовою існування вільного і демократичного суспільства, заснованого на свободі громадян діяти і брати участь в громадському житті. З цього слідує: в сучасних умовах обробки даних вільний розвиток особистості передбачає захист окремої людини від необмеженого збору, зберігання, використання і поширення її персональних даних. Такий захист забезпечується основними конституційними правами. Таким чином, основні права гарантують окремій людині право самостійно приймати рішення про розголошення або використання її персональних даних (1983 BVerfGE 65, 1).

Створення Реєстру з метою захисту національної безпеки та охорони громадського порядку дуже добре вписується у перелік підстав для правомірного втручання у приватність, за змістом пункту 2 статті 8 Європейської Конвенції з прав людини, але в Законі 5492-VI такої мети обробки персональних даних (створення Реєстру) не закріплено. Не можна на

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

свій розсуд визначати мету ведення Реєстру і, відповідно, будувати на основі цього свої подальші висновки.

Згідно ч. 2 ст. 32 Конституції України не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Але мета обробки персональних даних, згідно Закону № 2297-VI має міститися у законах, підзаконних актах (і т. ін. по тексту статті 6) і відповідати законодавству про захист персональних даних[2].

Визначена у Законі України «Про Єдиний державний демографічний реєстр» [3] мета ведення Реєстру суперечить як законодавству України про захист персональних даних, так і ст. 8 Європейської Конвенції з прав людини та практиці Європейського Суду з прав людини.

Список використаних джерел:

1. Доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини за 2013 рік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.ombudsman.gov.ua>
2. Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI «Про захист персональних даних» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
3. Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

Ящук М.А., курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС, **Волох О.К.**

ПРАВО НА ПРИВАТНІСТЬ

Згідно Закону України «Про інформацію» до конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження (ч. 2 ст. 11) [1]. Конституційний Суд України в абзаці першому пункту 1 резолютивної частини Рішення від 30 жовтня 1997 року № 5-зп відніс до конфіденційної інформації про фізичну особу, крім вказаної, ще й відомості про її майновий стан та інші персональні дані.

Таким чином, Конституційний Суд України вважає, що перелік даних про особу, які визнаються як конфіденційна інформація, не є вичерпним (абзаци 5 і 6 пункту 3.2 мотивувальної частини рішення КСУ від 20.01.2012 р. № 2-рп/2012).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

За Цивільним кодексом України зміст права на недоторканність особистого і сімейного життя як одного з видів особистого немайнового права полягає в тому, що фізична особа вільно, на власний розсуд визначає свою поведінку у сфері свого приватного життя і можливість ознайомлення з ним інших осіб та має право на збереження у таємниці обставин свого особистого життя (статті 270, 271, 301). Фізична особа не може відмовитися від особистих немайнових прав, а також не може бути позбавлена цих прав (частина третя статті 269 Цивільного кодексу України)[2].

Особистим життям фізичної особи є її поведінка у сфері особистісних, сімейних, побутових, інтимних, товариських, професійних, ділових та інших стосунків поза межами суспільної діяльності, яка здійснюється, зокрема, під час виконання особою функцій держави або органів місцевого самоврядування.

Сімейне життя – це особисті майнові та немайнові відносини між подружжям, іншими членами сім'ї, яке здійснюється на засадах, визначених у Сімейному кодексі України: кожна особа має право на повагу до свого сімейного життя (частина четверта статті 4); ніхто не може зазнавати втручання в його сімейне життя, крім випадків, встановлених Конституцією України (частина п'ята статті 5); регулювання сімейних відносин здійснюється з урахуванням права на таємницю особистого життя їх учасників, їхнього права на особисту свободу та недопустимості свавільного втручання у сімейне життя (частина четверта статті 7) та інше.

Конституційний Суд України виходить з того, що неможливо визначити абсолютно всі види поведінки фізичної особи у сферах особистого та сімейного життя, оскільки особисті та сімейні права є частиною природних прав людини, які не є вичерпними і реалізуються в різноманітних і динамічних відносинах майнового та немайнового характеру, стосунках, явищах, подіях тощо. Право на приватне та сімейне життя є засадничою цінністю, необхідною для повного розквіту людини в демократичному суспільстві, та розглядається як право фізичної особи на автономне буття незалежно від держави, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб (п. 3.1 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 20.01.2012 р. № 2-рп/2012).

Відповідно до пункту 1 резолютивної частини рішення Конституційного Суду України від 20.01.2012 р. № 2-рп/2012 збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди державою, органами місцевого самоврядування, юридичними або фізичними особами є втручанням в її особисте та сімейне життя. Таке втручання допускається винятково у випадках, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ «Про інформацію» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 48, ст.650.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356.

Пендюра М.М.

доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук,
доцент

НАЦІОНАЛЬНІ ДУХОВНІ ЦІННОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Духовні цінності суспільства, що становлять фундамент первинних каменів суспільного буття, є найвищим рівнем регуляції соціальних процесів, що формують усталену систему суспільних відносин і зміцнюють соціум. На думку вітчизняних вчених, з поглядами яких треба погодитись, однією з причин виникнення реальної загрози самознищення суспільства є втрата людством універсальної ціннісної системи, що спирається на вищі духовні та моральні абсолюти [1, 2]. Як вважають учені, одним із шляхів виходу людства з глобальної кризи є передусім створення ґрунтовних духовних засад, які забезпечували б усталеність і безпеку суспільного розвитку, переорієнтацію свідомості з утилітарних, споживацьких на вищі ціннісні засади, актуалізацію моральних імперативів і повернення до духовних витоків. Різні аспекти цієї проблеми відображено в монографічних дослідженнях і статтях вітчизняних та зарубіжних авторів, зокрема: Г. Горака, С. Кримського, С. Пирожкова, С. Сьоміна, Л. Шершньова, О. Українчука та ін.

Актуальність даної теми зумовлена нагальною соціальною потребою в науковому обґрунтуванні та практичному впровадженню духовних ціннісних основ як соціокультурної передумови безпеки молодого українського суспільства в умовах світової кардинальної зміни ціннісних орієнтацій та загострення на цьому підґрунті регіональних і глобальних небезпек. Про наявність проблеми і соціальну потребу в її розв'язанні свідчить суперечність між важливістю ролі духовних цінностей, яку вони відіграють у безпеці суспільства, і реальним критичним станом духовності українського суспільства.

Дослідження духовних засад суспільства передбачає з'ясування ролі духовного чинника в історичному процесі. В історії суспільства відомо багато прикладів, коли духовний чинник відігравав визначальну роль у долі цілих націй. Мислителі наголошують, що конфуціанська мораль сприяла стабільному існуванню та розвитку Китайської цивілізації. Загальновідомим є історичний факт про те, що імперію Арабського халіфату було створено на ціннісних засадах ісламу [3]. Багато написано про вплив християнських духовних основ на політичний, соціальний і культурний розвиток Київської Русі, на зростання її зовнішньополітичного авторитету серед цивілізованих держав світу.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Унаслідок переходу суспільства в фазу різнорівневого галопуючого інформаційного розвитку і підвищення ролі інформаційних технологій, економічний та технологічний прогреси, безпека суспільства дедалі більше визначатиметься духовно-інтелектуальним розвитком соціуму [4]. Інформаційну й духовну сфери, аналітики розглядають як «поле бою» нового сучасного та майбутнього типу війн – духовно-моральних, які ведуть за цінності та інтереси. Така війна, вважає Л. Шершньов, «б'є по сутнісній основі людини, її свідомому, культурному ядру, моральності, ментальності» [5]. Стислий історичний аналіз показує закономірну кореляцію духовних і соціально-політичних процесів, якою не можна нехтувати, визначаючи сучасну стратегію національної безпеки України в умовах євроінтеграційних процесів.

Відправною точкою аналізу ролі духовних цінностей у розбудові сучасного суспільства є існуюче, в традиції раціональної філософії, розуміння духовності як взаємодії розумово-споглядальних та вольових процесів, що об'єктивуються в артефактах культури. Тобто поняття духовності як процесу виражає тісний взаємозв'язок ідеального і діяльнісного, результатом якого є духовна культура, відображена в цінностях. С. Кримський визначає духовність як «ціннісне домобудівництво» не лише індивіда, а й нації – як «ціннісний досвід людства». Г. Горак розглядає духовність через поняття духу як сукупність смислових та ідейних надбань людства в процесі його історичного розвитку, акумульованих у відповідних духовних формах, до яких вона відносить всі форми суспільної свідомості, норми, цінності та ідеали. Трансляційними каналами духовності вона вважає освіту, виховання, ідеологію, просвіту, культуру і засоби масової інформації [6]. М. Гартман до переліку духовних явищ і процесів додає мову, звичаї, погляди, право, мораль, світогляд і науку [7]. Але сутнісний бік духовності, як ми бачимо, відображає зміст духовних цінностей як вищих соціокультурних регуляторів соціальної системи.

Згідно з поглядами, що склалися в класичній філософії, суттєвими критеріями, які визначають вектор людської діяльності, є вищі духовні сенсоутворювальні цінності добра, істини, краси, віри, надії та любові, що становлять ядро ціннісної системи культури будь-якого соціуму. Вищі духовні цінності, репрезентуючи систему значущостей, цілей та ідеалів певного соціуму, розглядають як критерії рівня цивілізованості суспільства, що визначають соціокультурний зміст і спрямованість історичного процесу.

В умовах розширення можливостей маніпулювання свідомістю на підставі руйнації старих ідеологічних ціннісних систем і штучного створення нових духовних та політичних кумирів сьогодення, роль вищих цінностей як духовної основи стабільності соціуму зумовлена, на нашу думку, також специфічними ідеологічними функціями. Духовні ідеали, визначаючи вищі сенси існування і спрямованість суспільного розвитку, становлять «духовний код» соціуму, виконують функцію духовного єднання і зміцнення українського суспільства як політичної нації. Система духовних цінностей і

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

моральних норм є однією з важливих умов забезпечення політичної та соціальної стабільності соціуму. Вона виконує роль імунної системи соціального організму, яка захищає його від інфікування руйнівними і деструктивними ідеями насильства, ксенофобії, радикального націоналізму, сепаратизму, моральної уседозволеності тощо. Найвищі цінності формують ядро духовного потенціалу суспільства, духовний стрижень особистості, забезпечуючи її духовну і морально-вольову стійкість, націленість на відстоювання національних інтересів, захист національного суверенітету і територіальної цілісності України.

Список використаних джерел:

1. XXI век: мир между прошлым и будущим. Культура как системообразующий фактор международной и национальной безопасности /Под науч. ред. О. П. Лановенко. – К., 2004. – 572 с.
2. Малышев А. Новая общесоциологическая теория (парадигма) – Винница, 1996. – 96 с.
3. Тойнбі А. Дослідження історії. – К., 1995. – Т.2 – С.38.
4. Горбулін В. П., Качинський А. Б. Методологічні засади розробки стратегії національної безпеки України // Стратегічна панорама. – 2004. – №3. – С. 15-24.
5. Шершнев Л. И. Россия и Мир : Движения к новой безопасности в XXI веке / Безопасность. Информ. сб. фонда нац. и междунар. безопасности. – М., 2000, № 1–12 (52) – С. 10.
6. Горак Г.І. Філософія: Курс лекцій. – К., 1997 – С.120-144.
7. Философский энциклопедический словарь. – М., 1997. – С.147

Заставська Ю.Я., курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Пендюра М.М.**

ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРСАНТІВ

На сучасному етапі однією з актуальних проблем, котрі стоять перед психологом-практиком, є проблема встановлення адекватною висновку розвитку окремих його властивостей та станів, зокрема, тривожності.

Актуальність теми тривожності на даний час є досить поширеною. Перед співробітником органів внутрішніх справ ставляться завдання, що вимагають швидкого і ефективного нестандартного розв'язання в умовах дефіциту часу, а це можливо лише за їх оптимальних міжособистісних відносин. Успішно розв'язувати проблеми, що виникають у процесі професійної діяльності, і конструктивно коригувати свою поведінку можна за допомогою оптимізації рівня тривожності. Рівень тривожності працівника безпосередньо впливає на якість виконання ним своїх

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

функціональних обов'язків, на стан психічного та фізичного здоров'я. Проблема тривожності тісно пов'язана з питаннями службової діяльності працівників міліції, попередження конфліктів і стресів у міжособистісних відносинах. Тривожність може спричиняти погане самопочуття, бажання покращити його за допомогою лікарських засобів, алкоголю. Таке зниження рівня тривожності може призвести до хімічного узалежнення. А це – до змін у поведінці, спотворення деяких індивідуально-психологічних властивостей.

Незважаючи на достатню розробленість проблеми тривожності в сучасній психології, проблема взаємозв'язку оптимізації рівня тривоги, зниження її рівня, як послаблення чи усунення комунікативного бар'єра, що необхідно для успішної професійної діяльності, та розвитку індивідуально-особистісних особливостей особистості, які потрібні для ефективного спілкування працівника, потребує пошуку шляхів її розв'язання.

Тож тривожність- це психічний стан людини, який характеризується підвищеним неспокоєм, відчуття страху, тривоги в певних ситуаціях.

Мета дослідження полягає в становленні впливу особистісної тривожності на ефективність службової діяльності курсантів, встановлення різниці між рівнем особистісної тривожності у дівчат і хлопців.

При використанні метода діагностики самооцінки Ч.Д.Спілберга та Ю.Л.Хаміна для виявлення рівня тривожності у курсантів було отримано результати: (таб. 1)

Таб. 1

Показники рівня тривожності в групах першого та п'ятого курсів

Рівень	Перший курс		П'ятий курс	
	ОТ	РТ	ОТ	РТ
Високий	27,7	4,4	48,6	14,3
Середній	50	44,4	51,4	65
Низький	22,3	11,2	0	25,7

ОТ -особиста тривожність

РТ -реактивна тривожність

Як свідчать показники 27,7% курсанти першого курсу і 48,6% курсанти п'ятого курсу показали високий рівень особистої тривожності, що свідчить про можливу наявність невротичного конфлікту, емоційного і невротичного зриву та можливі психосоматичні захворювання,

У 50% опитуваних першого курсу і 51,4% у курсантів п'ятого курсу рівень особистої тривожності знаходиться в межах норми, що характеризується стійкою схильністю сприймати велике коло ситуацій станом тривоги.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Реактивна тривожність присутня у 44,4% курсантів першого курсу на високому рівні, що може сприяти порушенню уваги, інколи порушенню тонкої координації. 14,3% опитуваних п'ятого курсу показали високий рівень реактивної тривожності, що значно менше, ніж у респондентів першого курсу. Виходячи з цих даних, можна припустити, що опитувані п'ятого курсу почувають себе напруженими та стурбованими менше, ніж опитувані першого курсу.

Таким чином під особистісною тривожністю розуміють відносно стійку індивідуальну характеристику тобто схильність чи тенденцію сприймати достатньо широке коло ситуацій, як загрожуючи та реагувати на ці ситуації появою стану тривожності різного рівня...Як реактивна тривожність, особистісна "активується" при сприйнятті певних "загрожуючи" стимулів пов'язаних із специфічними ситуаціями: втратою престижу, зниженням самооцінки, втратою самоповаги.

Реактивна тривожність характеризується суб'єктивно пережитими емоціями напруження, неспокою, занепокоєння викликане конкретної ситуацією та супроводжується активізацією вегетативної нервової системи, частіше серцебиттям, підвищене потовиділення тощо.

Опитувані обох груп практично задоволені своїм життям і не вважають пов'язані з цим проблеми значними та намагаються їх успішно розв'язати. Можливо це являється наслідком тривалого перебування в одному і тому ж підрозділі та одноманітністю виконуваних функціональних обов'язків.

Слід розрізняти тривогу і тривожність. Якщо тривога це епізодичний прояв неспокою хвилювання, то тривожність і стійким станом. Вона не пов'язана з якоюсь конкретною ситуацією і проявляється майже завжди. Цей стан допомагає людині в різних сферах діяльності. Якщо людина боїться чогось конкретного, ми говоримо про прояв страху, наприклад страх темноти, висоти, закритого простору.

Тривожність -це схильність індивіда до переживання тривоги, характеризується низьким порогом виникнення реакції тривоги, один з основних параметрів індивідуальних відмінностей. В цілому тривожність є суб'єктивним проявом неблагополуччя особистості.

Деякі автори відносять тривожність до негативних емоційних станів, котрі визначають невдоволення особистості своїм власним станом. Хоча, поперше вона виконує важливу адаптаційну, сигналізуючу та оцінюючу функції. Дві останні полягають в тому, що попереджають організм людини про небезпеку та рівень її інтенсивності. По-друге, вона виконує мобілізуючу та інтегративну функцію, котрі підвищують чутливість більшості рецепторів та забезпечують готовність виконавчих органів. По-третє тривожність підвищує інтенсивність обмінних процесів, що призводить до інтенсивного забезпечення мозкових процесів, а також посилює опір організму перевантаження. Тривожність шкідлива лише в надмірній "кількості" коли вона перетворюється на афект чи коли накопичується багато

негативних емоцій. У цьому випадку емоційний стан людини стає астеничним та дезорганізовано діє на організм. Стан тривожності- занадто енергоємне та виснажливе явище, що позбавляє людський організм сил.

Список використаних джерел:

1. Збірник наукових праць молодих вчених, курсантів, студентів. Київський юридичний інститут МВС України, 2004 ст.135 http://psychologis.com.ua/shkala_samoocenki_test_ch.d._spilbergera_-_yu.l._hanina.htm
2. Варій М.Й. Психологія особистості: навч. посібник / М.Й. Варій. – К.: Центручбової літератури, 2008. – 592 с.
3. Джонсон Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування / Девід В. Джонсон; пер. з англ. В. Хомика. – К.: КМА академія, 2003. – 288 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія професійної управлінської діяльності / Л.Е. Орбан-Лембрик. – 2005. – Т. 8. – № 3. – С. 58–67
5. Адаптация к стрессорным ситуациям и физическим нагрузкам. - М.: Медицина, 1988. - 256 с.

Лисенко Т.В., курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Пендюра М.М.**

ВПЛИВ ІНТЕРНЕТУ НА ПСИХІКУ ЛЮДИНИ

У сучасному світі кожна людина користується комп'ютером. Технічний прогрес вже давно випереджає усі показники. Згідно з останніми дослідженнями діти віком до 7 років проводять близько 9 тисяч годин дивлячись телевізор і проводячи час за екраном комп'ютера, телефону або планшета. А від 8 до 18 років - більше 7 годин на добу.[2]

Звісно, що уміти користуватися комп'ютером необхідно, писати реферати, доповіді, робити презентації, шукати інформацію в інтернеті. Також, майже всі професії більше чи менше пов'язані з комп'ютерними технологіями. Але тривала робота за комп'ютером негативно позначається на багатьох функціях нашого організму: вищій нервовій діяльності, ендокринній, імунній, зоровому і кістково-м'язовому апараті людини. Якщо слух, зір можуть зіпсуватися за допомогою монітора, динаміків, то на психіку впливають - ігри та інтернет.[3] Це те, що «затягує», і те, від чого просто неможливо відірватися, а також без нього не уявляють свого життя. Людям які весь час проводять в інтернеті необхідна підтримка соціума, у них можливі величезні труднощі в спілкуванні, відчувають незадоволеність, сором'язливість. Та всі ці проблеми зможе вирішити інтернет і соціальні мережі, які являють собою об'єднання величезної кількості можливостей. Інтернет ніби каже: « Ідіть у чат, тут ти зможеш представитись ким завгодно,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

назвати будь який вік і місто, задовольняйте всі свої бажання і нічого не бійтеся!». Кидаючи всі свої справи, люди поспішають у безпечне для себе середовище. Таким чином, вони посилюють деякі риси характеру, а також набувають нових.

Соціальні мережі збуджують центри задоволення в нашому мозку, що є причиною ризику виникнення залежності. Важливим чинником формування залежності це швидкість і доступність.

Основні проблеми, що спричиняє залежність від соціальних мереж:

1. Зниження тривалості концентрації уваги.

Інформація з інтернету засвоюється швидко і спонтанно. Наш мозок звикає до одночасної діяльності з декількома об'єктами. Розвивається синдром дефіциту уваги і активності. Організм втрачає здатність тривалий час утримувати інформацію.

2. Інформаційна залежність.

Соціальні мережі постійно надають інформацію в мозок, він звикає до такої дії, і якщо цього не відбувається починаємо відчувати інформаційну ломку. Вона може виражатися в тому, що людині важко розслабитися в деяких ситуаціях. Тому вимагає нових порцій інформації щодня.

3. Стомлення та стрес.

Працюючи в безперервному ритмі, змінюючи види інформації та емоційні враження, мозок сильно втомлюється і організм відчуває стрес.

4. Відчуження, зниження інтелекту.

Коли людина багато часу проводить в соціальних мережах і мозок зайнятий безглуздою роботою, він не контролює якість надходження інформації. Замість непотрібної інформації людина могла б щось продумати, прийти до вирішення життєвих ситуацій, побудувати плани на майбутнє, придумати корисну ідею.

Дослідження підтвердило: більше половини користувачів соціальних мереж проявляють почуття нервозності, тривожності і іноді неадекватної поведінки.

Мозок перестає сприймати інформацію отриману в звичайному потоці. Ось лише деякі патологічні реакції, що виробляються залежністю від соціальних мереж:

1. Люди починають усвідомлювати себе тільки через відгуки інших людей.

2. Люди «нарощують» кількість друзів, забуваючи про те, що віртуальна дружба вбиває навички побудови нормальних відносин у соціумі.

3. Реальне життя починає здаватися складним, порівнюючи з віртуальним.[1]

Незважаючи на все це, соціальні мережі не є абсолютним злом, просто потрібно користуватися ним з розумом і у всьому знати міру. Немає нічого поганого в можливості знайомитися з людьми за інтересами, знаходити старих друзів і відновлювати з ними зв'язки, слухати музику і дивитися відео.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Але, обмежте час перебування в соціальних мережах. Не потрібно заходити і перевіряти оновлення щогодини, під час кожної вільної хвилини. Замість цього, вийдіть і прогуляйтесь, або просто посидьте з вимкненим монітором. Дайте своєму мозку відпочити від інформації.[4]

Читайте пізнавальні статті, вчіться новому, адже сучасний інтернет надає стільки прекрасних можливостей щодо отримання будь-якої інформації. І головне, інтернет, це не тільки соціальні мережі!

Список використаних джерел:

1. Вплив соціальних мереж на світогляд людини/ В.Н. Багрій. - Київ, 2016. - с.15
2. Діти та нові інформаційні технології/ М.А. Бондарська. -Збірник наукових праць Хмельницького інституту, 2012. - с.10-14.
3. Школярі та комп'ютерні ігри/ А.В. Федоров. - Таганрог: Видавництво Кучма, 2004. - с.418.
4. Педагогіка/ А.В. Федоров. - Видавництво РГ - Пресс, 2014. -с.2.

Мельниченко Д.В. курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Пендюра М.М.**

КОРУПЦІЯ – ХВОРОБА СУСПІЛЬСТВА

«Корупція – то є духовна недуга» ці слова належать Єпископу Української греко-католицької церкви Любомиру Гузару. І справді, в усьому світі це явище визнано одним з найтяжчих «хвороб», що негативно впливають на життя кожної людини.

Корупція має різні форми: хабарі, дарунки, розкрадання бюджету, шантаж на сексуальній основі, зловживання особистим впливом і службовим становищем. У політиці – купівля голосів, незаконні надходження до виборчих фондів, лобювання інтересів у парламенті шляхом пожертвування фракціям певних сум.[1]

Корупція поступово перетворюється з ординарного злочину на соціальну хворобу, порушуючи при цьому законні права та інтереси громадян.

Корупція - використання особою, зазначеною в частині першій статті 4 ЗУ Прозасади запобігання і протидії корупції, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній в частині першій статті 4 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей.

Види корупції:

- *Хабарництво*: отримання особою в будь-якому вигляді винагороди (хабара) за виконання чи невиконання в інтересах того, хто дає хабара, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища;

- *Розкрадання*: умисне незаконне обернення певним способом чужого майна на свою користь або користь інших осіб із корисливих мотивів з використанням посадового становища;

- *Шахрайство*: поведінка, націлена на обман або введення в оману приватної або юридичної особи з метою особистої вигоди або вигоди третьої сторони;

- *Вимагання*: примушування приватної або юридичної особи сплатити гроші або надати інші цінності в обмін на певні дії або бездіяльність;

- *Зловживання*: зловживання владою або посадовим становищем, перевищення влади або посадових повноважень та інші посадові злочини, що вчиняються для задоволення корисливих чи інших особистих інтересів або інтересів інших осіб;

- *Кумівство*: перевага у наданні грошових коштів або іншого майна, переваг, пільг, послуг, нематеріальних активів наближеним особам, родичам, ін.

- *Інше*: використання інформації, одержаної під час виконання посадових обов'язків, у корисливих чи інших особистих інтересах, необґрунтована відмова у наданні відповідної інформації, несвоєчасне її надання, надання недостовірної чи неповної службової інформації; неправомірне втручання з використанням посадового становища у діяльність інших державних органів чи посадових осіб з метою перешкодження виконанню ними своїх повноважень чи домагання прийняття неправомірного рішення.[2, с.1]

Відносини, що виникають у сфері запобігання корупції, регулюються Конституцією України, міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, Законом України «Про запобігання корупції» та іншими законами, а також прийнятими на їх виконання іншими нормативно-правовими актами.[3]

Кожному потрібно розпочати з себе. Люди звикли вирішувати свої проблеми через знайомих, гроші, дарунки, це породжує те, що інша сторона звикла до шахрайства, розкрадання, зловживання. Тож можна дійти до висновку, що це хвороба.

Список використаних джерел:

1. Крук О. Країна, яка поборолла корупцію [Електронний ресурс] / О. Крук // Персонал плюс. - 2009. - № 26 (328) Режим доступу : <http://www.personal-plus.net/328/5090.html>

2. CORRUPT UA мережа викривачів – Корупція [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://corruptua.org/koruptsiya/>
Закон України «Про запобігання корупції» [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

Когут Є.О. курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Кривицький Ю.В.**

ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО РОЗУМІННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Становлення та функціонування громадянського суспільства завжди перебувало в центрі уваги представників суспільних наук, зокрема юридичних. Феномен громадянського суспільства є більш важливим гаслом ніж демократія, оскільки вказує на конкретні інституційні умови та історичний контекст. Як слушно стверджує А.М. Колодій, громадянське суспільство – це не стереотип, а ідея, яка отримує практичне втілення з урахуванням традицій, історії, менталітету народу [1, с. 154]. Варто зазначити, що з проблематики громадянського суспільства накопичено значний обсяг наукових праць, що зумовлює об'єктивну необхідність в узагальненні основних підходів, а саме – інституційного, до розуміння природи громадянського суспільства. До найбільш змістовних праць із цього приводу належать наукові розвідки Є.В. Білозьорова, Ю.М. Бондаря, А.М. Колодія, А.Р. Крусян, Н.М. Оніщенко, О.В. Петришина, С.М. Тимченка, Н.В. Філик, М.М. Цимбалюка та ін.

Громадянське суспільство – це суспільство з розвиненими економічними, політичними, духовними та іншими відносинами і зв'язками, яке взаємодіє з державою та функціонує на засадах демократії і права. Розбудова громадянського суспільства є метою суспільного розвитку, засобом усебічного забезпечення інтересів, прав і свобод людини і громадянина [2, с. 108]. Громадянське суспільство – це об'єднання вільних індивідів і асоціацій громадян, що сформовані добровільно для забезпечення свободи та ініціативності особистості, прав, свобод та обов'язків людини і громадянина, задоволення інших загальних інтересів, і яке завдяки приватній власності в економічній сфері, демократії в політичній, плюралізму в духовній, справедливості у правовій зумовлює існування в абсолютній більшості так званого середнього прошарку, який здатен підпорядкувати громадянському суспільству демократичну, правову, соціальну державу [3, с. 13].

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

На теперішній час громадянське суспільство становить собою важливий елемент політичної системи суспільства, навіть більш важливий, ніж вільні вибори [4, с. 180]. Це сфера вільної комунікації всіх учасників публічних відносин, в основі якого лежать не сімейні зв'язки, а конкретна ціль, яка полягає в реалізації загальних інтересів (політичного, соціального, економічного, культурного тощо) поза межами функціонування публічної влади. Слід відмітити, що держава як особлива форма організації суспільства є «старшою» за громадянське суспільство, оскільки протягом значного періоду державності останнього апріорі не могло існувати. Адже для існування такої специфічної сфери соціальної життєдіяльності потрібні певні економічні та соціально-культурні передумови [5, с. 4].

Загалом виникнення такого явища як громадянське суспільство пояснюється диференціацією, інституалізацією та відносним відокремленням суспільних форм життєдіяльності в аспекті історичного розвитку. На основі цього відбувається передача державою інститутам громадянського суспільства повноважень стосовно контролю над певними галузями соціальної діяльності. Не можна не погодитися з висловленою в літературі думкою, що діалектика співвідношення громадянського суспільства і держави складна та суперечлива. Громадянське суспільство, представляючи собою систему, яка розвивається сама собою, постійно відчуває тиск з боку державної влади. Разом із тим держава зацікавлена у вільному розвитку громадянського суспільства як передумови її власного розвитку. Зрілість громадянського суспільства – одна з головних умов стабільності демократичного режиму. Громадянське суспільство контролює дію політичної влади. Слабкість громадянського суспільства підштовхує державу до узурпування його прав, унаслідок чого відбувається інверсія функцій держави і громадянського суспільства. У такому випадку держава привласнює функції громадянського суспільства, примушуючи його до виконання винятково державних рішень. Окрім того, відносини держави і суспільства можна охарактеризувати як відносини постійної суперечливої взаємодії та взаємовпливу, характер і спрямованість яких значною мірою залежать від рівня розвитку громадянського суспільства та його інститутів [6, с. 13].

В юридичній науці важливе місце посідає інституційний підхід до осмислення сутності громадянського суспільства. Відповідно до цього методологічного підходу, громадянське суспільство інтерпретується як сукупність добровільно сформованих громадських інституцій, які діють на самоврядних засадах у межах визначених законодавством, за представництвом яких індивіди реалізують свої основні невід'ємні права і свободи [7, с. 10]. Іншими словами, громадянське суспільство – це сукупність недержавних об'єднань, що є його інститутами.

До ознак громадянського суспільства належить такі:

- зумовленість життєвими потребами та інтересами людей;
- визнання людини як найвищої цінності;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

- автономістські права відповідно до держави;
- самостійна реалізація потреб та інтересів, які закріплені законами;
- функціонування на основі самоврядування та самоорганізації;
- інституційний характер і зв'язок із правовою державою [5, с. 396].

У контексті інституційного підходу громадянське суспільство розглядається як об'єднання вільних і рівних громадян, в якому вони мають певні права та можливості, в залежності від спільних інтересів. Життя, свобода та безпека особистості є елементарними потребами існування людини та громадянина, які роблять можливим її цивілізоване спілкування з іншими. Правова держава не протистоїть цьому, а створює найбільш сприятливі умови для функціонування та подальшого розвитку. Індивіди мають право, через безпосередньо утворені ними органи, вирішувати питання своєї життєдіяльності, вільно формувати інститути для задоволення власних потреб. Громадська зрілість індивідів проявляється безпосередньо шляхом функціонування громадських інститутів, усвідомлення ними власних потреб. Таке суспільство є найбільш сприятливим середовищем формування й ефективної реалізації норм права, і через це виступає належним підґрунтям становлення і функціонування демократичної правової державності [8, с. 352].

Отже, громадянське суспільство має характеризуватися як сфера вільної комунікації учасників суспільних відносин, за основу яких взято не родинні зв'язки, а мету реалізації певних суспільних інтересів поза інститутами публічної влади. Саме громадянське суспільство є оптимальним способом співжиття громадян, що передбачає узгодження приватних, нерідко суперечливих інтересів шляхом компромісів, угод, сприяє плюралізму та конкуренції – і в цьому теж проявляється актуальність цієї теми. Громадянське суспільство сприяє самоствердженню та самореалізації людини, відкриває нові шляхи розвитку особистості. Воно передбачає активізацію населення, залучення його до процесів управління, створює умови для об'єднання атомізованих індивідів у боротьбу за закріплення на практиці вже проголошених державою прав і свобод людини.

Список використаних джерел:

1. Колодій А. М. Принципи права України : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
2. Теорія держави та права : підручник / Є. О. Гіда та ін. / За заг. ред. Є. О. Гіди. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2011. 576 с.
3. Колодій А. Громадянське суспільство: ознаки, структурні елементи, співвідношення із державою. *Право України*. Київ, 2014. № 4. С. 9–16.
4. Любченко П. М. Конституційно-правові основи розвитку місцевого самоврядування як інституту громадського суспільства : монографія. Харків : Одиссей, 2006. 352 с.
5. Структурні виміри сучасного суспільства : навч. посіб. / За ред. С. Макеєва, Київ : Інститут соціології НАН України 2006. 372 с.

6. Кузнецова Н. Громадянське суспільство та особисті немайнові права. *Право України*. Київ, 2015. № 4. С. 9–17.

7. Петришин О. В. Громадянське суспільство і держава: питання взаємовідносин. *Вісник Академії правових наук України*. Харків, 2006. № 10. С. 3–12.

8. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії: монографія / За заг. ред. д. і. н., проф. А. І. Кудряченка. Київ: НІСД, 2007. 396 с.

Мазур М.І., курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Кривицький Ю.В.**

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕОРІЙ ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ

У світі завжди існувало й існує безліч різноманітних концепцій, які розкривають процес походження, виникнення та розвиток держави. Кожна з них пояснює різні погляди та судження людей іншої нації та соціальних груп щодо походження держави, її формування та розвитку. Найпоширенішими є такі теорії походження держави як патріархальна, теологічна, договірна (природно-правова), органічна, насильства, історико-матеріалістична (класова) та патримоніальна.

Так, патріархальна теорія (від грец. батько та влада) – вчення, що розглядає державу як продукт розвитку сім'ї. Основоположником цієї теорії був Арістотель (384 – 322 рр. до н. е.), пізніше продовжили розвиток її положень Р. Фільмер, М. Михайловський, М. Покровський. Відповідно до цієї теорії держава виникла з патріархальної родини, тобто теорія відстоює повагу до державної влади, її святість і неповторність, родинність усіх людей усередині країни, згуртованість суспільства [1, с. 30].

У свою чергу теологічна теорія походження держави є однією з найдавніших. Представниками цієї теорії були Аврелій Августин (345 – 430 рр.) і видатний учений-богослов Хома Аквінський (1225 – 1247 рр.). Раціональним зерном цієї теорії є утвердження порядку як загального блага в державі. Щоправда, такий порядок відповідно до теологічної теорії створюється за допомогою божественної сили, що виключає активність особи.

Договірна (природно-правова) теорія (Г. Гроцій, Б. Спіноза, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо, Я. Козельський, М. Радищев, І. Кант) базується на ідеї походження держави в результаті угоди як акта розумної волі людей. Представники цієї теорії вважали, що до виникнення держави люди перебували у «природному стані», який визначався по-різному, а сама

держава народилася внаслідок розумної волі народу [2, с. 33].

Основи психологічної теорії походження держави започаткував Цицерон. За цією теорією держава виникає внаслідок природного прагнення людей жити разом. Представниками цієї теорії були М. Коркунов, Г. Тард, О. Гіркє, Г. Зіммель, В. Вундт, Ф. Кокошкін, Л. Петражицький, З. Фрейд, які пов'язували виникнення держави з певними характеристиками психіки людини, а саме з психічною потребою людей підкорятися та наслідувати, усвідомленням залежності від сильної особистості, здатної управляти суспільством [3, с. 164].

Теорія насильства була досить поширеною в кінці ХІХ – початку ХХ ст., ідеї якої були покладені в обґрунтування расової теорії (Ж.-А. Гобіно, Ф. Ніцше). Поділ суспільства за расовою ознакою вважалися основною передумовою виникнення і розвитку держави. Представниками теорії насильства були німецький філософ і економіст Е. Дюрінг, австралійський соціолог і державознавець Л. Гумплович, суспільний діяч К. Каутський, котрі у своїх творах спиралися на історичні факти походження держави. Ця теорія спиралася на те, що держава зароджується в результаті насилля, шляхом захоплення одного народу іншим.

Представник органічної теорії походження держави – англійський соціолог Г. Спенсер – вважав, що держава виникає одночасно з появою людей, є витвором самої природи, тобто суспільним організмом, який складається з окремих людей, подібно до того, як живий організм складається з клітин. Відповідно до його позиції, держава як і будь-яке живе тіло базується на диференціації та спеціалізації, а також здатне до росту, розмноження та вмирання. Позитивним чинником цієї теорії є обґрунтування розподілу його на класи, й інтеграції громадського життя (об'єднання людей у державу) у взаємозв'язку і системі, спеціалізації (поділ праці), а держава передусім є організмом соціальним.

Появу історико-матеріальної теорії зазвичай пов'язують з іменами К. Маркса та Ф. Енгельса, нерідко забуваючи їх попередників, таких як Л. Морган. Сутність цієї теорії полягає в тому, що держава та право є продуктом історичного розвитку первісного суспільства, вони виникають у результаті економічних причин (розподіл праці), появи приватної власності, непримиренності класів і розпаду первісного суспільства. Таким чином, держава виникла переважно з метою збереження й підтримки панування одного класу над іншим, а також з метою забезпечення існування та функціонування суспільства як цілісного організму [4, с. 22 – 23].

Водночас патримоніальну теорію було обґрунтовано в період феодалізму, економічною основою якого виступала феодальна система землеволодіння, а політична – ієрархічна структура влади з її пірамідою: король (монарх, цар), князі, бояри, феодала, дворяни, поміщики. Ця теорія намагалася вивести державну владу із права власності на землю, щоб обґрунтувати «власне право» державця (монарха). Держава виникає там, де є поземельна власність; де немає держави, там не може бути поземельної

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

власності.

Таким чином, різні концепції походження держави доповнюють один одного й сприяють розумовому відтворенню більш повної й всебічної картини, значеннєвого образу й значення такого складного й багатоаспектного процесу як походження та функціонування держави. Положення різних концепцій у цілій низці випадків перехрещуються й нашаровуються один на одного.

Список використаних джерел:

1. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
2. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підруч. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2010. 524 с.
3. Тимошенко В. І. Розвиток теорії держави в політико-правовій думці України і Росії (кінець XIX – початок XX ст.) : монографія. Київ : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. 358 с.
4. Оборотов Ю. М., Крестовська Н. М., Крижанівський А. Ф., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Державний іспит : навч. посіб. Харків : Одиссей, 2013. 256 с.

Савчук А.І. курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент **Кривицький Ю.В.**

МЕДІАКРАТІЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

В останні десятиліття відбулись радикальні зміни у сфері інформаційних технологій. Прогрес у розвитку сучасних засобів зв'язку стимулював глобалізаційні процеси у світі, прискорив процес комунікації. Політика та влада існують у межах комунікаційних процесів, тому вони одними з перших реагують на виникнення глобального інформаційного ринку, що впливає на умови ведення діалогу між різноманітними політичними інститутами і громадянами. Комунікаційний процес у політичній сфері прискорюється, стає більш технологічним та набуває такої нової властивості, як «зворотний зв'язок». До лексики додаються такі поняття як «електронний уряд», «комунікаційна демократія», «медіакратія» [1, с. 53].

Інформаційно-комунікативні технології є основною ознакою сучасного прогресивного та розвиненого суспільства. За допомогою інтернет-ресурсів можна здійснювати покупки, заповнювати електронні форми при прийомі на

роботу, електронні заявки на отримання послуг від компетентних установ та організацій. Політична сфера життєдіяльності соціуму не стоїть осторонь тотальної комп'ютеризації. Поширення набуває інтернет-рекрутування, коучинг, форуми на різні теми суспільно-політичного життя, електронні петиції, розміщені на сайтах провідних державних інституцій тощо [2].

Слово «медіа» (від лат. *medium* – посередник) зустрічається в англійській мові з XVI ст., у наступному столітті це поняття починає використовуватися філософами. З XVIII ст. це слово вживається в близькому для нас значенні вже як термін стосовно газет – історично першого засобу масової комунікації, а з середини XIX ст. це поняття починає застосовуватися в сучасному значенні – як поширення повідомлень за допомогою особливих засобів зв'язку (насамперед, пошта, телеграф). Для позначення газети в якості рекламного посередника поняття медіа застосовується з початку XX ст. [3, с. 157].

Медіа стиснуло світ, зробило ілюзію реальної присутності скрізь. Масові комунікації – це комплекс засобів, використання яких забезпечує окремим людям і організаціям можливість передавати інформацію за допомогою мережевих технологій, таких як мережі мобільного зв'язку, Інтернет, соціальні мережі, іншим великим сегментам населення одночасно. Засоби масової комунікації – це методи та заклади, за допомогою яких централізовані постачальники передають, розповсюджують і розподіляють інформацію та інші форми символічної комунікації численній, різнорідній і географічно розсіяній аудиторії. Засоби комунікації можна розділити на мас-медіа і директ-медіа (прямі медіа). Мас-медіа – це так звані засоби масової інформації, по засобах яких рекламне повідомлення доставляється, як правило, великій кількості потенційних споживачів. До цього виду медіа відноситься телебачення, радіо, преса, носії зовнішньої реклами та ін. Іншим видом медіа можна назвати директ-медіа, головною відмінністю якого від мас-медіа є його властивість прямої комунікації з споживачем. До директ-медіа відносяться такі засоби доставки рекламного повідомлення як пошта, телефон, факс та ін. Медіа – це канали, які забезпечують зберігання і передачу інформації або даних. Це поняття часто згадується як синонім мас-медіа або новинних медіа, але може означати єдине середовище, яке використовується для комунікації будь-яких даних у будь-яких цілях. Необхідність розуміння медіа зумовлена їх значною роллю в сучасному світі, світі інтенсивних інформаційних відносин, які неможливі в таких величезних масштабах без використання медіа [4, с. 42].

Наслідком сучасних, досить принципових змін інформаційного простору стала його здатність якісно трансформувати і саму сферу політики, і форми організації влади, які все частіше починають визначатися як медіакратія. У науковій літературі під медіакратією розуміється симбіоз засобів масової інформації та політичних інститутів, де перші виконують мобілізаційну функцію. Засоби масової інформації надають не стільки юридичну та політичну, скільки моральну оцінку певним подіям або особам.

Тобто медіакратія – це влада засобів масової інформації та через засоби масової інформації; поєднання медійної, політичної та економічної влади [2].

На сучасному етапі розвитку людства по всьому світу спостерігається медіакратія – влада засобів масової комунікації. Це означає явище, коли політичні рішення та дискусії, а також політична комунікація в сучасних демократіях відбуваються не в первинній політичній площині, а в інтересах засобів масової інформації. Ми сприймаємо людей та явища через об'єктив відеокамери та екран телебачення. Камера кодує інформацію, надає реальності сенсу, тобто ідеологічно забарвлює, приховує факт, що будь-яка істина є ідеологією, а не реальністю. Телебачення конструює реальність, виробляє її. У реальному житті політичні діячі, відомі особистості є зовсім іншими, ніж з екранів телебачення, оскільки ситуації в телешоу, радіопередачах штучно змодельовані та не відповідають дійсності. Як приклад, можна навести, що перш ніж здійснити прес-конференцію чи виступ перед громадськістю відомої політичної особи, затрачається багато зусиль з боку допоміжного персоналу. Прес-конференції завжди передують репетиції, відточуються рухи, посмішка, хода задля того, щоб справити приємне враження на глядачів, хоча поза телестудією людина виглядає зовсім по-іншому. Починається домінування – імідж і реальність стають одним цілим [4, с. 44].

Як слушно стверджує Ю.М. Оборотов, прийдешня епоха визначає межу політичній демократії, оскільки постмодерн, зробивши мислення долею професіоналів і сформувавши медіаоснови влади, залишає в минулому політичні порядки, засновані на систематичній виборності еліти й постійній активності населення. Суспільство переходить до нової історичної форми синтезу з державою, де відбувається становлення медіаполітичної організації влади в масовому вертикальному суспільстві (медіакратія). Нові форми організації життя масового суспільства вже не мають нічого спільного з індустріалізмом, демократією, громадянським суспільством, лібералізмом. Під впливом медіавідносин і технологій управління змінює характер державний примус, що, з одного боку, трансформується у форму експертного управління суспільством, а з іншого – перетворюється на різновид епізодичної комунікації, заснованої на політичному виборі людини [5, с. 257].

Отже, в епоху постмодерну комунікація стала системоутворюючим елементом політики, втративши свій колишній допоміжно-технічний характер. Набирає сили медіакратія, тобто форма організації влади, що базується на пріоритеті тих, хто контролює масові інформаційні процеси. При цьому якщо на Заході становлення медіакратії почасти стримується традиціями демократичного полілогу влади й суспільства, відповідальністю еліт, то в нашому випадку посилення медіаполітичних способів управління державою відбувається за відсутності владних інститутів, здатних стримувати медіакратичні прагнення. Не без підстав висловлюється тривога про неконтрольовані процеси інформатизації політики й відзначається

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

необхідність вивчення трансформацій інформаційного простору, що відбуваються, які свідчать про перехід суспільства до нових форм боротьби за державну владу.

Список використаних джерел:

1. Громадська Н. А., Акетіна О. В. Сучасні особливості політичної комунікації та її прояви в інформаційному суспільстві. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Серія: Політологія.* Миколаїв, 2014. Т. 248, Вип. 236. С. 53–58.
2. Ладнюк М. О. Медіакратичні способи управління суспільством. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/e-democracy/e-democracy2016/paper/viewFile/1679/1369> (дата звернення: 03.04.2019).
3. Сіленко А. О., Волянський В. В. Медіаполітика: сутність поняття. *Актуальні проблеми політики.* Одеса, 2013. Вип. 50. С. 156–164.
4. Виселко І. В. Медіапростір як соціокультурне явище: теоретичні розвідки та практичні наслідки. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка.* Київ, 2011. № 1. С. 41–46.
5. Оборотов Ю. М. Традиції та новації в правовому розвитку: загальнотеоретичні аспекти : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2003. 379 с.

Слободянюк М.О. курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Кривицький Ю.В.**

ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ В ЮРИДИЧНІЙ ДОКТРИНІ

Після здобуття Україною незалежності питання, пов'язані з територією і кордонами держави, набувають щораз більшої актуальності. Адже за допомогою державних кордонів, територія однієї держави відокремлюється від іншої. Будь-яка держава не може існувати без території. Територія є обов'язковою та невід'ємною ознакою держави, а державний кордон можна вважати постійним і безумовним атрибутом державності.

Існують різні підходи до визначення поняття державного кордону. Так, у чинному вітчизняному законодавстві зазначається, що державний кордон України – це лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України – суші, вод, надр, повітряного простору (ст. 1 Закону України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 р.) [1]. У міжнародному праві державні кордони розглядаються як

фактичні чи уявні лінії на сухопутному, водному, повітряному просторі та в надрах, які визначають межі дії державного суверенітету, поширення територіального верховенства держави. Вони відділяють територію однієї держави від іншої, визначають межі державної території з усіма ресурсами, що є матеріальною умовою існування суспільства [2, с. 84].

У межах теорії держави та права державний кордон вивчається в контексті дослідження території держави як однієї з основних та універсальних ознак держави. Також державний кордон визначається як просторові межі для здійснення державної влади за територіальним принципом і відокремлення однієї держави від іншої [3, с. 59]. Деякі науковці в галузі загальнотеоретичного правознавства, як і дослідники в науці міжнародного права, під державним кордоном розуміють лінію, що визначає межі земної і водної території держави, зазначаючи, що державний кордон відокремлює не лише одну державу від одної, а й від відкритого моря, та вказують, що в повітрі державним кордоном вважається уявна площина, перпендикулярна до земної поверхні по наземному кордону чи по зовнішньому кордону територіальних вод; продовження цієї площини вглиб землі (водного простору) створює кордон надр держави [4, с. 490]. На думку Л.Д. Тимченка, державний кордон – це фактичні чи уявні лінії на сухопутному, водному, повітряному просторі та надрах, які визначають межі дії державного суверенітету [5, с. 289].

Водночас О.І. Чудновський, досліджуючи питання законодавчого регулювання захисту й охорони державного кордону України, зазначає, що Закон України «Про державний кордон України» не містить у визначенні такої його складової як підводний простір і запропонував власне визначення державного кордону – це узгоджена із зацікавленими сторонами й закріплена в договорах між ними лінія й вертикальна поверхня, що проходить за цією лінією, що визначає в сукупності з розташованими в прикордонній смузі прикордонними об'єктивно-знаковими спорудами з державною геральдичною атрибутикою просторову межу дії державного суверенітету на суші, воді, у підземному, підводному й повітряному просторі [5, с. 454].

Непрості та неоднозначні відносини між Україною та сусідніми державами зумовили розвиток проблеми встановлення існуючих кордонів. У той же час після здобуття Україною незалежності посилились її зв'язки з сусідами на політичній карті і, зокрема західними, оскільки європейський вектор міжнародних відносин України нині є пріоритетним.

Як відомо, крім договірних кордонів, закріплених у міждержавних договорах, існують і так звані історично сформовані кордони. Головною їх особливістю є те, що вони тривалий час визнавалися суміжними державами. Це робить історично сформований кордон юридично обов'язковим для обох держав. Географічна наука також має визначення державного кордону, під яким розуміється лінія, що проходить по поверхні землі (суходолу чи водного простору), та уявна вертикальна поверхня, яка проходить через неї в повітряному просторі та в надрах землі й визначає межу території держави,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

відділяючи її від інших держав чи відкритих морів, або позначена на поверхні землі (суходолу або водного простору) або уявна вертикальна поверхня, яка проходить через неї в повітряному просторі та в надрах землі, що визначає межу території держави й відокремлює її від інших держав і відкритих морів.

Державні кордони встановлюють межі територіального верховенства держави. Чітке розмежування ресурсів, що належать державам, та меж їхньої верховної влади має істотне значення для попередження та запобігання конфліктів між державами, що межують між собою, та розвитку мирного співробітництва на кордонах на основі взаємності та добросусідства. Порушення державного кордону розглядається як фактичне порушення державного суверенітету і спричиняє юридичну відповідальність.

Законом України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 р. закріплено, що Україна, керуючись Конституцією України, Декларацією про державний суверенітет України та Актом проголошення незалежності України, неухильно проводить політику миру, виступає за зміцнення безпеки народів України, виходячи з принципів непорушності державних кордонів, які є відображенням територіальної цілісності, політичної й економічної незалежності, суверенітету та єдності України. Стаття 8 Закону визначає порядок перетинання державного кордону України, плавання і перебування українських та іноземних невійськових суден та військових кораблів у територіальному морі і внутрішніх водах України, іноземних невійськових суден і військових кораблів у внутрішні води і порти України і перебування в них, утримання державного кордону України, проведення різних робіт, промислової та іншої діяльності на державному кордоні України [1].

Слід відзначити, що правовий (державно-правовий) статус державного кордону України визначається також Законами України: «Про Державну прикордонну службу України», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України», «Про правовий режим воєнного стану», «Про оборону України», «Про прикордонний контроль» та ін.

Отже, державний кордон визначає просторові межі України та сфери здійснення нею свого суверенітету (територіального верховенства), внутрішньої політики та є одним з об'єктів правоохоронної діяльності держави. Недоторканність державного кордону передбачає недоторканність не лише державної території, а й самої лінії кордону, заборону її перетинання без дозволу компетентних органів чи поза встановленими правилами. Охорона державного кордону – це здійснення комплексу різноманітних заходів щодо запобігання порушенням законодавства про державний кордон України, забезпечення необхідних умов для дотримання встановлених на кордоні та у прикордонні режимів, припинення протиправних дій і притягнення винних до відповідальності. Для кожної держави значення

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

державних кордонів є ключовим, оскільки полягає в тому, що кордони визначають належність території певній державі з усіма її ресурсами, що є матеріальною основою життя всього суспільства.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 р. № 1777-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12> (дата звернення: 20.03.2019).
2. Пронюк Н. В. Сучасне міжнародне право : навч. посіб. Київ, 2008. 344 с.
3. Хропанюк В. Н. Теория государства и права / Под ред. проф. В. Г. Стрекозова. Москва, 2001. 381 с.
4. Ромашов Р. А., Пархоменко Н. М., Легуша С. М., Муртазаєва Г. Н. Теорія держави і права : навч. посіб. / За заг. ред. В. А. Ромашова та Н. М. Пархоменко. Київ : КНТ, 2007. 216 с.
5. Тимченко Л. Д. Международное право : учеб. Харьков : Консум; Ун-т внутр. дел, 1999. 528 с.
6. Чудновський О. І. Питання законодавчого регулювання захисту та охорони державного кордону України. *Актуальні проблеми державного управління*. Харків, 2008. № 2. С. 451–458. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2008_2_61 (дата звернення: 20.03.2019).

Цісар М.Г. курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Кривицький Ю.В.**

ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ЯК СУТНІСНА ОЗНАКА ДЕРЖАВИ

Поняття «державний суверенітет» сформувалося наприкінці середніх віків. У ті часи воно було потрібно для того, щоб у державі відокремили публічну владу від влади церкви, надати їй у суспільстві виняткове, монопольне значення. Як правило, в юридичній літературі державний суверенітет розуміється як незалежність державної влади від будь-якої іншої влади в середині країни та поза нею. Наразі, суверенітет – це комплексна ознака держави. Він концентрує в собі найбільш істотні ознаки державної організації суспільства. Нині Україна переймає досвід західних держав щодо поділу влади, парламентської культури, будівництва правової держави тощо. Суверенітет – це одна з істотних ознак держави, її можливість повноправно здійснювати внутрішньо та зовнішньополітичні справи, не допускати втручання у свою діяльність іноземних держав та інших внутрішньодержавних сил. Суверенітет характеризує державу як особливий

суб'єкт політичних відносин, основну складову політичної системи суспільства. Стосовно безпосередньо України, то на наразі основоположні політико-правові засади щодо державного суверенітету мають своє закріплення на законодавчому рівні [1, с. 7].

Проблема суверенітету була предметом багатоаспектного вивчення філософів, політологів, конституціоналістів, істориків і теоретиків держави та права тощо. Незважаючи на підвищену увагу, інтерес і відповідно велику кількість праць учених, фактично більшість питань, що стосуються державного суверенітету, залишаються спірними, невирішеними та викликають багаточисельні дискусії. Так, суверенітет є історичною категорією. Він виник у часи абсолютизму та зберіг своє значення для сучасної держави. На основі цього можна стверджувати, що державний суверенітет – це історично зумовлена політико-юридична властивість сучасної держави [2, с. 74].

Поняття суверенітету держави є дискусійним, оскільки «суверенітет», як будь-який термін, запозичений з іноземної мови, має неоднозначне тлумачення. Вагомий внесок у дослідження державного суверенітету вніс Г. Еллінек. Він визначав його як знатність держави до «виняткового правового самовизначення». Суверенна державна влада, на його думку, означає владу, що не знає над собою жодної вищої влади; вона є в той же час незалежною й верховною владою. Перша ознака виявляється переважно зовні, у стосунках суверенної держави з іншими державами, інша – у внутрішніх відносинах з особами, які входять до складу держави. Державний суверенітет передбачає здатність, юридично не пов'язаної зовнішніми силами, державної влади до виключного самовизначення, а тому самообмеження шляхом встановлення правопорядку, на основі якого діяльність держави набуває правового характеру [3, с. 225]. Поняття «суверенітет» у своєму загальному розумінні означає вільне від будь-яких або зовнішніх сил верховенство, панування, відсутність підпорядкованості тощо. Одна з основних проблем розуміння природи суверенітету – це взаємовідносини державного суверенітету та суверенітету особи; співвідношення суверенітету держави з нормами національного та міжнародного права у сфері прав людини; закріплення комплексу таких прав та їх охорона. Як зазначається в літературі, суверенітет особи слід розглядати як результат діяльності соціального механізму і як один з основних орієнтирів процесі демократії. У цілому процес «суверенізації» особи – це в першу чергу її духовне та моральне розкріпачення від політичної й ідеологічної закомплексованості та правового безправ'я. Суверенітет держави, який виникає саме з моменту її створення, визначає її властивості самостійно і незалежно від інших держав і організацій здійснювати свої справи як усередині країни, так і за її межами, в міжнародних відносинах. Суверенітет держави за політичною спрямованістю поділяється на внутрішній і зовнішній.

Отже, теорія суверенітету збагачується новими поняттями та явищами,

значний обсяг дослідження має як суто теоретичні висновки, так і практичні результати, що є досить важливим в умовах розбудови України як правової, демократичної, соціальної держави. Суверенітет – це необхідна ознака держави, яка визначається в єдності політичного змісту, що складається в можливості носія верховної державної влади незалежно, самостійно формувати, а також здійснювати свою волю, й юридичної форми, що означає закріплення властивостей суверенітету в системі законодавства, структурі та компетенції органів державної влади.

Список використаних джерел:

1. Белевцева В. Державний суверенітет, його ознаки та властивості. *Підприємництво, господарство і право*. Київ, 2009. № 10. С. 7–10.
2. Адамко М. І. Поняття та сутність державного суверенітету. *Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство*. Чернівці, 2012. Вип. 628. С. 74–79.
3. Мазур Т. І. Державний суверенітет як політико-правове явище. *Актуальні проблеми політики*. Одеса, 2014. Вип. 52. С. 222–229.

Якименко А.В. курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Кривицький Ю.В.**

ІНСТИТУТ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Проблематика юридичної відповідальності займає одне з ключових місць у вітчизняній юриспруденції. Однак, незважаючи на більш ніж півстолітню історію комплексного вивчення юридичної відповідальності, й досі дискусійною залишається значна кількість аспектів її природи. Це пояснюється тим, що юридична відповідальність – не статично застигле явище, а тому зміни в суспільних відносинах обумовлюють новий зміст її ознак, цілей і функцій [1, с. 8]. Юридична відповідальність є одним з фундаментальних і системоутворюючих інститутів у праві сучасної України, що сприяє формуванню в населення поваги до закону, стимулює правомірну поведінку суб'єктів суспільних відносин, а отже, є важливим засобом забезпечення законності й правопорядку, який виступає істотним фактором розбудови України як правової держави [2, с. 268].

У сучасній юридичній науці відсутнє єдине поняття юридичної відповідальності. Традиційно в юридичній науковій і навчальній літературі вчені-правознавці визначають юридичну відповідальність в якості одного з видів соціальної відповідальності. Опрацювання літератури, присвяченої проблематиці юридичної відповідальності, свідчить про те, що це поняття тлумачиться науковцями як застосування, правові відносини, юридичний обов'язок, політико-правовий стан, несприятливі наслідки тощо. Зокрема С.С. Алексєєв під юридичною відповідальністю розуміє застосування до

винної особи заходів державного примусу за вчинене правопорушення [3, с. 382].

Доволі поширеним у наукових джерелах є погляд на юридичну відповідальність як на юридичний обов'язок. На думку П.М. Рабіновича, юридична відповідальність – це закріплений у законодавстві та забезпечений державою юридичний обов'язок правопорушника зазнати примусового позбавлення певних цінностей, що йому належали [4, с. 190].

У свою чергу інші дослідники розуміють юридичну відповідальність як обов'язок держави вжити до суб'єкта, який порушив норми чинного законодавства, відповідні заходи, зокрема застосувати передбачені законом санкції. Тобто юридична відповідальність у цьому аспекті розглядається як явище об'єктивного права: це передбачені санкціями норм права, забезпечені можливістю застосування державного примусу несприятливі наслідки особистого, майнового чи організаційного характеру, яких відповідний суб'єкт права зазнає за вчинене правопорушення (порушення суб'єктивних прав) і які процесуально закріплені в передбаченому законодавством порядку [5, с. 12]. Окремі науковці фактично ототожнюють юридичну відповідальність із санкцією, державним примусом.

Аналіз визначень поняття юридичної відповідальності дає підстави для висновку про його складність і багатогранність як явища правової дійсності, а тому комплексне уявлення про означений феномен може бути отримано лише в результаті його багатоаспектного розгляду:

– з погляду теорії реалізації норм права юридична відповідальність являє собою застосування санкцій охоронних норм права (для штрафної юридичної відповідальності) або ж добровільне виконання додаткового юридичного обов'язку (для правовідновлюючої юридичної відповідальності);

– в аспекті теорії правовідносин юридичну відповідальність слід розглядати, по-перше, як правоохоронні відносини, що виникли з факту правопорушення між державою в особі її судових і правоохоронних органів та особою, винною в його вчиненні; а по-друге, як юридичний обов'язок правопорушника зазнати позбавлення певних цінностей, що йому належали;

– з огляду на реакцію держави на факт вчинення правопорушення та подальшого впливу на поведінку винної особи юридичну відповідальність необхідно розуміти як здійснювані уповноваженими державою суб'єктами заходи державного примусу до особи, котра вчинила правопорушення;

– в аспекті юридичних наслідків, що настають для конкретної особи у зв'язку з вчиненням нею правопорушення, юридична відповідальність характеризується обмеженнями особистого, майнового чи організаційного характеру, тобто несприятливими наслідками.

Мета юридичної відповідальності визначає такі її функції як превентивну, каральну, відновлювальну, регулятивну, виховну.

Превентивна функція виступає засобом попередження правопорушень; каральна функція становить реакцію суспільства в особі держави на шкоду,

заподіяну правопорушником; виховна функція спрямована на виховання правопорушника; компенсаційна – на компенсацію заподіяної шкоди; регулятивна – на регулювання суспільних відносин. Таким чином, призначення юридичної відповідальності полягає у виконанні загальних функцій права.

Інститут юридичної відповідальності всебічно регулює важливі відносини, пов'язані з залученням правопорушника до відповідальності. Юридична відповідальність насамперед класифікується за галузевою ознакою (конституційна, цивільна, адміністративна, кримінальна тощо) та становить феномен соціальної реальності, який проявляється в негативних для правопорушника наслідках.

Відтак, категорія «юридична відповідальність» може бути визначена як здійснюваний у межах правовідносин (переважно правоохоронних) добровільно або за рішенням судового чи іншого юрисдикційного органу та забезпечений державою юридичний обов'язок правопорушника зазнати позбавлення певних цінностей, що йому належали.

Притягнути особу до юридичної відповідальності можна лише за наявності певних підстав, які у правовій науці та практиці іменують підставами юридичної відповідальності. Аналіз чинного законодавства конституційної, кримінальної, адміністративної, цивільної галузей права дає підстави стверджувати, що традиційно фактичною підставою юридичної (конституційно-правової, кримінально-правової, адміністративно-правової, цивільно-правової) відповідальності є вчинення правопорушення. Однак у межах реалізації норм цивільного законодавства фактичною підставою юридичної (цивільно-правової) відповідальності є як скоєння правопорушення, так і порушення суб'єктивних прав чи об'єктивно протиправне діяння (у визначених законом, договором випадках). Нормативно-правовою підставою юридичної відповідальності є наявність норми права (норм права), що передбачає покладання (притягнення) до юридичної відповідальності. Процесуальною підставою юридичної відповідальності є правозастосовний акт, у якому міститься рішення стосовно конкретної справи та який індивідуалізує юридичну відповідальність, створює умови для реалізації абстрактних норм стосовно конкретних життєвих обставин [6, с. 22].

Отже, можна з упевненістю стверджувати, що інститут юридичної відповідальності є складним міжгалузевим інститутом права, що становить сукупність однорідних охоронних норм, розміщених у різних галузях права, які реалізуються за фактом протиправної поведінки суб'єкта, притягнення його до відповідальності, відновлення правопорядку, верховенства права та справедливості.

Список використаних джерел:

1. Кривицький Ю. Юридична відповідальність працівників міліції України: теоретико-правові аспекти. *Підприємство, господарство і*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

право. Київ, 2011. № 11. С. 7–11.

2. Терещук М. М. Позитивна юридична відповідальність в публічному праві: теоретичний аналіз. *Молодий вчений*. Херсон, 2016. № 7 (34). С. 268–271.

3. Алексеев С. С. Общая теория права : учеб. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Проспект, 2009. 576 с.

4. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. Вид. 10-е, допов. Львів : Край, 2008. 224 с.

5. Гринь Д. О. Категорія юридичної відповідальності: методологічний аналіз поняття. *Правова держава*. Одеса, 2016. № 24. С. 11–15.

6. Каленіченко Л. І. Загальна характеристика підстав юридичної відповідальності. *Право і безпека*. Харків, 2016. № 4. С. 20–24.

Федичканич А.В. курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: професор кафедри
конституційного права та прав людини,
кандидат юридичних наук, доцент **А.І. Хальота**

МІЖНАРОДНА МИРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ МВС УКРАЇНИ

Діяльність Організації Об'єднаних Націй по підтриманню й відновленню міжнародного миру, спрямована на врегулювання міждержавних конфліктів, виявила потребу в наявності в структурі місій спеціальних формувань, відповідальних за підтримку правопорядку. Одним з головних органів ООН, на який покладено головну відповідальність за підтримання міжнародного миру і безпеки є Рада Безпеки ООН (РБ ООН).

Україна два роки була непостійним членом Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй в період з 2015 по 2017 рік. З січня 2018 року її місце посіла Польща. Важливою складовою української миротворчості є той факт, що не лише військові беруть активну участь у місіях. Виклики сучасних конфліктів змінюються, іноді набагато складніше вирішувати саме питання постконфронтаційного врегулювання. Зміни, які відбуваються в сучасному міжнародному миротворчому русі показують що миротворчі операції стають багатоаспектними, до участі в них залучаються не тільки військові контингенти, як це було за часів «холодної війни», а й працівники цивільної поліції ООН. В таких умовах поліцейський персонал місій є дуже важливим компонентом.

МВС України приймає участь у міжнародних миротворчих операціях вже більше 16 років. За даний період більш ніж 2000 працівників МВС України приймали та приймають участь у операціях із підтримки миру під егідою ООН, ОБСЄ та ЄС у 11 країнах світу. Участь миротворчого персоналу МВС України у міжнародній правоохоронній діяльності останнім часом активно обговорюється у політичних і наукових колах.

Передумовами участі України в міжнародних миротворчих операціях є, по-перше, те, що вона є однією із засновниць ООН, а, по-друге, як член цієї

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

міжнародної організації, вона має певні обов'язки стосовно питань забезпечення миру та безпеки. Керівництво України на той час із розумінням поставилося до розв'язання проблем національної безпеки й активно почало вирішувати комплекс відповідних адміністративних та організаційних питань щодо участі своїх представників у міжнародних миротворчих операціях.

Серед передумов участі працівників органів внутрішніх справ України в міжнародних миротворчих операціях слід відзначити також перебудову структури ООН у сфері миротворчої діяльності і створення Департаменту миротворчих операцій, значне розширення кола питань щодо миротворчого процесу, які розглядалися на засіданнях Ради Безпеки і Генеральної Асамблеї ООН.

Головною ж передумовою участі працівників органів внутрішніх справ України в міжнародних миротворчих операціях стала політична воля керівництва держави і МВС України, завдяки якій активно почали вирішуватися питання забезпечення зазначеного процесу. На сьогодні в Україні діють Спеціальний миротворчий центр Національної академії внутрішніх справ та Навчально-науковий центр міжнародної миротворчої діяльності Національного університету оборони України ім. І. Черняхівського, які займаються спеціалізованою підготовкою фахівців за вузькими напрямками перед відправкою до складу миротворчих місій. Проведення навчань для, наприклад, співробітників ООН на базі цих центрів, є підтвердженням можливостей розвитку подібної діяльності на території України з використанням наявного досвіду та практик миротворчої діяльності та польового досвіду. Варто зазначити, що ще в 2013 році Україна стала десятою країною у світі, яка отримала міжнародний сертифікат відповідності ООН й набула право на підготовку кадрів для міжнародної поліції ООН. Така підготовка здійснюється на базі Спеціального миротворчого центру Національної академії внутрішніх справ. Центр був створений у 2003 році та став єдиним у системі МВС України підрозділом, який займається доббором, підготовкою, кадровим супроводженням та матеріально-технічним забезпеченням миротворців-правоохоронців.

Отже, на сучасному етапі розвитку Україна робить впевнені кроки для становлення її як незалежної, правової, соціальної держави на міжнародній арені. Ми не тільки приймаємо безпосередню участь у забезпеченні світового порядку, а й проводимо цілеспрямовану підготовку спеціалістів міжнародного рівня, які від імені України роблять ефективний вкладв міжнародну миротворчу діяльність, що в свою чергу забезпечує успішну інтеграцію України до світових спільнот.

Список використаних джерел:

1. Ганна Шелест. Поточний стан миротворчої діяльності України.
2. «Правозахисний практикум»: можливості роботи миротворчої місії ООН в Україні: веб-сайт. URL:

<https://helsinki.org.ua/articles/pravozahysnyj-praktykum-mozhlyvosti-roboty-myrotvorchoji-misiji-oon-v-ukrajini/>

3. Історія створення «Спеціального миротворчого центру» : веб-сайт. URL: <https://smc.naiu.kiev.ua/%D1%96stor%D1%96ya-stvorennya.html>

4. Що потрібно знати про миротворчі місії ООН : веб-сайт. URL: <https://ua.112.ua/statji/vse-shcho-potribno-znaty-pro-myrotvorchy-misii-oon-192775.html>

5. Підсумки дворічного членства України у РБ ООН : веб-сайт. URL: <https://www.unian.ua>.

6. Участь МВС у міжнародних операціях : веб-сайт. URL: <https://mvs.gov.ua>

Зімнік В.В. студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: професор кафедри цивільного
права і процесу, кандидат юридичних наук,
доцент **С.І. Чернооченко**

ЕЛЕКТРОННІ ДОКАЗИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ НА ПРАКТИЦІ

Поняття «електронні докази» з'явилося ще в 70-х роках ХХ ст. з появою так званих машинних документів. У світовій практиці існує термін data message, що в ст.2 Типового закону про електронну торгівлю від 1997 року, рекомендованого Генеральною Асамблеєю ООН, визначається як інформація, що підготовлена, відправлена, отримана або збережена за допомогою електронних, оптичних або аналогічних засобів, включаючи електронний обмін даними, електронну пошту, телеграф, телекс або факс.[1]

Проте, електронні докази та проблематика їх застосування в судовому процесі України і досі залишаються дискусійними питаннями в юриспруденції. Саме тому через надзвичайно високий рівень розвитку інформаційних технологій та людства загалом спонукав законодавця до надання електронним доказам статусу самостійного засобу доказування порівняно з такими засобами як: письмові та речові докази, показання свідків та висновками експертів. Все ж таки це був важливий крок у державотворенні, що привів до подальших реформ у затвердженні нових положень процесуальних кодексів низки саме щодо цього засобу доказування. Не став виключенням і чинний ЦПК. Насамперед варто все ж таки розібратися, що таке електронні докази та які існують їх види. У вітчизняному праві юридичну значущість електронного документа закріпили при прийнятті Цивільного кодексу, а також у законах «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 №851-IV та «Про електронний цифровий підпис» від 22.05.2003 №852-IV.

Відповідно до ч.1 ст.5 Закону України "Про електронні документи та електронний документообіг" електронним вважається документ, інформація

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа.

На практиці як такий вид доказів можуть використовуватись аудіо-, відеозаписи, документи бухгалтерської та податкової звітності, що створені, передані, отримані в електронній формі, роздруківки інтернет-сторінок, СМС-листування, листування електронною поштою, публікації в соціальних мережах тощо[1].

Безумовно, електронні докази мають низку позитивних ознак, на які варто звернути увагу. До таких відносять:

1. Їх зберігання не вимагає великих площ.
2. Вартість розповсюдження значно нижча, ніж у паперових документах.
3. При розсиланні документів електронною поштою вони передаються на будь-які відстані.
4. Наявна можливість одночасної розсилки документа по електронній пошті відразу декільком адресатам.

Слід погодитися з тим, що наведене визначення поняття «електронні докази» є досить широким і вдалим, адже містить невичерпний перелік видів електронних доказів і джерел їх зберігання. Однак, крім позитивних моментів законодавчого врегулювання електронних доказів, існує ще низка недосконало врегульованих практичних питань їх використання учасниками справи. Розглянемо ці проблеми детальніше. Наприклад, можна згадати порядок подання електронних доказів. Відповідно до частини 2 ст. 100 ЦПК електронні докази подаються в оригіналі або в електронній копії, засвідченій електронним цифровим підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис». Законом може бути передбачено інший порядок засвідчення електронної копії електронного доказу [2]. Не зважаючи на це, порядок засвідчення як електронної копії електронного доказу, так і його паперової копії, законом не передбачений і саме тому щодо їх належності та самостійності постійно будуть виникати сумніви, адже відповідно до Закону України «Про нотаріат» засвідчення нотаріусом таких доказів не передбачується. Також варто звернути уваги на визначення копії та оригіналу, де повинно бути їх чітке розмежування. Ще однією не менш важливою проблемою є високий ризик підробок електронних доказів, які мають бути абсолютно правильними, достовірними та надійно захищеними від підробок або знищення. Додатковими негативними аспектами застосування електронних засобів є:

1. Проблема збереженості документів, адже в будь-який момент комп'ютер може проникнути вірус, не спрацювати система збереження документів.
2. Постійна необхідність захисту інформації від внесення несанкціонованих змін.

Таким чином, сучасний світ приділяє не аби яке значення електронним засобам, але чи дійсно це того варте, потрібно замислитися. Враховуючи

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

низку питань, які виникають із застосуванням електронних доказів в Україні, можна дійти до висновку, що проблематика застосування електронних засобів є актуальною та, на жаль, не вирішеною. В подальшому це може призвести або до нових реформ або ж до тих, що ніколи не зможуть довершено застосовуватися.

Список використаних джерел:

1. Кодола Б. Електронні докази: регулювання, яке буде складно застосувати на практиці. URL: http://zib.com.ua/ua/131203-elektronni_dokazi_regulyuvannya_yake_bude_skladno_zastosuvat.html
2. Воронюк О. Електронні докази: що вважати оригіналом а що – копією? Закон і Бізнес. -2017. -№ 45(1343).

Ліпінська К.І. студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: викладачка кафедри цивільного права і процесу, кандидат юридичних наук,
О.А. Осадько

ПРАВОВІ РЕЖИМИ ЩО НАДАЮТЬСЯ ІНОЗЕМЦЯМ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЇХНІХ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ

На сьогоднішній день у період великих інтеграційних процесів, які відбуваються у світі, активізації міжнародної міграції населення на території нашої держави поряд з громадянами України перебувають іноземці та особи без громадянства.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні визначаються Конституцією України, законами України “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства” та нормами міжнародного права.

Іноземні громадяни та особи без громадянства, мають певний обсяг прав та обов'язків, що залежить від режиму їх здійснення, який встановлюється національним законодавства або міжнародними договорами. Найпоширенішим щодо іноземців є національний правовий режим і режим найбільшого сприяння. Національний означає, що іноземці користуються майже тим обсягом прав і мають майже ті самі обов'язки, що й громадяни своєї держави. Зазначений принцип закріплено у Конвенції про правовий статус біженців та Конвенції про правовий статус осіб без громадянства. Термін “національний режим” є певною мірою умовним. Вказане підтверджує, зокрема, зміст ст. 20 Конституції Швеції, що містить вичерпний перелік сфер, в яких іноземці, здійснюючи права і обов'язки, користуються національним режимом. Конституція Португалії вказує, що іноземці на території цієї держави користуються правами та мають обов'язки, які відповідають правам та обов'язкам португальських громадян (ч. 1 ст. 15). Проте це положення не поширюється на права іноземних громадян, апатридів щодо зайняття ними окремих державних посад, а також на права та

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

обов'язки, які відповідно до Конституції й законів є винятково правами та обов'язками громадян цієї держави.

Відповідно до ст. 26 Конституції України іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, якщо інше не передбачено Конституцією України, законами чи міжнародними договорами України. Зазначений принцип щодо здійснення прав, свобод і обов'язків іноземцями закріплено і в Законі України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" (ст. 2). Іноземці можуть реалізувати ці права та обов'язки так само, як і громадяни України.

Втім, якщо іноземною державою встановлено обмеження щодо реалізації прав і свобод громадянами України (реторсія), Кабінет Міністрів України може прийняти рішення про встановлення відповідного порядку реалізації прав і свобод громадянами цієї держави на території України. Це рішення набирає чинності після його опублікування та може бути скасоване, якщо відпадуть підстави, за яких воно було прийняте (ч. 3 ст. 2 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства").

Законодавча практика свідчить, що національний режим стосовно здійснення окремих прав іноземців може запроваджуватися навіть після запровадження законодавством цього режиму щодо загального обсягу прав та обов'язків іноземців. Так, Указом Президента України "Про заходи забезпечення приватизації у 1995 році" від 23 червня 1995 р. було встановлено запровадити з 1995 р. національний режим щодо участі іноземних інвесторів у приватизації майно зазначених у ньому об'єктів (п. 10). Вказане положення поширювало свою дію на іноземців - іноземних інвесторів.

Поширення на права іноземців в Україні національного режиму означає також те, що вони не можуть вимагати надання прав, не передбачених законодавством України або міжнародними договорами. Таке правило може бути невідомим в Україні або не поширюватися на іноземців. Наприклад, невідомим законодавству України є вимога відшкодувати моральну шкоду, заподіяну відмовою в одруженні. Не поширюється на іноземців право громадян України набувати у власність земельну ділянку.

У деяких випадках національне за походженням законодавство України та міжнародні договори кореспондують одне одному. Наприклад, іноземці можуть займатися в Україні певною діяльністю, використовуючи свою кваліфікацію. [6;178]

Але тільки міжнародними договорами встановлюється еквівалентність атестатів, дипломів, навчальних курсів, кваліфікації, наукових ступенів і вчених звань. Закріплений у законодавстві національний режим стосовно цивільної правоздатності іноземців має безумовний характер. Це означає, що згаданий вид режиму надається іноземцям у кожному конкретному випадку без вимоги взаємності, незалежно від того, чи надаються такі самі права

громадянам України на батьківщині іноземців. Законодавство України може встановлювати винятки щодо правового статусу іноземців. Винятки стосуються, зокрема, обмежень призначення на посади або певної діяльності, що пов'язано з належністю до громадянства України (ч. 4 ст. 8 Закону України “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства”). Щодо здійснення окремих прав іноземцями - законодавством України встановлено обмеження. Наприклад, відповідно до ст. 24 Закону України “Про свободу совісті та релігійні організації” від 23 квітня 1991 р. іноземні громадяни, зокрема священнослужителі, релігійні проповідники, інші представники зарубіжних організацій, які тимчасово перебувають в Україні, можуть займатися проповіданням релігійних віровчень, виконанням релігійних обрядів чи іншою канонічною діяльністю лише в тих релігійних організаціях, за запрошенням яких прибули, і за офіційним погодженням з державним органом, який здійснив реєстрацію статуту (положення) відповідної релігійної організації.

Обсяг прав та обов'язків іноземців не є усталений. Він може бути змінений внаслідок набуття особами іншого правового статусу, наприклад : внаслідок набуття, зміни чи позбавлення громадянства, зміни тимчасового перебування у державі на постійне місце проживання у ній. [5;ст. 211] Кількість прав і обов'язків може збільшитися внаслідок застосування взаємності шляхом укладення міжнародних угод чи зменшитися через застосування реторсії.

Іноземцям у державі перебування для здійснення їхніх прав і обов'язків може бути надано режим найбільшого сприяння. Тобто особи мають права, якими користуються чи будуть користуватися громадяни будь-якої третьої держави.

Вважається, що юридична природа цього виду режиму є винятково договірною. Найчастіше вказаний вид режиму надається у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Режим найбільшого сприяння може запроваджуватися на певний строк. Позбавити режиму найбільшого сприяння, запровадженого для здійснення правосуб'єктності, можуть органи, визначені у законодавстві держав та міжнародних угодах.

На здійснення прав та обов'язків іноземцями може поширюватися спеціальний режим. Його зміст не визначено остаточно у правовій літературі, однак іноді він визначається у національному законодавстві та міжнародних угодах. наприклад щодо здійснення правосуб'єктності у вільних економічних зонах, стосовно інвестицій. Спеціальний режим запроваджується також на певний строк.

Сьогодні у науковій літературі, законодавстві держав та міжнародних договорах все частіше вказується на застосування і дискримінаційного режиму щодо здійснення прав та обов'язків осіб. Цей вид режиму не потребує обов'язкового договірного оформлення, хоча найчастіше він встановлюється саме міжнародними двосторонніми договорами. Переважно його зміст не вказується у джерелах права.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Проте можна стверджувати, що суб'єкти іноземного права, на яких поширюється цей режим, підпорядковуються загальним правилам поведінки в іноземній для них державі. Недискримінаційний режим може встановлюватися, наприклад, щодо надання суб'єктам підприємництва ліцензій на право здійснення певного виду діяльності.

Список використаних джерел :

1. Міжнародне приватне право - Бичкова С.С., Іванов Ю.Ф., Чурпіта Г.В. та ін.; Ю.Ф. Іванова. - К.: Алерта, 2018. - 390 с.
2. Міжнародне приватне право : підручник / за ред. А. С. Довгєрта і В. І. Кисіля. - 2-ге видання.-К.: Алерта, 2014. - 656 с.
3. ЗУ "Про міжнародне приватне право".
4. Чорнооченко С.І. - Навчальний посібник для вузів.- 3-тє вид., перероб. та доп.- К.: Центр учбової літератури, 2017 - 268с.
5. Науково- практичний коментар до ЗУ "Про міжнародне приватне право" Довгєрт А.С.
6. Міжнародне право : Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського - К.: Юрінком Інтер, 2005. - 336 с.

Йогансен К.Д. студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: професоркафедри цивільного права і процесу, кандидат юридичних наук,
доцент **С.І. Чорнооченко**

ПРАВО НЕ СВДЧИТИ ПРОТИ СЕБЕ В ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Право на відмову давати показання або пояснення показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї або близьких родичів, коло яких визначається законом (ст. 63 Конституції), – ліквідувало правне протиріччя між моральною нормою і вимогою закону, який штовхав людину свідчити проти близьких.

Практика обґрунтування вироків первісними поясненнями або показаннями, які були надані в порушення норм ч.1 ст.63 Конституції України та ст.6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод залишається системною проблемою в Україні, незважаючи на ряд рішень Європейського суду з прав людини з цього приводу стосовно України.

Практика Європейського суду з прав людини доводить, що гарантія не свідчити проти себе завжди ставить складні правові питання через різноманітні прояви у застосуванні, що проблематика, пов'язана з гарантією від самовикриття, знаходиться у постійному розвитку, вимагає кваліфікованого тлумачення кожної конкретної ситуації, коли особа постає перед необхідністю свідчити або відповідати на запитання будь-якого представника органу влади. Фактично до категорії розслідування

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

державними органами, в яких привілей проти самообвинувачення відіграє особливо значну роль, входять загальні розслідування органами виконавчої влади чи подібними органами та опитування підозрюваного поліцією до початку судового розгляду.

Як визначає Європейський суд з прав людини, незважаючи на відсутність в ст.6 («Право на справедливий суд») Конвенції спеціальної згадки про право зберігати мовчання під час допиту та привілей проти самообвинувачення, немає сумнівів, що вони є загальновизнаними міжнародними стандартами, які лежать в основі концепції справедливого судового розгляду відповідно до ст.6 Конвенції. Забезпечуючи обвинуваченого захистом від неналежного примусу з боку влади, ці імунітети сприяють уникненню судових помилок та забезпечення цілей ст.6. Право не свідчити проти себе зокрема передбачає, що сторона обвинувачення у кримінальній справі намагається довести свої обвинувачення не спираючись на докази. Отриманні методами тиску і примусу против волі обвинуваченого у цьому сенсі це право тісно пов'язане с презумпцією невинуватості, що міститься у п.2 ст.6 Конвенції. Поряд з цим, право на правову допомогу, гарантоване п.3 ст.6 Конвенції, дає можливість особі, яка не має ані знань, ані досвіду у тлумаченні складних правових концепцій, за допомогою захисника зрозуміти за яких обставин і коли її праву не свідчити про себе починає загрожувати небезпека, а іноді і дізнатися про зміст такого права.

Вважається, що право мовчати та привілей проти самообвинувачення хоча і стосується принципів ст.6, однак, підпадають і під дію ст.3 Конвенції («Заборона катування»), якщо зізнання та само обвинувальні свідчення отримані внаслідок катувань чи відповідного поводження.

Беручи до уваги концепцію справедливості, закріплену в ст.6 Конвенції привілей проти самообвинувачення не може бути обмежений лише визнанням вчинення правопорушення або висловлюваннями, які мають обвинувальний характер. Свідчення, отримані внаслідок примусу, які на перший погляд не видаються обвинувальними – такі, як виправ дальні заяви чи пояснення певних фактів, - можуть згодом бути використані під час розгляду кримінальної справи для підтримки обвинувачення, наприклад, для того, щоб заперечити твердження обвинуваченого або поставити під сумнів інші його заяви чи докази, наведені ним під час судових слухань, або іншим чином підірвати довіру до нього.

Суд зазначає, що право не свідчити проти самого себе – це в першу чергу право обвинуваченого зберігати мовчання. Як прийнято вважати в правових системах держав-учасниць Конвенції, дане право не розповсюджується на використання в кримінальному процесі матеріалів, які можуть бути отримані від обвинуваченого незалежно від його волі.

Необхідно зазначити, що право зберігати мовчання і право не свідчити проти себе вважаються серцевиною поняття справедливого судового розгляду, тому судам необхідно обережно використовувати мовчання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

обвинуваченого, як факт, що його інкримінує. Якщо суд не бажає порушити право обвинуваченого на справедливий судовий розгляд, то вирок не повинен ґрунтуватися лише на висновках суду, які були зроблені спираючись на мовчання обвинуваченого, на його відмову відповідати на ті чи інші питання.

Щодо законодавства України, то цивільне процесуальне законодавство встановлює випадки, коли особи не підлягають допиту як свідки і коли вони можуть відмовитися від дачі показань. Такі випадки отримали назву «привілеї», тобто звільнення від дачі показань. При цьому прийнято виділяти абсолютні привілеї і відносні. У тому випадку, якщо встановлена заборона на допит особи в якості свідка, такий привілей називається абсолютним. Якщо ж подання свідчень залишається на розсуд свідка, то це відносний привілей. По-іншому ці правомочності називає С.Д. Васильєв – імунітетом свідка, поділяючи його на повний і частковий. В обох випадках – це право свідка відмовитися від дачі показань, або його звільнення від їх дачі в силу родинних відносин або службових обов'язків. Необхідність введення імунітету (привілеїв) свідків визначається його соціальним призначенням як засобу забезпечення поважного ставлення до особистості, охорони її особистого життя та процесуальної значимості, а саме: розширення процесуальних прав свідка, удосконалення його правового статусу, запобігання неправдивим показанням, зміцнення моральних основ цивільного судочинства.

Отже, з огляду на неодноразову констатацію Європейського суду з прав людини порушення права не свідчити проти себе у справах проти України для забезпечення належного застосування Конвенції в нашій державі слід послідовно і всебічно аналізувати та враховувати практику Суду, адже зміст його рішень, щодо України свідчить, що питання, пов'язанні із гарантією від самовикриття є достатньо складними і без знання прецедентів Конвенції застосовувати вкрай складно. Проблеми, які призводять до порушення аналізованого права є системними і потребують вжиття заходів щодо зміни законодавства України та практики уповноважених органів.

Список використаних джерел:

1. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс] - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 - Назва з екрану.
2. Конвенція о международном доступе к правосудию от 25 октября 1980 г. [Електронний ресурс] - <http://docs.cntd.ru/document/901756680> - Назва з екрану.
3. Чорнооченко С.І. Цивільний процес [Текст]: навч. посібник / С.І. Чорнооченко. – 3-тє вид., перероб. та допов. – К.: ЦУЛ, 2017. -416 с.

Стукало Н.Ю. студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: викладачка кафедри цивільного
права і процесу, кандидат юридичних наук,
О.А. Осадько

ОБСТАВИНИ ЩО НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ДОКАЗУВАННЮ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Важливим елементом правової держави у сучасному світі - надійне, справедливе та доступне для населення цивільне судочинство. А саме процес доказування, зібрання та дослідження доказів, їх подальша оцінка. Розуміючи, що дана процедура є формалізована та чітко регламентована, законодавець виділив окрему категорію фактів, що не потребують доказування, для економії витрат часу та збільшення продуктивності судового розгляду цивільної справи.

Не з усіма обставинами предмета доказування здійснюється докозава процесуальна діяльність. Досліджуючи питання фактів, що не підлягають доказуванню варто зазначити, що існують два основних підходи до їх визначення.

Досить поширена серед науковців є думка про три існуючі типи фактів, що не потребують доказування: загальновідомі факти, преюдиційні факти, що ґрунтуються на попередніх судових рішеннях та законні презумпції, що встановлюють припущення про наявність чи відсутність певних фактів.

Також існує інша концепція, що передбачає існування четвертої категорії обставин, що не підлягають доказуванню. Це обставини, що визнанні судом та іншими учасниками судового процесу. Дана категорія базується на безспірності таких фактів, відсутності в учасників судового процесу сумнівів щодо об'єктивності таких обставин та їх законності. Сучасний Цивільний процесуальний кодекс України не містить визначення безспірності фактів, але визначає, що обставини визнанні судом та іншими особами, які беруть участь у справі, не підлягають доказуванню.

Так під фактами (обставинами), що не підлягають доказуванню розуміють обставини, що визначенні законодавцем як такі, що вже відомі суду та учасникам судового процесу з різних обставин. Отже, для економії часу та прискорення розгляду цивільної справи, дані категорії фактів та обставин не потребують доведення в суді [4. с. 134-135].

До таких фактів, як вже було зазначено, належить: загальновідомі факти, преюдиційні, презюмовані та визнані факти.

Згідно з ч. 3 ст.82 ЦПК України обставини, визнані судом загальновідомим доказування не потребують. Це факти, існування та достовірність яких не викликає сумнівів адже вони відомі широкому колу осіб, в тому числі і складу суду. Вони не потребують доказування тому, що об'єктивність їх існування очевидна і не може оспорюватись. Здебільшого це події, а не дії, отже оцінка достовірності даних обставин є більш

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

об'єктивною так як вони пов'язані з явищами, що не залежить від волі людини і виникають без участі суб'єктів [3. с.77-78].

Такі обставини є важливою умовою для того, щоб розгляд цивільної справи був проведений у розумний строк і сторонам не доводилося б доводити обставини, що, мають значення для справи. Наприклад, до таких фактів можна віднести вибух на Чорнобильській АЕС, Другу світову війну, тощо.

Преюдиційні факти – це обставини, встановлені рішенням чи вироком суду, що набрали законної сили.

Преюдиційність ґрунтується на правовій властивості законної сили судового рішення і визначається його суб'єктивними і об'єктивними межами, за якими сторони та інші особи, які брали участь у справі, а також їх правонаступники не можуть знову оспорювати в іншому процесі встановлені судовим рішенням [6. с.193-195].

Існує вид обставин, а саме презюмуючих юридичні факти. Якщо загальновідомі та преюдиціальні факти не підлягають доказуванню сторонами згідно з існуючими правилами розподілу обов'язків по доказуванню, тоді особливістю презюмуючих фактів є те, що від обов'язку доводити ці факти звільняється лише та сторона, на користь якої зроблене це законодавче припущення [5. с.89].

Особливо важливим у визначені ролі презюмуючих фактів є те, що вони, на відміну від деяких інших категорій обставин, що не підлягають доказуванню, можуть бути спростовані. Презумпція – це конструкція, що допомагає суду при вирішенні справи і основною метою презумпції є надання можливостей для подальшого розгляду справи без фактичного встановлення певних обставин, лише на основі законного припущення про їх наявність, або відсутність. Тому, презюмуючі факти не потребують доведення у суді, є унікальними в тому, що може потребувати доведення, або спростування.

В цивільному процесі значення презумпції повністю вичерпується проблемою розподілу обов'язків з доказування між сторонами. За допомогою презумпцій законодавець вказує, які обставини повинен доводити позивач і доказування яких із них є обов'язком відповідача. У предмет же доказування входять і ті, й інші, оскільки немає підстав ставити відповідача в гірше порівняно з позивачем становищем.

Визнанні (безспірні) обставини – це факти, що визнаються судом, сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі у ч.1 ст.82 ЦПК до таких обставин відносять:

- 1) обставини, які визнаються учасниками справи, зазначаються в заявах по суті справи;
- 2) пояснення учасників справи, їхніх представників.

В судовій практиці поширеною підставою звільнення від доказування виступає безспірність обставин. В понятійному обігу ЦПК України таке поняття відсутнє.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Особливість таких обставин в тому, що вони фактично існують і застосовуються, але не знайшли свого конкретного відображення в законодавстві. Безспірні факти, що є очевидними для всіх учасників суду – можливість зменшити формалізованість судового процесу та створити більше можливостей для об'єктивного розгляду справи по суті. Визнання безспірних обставин усіма учасниками судового процесу може суттєво прискорити розгляд справи будуть встановлені і дадуть змогу розглядати справу по суті без затрат часу на встановлення певних фактів, які і так є визнанні учасниками розгляду справи.

Від визнання факту слід відрізнити визнання позову, яке призводить до припинення провадження у справі. В окремих випадках сторона чи третя особа може відмовитися від визнання обставин.

Прикладом безспірних фактів є проведення антитерористичної операції на території України. Більшість населення України знає приблизні межі проведення АТО та фактичні обставини подій, що там відбуваються. Тому, при розгляді справи усуді, доказування факту проведення антитерористичної операції є просто затягуванням судового розгляду та створенням додаткових перешкод для особи, що намагається захистити свої суб'єктивні права та охоронювані законом інтереси.

Суть будь-якої категорії фактів полягає у тому, що обставини, які досліджуються є відомими, або визнаними. Так, наприклад загальновідомі факти є суміжним поняттям до визнаних фактів, адже вони відомі широкому колу осіб та не викликають сумнівів, але визнані факти, як окрема наукова категорія виконує інші функції, а саме надає можливість визнати факти, актуальні й існуючі, в той час, як загальновідомі факти, розглядаються здебільшого, як історичні факти.

Отже, аналізуючи законодавство з даного питання можна дійти висновку щодо недостатньої розробленості законодавчої бази. Положення Цивільного процесуального кодексу України не містить визначення поняття безспірних обставин, а лише вказується існування фактів визнаних судом, та іншими учасниками. Отже, вважаю за необхідне внесення змін до законодавства і виокремлення безспірних фактів в окрему категорію фактів, що не підлягають доказуванню.

Список використаних джерел:

1. Цивільний процесуальний кодекс: за станом на 1 березня 2019 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2019.
2. Цивільний процес: навчальний посібник. / А.В. Андрушко, Ю.В. Білоусов, Р.О. Стефанчук, О.І. Угриновська та ін. / За ред. Ю.В. Білоусова. – К.: Прецедент, 2005.
3. Цивільний процес України Харитонов Є.О. / вид-во Істина Київ 2012р.
4. Цивільний процес України / Навчальний посібник, Васильєв С.В., 2010 р.

5. Цивільний процес : навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 «Право» спец. 6.030401 «Правознавство» / Б.П. Ратушна; 2015р.

Потоцька В.В., студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: викладачка факультету цивільного
права і процесу, кандидат юридичних наук,
О.А. Осадько

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ДОМЕННИХ СПОРІВ В УКРАЇНІ

Тематика доменних спорів протягом декількох останніх років набула в Україні широкого обговорення інтелектуальної власності та і самих продуктів інтелектуальної власності як таких [1,13]. Зазначені спори, здебільшого, ініціюються з метою припинення порушення прав інтелектуальної власності на відповідний об'єкт правової охорони (зокрема, на знаки для товарів і послуг фірмові найменування), використаний у розрізняльній частині доменного імені у зв'язку з порушенням прав інтелектуальної власності [1,14]

Законодавче регулювання правовідносин у сфері доменних імен має свою специфіку. Так доменні спори, за своєю суттю, спрямовані або на захист об'єкта права інтелектуальної власності, або власне на саме доменне ім'я.

Можна виділити дві основні форми захисту прав: юрисдикційну та неюрисдикційну.

Юрисдикційна форма захисту прав полягає в тому, що особа, права якої порушено, звертається за захистом порушених прав до суду інших компетентних органів, уповноважених вживати необхідних заходів для відновлення порушених прав і припинення правопорушення.

Неюрисдикційна форма захисту прав охоплює дії фізичних та юридичних осіб із захисту своїх прав та охоронюваних законом інтересів самостійно, без звернення до державних чи будь-яких інших компетентних органів [2, 8].

Враховуючи можливими механізмами захисту прав інтелектуальної власності в контексті доменних спорів є:

- судовий захист прав, який реалізується у господарському, цивільному та кримінальному судочинстві;
- звернення до органів Антимонопольного комітету України, зокрема, на підставі статті 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», якою передбачено, що «неправомірним є використання імені, комерційного (фірмового) найменування, торговельної марки (знака для товарів і послуг), рекламних матеріалів, оформлення упаковки товарів і періодичних видань, інших позначень без дозволу (згоди) суб'єкта господарювання, який раніше почав використовувати її або схожі на

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

них позначення у господарській діяльності, що призвело чи може призвести до змішування з діяльністю цього суб'єкта господарювання» [3];

- звернення до арбітражного суду, застосування процедури Єдиної політики вирішення спорів про доменні імена;
- переговори/медіація.

Щодо недобросовісного використання доменного імені, яке було зареєстроване, існує 4 основних види недобросовісного використання:

1. Основною метою реєстрації доменного імені є бажання продажу, здачі в оренду або передача домену будь-яким іншим чином особі, яка володіє правами на торгову марку, або конкурентну такої особи за ціною, яка набагато перевищує витрати на реєстрацію домену.

2. Доменне ім'я було зареєстроване з метою завадити володільцю торгової марки або найменування послуг використовувати відповідне доменне ім'я, за умови, що раніше була помічена така діяльність з боку реєстратора.

3. Основною метою реєстрації доменного імені є перешкоджання ведення підприємницької діяльності конкурента.

4. Доменне ім'я використовується для навмисного заманювання з комерційною метою користувачів інтернету на цей веб-сайт або інший інтернет-ресурс шляхом творення подібності з торговою маркою заявника, котрий нібито є засновником, спонсором, партнером або підтримує цей веб-сайт або інший ресурс, продукт або послугу, що пропонується на цьому веб-сайті або ресурсі [4].

У основі будь-якого спору про доменну знаходиться певне правопорушення, яке іменується терміном-«кіберсквотинг».

Під кіберсквотингом розуміють реєстрацію, використання, пропонування для продажу доменних імен з недобросовісним наміром отримання прибутку за рахунок використання чужого гудвілу (ділової репутації) та відомості торгової марки [1,25]

На законодавчому рівні поняття «кіберсквотинг» не є визначеним. До кола позначень, які недобросовісно використовуються кіберсквотерами шляхом реєстрації доменних імен, належать, зокрема:

- 1) знаки для товарів і послуг;
- 2) фірмові найменування;
- 3) міжнародні непатентовані назви фармацевтичних препаратів;
- 4) повні та скорочені назви міжнародних міжурядових організацій;
- 5) особисті імена;
- 6) географічні значення [2].

У нашій державі питання правового режиму використання більшості з названих об'єктів, зокрема у мережі Інтернет, не врегульоване. Найчастіше правовласники звертаються до суду за захистом прав на торговельну марку, посилаючись на норми Закону України «Про охорону прав на знаки товарів і послуг» [2].

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Більшість доменних спорів в Україні ініціюється у зв'язку із захистом прав інтелектуальної власності або ж на торговельну марку, або на фірмове найменування.

Використовуючи встановлені Цивільним кодексом України та Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» способи захисту, правовласники знаків ініціюють доменні спори, як правило, шляхом пред'явлення вимог про:

- 1) визнання дії особи з використання доменних імен такими, що порушують право власності на знаки товарів і послуг;
- 2) припинення делегування доменних імен такими, у яких неправомірно використані знаки для товарів і послуг;
- 3) здійснення заходів щодо передання доменного імені;
- 4) зобов'язання припинити технічне обслуговування домену;
- 5) зобов'язання відповідачів утриматись від делегування та технічного обслуговування в майбутньому доменних імен, що містять знаки, які будь-яким чином схожі із знаками позивача, без отримання попереднього дозволу останнього [7].

Найпоширенішою підставою, якою зазначені вище вимоги обґрунтовуються, є факт використання знака для товарів і послуг (власне його словесної частини, у разі, якщо знак комбінований) у певному доменному імені. Однак, у будь-якому разі, дана обставина підлягає встановленню судом на основі тих доказів, якими сторони підтверджують свої доводи і заперечення.

Крім того, поширеною групою доменних спорів в Україні є спори про припинення порушення прав інтелектуальної власності на фірмові найменування. Власне, особи, яким належать права на певне фірмове найменування, звертаються до суду з аналогічними вимогами, як і у разі захисту прав на знаки [1, 15].

Доказами недобросовісної реєстрації та використання доменного імені є обставини, що підтверджують, зокрема, наступне:

- 1) відповідач зареєстрував або придбав доменне ім'я головним чином з метою продажу, передачі в користування або передачі його реєстрації іншим способом заявнику, який є особою, яка має виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності, або конкуренту заявника за винагороду, розмір якої перевищує підтвержені витрати заявника щодо доменного імені;
- 2) відповідач зареєстрував доменне ім'я головним чином для того, щоб перешкодити діяльності конкурента;
- 3) використовуючи доменне ім'я, відповідач навмисно намагався повернути з комерційною метою користувачів Інтернет до свого веб-сайту або іншого Інтернет-ресурсу шляхом створення схожості з об'єктами права інтелектуальної власності заявника, який нібито є засновником, спонсором, партнером чи підтримує веб-сайт або інший Інтернет-ресурс відповідача, або

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

представляє товар чи послугу через веб-сайт або інший Інтернет-ресурс відповідача з метою продажу [2,15].

Отже, можемо зробити висновок, що доменна тематика протягом декількох останніх років залишається в Україні широко обговорюваною в колах юристів та безпосередньо тих осіб, які беруть активну участь у побудові відносин щодо використання доменних імен. Причин цього є те, що доменні імена зайняли неостаннє місце серед нематеріальних активів багатьох компаній. Та, правові реалії, які склалися у країні, породжують чимало колізій, практика вирішення яких наразі не є уніфікованою.

Список використаних джерел:

1. Войниканис Е.А.; Якушев М.В. Інформація. Собственность .Интернет. Традиция и новеллы в современном праве./ Е.А. Войниканис,М.В. Якушев.-М.: Волтерс Клувер,2017-84с.
2. Кудрицька Т. Доменні спори в Україні :останнітенденції та перспективизастосуванняальтернативнихспособіввирішення /Т. Кудрицька // Журнал «Інтелектуальна власність України».-№10.-2017р.-25с.
3. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996р. №236/96 ВР.

Риженко І.Ю. студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: професор кафедри цивільного права і процесу, кандидат юридичних наук,
доцент **С.І. Чернооченко**

ПРАВО НА ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ: ЗЛОВЖИВАННЯ ТА ПРОТИДІЯ

На сучасному етапі розвитку людства значну роль відіграє розширення та зміцнені судової влади шляхом запровадження та вдосконалення судових процедур з метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Однак судовий захист залежить як від суду так і від учасників судового процесу, перш за все, у добросовісному здійсненні своїх процесуальних прав і виконання процесуальних обов'язків.

Останнім часом у цивільному процесі України одним із найпоширеніших стає таке негативне явище, як недобросовісне використання учасниками судового процесу своїх процесуальних прав наданих законодавством. Отже, у такий спосіб зловживання правами набув великого поширення серед населення та стає предметом дискусій в юридичній літературі.

Беручи до уваги той факт, що чинний Цивільний процесуальний кодекс України (далі – ЦПК України) надає можливість звернення до суду кожній особі (ч. 1 ст. 4 ЦПК України), непоодинокими є випадки його зловживання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

суб'єктом звернення. Окремо, Н. Ю. Голубєва виділяє зловживання правом на пред'явлення позову (подача завідомо безпідставного позову) в якості одного з видів зловживань правами в цивільному процесі [1].

Водночас, В. С. Петренко під зловживанням права на звернення до суду (права на пред'явлення позову) вбачає подання безпідставного позову та направлення в суди позивачем безліч надуманих позовів [2]. У судовій практиці переважає зловживання права на звернення до суду є подання ідентичних позовних заяв з мінімальним перебігом в часі з метою розподілу їх автоматизованою системою документообігу різному складу суду, свідомо створеними умови залишення позовної заяви без руху (не сплата судового збору). За таких умов позивач з усіх варіантів обирає склад суду для розгляду справи, усуває недоліки в оформленні позовної заяв. В інших справах з однаковим позову після спливу строку для усунення недоліків постановляється ухвала про повернення позовної заяви.

З набуттям чинності Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» неприпустимість зловживання процесуальними правами зводиться в якості однієї з основних засад (принципів) цивільного судочинства [3].

Визначення видів зловживань процесуальними правами та заходи відповідальності за них на законодавчому рівні стає новацією судової реформи. Так, ч. 1 ст. 44 ЦПК України містить пряму вказівку на заборону зловживання процесуальними правами. Відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 44 ЦПК України подання декількох позовів до одного й того самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав, або подання декількох позовів з аналогічним предметом і з аналогічних підстав, або вчинення інших дій, метою яких є маніпуляція автоматизованим розподілом справ між судьями суду вправі кваліфікувати в якості зловживання процесуального права на звернення до суду.

Як приклад можна навести зловживання процесуального права на звернення до суду відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 44 ЦПК України є подання завідомо безпідставного позову, позову за відсутності предмета спору або у спорі, який має очевидно штучний характер. На сучасному етапі як приклад застосування цього положення закону в судовій практиці можна розглянути ухвалу Київського районного суд м. Харкова у справі у справі № 640/16356/17 від 08.02.2018 р. Так, позивач, ОСОБА_1, звернувся до суд з позовом до відповідача, ПАТ «ОСОБА_2 Аваль», про визнання недійсним договору кредиту № 010-2/07/1-674-07 від 05.06.2007р. та застосування наслідків недійсності правочину. В межах судового засідання відповідач подав заяву про залишення позову без розгляду, вважаючи подання даного позову позивачем зловживанням процесуальними правами. Зазначену позицію відповідач обґрунтовує тим, що позивач в п'яте звертається до суду із позовом про визнання кредитного договору № 010-2/07/1-674-07 недійсним

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

за різних штучних підстав, більш того, такі позови мають очевидно штучний характер. Єдиною метою позивача є затягування розгляду справи про стягнення заборгованості за договором кредиту № 010-2/07/1-674-07 від 05.06.2007р. у Київському суді м. Харкова, де справа є зупиненою до вирішення справи про визнання кредитного договору № 010-2/07/1-674-07 недійсним. Відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 44 ЦПК України залежно від конкретних обставин суд може визнати зловживанням процесуальними правами дії, що суперечать завданню цивільного судочинства, зокрема, подання завідомо безпідставного позову, позову за відсутності предмета спору або у спорі, який має очевидно штучний характер. Однак, суд не визнав ті обставини, що позивач раніше звертався у суд із позовом про оскарження договору кредиту з інших підстав як підтвердження зловживання ним своїми правами і зазначив, що звернення особи до суду із позовом є його право надане ст. ст. 55, 124 Конституцією України. На підставі викладеного та керуючись ст. ст. 44, 260 ЦПК України в задоволенні клопотання ПАТ «ОСОБА_2 Аваль» про залишення позову без розгляду було відмовлено.

Отже, на теперішній час визначення подання завідомо безпідставного позову, позову за відсутності предмета спору або у спорі, який має очевидно штучний характер як зловживання процесуальним правом потребує глибокого та досконалого вивчення з метою встановлення ефективного способу протидії такому зловживанню.

Список використаних джерел:

1. Голубева Н. Ю. Пути противодействия злоупотреблению гражданскими процессуальными правами: постановка проблемы / Н. Ю. Голубева // Зловживання цивільними процесуальними правами: шляхи протидії : матер. круглого столу (м. Одеса, 27 лист. 2015 р.) / уклад.: І. В. Андронов, Н. В. Волкова, Р. Ф. Гонгало ; НУ ОЮА, Каф. цив. проц. – Одеса : Фенікс, 2015. – С. 3-10.

2. Петренко В. С. Механізми запобігання та протидії зловживанню процесуальними правами у цивільному судочинстві / В. С. Петренко // Зловживання цивільними процесуальними правами: шляхи протидії : матер. круглого столу (м. Одеса, 27 лист. 2015 р.) / уклад.: І. В. Андронов, Н. В. Волкова, Р. Ф. Гонгало ; НУ ОЮА, Каф. цив. проц. – Одеса : Фенікс, 2015. – С. 15-20.

3. Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2147-19>

4. Цивільний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

5. Ухвала Київський районний суд м. Харкова від 08 лютого 2018 р. Справа № 640/16356/17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72119806>

Пегова А.О., студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: викладачка кафедри цивільного права і процесу, кандидат юридичних наук,
О.А. Осадько

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Актуальність теми прослідковується в дослідженні принципу державної мови судочинства. Прийнятий Верховною Радою України 3 липня 2012 року Закон України «Про засади державної мовної політики» визнали неконституційний, але ввели новий законопроект «Про українську мову». Інтерес викликає застосування принципу державної мови судочинства саме у цивільному процесі України, оскільки кількість цивільних справ є однією із найбільших порівняно із іншими категоріями справ.

Проте недостатньо вирішеними є окремі аспекти реалізації принципу державної мови у цивільному процесі України, а також враховуючи те, що не всі положення Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 року ратифіковані Україною. У ст. 9 ЦПК України законодавцем було закріплено принцип державної мови судочинства.

Статтею 12 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначається, що судочинство і діловодство в судах України провадиться державною мовою. Суди забезпечують рівність прав громадян у судовому процесі за мовною ознакою. Суди використовують державну мову в процесі судочинства та гарантують право громадян на використання ними в судовому процесі рідної мови або мови, якою вони володіють. У судах, поряд з державною, можуть використовуватися регіональні мови або мови меншин відповідно до Закону України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» в порядку, встановленому процесуальним законом. Використання в судочинстві регіональних мов або мов меншин гарантується державою та забезпечується за рахунок коштів Державного бюджету України [5].

Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» від 15 травня 2003 р. Верховна Рада України ратифікувала Європейську хартію регіональних мов або мов меншин прийняту у Страсбурзі 5 листопада 1992 р. Відповідно до Закону положення Хартії застосовуються до мов таких національних меншин України: білоруської, болгарської, гагаузької, грецької, єврейської, кримськотатарської, молдавської, німецької, польської, російської, румунської, словацької та угорської (ст. 2). Хартія також містить заходи, які необхідно вжити на

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ*

забезпечення використання регіональних мов або мов меншин у суспільному житті відповідно до зобов'язань, взятих на себе державами-учасницями.

Що стосується зобов'язань у галузі судової влади у цивільному судочинстві, стосовно кожної мови, на яку відповідно до ст. 2 цього Закону поширюються положення Хартії, застосовуються тільки підпункти «а (iii)», «b (iii)», «с (iii)» п. 1, підп. «с» п. 2 та п. 3 ст.9 ч. III Хартії: дозволяти подання документів і доказів регіональними мовами або мовами меншин; у разі необхідності із залученням усних і письмових перекладачів; не заперечувати дійсність для сторін процесу юридичних документів, складених у межах країни, виключно на тій підставі, що вони сформульовані регіональною мовою або мовою меншин. Причому мова йде про те, що Сторони беруть такі зобов'язання стосовно тих судових округів, у яких чисельність мешканців, що користуються регіональними мовами або мовою меншин, виправдовує вжиті заходи відповідно до стану кожної з цих мов і за умови, що використання наданих можливостей, на думку судді, не перешкоджатиме належному відправленню правосуддя. Закон України «Про засади державної мовної політики», використовував положення Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин, які не ратифіковані в Україні у цивільному судочинстві України, а зокрема, щодо положень передбачити, щоб суди, на клопотання однієї зі сторін процесу, здійснювали провадження регіональними мовами або мовами меншин або якщо сторона має постати перед судом особисто, дозволяти їй користуватися своєю регіональною мовою або мовою її меншин без додаткових витрат. Тобто ці положення Закону України «Про засади державної мовної політики» не відповідали Європейській хартії регіональних мов або мов меншин. А тому в судовій практиці повинні застосовуватись положення Хартії, оскільки при конкуренції норм національного і міжнародного права, перевага надається нормам міжнародного права [2, с. 164-165].

Можливість використання мов національних меншин у судовому процесі також узгоджується з конституційною гарантією вільного розвитку, використання і захисту мов національних меншин в Україні та принципом рівності всіх громадян перед законом, одним з імперативів якого є недопущення обмежень прав громадян, зокрема учасників судового процесу, за мовною ознакою (частини перша, друга статті 24 Основного Закону України).

Конституційний Суд України вважає, що встановлення законодавчих можливостей використання в судочинстві регіональних мов або мов меншин слід розглядати також в аспекті забезпечення реалізації прав кожного на звернення до суду, якщо його права чи свободи порушені або порушуються, та на захист своїх прав будь-якими не забороненими законом засобами; гарантування прав на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (частини перша, друга, п'ята статті 55 Конституції України).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Таким чином, Основним Законом України закладено конституційні основи для використання української мови як мови судочинства та одночасно гарантовано рівність прав громадян у судовому процесі за мовною ознакою. Враховуючи наведене, підстав для визнання неконституційними положень частин четвертої, п'ятої статті 12 Закону щодо можливості використання в судах, поряд з державною, регіональних мов або мов національних меншин відповідно до Закону України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов національних меншин» в порядку, встановленому процесуальним законом, немає

В. Кройтор слушно зауважує, що у кожній державі закон приділяє увагу мові судочинства, підтримуючи при цьому використання у судочинстві державної мови і закріплює гарантії захисту прав у суді тих осіб, які не володіють або недостатньо володіють мовою, котрою здійснюється судочинство [1, с. 60].

В.Т. Маляренко запропонував визначити законом, за яких обставин особу можна вважати такою, що не розуміє мову судочинства. Це може бути нетривалий термін проживання на території України, відсутність інформації про навчання в українських навчальних закладах, наявність громадянства іншої держави ; замінити слова «мовою, якою вона достатньо володіє» словами «мовою, яку вона розуміє». На сьогоднішній день ці критерії в законодавстві України про мови є невизначеними. В засадах державної мовної політики вони занадто політизовані до кількості населення, яке проживає на відповідній території, а статус регіональної мови визначається адміністративно-територіальною одиницею, що не відповідає історичним традиціям заселення території України національними меншинами.

Таким чином, зміни у цивільному судочинстві України сприятимуть приведенню законодавства у відповідність до міжнародних стандартів та не просто закріплять окремі положення в законі, але й реально гарантуватимуть їх реалізацію на практиці. Перспективою подальших досліджень у цій сфері повинно стати дослідження проблеми застосування мови на різних стадіях цивільного процесу, і зокрема, на стадії судового розгляду, визначення ієрархії нормативно-правових актів в реалізації принципу державної мови судочинства залежно від їх юридичної сили.

Список використаних джерел:

1. Кройтор В, Про мову цивільного судочинства / В. Кройтор // Підприємництво, господарство, право. – 2009. - №3. – С. 60-63.
2. Курс цивільного процесу: підручник / В.В. Комаров, В. А. Бігун, В.В. Баранкова та ін.; за ред. В.В. Комарова. – Х.: Право, 2011. – 1352 с.
3. Леоненко М. Правові питання визначення принципу національної мови в кримінальному судочинстві / М. Леоненко // Право України. – 1999. - № 4. – С. 94-97.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

4 Закон про Українську мову / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://www.obozrevatel.com/ukr/politics/zakon-pro-ukrainsku-movu-v-radi-ozvuchili-novi-termini-prijnyattya.htm>.

5. Про судоустрій і статус судів: Закон України. - № 1402-VII від 02.06.2016.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon/rada.gov.ua/law/show/1402->

Грисюк Д.В. студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри цивільного права і процесу, кандидат юридичних наук,
О.А. Осадько

РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЯК ДЖЕРЕЛА ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ

Відповідно до Основного Закону держави, Україна є суверенною, незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою, а людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Саме тому пріоритетом нашої держави має бути утвердження і забезпечення прав і свобод людини. Непересічне значення у цьому процесі, безперечно, відводиться діяльності такого інституту як Конституційний Суд України. При цьому, слід зауважити, що одним з основних напрямів поряд з іншими в діяльності Конституційного Суду України є офіційне тлумачення правових норм, в тому числі і норм цивільного процесуального права.

Втім, тлумачення цивільно-процесуальних норм одночасно є і перспективним засобом розвитку та вдосконалення вітчизняного законодавства в аспекті забезпечення прав та законних інтересів громадян. Саме цим і пояснюється актуальність питання діяльності єдиного органу конституційної юрисдикції в Україні на сучасному етапі державотворення, в тому числі і в цивільному судочинстві. У науці цивільного процесуального права все більше набуває необхідність визнання судової практики у якості самостійного джерела цивільного процесуального права, даються її поняття та виділяються її особливості у цивільному судочинстві, обґрунтовуються підстави її запровадження у практичній діяльності суддів. Можна виділити дві основні точки зору з приводу судової практики: одні вчені вважають, що судова практика не джерелом права, але вбачають у ній фактори які впливають на авторитет права, а інші, характеризують її як джерело права. В останні роки зросло роль судової практики. Юристи вивчають не лише діюче законодавство, а й матеріали судової практики. При цьому, особливе місце посідають Рішення суду конституційної юрисдикції [2].

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

В зв'язку з вищезазначеним необхідно визначити місце рішень Конституційного Суду України в системі джерел цивільного процесуального права.

Конституція України регулює різноманітні аспекти суспільного і державного життя, в тому числі й питання пов'язані з цивільним процесом. Проте таке регулювання носить, як правило, загальний характер, що не виключає неодноманітного застосування її положень, а також виникнення з цього приводу спірних ситуацій. Тому виникає потреба конкретизації конституційних норм. Це здійснюється шляхом тлумачення Конституції, а також законів держави. Як відомо, за юридичними наслідками тлумачення буває офіційним і неофіційним. Юридично обов'язковим є лише офіційне тлумачення Конституції і законів України є єдиним із повноважень Конституційного Суду України [3].

Слід зазначити, що Конституційний Суд України за результатами розгляду на пленарних засіданнях справ щодо конституційності законів та інших правових актів, а також щодо офіційного тлумачення Конституції та законів України приймає рішення, а у справах з інших питань - дає висновки.

Рішення приймаються, а висновки надаються тільки тими суддями Конституційного Суду, які брали участь у розгляді матеріалів справи, самої справи на засіданні або пленарному засіданні КСУ. При цьому слід відмітити, що тимчасова відсутність судді на засіданні пленарному засіданні Конституційного Суду України, на якому розглядалися матеріали справи, сама справа, не перешкоджає участі такого судді з правом вирішального голосу в прийнятті рішень, наданні висновків у справі за винятком тих випадків, коли рішення приймалися, а висновки надавалися в межах процесуальних дій, що виконувалися за відсутності суді.

Слід відмітити, що Конституційний Суд України може визнати неконституційним правовий акт повністю або в окремій його частині.

У разі якщо в процесі розгляду справи за конституційним поданням чи конституційним зверненням виявлено невідповідність Конституції України інших правових актів (їх окремих положень), крім тих, щодо яких відкрито провадження у справі, і які впливають на прийняття рішення чи дачу висновку у справі, Конституційний Суд України визнає такі правові (їх окремі положення) неконституційними.

Щодо висновків органу конституційної юрисдикції, варто відмітити, що Конституційний Суд України дає їх у справах з питань:

- офіційного тлумачення Конституції України та законів України
- про відповідність Конституції України чинних міжнародних договорів України або тих міжнародних договорів, що Верховної Ради України для надання згоди на обов'язковість
- щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста порядку імпічменту.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

З вищевикладеного можна зробити висновок про те, що КСУ у випадках відповідних конституційних подань і звернень здійснює офіційне тлумачення цивільно-процесуальних норм.

Рішення і висновки Конституційного Суду України мотивуються письмово, підписуються окремо судьями Конституційного Суду України, які голосували за їх прийняття і які голосували проти їх прийняття та оприлюднюються. Вони є остаточними і не підлягають оскарженню [3].

В системі судової практики важливе місце відводиться рішенням Конституційного Суду України, правовою основою діяльності якого є Конституція України, Закон України «Про Конституційний Суд України». У теорії права, галузевих науках формуються власні підходи щодо природи актів Конституційного Суду України та їх місця в системі джерел права.

Для цивільного процесуального права акти Конституційного Суду України повинні розглядатися у якості джерела права. Конституція України визначила два напрямки діяльності Конституційного Суду України, а саме вирішення питань про відповідність законів та інших правових актів Конституції України і надання офіційного тлумачення Конституції України та законів України (ст. 147 Конституції).

Аналогічні положення містяться у ст. 13, 61, 62 Закону України «Про Конституційний Суд України». У ч.3 ст.8 ЦПК передбачено правило, що у разі виникнення у суду сумніву під час розгляду справи щодо відповідності закону чи іншого правового акту Конституції України, вирішення питання про конституційність якого належать до юрисдикції Конституційного Суду України, суд звертається до Верховного Суду України для вирішення питання стосовно внесення до Суду України подання щодо конституційності закону чи іншого правового акту [4].

Рішення Конституційного Суду про скасування тієї чи іншої норми права набуває значення джерела права, оскільки загальні суди не в праві посилатися і застосовувати таку норму права. Якщо у цьому випадку утворюється прогалина у нормативно-правовому акті, то слід застосовувати норми Конституції, аналогію права чи аналогію закону.

Для практики застосування цивільного процесуального законодавства принципово важливим стали, наприклад, такі рішення Конституційного Суду України

- від 22 квітня 2008 р. (справа про мову судочинства);
- від 27 січня 2010 р. (справа про апеляційне оскарження ухвал суду);
- від 28 квітня 2010 р. (справа щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвідомчості справ, пов'язаних із соціальними виплатами») [5].

В процесі дослідження ми дійшли висновків, що рішення Конституційного Суду України, безперечно, є одним з важливих джерел цивільного процесуального права особливо при тлумаченні норм цивільного процесу, зокрема при його оптимізації.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Отже, як можна було побачити, рішення Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення положень процесуального законодавства хоч й є інтерпретаційними актами, проте вони мають нормативний характер, містять обов'язкові норми - роз'яснення, які впливають на право розуміння і судове правозастосування, заповнюють існуючі в процесуальному регулюванні прогалини, а відтак рішення Конституційного Суду України є джерелами цивільного процесуального права. Саме норми - роз'яснення які містяться в рішеннях Конституційно Суду, мають субсидіарно допомагати досягненню суспільно- очікуваним нормативно закріпленим наслідкам процесуального регулювання, тобто своєчасно, всебічно і правильно розглянути цивільну справу та захистити порушені чи оспорювані права і законні інтереси сторін у справі. Безумовно, ефективність цивільного процесуального регулювання в цілому повинна досягатися не лише за рахунок прийняття Конституційним Судом норм - роз'яснень, але такі рішення мають стати спрямовуючим чинником в оптимізації процесуального регулювання цивільного і господарського судочинства.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30. – ст.141.
2. Барабаш Ю. Преюдиціальність рішень Конституційного Суду України: проблемні питання теорії та практики / Ю. Барабаш // Право України.- 2016- № 6.- С. 45-52.
3. Про Конституційний Суд України: Закон від 16.10.1996 № 422/96-ВР // Відомості Верховної Ради України від 03.12.1996 – 1996 р., № 49, стаття 272.
4. Васильєв С. В. Цивільний процес України: навч. посіб. / С. В. Васильєв. – К. : Центр учбової літератури, 2018. - 348 с.
5. Цимбалістий Т.О. Конституційне звернення як засіб захисту прав людини // Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 1. Том 1. 2016. – С. 131-134.

Когут Є.О., курсант 1 курсу ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: доцент кафедри філософії права та юридичної логіки НАВС, кандидат юридичних наук

Шевчук Р.М.

ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО, ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ

Політичне лідерство тема наразі актуальна та потребує більш детального розгляду, адже в умовах існування української державності закономірно постає питання про деталізацію та аналіз такого специфічного феномену. Чи є лідер головною запорукою успіху та процвітання країни, чи

існував в Україні лідер, який за своїми безпосередніми якостями міг привести країну до процвітання та які чинники вплинули на зворотнє, який саме лідер потрібен Україні?

Зустрічається достатня кількість варіацій стосовно визначення, політичного лідера і щоб скласти цілісну картинку та мати загальне уявлення про подальший розвиток подій недостатньо оперувати лише одним визначенням, тому доцільно буде навести кілька дефініцій, які обґрунтують таке на перший погляд зрозуміле поняття.

Політичний лідер – це авторитетний член організації групи, суспільства, особистий вплив якого дозволяє відігравати суттєву роль у політичних процесах.

Політичний лідер – людина-провідник, яка створює взаємодію між масовим суб'єктом політичного процесу та окремими особами, в результаті якого ті беруть на себе достатній обсяг прав та відповідальності для здійснення керівництва масами.

Ще зі стародавніх часів виокремлювали найбільш досвідчених, сміливих, людей видатного розуму та волі, які вели за собою суспільство, вирішували актуальні проблеми, дотримуючись принципу «бути з тих, за ким слідує», а народ в свою чергу притримувався позиції «слідую за тим, кому довіряю». Тож ми можемо говорити про якусь специфіку лідерства, щось що притаманне тільки цій людині, набір певних якостей, здібностей та суб'єктивних характеристик лідера. Вчені, якими була спроектована та виведена у світ теорія рис або ж теорія лідерських якостей, зробили перші спроби щодо пояснення лідерства. Відповідно до неї лідерами не стають, а народжуються. На їхню думку з самого народження лідери мали чітко сформовані якості, які вирізняли їх з поміж інших, так званих «великих людей» було видно відразу і при подальшому вивченні цієї теорії виділяли чотири групи лідерських якостей:

- Фізіологічні: вага, зріст, статура, зовнішній вигляд, здоров'я.
- Емоційні: незалежність, сміливість, чесність, ініціативність, здатність до вирішення проблем. Виявляються через характер людини.
- Особистісно-ділові: навички для виконання своїх функцій.
- Інтелектуальні: начебто рівень інтелекту лідерів вище.

Тож особливості політичного лідера в Україні ми будемо розглядати за цими чотирма критеріями. Ось яким повинен бути справжній лідер: за тіло будовою – мезоморф, вага відповідно до зросту, ознаки зовнішності: високий лоб, не широкі щелепи та не сплюснутий ніс, погляд прямий, впевнений. За типом характеру: рішучий, спроможний до змін, здатний обирати завідомо правильний напрям руху, вміє визнавати свої сильні та слабкі сторони, оперувати ними. За особистісними навичками, повинен мати певний досвід до того як стане політичним лідером. Інтелектуальна характеристика: знання мов, яке на думку науковців розширює кругозір, та вищий інтелектуальний рівень в цілому.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

На прикладі першого президента Кравчука ми можемо виокремити його знання в області економіки та політекономії, за тілобудовою минулий голова держави ендоморф, який характеризує себе як емоційно врівноважений, добродушний та не здатний на рішучі дії. Досвід має значний, політична діяльність почалась ще з 1970 року – посади завідувача кафедри організаційно-партійної роботи ЦК КПУ. Інтелектуальна характеристика більш ніж достатня, має науковий ступінь професора. До виконання функціональних обов'язків пристосований за напрямком діяльності. Його жага до сталого політичного життя поставила на Україні відбиток нейтрально пройденого президента, який за роки свого правління не виправдав очікувань тогочасних українців.

Наступним президентом став Леонід Кучма за Шелдоном, мезоморф, що визначає його як здатного до прогресивних змін, впевненого у собі та своїх силах, здатного до сильного опору. Вага відповідно до зросту, ріст близько 185 см, високий лоб та звужена щелепа. За типом характеру: рішучий, спроможний до змін, здатний обирати завідомо правильний напрям руху, вміє визнавати свої сильні та слабкі сторони, оперувати ними. Саме такими рисами ми можемо наділити другого президента України, який єдиний за всю історію існування незалежної України був обраний на два терміни.

Третім президентом став Віктор Ющенко, який запам'ятався нам своєю рішучою українською позицією. Соматотип характерний для екторморфа, який в свою чергу виявляє себе як тонка вразлива натура, більше схильна до замкнутості, та прояву соціофобії. За час його керування державою ніяких позитивних або негативних змін не трапилось, з цього можна сформувати основні риси його характеру, а саме: нерішучість, відсутність внутрішнього стержня та непохитності духу. Особистісних навичок зазнав на посаді прем'єр-міністра, часів представницького апарату Кучми. Це дає нам змогу зробити суб'єктивний висновок, щодо того, що Ющенко не мав бажання до управління країною задля забезпечення її достатку та подальшого вступу в ЄС, і хоча він говорив, що майбутнє України це шлях до Європи, до рішучих дій так і не перейшов.

Віктор Янукович, президент який буде асоціюватися в українців із жорстокістю, тотальною корупцією та авторитарним підходом до влади. Дві зняті судимості, покровительство Росії та голос за «гречку» на той час не викликали сумнівів у українців. За тілобудовою екторморф, хоча доцільніше було б характеризувати його за теорією Чизаре Ломбозо, який висвітлює загальну характеристику злочинців. На жаль «легітимний» президент під опис злочинця не підходить. Говорити в даному випадку про політичного лідера безглуздо, адже справжній лідер приходить до влади за допомогою чесної конкуренції.

Наразі останній президент України Петро Порошенко який за 5 років керування державою, відкрив Україні безвіз, зміцнив армію та створив першооснову для існування автокефальної церкви. Про нього ми можемо

сказати: ендоморф – не здатний до активних дій, доброзичливий та братерський. Зазвичай намагається залагодити будь-які конфлікти мирним шляхом. Риси характеру: сміливість, чесність, ініціативність, здатність до вирішення проблем. Його особистісні навички, а саме посада міністра закордонних справ, участь в різноманітних партіях дають йому величезний потенціал до управління державою.

Тож, із всього вищесказаного ми можемо сказати, що українці це нація, яка в силу свого недовгого існування як самостійної держави не може виокремити потенційного політичного лідера. Особливості політичних лідерів, це перш за все не ознаки зовнішності, соматотип чи певні риси характеру це здатність людини до керування. Її статечні погляди та вектор мислення який спонукає країну до змін. І ще одна, напевно, головна риса політичного лідера це наявність свідомого народу, адже яким би сильним він не був без діючого громадянського суспільства та суспільства в цілому функціонування такої одиниці як лідер буде неефективним.

Список використаних джерел

1. Політичний лідер як стабілізуючий фактор сучасного суспільства
Режим доступу: <http://pohilo.vk.vntu.edu.ua/file/ad7ae889>
2. Політичне лідерство в Україні. Режим доступу:
<http://bibliofond.ru/view.aspx?id=468346>
3. Кухта Б. Політичні еліти і лідери / Б. Кухта, Н. Теплоухова. - 2-ге вид., переробл. і допов. - Львів : Кальварія, 1997.
4. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки) : підручник / П. П. Шляхтун. - К. : Либідь, 2002.
5. Логвина, В. Л. Політологія [Текст] : навчальний посібник / В. Л. Логвина. - К. : Центр навчальної літератури, 2006.

Мазур М.І. курсант 1 курсу ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: доцент кафедри філософії права та юридичної логіки НАВС, кандидат юридичних наук **Шевчук Р.М.**

ЛОБІЗМ, ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасна складність та плюралізм політичних систем ставить питання про актуальність їх розгляду в принципово новій фундаментальній площині, яка б давала змогу більш ґрунтовно розуміти сучасний політичний вимір. Сьогодні, маючи певний досвід політичної та державної розбудови, ми маємо принципово по-іншому подивитися на цілу низку політичних процесів, з метою вивчення та вирішення переліку питань, гальмуючих політичний розвиток та детермінуючих вектор динаміки сучасної політики.

Одним з таких процесів є лобізм. Лобізм, як скоординована практика відстоювання інтересів чи чинення тиску на законодавців і чиновників

неурядовими організаціями, фінансово-промисловими групами чи етнічними спільнотами розкриває широкий спектр для взаємодії владних структур з недержавними організаціями, поглинаючи фактично всі сфери суспільного життя, створює значне підґрунтя для зловживання владними повноваженнями та механізмами лобіювання, призводячи, фактично, до корупційності політичної системи [4]. Відповідно до цього як політичні експерти, так і державні діячі не можуть оминати увагою це питання, бо неконтрольованість цих процесів призводить до катастрофічних деструктивних наслідків [3]. Повертаючись до питання актуальності та значимості цього питання, варто зазначити, що будь-яка країна, стоячи перед питанням розбудови власної політико-адміністративної моделі управління, стикається з проблемою вирішення питання взаємодії влади та недержавних установ. Ігнорування цього питання призводить до некерованості цими процесами, що фактично і продемонструвала сучасна Україна. Лобізм - це певний механізм органів політичної влади та громадянського суспільства, який має безліч переваг та недоліків, а що найголовніше – безліч моделей та варіацій, що говорить про необхідність структурного та аналітичного підходу до цієї проблеми, з урахуванням національної специфіки [2].

Взагалі поняття лобізму можна розглядати з двох позицій, які можна охарактеризувати так:

1) Понятійна позиція. Лобізм може розглядатися як термін, означаючий просування інтересів, з цієї позиції, говорячи про політичну сферу взагалі, ми можемо стверджувати, що вона є суцільне і безперервне лобіювання. Тобто, подібне вузьке визначення цього поняття, фактично, ототожнює його з корупцією з одного боку, а з іншого боку, ставить знак рівності між будь-яким процесом та діяльністю, направленим на взаємодію політичних суб'єктів.

2) Інструментарна позиція. Лобізм виступає інструментом збалансування підходів до суб'єктної взаємодією і виступає не тотожним до корупції, а альтернативним, а в поєднанні з комплексним баченням вітчизняних проблем – виступає детермінантою дотримання топових принципів демократії, ринкової економіки та плюралізму. Розглядаючи будь-яку політичну проблему варто розуміти, що її вирішення неможливе без з'ясування наявної суспільно-політичної ситуації та її національної специфіки, тому нижче зосередимо увагу саме на цих моментах.

В Україні зараз немає ніяких законодавчих актів для регламентування лобістської діяльності. Дехто вважає, що право на лобіювання може виходити із права громадянина, зафіксованого у статті 40 Конституції України [1]. Верховна Рада України вже ухвалила в першому читанні законопроект “Про лобіювання в Україні”, який забезпечить правові засади для легалізації впливу громадських структур на органи державної влади. Запропонований законопроект викликає багато суперечок і не лише з приводу конкретних положень, їх тлумачення та розуміння. Чимало громадян розглядають такий закон як узаконення “купівлі” державних службовців та

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

високих посадових осіб державних органів. Вони, ці громадяни, забувають, що “купівля” добре може існувати і без законів. Закон же робить підконтрольною лобістську діяльність, а значить, буде принаймні стримувати корумпованість державного апарату.

Отже, на практиці ще довгий час навряд чи вдасться лобізму стати одним з ефективних інструментів формування демократичної політики. Високий ступінь корумпованості, бюрократизм істотно впливають на методи лобістської діяльності. Крім того, суспільна свідомість в Україні, маючи глибокі корені в общинній і соціалістичній психології, поки що сприймає лобізм із великими труднощами, а слово “лобіст” найчастіше використовується як лайливе, з аморально-кримінальним відтінком. Зараз в основному в лобізмі вбачають лише одну сторону – негативну, вкладають у цей термін лише “тіньовий” зміст. Однак, якщо ми вирішили формувати громадянське суспільство, то від лобізму нікуди подітися, бо він виступає своєрідним супутником демократії.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
2. Банчук М.В. Ідеологія та культура діяльності правозахисних органів України в контексті становлення громадянського суспільства: Політологічний аналіз / АПН України; Інститут вищої освіти. – К.: Юстініан, 2005. – 144 с.
3. Бетец М.В. Лоббизм в правотворческой деятельности. // Правоведение, 1998. – № 1.
4. Білоус А.О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. – 2.вид., перероб. і доп. – К.: АМУПП, 2000. – 198 с.

Бабенко Д.В., курсант 3 курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: заступник директора ННІ № 3 НАВС з навчально-методичної та наукової роботи, кандидат юридичних наук,
доцент **Комаринська Ю.Б.**

ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНІХ

Процес розслідування злочинів проти чи стосовно неповнолітніх є одним з найскладніших в слідчій практиці. Це зумовлено тим, що дана категорія осіб має специфічні умови проведення слідчих (розшукових) дій стосовно них. Допит неповнолітніх в свою чергу відрізняється від допиту повнолітніх осіб низкою аспектів.

На думку В. Ю. Шепітька допит – це процесуальна дія, яка являє собою регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

психологічний процес спілкування осіб, котрі беруть в ньому участь, спрямований на отримання інформації про відомі допитуваному факти, що мають значення для встановлення істини по справі [1, с. 252].

Під час досудового розслідування допиту належить визначальне місце: з усього бюджету часу, що витрачається слідчим на проведення слідчих (розшукових), інших процесуальних дій, на допит витрачається понад 80%. Допит розглядають як процес передачі слідчому особою, що допитується, інформації про подію, яка розслідується, або про пов'язані з нею обставини й осіб. Але, як спосіб отримання відомостей від особи, якій відомі дані, що цікавлять слідство, допит виступає лише в інформаційному плані [2].

Процесуальні особливості допиту неповнолітніх закріплені в кримінальному процесуальному законодавстві [3].

Авер'янова Т. В. вважає, що тактика допиту неповнолітніх значною мірою обумовлена особливостями їх психіки (підвищеним навіюванням, схильністю до фантазування, високою емоційністю, нестійкістю поведінки), незначним життєвим досвідом, що нерідко призводить до неправильної оцінки ними розслідуваної події в цілому або окремих її елементів [4, с. 593].

Тому ми вважаємо за необхідне звернутись до думки вчених, які займались психологічними факторами допиту малолітніх та неповнолітніх.

У психологічній літературі запропоновано шість вікових груп неповнолітніх: немовля (до 1 року); раннє дитинство (від 1 до 3 років); дошкільний вік (від 3 до 6-7 років); молодший шкільний вік (від 6-7 до 11-12 років); підлітковий вік (від 11-12 до 14-15 років); старший шкільний вік (вік 14 до 18 років);

Вік, починаючи з якого неповнолітній може виступати на допиті як свідок або потерпілий, у кримінальному процесуальному законодавстві не визначений. Практиці розслідування злочинів відомо чимало прикладів, коли діти віком 3-5 років повідомляли на допиті дані, які сприяли встановленню об'єктивної істини у кримінальному провадженні. Водночас дітей рекомендується допитувати тільки у крайніх випадках, бо допит може негативно вплинути на їх психіку [1].

Авраменко С. М. зазначає, що зважаючи на це науковці рекомендувати таку загальну тривалість допиту за участю неповнолітнього (дитини) залежно від віку:

- діти віком до 6 років - тривалість слідчої дії не більше 1 години з перервою не менше 10-20 хв. кожні 30 хв.;
- діти віком 7-9 років - не більше 2 год. 20 хв. із перервами менше 10-20 хв. кожні 35 хв.;
- діти віком 9-10 років - не більше 2 год. 40 хв. із перервами не менше 10-20 хв. кожні 40 хв.;
- діти віком 11-16 років - не більше 3 год. 45 хв. із перервами не менше 15-20 хв. кожні 45 хв.;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

- діти віком 16-18 років - не більше 4 год. 30 хв. із перервами не менше 20 хв. кожні 1,5 год. [5; 6, с. 240-241].

Під час підготовки до допиту малолітніх або неповнолітніх осіб також слід пам'ятати про дотримання їх прав, адже непоодинокі випадки коли посадові особи вважаючи, що дитина не достатньо доросла щоб мати свою думку і давати оцінку ситуації, нехтують вимогами законодавства в цій галузі.

Серед міжнародних стандартів у галузі дотримання прав та забезпечення потреб дітей груп ризику, одним з документів, в якому найбільш докладно визначаються вимоги до допиту дитини - свідка чи жертви злочинних посягань, є Конвенція Ради Європи № 201 про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального розбещення.

Конвенція № 201 передбачає окремий розділ, який стосується «розслідування, кримінального переслідування та процесуального права». В ст. 35 Конвенції «Опитування дитини» вказується, що кожна держава має вжити необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення:

1. проведення опитувань дитини без необґрунтованої затримки, відразу після повідомлення фактів компетентним органам;
2. проведення опитувань дитини, якщо це необхідно, у спеціально обладнаному та прилаштованому для цих цілей приміщенні;
3. проведення опитувань дитини особою, спеціально підготовленою для цих цілей;
4. проведення всіх опитувань дитини одними й тими самими особами, якщо це можливо та де це доцільно;
5. якомога меншої кількості опитувань і настільки, наскільки це є вкрай необхідним для цілей кримінального провадження;
6. можливості супроводження дитини її законним представником або, де це доцільно, дорослим, якого вона сама вибирає, якщо стосовно цієї особи не буде винесено мотивованого рішення про інше.

Вимагається вжити необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення можливості запису на відеоплівку опитування жертви або, де це доцільно, свідка дитини та прийняття таких відеосвідчень як доказу в суді згідно з нормами її внутрішнього законодавства.

Більшість цих вимог не втілено на рівні національного законодавства України [7].

Висновок. Отже, слід погодитися із криміналістами, процесуалістами та психологами у тому, що однією з основних особливостей при підготовці й проведенні допиту малолітньої чи неповнолітньої особи необхідно дотримуватись не лише кримінально-процесуальних правил, а й рекомендацій вчених та практиків, які досліджували ці питання в різних галузях науки. Насамперед, варто звернути увагу на рекомендації психологів, які більш чітко регламентують час проведення допиту малолітніх і неповнолітніх дітей різного вікового цензу. Також, необхідно брати до уваги

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

обстановку, що склалася, місце проведення допиту, наявність чи відсутність факторів, які можуть впливати на свідчення дитини.

Список використаних джерел:

1. Криміналістика : підручник / за ред. В. Ю. Шепітька. Київ: Ін Юре, 2004. 728 с.
2. Криміналістика: мультимедійний підручник. URL: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/kriminalist/info/autors.html>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України»: чинне законодавство з 19 листопада 2-12 року: (офіц. текст). – К.: Поливода А.В., 2012. – 382 с. – (Кодекси України).
4. Криміналістика : учеб. для вузов / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов и др. Москва : Норма, 2007. 944 с.
5. Авраменко С. М. Розслідування розбещення неповнолітніх: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2017. 200 с URL: http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/1941/1/Dis_%D0%90%D0%B2%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf
6. Павлюк Н. В. Використання тактичних прийомів допиту неповнолітніх, спрямованих на нейтралізацію фантазування. *Криміналістика XXI століття* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків 25–26 листоп. 2010 р.) Харків : Право, 2010, С. 427–430.
7. Відповідність процедури допиту малолітніх та неповнолітніх осіб, що стали свідками або потерпіли від злочинних діянь, міжнародним стандартам. URL: <https://rescentre.org.ua/dytyna-svidok/vidpovidnist-protseduri-dopitu-malolitnikh-ta-nepovnolitnikh-osib-scho-stali-svidkami-abo-poterpili-vid-zlochinnikh-diiian-mizhnarodnim-standartam>.

Чайка А.О., курсант 2 курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: заступник директора ННІ № 3 НАВС з навчально-методичної та наукової роботи, кандидат юридичних наук,
Доцент **Комаринська Ю.Б.**

ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ НЕПОВНОЛІТНІМИ НА ҐРУНТІ РАСОВОЇ, НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА РЕЛІГІЙНОЇ ВОРОЖНЕЧІ

Прояви нетерпимості до людей, які відрізняються за кольором шкіри, формою очей, національністю, уподобаннями, релігійними переконаннями тощо в сучасному суспільстві характеризуються доволі ємким терміном «ксенофобія». Слово *ксенофобія* походить від грецького «xenos» – чужий, сторонній і «phobos» – страх. **Ксенофобія** - прояв нав'язливого страху,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

ворожості стосовно чужинців чи чужоземного, нетерпимості та неприязні до представників іншої нації, віросповідання, культури, національності, іноземців чи представників інших регіонів, а також до чогось незнайомого, незвичного, чужого. Найбільш серйозним і розповсюдженим проявом ксенофобії вважається расизм [1].

В статті 2 «Загальної декларації прав людини», прийнятою Генеральною Асамблеєю ООН від 10 грудня 1948 року зазначено: «Кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища» [2].

Дане положення Декларації знайшло своє відображення й в Основному Законі України – Конституції, безпосередньо, в статті 24, яка говорить: «Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками». Положення рівності громадян та, взагалі, будь-якої особи, а також недопущення дискримінації за будь-якою з вищеперерахованих ознак закріплені й в інших міжнародних та національних нормативно-правових актах.

Вагомим внеском до національного законодавства стало прийняття Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06.09.2012 року, в якому в статті 1 розкрита сутність поняття «дискримінація», а саме: «Дискримінація - ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі - певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними»[2].

Проте, незважаючи на досить активне декларування в національних нормативно-правових актах, принципу рівності громадян та недопущення дискримінації за будь-якою ознакою, все частіше в Україні ми стикаємось з проблемою дискримінації осіб за расовою, національною та релігійною ознакою, а також з протиправними діями відносно громадян та інших осіб, вчинених на ґрунті расової національної та релігійної ворожнечі. Тому важливого значення у вирішенні даного питання є приділення уваги саме жертві даних правопорушень, тобто особі потерпілого.

В ході аналізу кримінального законодавства мотив вчинення злочину на ґрунті расової, національної та релігійної нетерпимості зазначений в

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

наступних розділах – розділі II «Злочини проти життя та здоров'я особи» (п. 14 ч.2. ст. 115 «Умисне вбивство з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості», ч. 2 ст. 121 «Умисне тяжке тілесне ушкодження з мотивів расової, національної або релігійної нетерпимості», ч. 2 ст. 122 «Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження, вчинене з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості», ч. 2 ст. 126 «Побої і мордування, вчинені з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості», ч. 2 ст. 127 «Катування, вчинене з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості»); розділі V «Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина» (ст. 161 «Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або релігійних переконань»); розділі XII «Злочини проти громадського порядку та моральності» (ст. 300 «Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства та жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість і дискримінацію») [5].

Як свідчить спільне дослідження, підготовлене та проведене Американською асоціацією юристів Ініціатива з верховенства права (АВА РОЛІ) в Україні у співпраці з Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури у 2006-2008 років виразною стала тенденція до зростання злочинів на ґрунті ненависті. У великих містах активізувалися угруповання скінхедів — ця расистська молодіжна субкультура переживає бурхливе зростання в Україні. Скінхеди в Україні — це особи віком від 14 до 27 років, які об'єднуються в групи від 20 до 50 осіб. Такі групи існують у містах Києві, Дніпропетровську, Запоріжжі, Львові, Севастополі, Чернігові та Автономній Республіці Крим [6, с. 12].

Такі дані дозволяють стверджувати, що в Україні спостерігається тенденція до зростання рівня злочинності серед неповнолітніх та молоді. В зв'язку з чим перед правоохоронними органами постає гостре питання боротьби зі злочинністю серед даної категорії осіб.

Список використаних джерел:

1. Розслідування злочинів, вчинених на ґрунті нетерпимості. Навчально-практичний посібник / колектив авторів. Київ, 2012 – 167 с.
2. Загальна декларація прав людини. Законодавство України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015
3. Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
4. Гарасим П.С., Зюбаненко С.В. ГУМВС України у Львівській області. Характеристика особи потерпілого та особи злочинця. URL: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/45324/%CF>
5. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

6. Протидія ксенофобії в Україні: законодавчі аспекти та адвокатська практика. Навчально-практичний посібник / Під ред. Гончарова М.С., Дроздова О.М., Кравчун А.С., Стебелева А.М., Київ, 2012 – 285 с.

Бойко Р.С. слухач магістратури 1 курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: заступник директора
ННІ № 3 НАВС з навчально-методичної
та наукової роботи, кандидат юридичних наук,
доцент **Комаринська Ю.Б.**

ДІЯЛЬНІСТЬ ПАТРУЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД ІЗ ПОСТРАЖДАЛИМИ ОСОБАМИ

Науково-технічний прогрес не стоїть на місці і при розробці та виробництві нових автомобілів змінюється їх конструкція та дизайн, комфортабельність, збільшується швидкість і як наслідок зменшується час, за який автомобіль може подолати певну відстань шляху. Це все є позитивними моментами використання автотранспортних засобів у діяльності людини, але є і негативна сторона такого прогресу. Згідно із ст.1187 цивільного кодексу України джерелом підвищеної небезпеки є діяльність, пов'язана з використанням, зберіганням або утриманням транспортних засобів [1].

В останні роки у зв'язку із збільшенням порушень водіями правил дорожнього руху України (далі ПДР), послабленням контролю за дотриманням учасниками дорожнього руху ПДР державними органами, відсутністю чи застарілою нормативно-правовою базою, відсутністю належного контролю за технічним станом автотранспортних засобів, незадовільним технічним забезпеченням контролюючих органів відповідним обладнанням, незадовільним станом дорожнього покриття автомобільної транспортної мережі, відсутністю належної дорожньої розмітки та дорожніх знаків, недостатньою кількістю світлофорів та безпечних дорожніх розв'язок, гостро постає проблема безпеки на дорогах, а також наслідків дорожньо-транспортних пригод (далі ДТП), та діяльності органів Національної поліції України, аварійно-рятувальних служб та інших підрозділів і державних органів з розв'язання даної проблеми.

Дорожньо-транспортна пригода – подія, що сталася під час руху дорожнього транспортного засобу (далі ТЗ), внаслідок якої загинули або зазнали травм люди чи заподіяна шкода майну [2]. Згідно із аналізом статистики дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП), який був проведений державним підприємством «Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М.П. Шульгіна», по Україні та на автомобільних дорогах державного значення за 2018 рік було скоєно 150120 ДТП, з яких 24294 із постраждалими особами, в яких 3350 осіб загинуло (в середньому 9 осіб за добу) та 30884 осіб травмовано (в середньому 85 осіб за добу) [3; 4].

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

В Україні рівень смертності та травматизму внаслідок дорожньо-транспортних пригод є одним з найвищих в Європі, а рівень організації безпеки дорожнього руху залишається вкрай низьким, про що у своїх звітах неодноразово наголошували експерти ВООЗ, Світового банку та інших міжнародних інституцій. Велике занепокоєння викликає те, що за останній шестирічний період на дорогах України загинуло 1,4 тис. дітей віком до 18 років, а дорожньо-транспортні пригоди в Україні є першою за поширеністю причиною смерті молоді віком від 15 до 24 років та другою за поширеністю причиною смерті дітей віком від 5 до 14 років [5].

Дорожньо-транспортні пригоди за своїми наслідками поділяються на такі, в яких немає постраждалих осіб, або є особи, які зазнали легких тілесних ушкоджень і за вказаним фактом водій-порушник притягується до адміністративної відповідальності за ст.124 КУпАП [6], та на такі, в яких є постраждалі особи (потерпілі) і яким заподіяно середньої тяжкості тілесні ушкодження, тяжкі тілесні ушкодження, або смерть, за що водія-порушника може бути притягнуто до кримінальної відповідальності за ст.286 КК України [7].

Важливе значення для успішного розслідування кримінальних правопорушень пов'язаних із ДТП є якість проведення слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування, серед яких основним є огляд місця події. Огляд місця ДТП є багатосторонньою слідчою (розшуковою) дією, під час якої слідчий вивчає обстановку дорожньої події, транспортного засобу, різних слідів та інших об'єктів з метою виявлення і фіксації слідів, необхідних для встановлення обстановки дорожньої події, її механізму, інших обставин та причин, які мають значення для розкриття та розслідування даного злочину.

Так, відповідно до ст.237 Кримінального процесуального кодексу України (далі КПК) з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей та документів. Основним завданням огляду місця ДТП є виявлення та фіксація слідів та інших речових доказів: слідів транспортних засобів, залишків лакофарбового покриття транспортних засобів, освітлювальних та сигнальних приладів, фрагментів кузову, слідів контакту ТЗ з іншими предметами, слідів мастил, гальмівної рідини. Також значна увага повинна приділятися виявленню слідів крові, залишків волоссяного покриву, кінцівок при травматичній ампутації, інших частин тіла, залишків одяжі, взуття тощо. Якщо ж потерпілому на місці події заподіяно смерть, то огляд трупа проводиться відповідно до ст.238 КПК України [9].

Згідно із ст.ст.31, 36 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейський уповноважений вимагати від особи (осіб) залишити визначене місце на певний строк або заборонити чи обмежити особам доступ до визначеної території або об'єктів, якщо це необхідно для збереження та фіксації слідів правопорушення [10]. Працівникам, що перебувають у складі наряду патрульної поліції, ГРПП у разі отримання від диспетчера

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

(оперативного чергового) завдання про здійснення реагування на правопорушення або подію, необхідно у разі підтвердження ознак учиненого кримінального правопорушення поінформувати диспетчера (оперативного чергового) про необхідність направлення слідчо-оперативної групи (далі СОГ) та перебувати на місці події до її прибуття, до прибуття СОГ забезпечити охорону місця події та слідів учиненого кримінального правопорушення, унеможливити доступ на місце події сторонніх осіб, за необхідності організувати надання невідкладної домедичної допомоги потерпілим особам, з'ясувати обставини вчиненого кримінального правопорушення, установити свідків, очевидців події, прикмети правопорушників, зібрати інші відомості, що можуть бути використані як докази, інформувати уповноваженого працівника чергової частини органу, підрозділу поліції про обставини вчинення кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили, для вжиття невідкладних заходів щодо їх затримання, з прибуттям СОГ негайно інформувати слідчого про одержані дані щодо обставин учинення кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили, для їх подальшої фіксації шляхом проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. За необхідності місце події огородити спеціальною стрічкою «поліція». Після прибуття СОГ виконувати доручення старшого СОГ, за вказівкою слідчого забезпечити доставляння потерпілих, які отримали тілесні ушкодження, та загиблих унаслідок ДТП людей до медичних закладів, а також проведення у встановленому порядку огляду учасників ДТП на стан сп'яніння у закладі охорони здоров'я [10; 11].

Основною функцією патрульної поліції та груп реагування патрульної поліції під час огляду місця ДТП – це є його охорона, яка полягає в збереженні обстановки події та слідів до приїзду слідчо-оперативної групи, також важливим є встановлення свідків та очевидців події. Така діяльність патрульних підрозділів поліції сприяє збереженню слідової інформації, чим значно полегшує роботу СОГ на місці події, яка може зосередитися на виявленні та встановленні інформації необхідної для швидкого та ефективного розслідування кримінального правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України: (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Кодекс цивільного захисту України : (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
3. Статистика аварійності за 2018 рік. Державне підприємство «Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М.П.Шульгіна». URL:<http://dorndi.org.ua/ua/statistika-avariynosti-za-2018-rik>.

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

4. Статистика ДТП в Україні за період с 01.01.2018 по 31.12.2018. Статистика Департаменту патрульної поліції Національної поліції України / Перехід за посиланням: Статистика ДТП в Украине за период с 01.01.2018 по 31.12.2018: DTP 12-2018. URL:<http://patrol.police.gov.ua/ru/statystyka/>.
5. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року. Розпорядження КМУ від 14 червня 2017 р. № 481-р. URL:<https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/250145241>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
7. Кримінальний кодекс України : (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України : (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
9. Закон України «Про Національну поліцію»: відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
10. Інструкція з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України. Наказ МВС України від 16.02.2018 № 111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0371-18>.
11. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні. Наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#n14>.

Любчак Ю.А., студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: професор кафедри цивільного
права і процесу, кандидат юридичних наук,
доцент **С.І. Чернооченко**

***ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ВИКОНАННЯ ОСОБИСТИХ
НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ БАТЬКІВ***

Одним із важливих особистих немайнових прав неповнолітньої особи у сфері сімейних відносин є право дитини на належне батьківське виховання, реалізація якого складає основну функцію сім'ї та сприяє міцному

становленню особистості дитини, зорієнтованих на усталені моральні засади та суспільні цінності.

Держава забезпечує пріоритет сімейного виховання дитини (ст. 5 Сімейного кодексу України) [3]. Так як діти ще не мають достатнього соціального досвіду, тому саме сімейне виховання дає можливість забезпечити їх нормальний фізичний, моральний, інтелектуальний та соціальний розвиток, дає змогу стати повноцінним членом суспільства та збагатити певним соціальним досвідом.

Під вихованням загалом розуміється вплив суспільства на особистість, яка розвивається. У широкому розумінні – це соціалізація, тобто процес формування інтелекту, фізичних і духовних сил людини. Виховання є цілеспрямованою діяльністю, покликаною сформувати систему якостей особистості, поглядів і переконань відповідно до виховних суспільних ідеалів. Виховання здійснюється через культуру, освіту та навчання у процесі різного виду діяльності та під впливом спадковості та середовища [4, с. 313].

Відповідно до ч. 3 ст. 151 Сімейного кодексу України, батьки мають право обирати форми та методи виховання дитини, крім тих, які суперечать закону, моральним засадам суспільства. І які, відповідно, будуть змінюватися незалежно від віку дитини. Так, під методами виховання розуміється сукупність найзагальніших способів вирішення виховних завдань і здійснення виховних взаємовпливів, серед яких переважають такі методи, як: переконання, привчання, заохочення, виховання на особистому прикладі тощо. Під формою виховання розуміється стиль стосунків між батьками та дітьми: авторитарний, який характеризується суворістю щодо дітей та вимогою безвідмовного підкорення; ліберальний – характеризується терпимістю, всепрощенням батьків і демонстрацією любові до дітей; та демократичний, характеризується гнучкою мотивацією своїх дій та вчинків батьками, завдяки чому твердо досягаються позитивні вчинки дітей. Така форма виховання є найприйнятнішою, оскільки у дитині цінують не лише слухняність, а й незалежність, відчуття власної гідності, ініціативу, прислухаються до її думки та аналізують її аргументацію [4, с. 316].

Найважливішим природним правом дитини є право на життя. Стаття 281 Цивільного кодексу України визначає право особи на життя, право на здоров'я. Держава, яка проголошує таке право, бере на себе обов'язок забезпечити здоров'я своїх громадян, особливо на момент народження, а потім охороняти його. За статтею 288 Цивільного кодексу України особа має право на свободу. Джерелами цієї норми є положення статей 1 і 3 Загальної декларації прав людини і ст. 29 Конституції України, де закріплено, що «кожна людина має право на свободу та особисту недоторканість». Свобода визначається як здатність особи діяти відповідно до своїх інтересів і мети [4].

Одним із найважливіших природних прав дитини є право на сім'ю. Сім'я розглядається як засноване на шлюбі, спорідненості, усиновленні й інших формах прийняття дітей на виховання об'єднання осіб, пов'язаних між собою спільністю життя, а також юридичними правами й обов'язками.

Відповідно до ст. 291 Цивільного кодексу України ніхто не має права втручатися в сімейне життя фізичної особи всупереч її волі.

Стаття 8 Конвенції, про права дитини проголошує, що кожна дитина має право на збереження своєї індивідуальності. Індивідуальними ознаками є ім'я, прізвище, громадянство. Право дитини на ім. я закріплено в ст. 146 Сімейного кодексу України. « Ім'я дитини визначається за згодою батьків. Ім'я дитини, народженої жінки, яка не перебуває у шлюбі, у разі відсутності добровільного визнання батьківства визначається матір'ю дитини. Дитині може бути дано не більше двох імен, якщо інше не впливає із звичаю національної меншини, до якої належать мати та (або) батько. Спір між батьками щодо імені дитини може вирішуватися органом опіки та піклування або судом» [1].

У юридичному значенні це поняття охоплює ім'я і прізвище, набуте при народженні, що передається від покоління до покоління і вказує на родинні зв'язки по батькові. Індивідуальне ім'я дитини, яка тільки з'явилася на світ, вибирають її батьки (або один із них), а по батькові та прізвище присвоюються відповідно до норм, передбачених статтями 145, 146, 147 Сімейного кодексу України. Право на ім'я – це непорушне й невідчужуване особисте немайнове право людини, а також і природне право, яке залежить від реєстрації появи дитини в установленому порядку державою. На підставі цих міркувань можна дійти висновку, що держава не дарує право на ім'я, а визнає й забезпечує його. Стаття 144 Сімейного кодексу України зобов'язує подати заяву про реєстрацію народження дитини не пізніше одного місяця від дня народження, і тому право на ім'я повинно бути здійснено протягом названого строку. Право на власне ім'я надає особі юридично забезпечену можливість мати певне ім'я, вимагати від оточуючих, щоб її називали власним іменем. Інші особи не можуть користуватися цим ім'ям або привласнювати його. Прізвище дитини визначається за прізвищем її батьків.

Право на належне батьківське виховання передбачено статтями 150-152 Сімейного кодексу України, які закріплюють обов'язок батьків щодо виховання й розвитку дитини, а також ст. 12 Закону України «Про охорону дитинства»[2], згідно з якою батьки не тільки мають право, а й зобов'язані виховувати дитину, піклуватися про її здоров'я, фізичний, духовний і моральний розвиток, навчання, створювати належні умови для розвитку її природних здібностей, поважати гідність дитини, готувати її до самостійного життя і праці. На кожного з батьків покладається однакова відповідальність за виховання, навчання й розвиток дитини. Стаття 150 Сімейного кодексу України закріплюється обов'язок батьків виховувати дитину в дусі поваги до прав і свобод інших людей, любові до своєї сім'ї і родини, свого народу, своєї Батьківщини. Це право забезпечує дитині можливість жити й виховуватися в сім'ї. Ось чому завданнями сімейного законодавства є захист права дитини на проживання й виховання в сім'ї. Правом, що забезпечує соціальне буття людини, є право на місце проживання. Слід зазначити, що згідно з Цивільним кодексом України місцем проживання особи вважається

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

місце, де особа мешкає переважно постійно або тимчасово. Місце проживання має важливе правове значення в питаннях про спадщину, визнання громадянина безвісно зниклим, при оголошенні громадянина померлим. Оскільки в Україні діє загальний військовий обов'язок, то виникає необхідність реєстрації за місцем мешкання.

Відповідно до пункту 2 статті 310 Цивільного кодексу України повнолітня особа має право на вільний вибір місця проживання та на його зміну. Якщо повнолітня особа може реалізувати таке право, то дитина, яка не досягла чотирнадцятирічного віку. Не може самостійно реалізувати його.

Дитина у віці до чотирнадцяти років не бере участі особисто у визначенні місця проживання, хоча при вирішенні деяких проблем, що стосуються, наприклад, влаштування її у сім'ю та пов'язаних із цим питань про місце мешкання, згода дитини, яка досягла десятирічного віку, необхідна (пункт 2 статті 160 Сімейного кодексу України) [3].

Із чотирнадцятирічного віку діти можуть самі вирішувати питання про місце свого мешкання, якщо її батьки спільно не проживають (стаття 160 Сімейного кодексу України). У зв'язку з цим спір про місце проживання дітей, які досягли чотирнадцятирічного віку не підлягає судовому розгляду. У той же час, якщо хтось утримує дитину силою проти її волі, батьки вправі вимагати захисту її прав і можуть подати відповідний позов до суду [3]. Судовий захист є однією з істотних гарантій забезпечення належного здійснення особистих немайнових прав дітей, в тому числі й права на належне батьківське виховання. До того ж право на судовий захист є конкретним проявом конституційного права громадян України на судовий захист прав і свобод (стаття 55 Конституції України). Це право відображає юридичний зв'язок між фізичною особою та державою, де остання бере на себе захист прав та свобод перших, утворюючи для цього спеціальний орган – суд та покладаючи на нього обов'язок по здійсненню захисту суб'єктивних прав [4].

Отож, народження дитини – це факт, який несе правові наслідки: права та обов'язки батьків, які врегульовані сімейним законодавством. Дитина стає носієм певних прав майнового і немайнового характеру. Особисті немайнові права дитини і батьків закріплені в Сімейному кодексі України і мають свою специфіку. По-перше, ці права позбавлені економічного змісту і не мають грошової оцінки; по-друге, вони належать усім без винятку батькам та дітям у рівному обсязі; по-третє, основна частина цих прав виникає з моменту народження людини, тобто вони є її природними правами; по-четверте, вони нерозривно пов'язані з особою їх носія.

Держава наділяє батьків певними правами та обов'язками, зазначеними в Сімейному кодексі України. Піклування про дітей, його виконання є рівним правом і обов'язком батьків. Можна дійти висновку, що батьки, здійснюючи свої батьківські права та виконуючи обов'язки, повинні враховувати думку своїх малолітніх дітей, не порушувати інтересів своїх неповнолітніх дітей. За

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

будь-яких обставин, порушують права дитини, батьки мають позачергове право захисту інтересів своїх дітей.

Список використаної літератури:

1. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. ред. зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральною Асамблеєю ООН від 21.12.1995 р. [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
2. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р., № 2402-III// ВВР України. – 2002.- № 30.- ст. 142.
3. Сімейний кодекс України від 10.01. 2002, № 21-22, ст.135
4. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради. – 1996. - №30. – ст. 141.
5. Чорнооченко С. І. Цивільний процес України: навч. посіб. – [4-те вид., перероб. та допов.], - К.: ЦУЛ, 2017. -416 с.

Шиша Н.А. курсант 3-го курсу ННІ№1 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
криміналістики та судової медицини, кандидат
юридичних наук **Сорока І.В.**

***ТАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ВЕРСІЇ У СФЕРІ
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ***

Злочинність у сфері економічних відносин й надалі є чинником негативного впливу на розвиток держави. Сучасні економічні злочини характеризуються складними та витонченими способами і методами їх скоєння, тому однією із головних проблем залишається підвищення професіоналізму й авторитету слідчих підрозділів. Її вирішення полягає у забезпеченні слідчих підрозділів висококваліфікованими кадрами, які мають відповідати вимогам сьогодення і бути спроможними на професійному рівні виконувати завдання з розслідування злочинів з метою захисту економіки від злочинних посягань.

Мета дослідження полягає у поясненні організації та планування розкритті злочинів у сфері запобігання корупції, тактики використання криміналістичної версії

Криміналістична характеристика службових злочинів корупційної спрямованості є однією з найбільш важливих складових методики розслідування, оскільки має багатий інформаційний потенціал, що застосовується для формування саме теоретичної бази версій.

Методика розслідування економічних злочинів обов'язково містить вказівки організаційного характеру, перш за все з тих питань, які тісно пов'язані із загальними методичними вказівками щодо розслідування загалом.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

На мій погляд, проблеми організації з планування розслідування злочину як окремої таважливої частини методики їх розслідування та впливу на цей процес виходить на перший план як ключовий елемент у побудові якісної загальної моделі розслідування злочинів у сфері економіки.

Відповідно до законодавства України корупція - це використання особою, зазначеною в статті 1 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній в частині першій статті 4 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей. [1 с.1]

Розслідування як складний пізнавальний процес, що спрямований на з'ясування слідчим обставин злочину, потребує чіткого планування. Розроблені наукою криміналістичні рекомендації стають найважливішим інструментарієм слідчого – своєрідним алгоритмом дій у типових слідчих ситуаціях на основі складеного плану. [2, с. 607].

Планування розслідування – це складна розумова діяльність слідчого, результатом якої є планрозслідування, що містить програму роботи з встановлення обставин скоєння злочину. [3, с. 30].

План розслідування у кримінальному провадженні має бути ретельно продуманий. Звичайно, відразу і на увесь період слідствазапланувати таку систему дій неможливо, оскільки не можна заздалегідь передбачити, які відомостібудуть отримані під час проведення слідчих (розшукових) дій. Така система дій досягається уплануванні слідства на окремих етапах розслідування і у міру отримання інформації про подію, щорозслідується. Залежно від цього розрізняють планування на початковому етапі розслідування таподальше планування.

Організація планування злочинів передбачає оптимізацію праці слідчого, організацію взаємодії групи слідчих з оперативними підрозділами та іншими службами правоохороннихорганів, а також деякі інші питання діяльності органів розслідування. Значення планування розслідування визначається важливістю завдань, які можуть бути вирішені за його допомогою, зокрема:

1. забезпечення об'єктивності, повноти та всебічності з'ясування всіх обставин;визначення ефективних шляхів розслідування;
2. своєчасне та результативне застосування процесуальних, організаційно-технічних, техніко-криміналістичних заходів з урахуванням особливостей кожного провадження;
3. забезпечення найефективнішого поєднання всіх можливостей для досягнення поставлених завдань;сприяння економії сил і засобів.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Спільними рисами у розслідуванні економічних злочинів є використання спеціальних знань, яке здійснюється через: залучення спеціалістів; проведення судових експертиз; ревізій фінансово-господарської діяльності; одержання довідок та консультацій у знавців; витребування та використання документів;

Беремо до уваги те, що узагальнення інформації щодо типових способів учинення злочину та притаманних їм слідів, місця та обстановки вчинення злочину, характеристики особи злочинця, дотримання слідчими процесуальної процедури при виявленні, фіксації та розслідуванні злочинів, пов'язаних із корупцією, спрямовують на збирання, фіксацію та дослідження доказової інформації, яка в подальшому дозволить установити вину підозрюваного, обставини вчинення корупційного злочину, забезпечить швидке, повне, всебічне та об'єктивне розслідування всіх епізодів злочинної діяльності корупціонера.

У розслідуванні економічних злочинів можуть призначатися такі експертизи:

- техніко-криміналістична експертиза документів – для встановлення технічних засобів їх виготовлення;
- почеркознавча експертиза – для визначення підробок документів;
- економічна експертиза – для встановлення фінансово-господарського стану одержувача бюджетних коштів;
- будівельно-технічна – для точного й достовірного визначення якості будівельних і ремонтних робіт.

Планування розслідування економічних злочинів – багатоетапний процес, у якому можна виокремити низку загальних структурних елементів. До них належать одержання вихідних даних, визначення завдань розслідування, сукупності слідчих (розшукових) дій (обов'язкове планування щодо проведення ревізій фінансово-господарської діяльності та відповідних експертиз), необхідних для їх вирішення, встановлення черговості, термінів та виконавців намічених дій та заходів, оформлення плану розслідування.

Корупційні злочини є найскладнішими з точки зору доказування й потребують високої кваліфікації слідчого та готовності оперативно та ефективно використовувати надані повноваження. Для досягнення цієї мети слідчим необхідно знати криміналістичну характеристику корупційних злочинів; особливості планування та висунення версій; типові слідчі ситуації й відповідні їм комплекси гласних та негласних слідчих (розшукових) дій; особливості тактики окремих слідчих дій; специфіку використання спеціальних знань; особливості взаємодії слідчого з іншими службами.

Отже, планування та організація розслідування економічних злочинів дає змогу: надати діяльності, що планується, цілеспрямованого характеру, зосередити увагу на найважливіших проблемах; своєчасно вирішити найактуальніші завдання; визначити шляхи і засоби досягнення поставленої мети; підвищити ефективність використання сил і засобів; оптимізувати

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВОДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

взаємодію; раціоналізувати використання робочого часу; забезпечити ефективний контроль.

Список використаних джерел:

1. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 07 квітня 2011 року № 3206-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 40. – ел. ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>
2. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / відп. ред.: Є. М. Моїсєєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. –Т. V: Кримінально-процесуальна та криміналістична діяльність поліцейських організацій. – К.:Атіка, 2009 – 1008 с.
3. Криміналістика: підручник /В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А. В. Іщенко, О. О. Алексєєв та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 544 с.

Федичканич А.В. курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
Кримінального права, кандидат юридичних
наук, доцент **Хабло О.Ю.**

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРОНИКНЕННЯ ДО ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Роботу органів досудового розслідування неможливо уявити без чітко визначеної законодавчої бази, яка регламентує основні напрями їх діяльності. Та, на жаль, непоодинокими є випадки недосконалого нормативно-правового регулювання, що призводять до проблем у правозастосовній діяльності органів розслідування. Суттєві проблеми у діяльності слідчих викликає недосконалість кримінального процесуального законодавства щодо огляду й обшуку житла чи іншого володіння особи.

Конституція України гарантує кожній людині недоторканність житла, недопущення проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку без умотивованого рішення суду [1]. Крім того, Основний Закон визначає Україну як демократичну, соціальну, правову державу, головним обов'язком якої є утвердження й забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Зазначені конституційні права й свободи людини гарантуються та забезпечуються під час кримінального провадження.

Згідно зі ст. 13 Кримінального процесуального кодексу (далі - КПК) України, не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим судовим рішенням, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Виникає питання, як невідкладно провести вказані дії, якщо власник житла заперечує

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

щодо «проникнення» слідчого до його володіння, а втрачений час для отримання рішення слідчого судді зашкодить кримінальному провадженню. КПК України закріплює випадки, коли обмежувати право на недоторканність житла чи іншого володіння особи дозволяється в іншому, ніж передбачений ч. 1 ст. 233 КПК України, порядку. Такі випадки мають невідкладний характер, є винятком із загального правила і пов'язані з урятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину. Користуючись вимогою крайньої необхідності, з метою захисту соціально значущих цінностей прокурор чи слідчий мають право до постановлення ухвали слідчого судді чи без згоди власника увійти до житла чи іншого володіння особи, провести у них обшук і без попереднього рішення суду.

Після проведення такого обшуку прокурор, слідчий за погодженням із прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення таких дій звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді. Клопотання повинно відповідати вимогам, що містяться у ч. 3 ст. 234 КПК. Розгляд клопотання відбувається у порядку, передбаченому ст. 234 КПК. У такому разі слідчий суддя здійснює не попередній, а наступний судовий контроль. Він розглядає клопотання про обшук, протокол обшуку та надані слідчим документи, а також інші матеріали, якими обґрунтовується необхідність обшуку, в день його надходження до суду в закритому судовому засіданні за обов'язковою участю слідчого чи прокурора. Серед інших він повинен особливу увагу приділити вирішенню питання про те, чи дійсно були підстави для негайного проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді [2, с. 591].

Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук, встановлені внаслідок такого обшуку докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню в порядку, передбаченому ст. 255 КПК. Таким чином, ч. 3 ст. 233 КПК України надає змогу проникнути до житла і провести там таку слідчу дію, як «обшук». Водночас про проведення у невідкладних випадках без дозволу власника чи рішення слідчого судді в житлі чи іншому володінні особи огляду чи інших процесуальних дій у вказаній нормі взагалі не йдеться. Відтак із метою забезпечення ефективності кримінального провадження доцільно було б внести зміни до ч. 3 ст. 233 КПК України, доповнивши перелік випадків «примусового» проникнення до житла чи іншого володіння особи необхідністю проведення в ньому огляду.

Отже, одним з актуальних питань є недосконалість правової регламентації порядку проведення огляду й обшуку житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді, що призводить до затягування кримінального провадження, а в деяких випадках – до втрати можливості здобуття важливих фактичних даних. Тому можна дійти висновку щокримінальне процесуальне законодавство потребує вдосконалення з метою підвищення оперативності, ефективності та справедливості

кримінального судочинства. Зрозуміло, що оновлення правового поля у вказаному напрямі не вирішить в один момент усі проблеми діяльності органів досудового розслідування. Однак це дасть змогу закласти якісний правовий фундамент для подальших практичних дій.

Список використаних джерел:

1. М.І Карпенко. Практичні та організаційні проблеми діяльності органів досудового розслідування за новим КПК України. веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
2. О.В. Білоус. Невідкладні випадки проникнення до житла чи іншого володіння особи у кримінальному провадженні.
3. Процесуальні проблеми особистого обшуку особи під час огляду житла: веб-сайт. URL: <https://blog.liga.net/user/dkonovalenko/article/26528>
4. П.Г. Назаренко. «Принципи недоторканості житла чи іншого володіння особи: загальнотеоретичний аналіз». веб-сайт. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua>.

Дударєва В.В., студент 2-го курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини,
кандидат юридичних наук, доцент **Лісогор В.Г.**

***ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ
КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ***

Недосконалість існуючої системи антикорупційних органів, а також відсутність чіткої державної антикорупційної політики та державних органів, відповідальних за її реалізацію, є одним із найважливіших чинників складної ситуації з корупцією в Україні. Особливе місце в протидії цьому негативному явищу посідає розслідування корупційних злочинів, їх методика і тактика.

Використання тактичних прийомів сприяє ефективності розслідування корупційних правопорушень. Тактичним прийомом може виступати не будь-який, а лише найбільш раціональний і ефективний спосіб здійснення процесуальної дії у певних обставинах його реалізації. Багато вчених відзначають, що криміналістична тактика займає центральне місце в криміналістиці, є загальною системою розслідування злочинів. Таку роль їй відводять у зв'язку з тим, що криміналістична техніка використовується через тактику, без неї вона безпредметна. У свою чергу методика розслідування окремих видів злочинів займається розробкою тактичних прийомів стосовно до розслідування окремих видів злочинів, тобто знову ж ґрунтується на тактиці [2]

Теоретичні проблеми тактичних операцій досліджувалися А. В. Дуловим, який вперше сформулював і висунув цю ідею, В. І. Шикановим і Л. Я. Драпкіним, які її підтримали, П. Д. Біленчуком та іншими. Посилаючись

на детальний аналіз наукових підходів щодо розуміння сутності тактичних прийомів та дискусій із цього приводу, можемо зупинитися на тактичних прийомах при розслідуванні корупційних злочинів [4, с. 36].

Поняття корупційного правопорушення можна визначити, як умисне суспільно небезпечне діяння, за яке передбачена кримінальна відповідальність та яке вчинене суб'єктом, визначеним ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», з використанням особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей із метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [2].

Важливе значення для подальшого досудового розслідування має ефективне проведення слідчим огляду місця події та затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, пов'язаного з корупцією. При розслідуванні корупційних злочинів огляд має проводитися, зазвичай, до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань чи відразу після цього.

Використовуючи криміналістичну тактику огляду місця події під час розслідування злочинів з ознаками корупції, можна виділити три типових місця проведення огляду: службове приміщення організації, установи, де працює суб'єкт злочину (робочий кабінет, вестибюль та ін.); житло чи інше володіння особи; інші місця, в огляді яких виникне необхідність: місце зустрічі фігурантів злочину поза межами службових приміщень (громадські місця, кафе, офіси тощо), автомобілі, житлові приміщення тощо [3, с. 230].

Особливого значення набуває якісне проведення огляду документів, які стосуються діяльності суб'єкта злочину чи організації загалом. Вилучення документів і їх ретельне дослідження слідчим є необхідною умовою, що сприяє одержанню фактичних даних у ході проведення документальної перевірки [5, с. 108]. Для вирішення цих питань слідчому доцільно запросити для участі в огляді фахівців, зокрема з бухгалтерського обліку, фахівців-криміналістів (для здійснення відеозйомки, проведення замірів, фіксації слідів речовин тощо).

Допит, як обов'язкова слідча дія під час розслідування корупційних діянь, починається з встановлення особи допитуваного, роз'яснення його прав і обов'язків, свідок і потерпілий попереджаються про кримінальну відповідальність за давання завідомо неправдивих показань, свідок також за відмову давати показання. В ході допиту, у разі відмови підозрюваного відповідати на запитання чи давати показання, вдаватись до таких роз'яснень чи «умовлянь» категорично заборонено. Тактичні прийоми допиту підозрюваного у справах про корупційні злочини істотно відрізняються від

тактики допиту, що використовується під час розслідування інших злочинів. Аналіз типових слідчих ситуацій, що виникають у корупційних справах, свідчить про переважання складних ситуацій [1]. Слідчому, незважаючи на обмеженість в часі під час розслідування корупційних злочинів, необхідно ретельно готуватись до допиту підозрюваного та враховувати кожний можливий варіант захисту. За наявності істотних протиріч в показаннях раніше допитаних при розслідуванні корупційних злочинів осіб проводиться одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей у їхніх показаннях. Метою цієї слідчої дії є подолання установки раніше допитаної особи на дачу завідомо неправдивих свідчень і отримання правдивих показань щодо учасників окремих епізодів, часу і місця зустрічей корумпованих осіб або інших учасників різноманітних проявів корупції, зокрема передачі предмета хабара або підкупу. В подальшому, під час розслідування корупційних злочинів можуть призначатися різні види судових експертиз, зокрема: судово-економічна, судово-товарознавча, судово-технічна, криміналістична (техніко-криміналістична) – дослідження документів; а також почеркознавча, авторознавча, фоновіскопічна та інші спеціалізовані експертизи [5, с. 112].

Отже, під час розслідування корупційних правопорушень використовуються тактичні прийоми допиту, огляду місця події, обшуку та ін. Застосування тактичних прийомів забезпечить можливість кращого та ефективного розкриття цих правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Кримінально-процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
2. «Про запобігання корупції» [Електронний ресурс] : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
3. Василичук В. І. Засади запобігання та протидії корупції в Україні : [навч. посіб.] / В. І. Василичук, С. С. Чернявський, О. М. Юрченко та ін. – К. : ФОП Кандиба Т. П., 2015. – 230 с.
4. Абдрашев Р. М. Теория и практика расследования коррупционных преступлений в системе правоохранительных органов: автореф дис. докт. юрид. наук: Абдрашев Руслан Муратханович. – Республика Казахстан, Алматы, 2010 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.academymvd.kz/ru/images/dissovvet/abrdashev.doc.
5. Тактика розслідування злочинів. Поняття криміналістичної тактики, її значення в діяльності приватних детективів та детективних агентств // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.detektiff.com.ua/rozsliduvannya-zlochiviv>.

Ковтун О.С., студент 2-го курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини,
кандидат юридичних наук, доцент **Лісогор В.Г.**

ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ

Розслідування кожного злочину має свої особливості – це його вид, особа злочинця тощо. Такі особливості слідчий з'ясовує на кожному етапі шляхом впливу на різних учасників кримінального провадження. Для з'ясування цих особливостей та швидкого й повного розкриття злочину слідчому необхідно володіти й оперувати спеціальними психологічними знаннями.

Так, вплив – це психологічний прийом, що використовується в слідчій діяльності для отримання інформації чи спонукання до необхідних дій, а саме: давання свідчень, згода на участь у слідчому експерименті тощо [1, с. 330].

Одним із методів впливу під час розслідування корупційних злочинів є переконання, яке використовується при особистому спілкуванні з людиною. Це пов'язано насамперед із тим, що для переконання дуже важлива концентрація уваги на предметі, що обговорюється. Гарантією успішного впливу на підозрюваного чи свідка є обізнаність слідчого про обставини злочину. Момент цього впливу виявляється безпосередньо у наявності доказів протиправних дій (відеоматеріали, письмово оформлена пропозиція тощо). Слідчий повинен окреслити це при першому допиті, що сприяє зміні позиції особи, яка допитується, з повного заперечення на визнання своєї вини. У цьому випадку може йти мова про співпрацю з органами досудового слідства або ж спонукання до зміни позиції та спроби змінити свої свідчення в результаті чого особа плутається та здається [2, с. 87-89].

Окрім допиту не менш важливою слідчою (розшуковою) дією є впізнання, під час проведення якого також використовується вплив.

Аналіз практики свідчить, що вплив використовується у ході:

- спостереження шляхом сприйняття представлених осіб, речей та пошуку вже знайомих деталей;
- співставлення, що дає змогу встановити відповідність між представленими елементами та раніше сприйнятими під час злочину.

Як зазначається, на підсвідомому рівні зберігається багато інформації і метод аналогії допомагає відтворити деталі злочину шляхом співставлення [3, с. 145].

Психологічний вплив забезпечує отримання найбільш достовірних даних під час проведення слідчої (розшукової) дії. Зокрема, коли у особи, яка побачила злочинця, виникає страх, внаслідок чого вона відмовляється від впізнання, заперечує усі раніше надані факти. Вплив здійснюється на особу,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

стосовно якої використовувалося залякування, – її переконують у правильності дій та необхідності проведення впізнання.

Отже, в слідчій діяльності доволі часто використовуються психологічні знання. Це вказує на необхідність подальшого розвитку та вдосконалення цього напрямку, використання знань психології під час проведення слідчих (розшукових) дій, удосконалення тактики і забезпечення належної підготовки слідчих та оперативних працівників.

Список використаних джерел:

1. Цільмак О. М. Психологічна структура слідчої діяльності. – Л.: Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – № 2 (1). – 2012. – С. 330-337.
2. Орбан-Лемберг Л. Е., Кошинець В. В. Юридична психологія. – К. : Видавництво 21, 2007. – 480 с.
3. Кимлик Н. В. Тактичні прийоми розслідування злочинних корупційних діянь за новим КПК України. – Х. : Кримінальне право, кримінальний процес та криміналістика. – № 3. – 2012. – С. 142-146.

Прилепа В.В. курсант 3-го курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.Р.**

ТАКТИКА ДОПИТУ ПОТЕРПІЛИХ-ЖІНОК ВІД НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ

Окремі питання тактики допиту потерпілих-жінок у типових ситуація висвітлювались у працях Баєва О.Я., Бахіна В.П., Белкіна Р.С., Васильєва О.М., Журавля В.А., Коновалової В.О., Порубова М.І., Центрова Є.Є., Шепітька В.Ю., Яблокова М.П. та інших. Водночас питання допиту жінок і на сучасному етапі розвитку суспільства набувають особливої **актуальності**.

Слід зазначити, що на досудовому розслідуванні не завжди враховується такий аспект, як взаємини між чоловіком-обвинуваченим і жінкою-потерпілою. Це стосується перш за все тактики проведення допитів жінок які зазнали сексуального насилля.

Сексуальне (статеве) насилля відноситься до некорисливий насильницьких злочинів. Якщо взяти найпоширеніші з них – зґвалтування, то їх вчиняють як до знайомої особи, так і до незнайомої. У першому випадку злочинець розраховує на те, що потерпіла особа упокориться тому, що сталося і з різних міркувань не подасть заяви до правоохоронних органів. До таких випадків належать також факти насильницького інцесту: зґвалтування батьками своїх дочок, синами – матерів тощо. Як правило, такий злочин вчиняє одна людина, зрідка – з допомогою пособників.[4]

Проблема кримінально-правової боротьби із злочинами проти статевої свободи та статевої недоторканності особи була, є і буде (нажаль) актуальною. До того ж ці злочини мають велику суспільну небезпеку поруч із тим, що характеризуються високою латентністю.[5]

У радянські часи жінки, які зазнали сексуального насилля рідко повідомляли про це правоохоронні органи, а до психологів взагалі не зверталися. Із настанням незалежності України дана проблематика набула більшого розголошення. Злочини пов'язані із сексуальним насильством набули ширшого регулювання Кримінальним Кодексом України. Прикладом цього є Проект Закону про внесення змін до розділу IV Кримінального кодексу України (щодо посилення кримінальної відповідальності за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи). Метою законопроекту є посилення кримінальної відповідальності за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи [6].

Під час допиту потерпілої-жінки слідчий має встановити професійно-психологічний контакт, щоб досягти оптимального результату. Як зауважила О. А. Воробйова професійно-психологічний контакт використовується як «...тло допиту, що надає слідчому можливість користуватися широким спектром тактичних прийомів; підґрунтям для створення такого тла є сприятлива атмосфера та сприятливі відносини між контактерами. Використовуючи створене тло, слідчий має змогу ефективно здійснювати професійно-психологічний вплив (тактичні прийоми) на допитуваного» [1, с.195 -201].

Сама ситуація допиту активізує у свідомості потерпілої обставини вчиненого злочину. Це робить її психіку вразливою і провокує сильні емоційні переживання. Без сумніву, ці обставини слідчий має враховувати під час обрання форми спілкування, формулювання запитань особливо інтимного характеру. Важливу роль відіграє міміка і жести. Неприпустимими є недоречні посмішки, іронія, жартівливий тон.

Зазвичай потерпілі-жінки відмовляються давати показання, пояснювати причини такої відмови та з'являтися до органів слідства. У зазначеній ситуації слідчому необхідно сформувати контактні відносини з потерпілою, викликати в неї бажання докладно й відверто розповісти про всі обставини події. Цьому значною мірою сприятиме оперування слідчим такими прийомами: створення обстановки спокою, доброзичливості, співчуття, упевненості в сприятливому завершенні слідства [7, с.144]; активне вислуховування вільної розповіді [2, с.44]; оголошення показань і висновків експертів [3, с. 71-88];

Під час допиту:

- слід спробувати заспокоїти потерпілу;
- переключити увагу потерпілої на особистісно важливі обставини;
- виявляти зацікавленість під час формулювання запитань та зберігати стриманий та уважний вираз обличчя;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

- здійснювати психологічний вплив (діяльність, яка спрямована на зміну психіки чи поведінки потерпілої).

Отже, слід зробити висновок про те, що слідчий ставить перед собою завдання здійснити психологічний вплив на потерпілу, а не зламати волю особи. На допит значною мірою впливають наявність і характер зв'язків між потерпілою та злочинцем, психологічний і фізичний стан потерпілої у момент скоєння злочину та після; залежно від вище зазначених факторів слідчий обирає психологічні прийоми і тактику проведення допитів; ; комплексний характер тактичних правил і прийомів у типових ситуаціях допиту забезпечує подолання негативної позиції потерпілої, установлення з нею психологічного контакту, одержання повних і достовірних показань, формування безконфліктної ситуації допиту жінок, потерпілих від насильницьких злочинів; результати допиту зумовлюють проведення інших, системно-функціонально пов'язаних із допитом потерпілої слідчих(розшукових) дій.

Ефективне застосування засобів і прийомів психологічного впливу – головна складова тактичної майстерності під час допиту.

Список використаної літератури

1. Воробьева Е. А. Профессионально-психологические особенности контактности следователей в условиях допроса: дис. ... канд. психол. наук :19.00.03 / Елена Анатольевна Воробьева– М., 2003 , – 195 -201с.
2. Зорин Г. А. Руководство по тактике допроса : учеб.-практ / Г.А. Зорин. –Юрлитинформ, 2001, – 44 с.
3. Коновалова В. Е. Допрос: тактика и психология : учеб. пособ. /В.Е. Коновалова. – Консум, 1999. 71–88 с.
4. Криминологія: Курс лекцій / Александров Ю.В., Гель А.П., Семаков Г.С. Криминологічна характеристика насильницьких некорисливих злочинів / Підручник онлайн. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://textbooks.net.ua/content/view/3670/11/>.
5. Пояснювальна записка до проекту Закону України "Про внесення змін до розділу IV Кримінального кодексу України" (щодо посилення кримінальної відповідальності за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GH4XO00A.html
6. Проект Закону про внесення змін до розділу IV Кримінального кодексу України (щодо посилення кримінальної відповідальності за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH4XO00A.html
7. Центров Е. Е. Криминалистическоеучение о потерпевшем: монография / Е. Е. Центров. М. : МГУ, 1988 – 144 с.

Біляєва В.А., курсант 3-го курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

СУТНІСТЬ І ЗАВДАННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

Огляд місця події – це один із процесуальних способів безпосереднього вивчення слідчим чи іншою особою, у провадженні якої перебуває кримінальна справа відповідного фрагмента (частини, ділянки тощо) матеріального мікросередовища - місця події та прилеглої до нього території.

Огляд – це слідча (розшукова) дія, в ході якої виявляють, безпосередньо сприймають, оцінюють і фіксують стан, властивості та ознаки матеріальних об'єктів з метою отримання фактичних даних, що мають значення для встановлення істини у кримінальній справі. Огляд проводиться слідчим, прокурором з метою виявлення та фіксації відомосте й щодо обставин вчинення кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 237 КПК України) [2].

Питання тактики проведення огляду місця події завжди перебували у центрі уваги практичних працівників, вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як О.Я. Баєв, В.П. Бахін, Р.С. Белкін, І.Є. Биховський, О.М. Васильєв, А.І. Вінберг, В.П. Водяницький, А.Ф. Волобуєв, Ф.В. Глазирін, В.І. Громов, Н.І. Клименко, О.Н. Колесниченко, В.П. Колмаков, В.О. Коновалова, І.Х. Максutow, І.А. Матусевич, С.П. Митричев, Б.Я. Петелін, В.І. Попов, О.Р. Ратінов, М.В. Салтевський, К.О. Чаплинський, В.Ю. Шепітько, І.М. Якимов та багатьох інших.

У криміналістиці місцем події називають ділянку місцевості або приміщення, у межах якого виявлені сліди зробленого злочину. Межі місця події можуть бути досить чіткими в тих випадках, коли події розгорталися строго в одному місці, наприклад, у випадку здійснення злочину, допустимо вбивства, у квартирі багатоквартирного будинку, місце події буде обмежено рамками цієї квартири. При масштабних подіях, таких як катастрофа поїзда або літака, місце події може становити площу в десятки гектарів землі. Чіткі природні границі місця події можуть бути встановлені не завжди, у цих випадках їх встановлюють штучно, наприклад, радіусом у двісті метрів навколо трупа, виявленого в лісистій місцевості. Треба розмежовувати поняття «місцеподії» та «місцезлочину». Останнє – це місце здійснення злочину. А тому по одному кримінальному провадженню (справі) можуть бути кілька місць події. Наприклад, убивство відбулося у квартирі, потім труп вивезений і захований за містом. У цьому випадку ми виділимо два місця події. Частіше доводиться зіштовхуватися з випадками, коли місце виявлення трупа є місцем вчинення злочину [1, с. 200-201].

Огляд місця події може бути первинним та додатковим.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Первинний огляд здійснюється безпосередньо після отримання інформації про вчинений злочин і у обстановці місця події наявні незмінні сліди злочину та злочинця. Результати такого огляду є найбільш ефективними.

Додатковий огляд здійснюється у випадках, якщо виникає сумнів у повноті та достовірності первинного огляду в наслідок різноманітних причин (несприятливі природні умови, недостатня кваліфікація або ретельність слідчого тощо). При проведенні повторного огляду досліджується вся територія місця події. У ряді випадків проведення повторного огляду дозволяє заповнити прогалини у результатах первинного огляду. Але необхідно мати на увазі, що на момент проведення повторного огляду, обстановка місця події може зазнати суттєвих змін, внаслідок чого окремі докази можуть бути втраченими.

Загальне завдання огляду місця події поділяється на низку окремих завдань:

- 1) вивчення і фіксація обстановки огляду місця події;
- 2) встановлення характеру впливу злочинця на навколишнє середовище;
- 3) виявлення, фіксація і вилучення слідів злочину і злочинця;
- 4) виявлення злочинця і мотивів злочину;
- 5) встановлення причин і умов, які сприяють скоєнню злочинів;
- 6) отримання необхідних даних для здійснення подальших слідчих дій та оперативно-розшукових заходів.

Метою огляду є:

- виявлення слідів злочину і речових доказів;
- з'ясування обставин події;
- висунення версій про подію злочину і його учасників;
- отримання даних про осіб, які могли бути свідком вчинення злочину, з метою організації оперативно-розшукових заходів і подальших слідчих дій.

Завдання огляду місця події полягає у безпосередньому вивченні території, на якій вчинено той або інший злочин, з метою ретроспективного розуміння сутності події, а також у виявленні, фіксації й вилученні речових й інших доказів які свідчать про цю подію. Таким чином, в ході огляду місця події слідчий або прокурор виконує дії пов'язані з відшукуванням та закріпленням слідів, предметів і інших об'єктів та дії пов'язані з уявною, логічною реконструкцією події, відновлення її часової та логічної послідовності, ролі та дій учасників та інших її елементів, що дозволяють встановити механізм цієї події та обставини, що мають значення для розслідування. Відновлення картини злочину здійснюється при огляді місця події поступово, в міру виявлення та накопичення відомостей. При цьому, як правило, слідчий використовує власні криміналістичні знання (наприклад, знання про способи вчинення злочинів чи механізми утворення тих або інших слідів), а також знання спеціалістів, які залучаються для участі у

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

проведенні огляду. Якісне проведення огляду місця події дозволяє суб'єктам розслідування зібрати криміналістичнозначущу інформацію.

Відомості, отримані при огляді місця події, за своїм походженням мають комплексний характер й можуть бути використані різнопланово – для розшуку злочинця, побудови версій, допиту потерпілого, підозрюваного, свідка та ін. [3, с. 34].

Отримана інформація в подальшому буде підґрунтям для організації розслідування, висування версій.

Виходячи із вищезазначеного можна зауважити, що огляд місця події є невідкладною, досить часто незамінною, слідчою (розшуковою) дією, що проводиться за будь-якими кримінальними правопорушеннями. Огляд місця події дає вихідні дані, необхідні для визначення напрямів розслідування, організації проведення окремих слідчих (розшукових) дій, висування обґрунтованих версій.

Список використаних джерел:

1. Білецький Є. М. Білецька Г. А. Судова медицина та судової психіатрія: Навчальний посібник / Є. М. Білецький, Г. А. Білецька. – Х.: Одиссей, 2008 – 200 с.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI
3. Мисливий В. А. Оглядові дії на місці дорожньо-транспортної пригоди / Мисливий В. А. // Науковий вісник Дніпроп. держ. ун-ту внутр. справ : зб. наук. праць. – 2007. – № 2 (33).

Малинка В.В., курсант 3-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ЕКСПЕРТНІ ПОМИЛКИ: СУТНІСТЬ, ВИДИ, ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Експертні помилки - це судження, які не відповідають об'єктивній дійсності експерта або його дії, що не приводять до мети експертного дослідження, що є результатом добросовісної помилки [6, с.100]. Експертний висновок, як справедливо вказував Р.С.Белкін, має бути безпомилковим, що вимагає своєчасного розпізнавання і попередження експертних помилок, викорінення причин, що їх породжують. Р.С. Белкін, Н.І. Клименко, А.Ю. Краснобаєва дотримуються точки зору, що походження помилок експерта може бути зумовлене двома факторами: об'єктивними умовами, тобто такими, що не залежать від експерта, і суб'єктивними, які кореняться у способі мислення і діях експерта. Крім того, такий поділ умов носить умовний характер, оскільки.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

У загальному виді експертну помилку можна визначити як невідповідне об'єктивній дійсності судження експерта або його дії, що не призводять до вирішення завдань експертного дослідження, або хибні судження, які являють собою результат сумлінної помилки. Саме це відрізняє експертну помилку від злочину проти правосуддя, що може зробити експерт. Правильне рішення завдань залежить від можливостей і підготовленості експертів (рівня інтелекту, знань, навиків і умінь, інших особливостей особистості експерта).

За своєю природою експертні помилки неоднорідні і можуть бути розділені на три види: помилки процесуального характеру; гносеологічні помилки (логічні і фактичні); операційні помилки.

Гносеологічні помилки - пов'язані власне з вирішенням завдань експертом, їх поява залежить від багатьох причин: від теоретичної та практичної підготовки експерта, його досвіду, особливо при проведенні складних судово-балістичних досліджень, що рідко зустрічаються в експертній практиці; від інтелектуальних можливостей експерта. Логічна помилка - це порушення будь-якого закону, правил і схем логіки. Логічні помилки пов'язані з порушенням в акті мислення законів і правил логіки, некоректним застосуванням логічних прийомів і операцій, наприклад змішання причинного зв'язку з простою послідовністю в часі або обґрунтування тези аргументами, з яких дана теза логічно не випливає. Фактичні (предметні) помилки виникають від спотвореного уявлення про відносини між предметами об'єктивної дійсності [5, с.1-2].

Операційні - пов'язані з порушенням установлених вимог до послідовності дій експерта і до упорядкування висновку. Вони характерні майже для всіх етапів дослідження. Сутність даного роду помилок експерта на практиці характеризується такими факторами: в неправильній вказівці в тексті висновків дат надходження матеріалів, винесення постанови, номера справи і т.п.; у відсутності результатів дослідження з одного із питань.

Помилки процесуального характеру - полягають у порушенні експертом процесуальних норм режиму і процедури експертного дослідження. До них відносяться: вихід експерта за межі своєї компетенції, зокрема, його вторгнення в сферу правового характеру; необґрунтовані, недостатньо мотивовані висновки або обґрунтування висновків досягнуто не результатами дослідження, а матеріалами кримінального провадження; невідповідність об'єму проведеного дослідження і відповідей експерта на поставлені йому питання; недотримання встановлених законом правил упорядкування висновку експерта зокрема, відсутність у висновку необхідних реквізитів; внесення профілактичних пропозицій, що базуються на необґрунтованих спеціальних знаннях експерта.

Не можна не погодитися з думкою Н.І. Клименко, що підвищення наукового рівня і запобігання експертних помилок залежить не лише від якості поданих експертові об'єктів, а й від професійної підготовки, кваліфікації й досвіду експерта, інших його суб'єктивних якостей, які зведуть

до мінімуму вплив суб'єктивних факторів і вироблять об'єктивні критерії оцінювання виявлених ознак [4, с. 12].

Тому подолання криміналістичних помилок залежить насамперед від якості підготовки самого експерта-криміналіста, адже більшість помилок виникає із-за професійної некомпетентності експерта: незнання сучасних експертних методик, невміння користуватися тими чи іншими технічними засобами, інструментами; незастосування рекомендованого методу, оптимального для даної експертної ситуації; неправильна оцінка ідентифікаційної значимості ознак і т. д. Експертні помилки можуть бути пов'язані з певними рисами особистості експерта: дефекти або недостатня гострота органів чуття експерта: зору, слуху і т. д.; неординарне психологічний стан експерта або його змінене свідомість, наприклад, внаслідок хвороби, перевтоми, - стресу, тривоги, емоційного чи психічного напруження, поспішності; характерологічні властивості особистості експерта (невпевненість у своїх знаннях, підвищена сугестивність, недовірливість, конформізм або, навпаки, зайва самовпевненість, амбітність, зневага думкою колег); психоемоційні властивості експерта (темперамент, психологічна стійкість, вольові якості, мотиваційні установки і т. д.).

Отже, небезпечність помилок, які припускаються судовими експертами при проведенні експертиз, можуть привести до помилок у діяльності слідчих та судових органів. Помилка експерта викликає комплекс негативних ефектів, що багатопланово характеризують її "ціну". "Ціна" помилки судового експерта залежить від ступеню її проникнення в діяльність інших суб'єктів і розглядається з різних позицій. Насамперед, представляється, що "ціна" помилки це те, чим приходиться розплачуватися суб'єкту, який її допустив, іншим суб'єктам, зв'язаним з його діяльністю, суспільству в цілому. Вона може бути як матеріального, так і морального характеру [1, с.1].

Отже, помилка судового експерта характеризується певними ознаками, які відображають специфічність його діяльності. На виникнення експертних помилок впливають як суб'єктивні та об'єктивні причини, знання яких дозволяє поділити помилки на види і в подальшому визначити шляхи їх подолання.

Список використаних джерел:

1. Абрамова В. М. Помилки в судово-експертній діяльності: сутність, умови виникнення та види / В. М. Абрамова, Є. Ю. Свобода // Криміналістика и судебная экспертиза. - 2014. - Вып. 59. - С. 72-80. – [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2014_59_11.
2. Абрамова В.М. Поняття помилки судового експерта // Вісник Академії правових наук України. – Харків. - 2002. - № 3 (30). - С. 172-179.
3. Абрамова В.М. Філософські аспекти експертних помилок // Вісник Академії правових наук України. – Харків. - 2000. - № 4 (19). - С. 172-178.

4. Клименко Н. І. Поняття і видієкспертного дослідження / Н. І. Клименко // Криміналістичний вісник: наук.-практ. зб. ДНДЕКЦ МВС України; КНУВС; [голов. ред. Є. М. Моїсєєв та ін.]. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. - № 2(6). - С. 10-17.

5. Кофанов А.В. Експертні помилки при проведенні судово-балістичних експертиз. –[Електронний ресурс] Режим доступу: <http://intkonf.org/288/>

6. Російська Е. Р., Галяшкіна Є. І. Настільна книга судді: судово-експертиза. - Москва: Р76 Проспект, 2010. - 464 с., 2010.- [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1080/1>

Маруніч І.І., курсант 3-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНОГО З ВИКОРИСТАННЯМ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ

Проблема розкриття й розслідування злочинів є однією з найбільш важливих і складних у справі боротьби зі злочинністю. Тому, розробка й удосконалення тактики слідчих (розшукових) дій становить одне з головних завдань криміналістики.

Огляд місця події - невідкладна слідча (розшукова) дія, спрямована на встановлення, фіксацію і дослідження обстановки місця події, слідів злочину і злочинця та інших фактичних даних, які дозволяють у сукупності з іншими доказами дійти висновку про механізм події та інші обставини розслідуваної події.

Місце події – це широке поняття, яким можуть охоплюватися: місце приготування до злочину, місце безпосереднього вчинення злочину, місце виявлення слідів і знарядь злочину та місце їх приховання [4, ст. 189].

Основними завданнями огляду місця, де на підставі обґрунтованого припущення готується вибух, є виявлення самого вибухового пристрою, його знешкодження, встановлення виду, конструктивних та інших особливостей виявленого пристрою, виявлення слідів, за якими можна викрити особа, яка виготовила або заклала вибуховий пристрій в данному місці.

У криміналістичній літературі питання розслідування злочинів, учинених із застосуванням вибухових пристроїв досліджували В. П. Бахін, Р. С. Белкін, П. Д. Біленчук, О. А. Буханченко, А. Г. Воєвода, В. К. Гавло, О. М. Завадський, С. М. Колотушкін, М. В. Костенко, І. Д. Моторний, М. В. Салтевський, М. А. Селіванов, А. В. Старушкевич та інші науковці. [1, ст. 119].

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Проте, ці питання продовжують залишаються дискусійними і потребують наукового дослідження.

Злочинне застосування вибухових пристроїв та вибухових речовин може супроводжувати різні злочинні діяння. Вибух виступає при цьому як спосіб скоєння різних злочинів. Основною об'єднуючою ознакою є боєприпаси, вибухові пристрої, вибухові речовини та обумовлена цим особливість слідової картини місця події [4, ст.143-144].

Практика свідчить про те, що основними недоліками при розкритті та розслідуванні цих злочинів є поверховий огляд місця події, неповне виявлення і вилучення речових доказів, неякісне проведення експертних досліджень та ефективне використання їх в якості доказової бази. Одним з важливих аспектів, що враховуються при підготовці до огляду місця події, є підбір учасників слідчої дії. Під його керівництвом мають бути підготовлені науково-технічні засоби, необхідні для огляду місця вибуху або виявленого вибухового пристрою. Відповідно до відомчих нормативних актів до огляду місця події повинні бути залучені спеціаліст-вибухотехнік, кінологі зі службовою собакою. Підготовка техніко-криміналістичних засобів повинна проводитися з урахуванням інформації про подію, масштаби руйнування, наявність жертв.[3]

Порядок огляду визначається в кожному конкретному випадку окремо, в залежності від особливостей місця вибуху і залежить від характеру руйнувань, наявності потерпілих, кліматичних умов, направленості вибуху та інших факторів. При роботі на місці події за фактом вибуху, пов'язаного з великими руйнуваннями, пожежею, жертвами, доводиться стикатися з труднощами організаційного плану, які перешкоджають послідовному проведенню огляду. Це, перш за все, проведення аварійно-рятувальних робіт, гасіння пожежі та дотримання вимог безпеки в разі повторних вибухів, що ускладнює забезпечення збереження слідів і особливо мікрооб'єктів для подальшого експертного дослідження. Необхідно вжити всіх заходів до фіксації первісної обстановки і окремих предметів за допомогою фото- та відео-зйомки або закінчення аварійно-рятувальних робіт або дій по знешкодженню вибухонебезпечних предметів [5, ст.41-42].

Особливість фіксації результатів огляду місця події, проведеного у кримінальному провадженні про вибух, полягає в тому, що місце знаходження всіх виявлених слідів і продуктів вибуху, осколків і інших речових доказів, трупів і частин трупів обов'язково повинно фіксуватися не тільки в просторі, але і щодо вогнища вибуху. В процесі огляду доцільно проводити фотографування і відеозапис його ходу і результатів, щоб мати наочне уявлення про місце події, вогнищі вибуху, масштаби руйнувань і виявлених слідах вибуху [4, ст.179].

За результатами огляду місця події, а саме місця вибуху, слідчий отримує та аналізує первинну інформацію про вчинений злочин, оцінює слідчу ситуацію, висуває загальні й окремі версії, та, за необхідності, приймає рішення про необхідність та доцільність проведення конкретної

тактичної операції.

Вважаємо, що організаційно-тактичні основи огляду місця події пов'язаного із застосуванням вибухових пристроїв та вибухових речовин обумовлюють необхідність розробки теоретичних та організаційно-тактичних основ розкриття кримінальних вибухів в контексті боротьби не з окремими злочинами, що входять до їх складу, а як з цілісним негативним соціальним явищем. Повнота проведення огляду, інформативність слідів вибуху і об'єктів, що вилучаються, знаходиться в прямій залежності від знань учасників огляду про основні ознаки відображення вибуху в слідах і особливостей їх виявлення.

Список використаних джерел:

- 1.Бахін В. П., Михайлов М. А. Кримінальний вибух: поняття, характеристика, аналіз, розслідування. Київ, 2001. 132 с.
- 2.Погорецький М. А., Ленко М. О., Сергеева Д. Б. Процесуальні та криміналістичні засади початкового етапу розслідування терористичних актів, вчинених з використанням саморобного вибухового пристрою: монографія: за ред. проф. М.А. Погорецького. – К.: Алерта, 2014. – 300 с.
- 3.Про затвердження Інструкції про поведження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах внутрішніх справ України від 9 лип. 2014 р. № 653.
- 4.Кофанов А. В., Кобилянський О. Л., Кузьмічов Я. В. та ін. Криміналістика: питання і відповіді. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 280 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://pidruchniki.com/14821111/pravo/ponyattya_zavdannya_oglyadu_mistsya_podiyi
- 5.Биленчук П. Д., Сервецкий И. В., Остапенко А. И. Осмотр места происшествия: учеб.

Немкович А.В., курсант 3-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ І ВИЛУЧЕННЯ ЗАПАХОВИХ СЛІДІВ ЗЛОЧИНЦЯ

Необхідність посилення боротьби зі злочинністю стимулює правоохоронні органи до використання нових методів та сучасних технічних засобів як для розкриття злочинів, такі для виявлення та вилучення слідів кримінального правопорушення, з'ясування механізму події та інших обставин, що мають значення для встановлення істини в кримінальному провадженні.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Одорологія (від латинського odor - запах і грецького logos - вчення) - наука про природу і механізм утворення запахів, про способи їх розпізнавання і використання. [4, ст.101]

Джерела запаху – це матеріальні об'єкти або їх частини, які пов'язані з діями злочинця на місці події. Такі об'єкти можуть бути двох видів: 1) предмети-носії власного запаху, 2) предмети-носії запаху людини.

Запахову інформацію про людину можуть нести різні матеріальні об'єкти: - відокремлені від тіла людини тверді і рідкі частки-шматочки тканини, волосся, кров, сперма, слина й інші виділення; - предмети, що знаходяться в постійному контакті з людиною-одяг, взуття, особисті речі; - об'єкти тимчасового контакту з тілом людини – знаряддя вчинення злочину, предмети праці і інструменти, які знаходилися в руках злочинця. [2, ст.114-116]

Найчастіше розшук злочинця, що зник з місця пригоди, ведеться за слідами ніг, які є джерелами запаху людини. Якщо сліди ніг видимі, кінолог дає службово-розшуковому собаці занюхати слід як зразок запаху і командує "Пошук", пускаючи собаку на вільний пошук чи на довгому повідку.

Під час роботи із джерелами одорологічної інформації їх категорично забороняється брати руками – щоб уникнути втрати одорологічної інформації чи внесення в неї запахових перешкод. Робота повинна проводитися тільки в гумових рукавичках із застосуванням пінцетів, затисків.

У закритих приміщеннях запах людини може зберігатися до доби. Установлено, що навіть при короткочасному перебуванні людини (протягом 15-30 хвилин) у закритому приміщенні площею небільше 20 м. утвориться запаховий слід. Зразок запаху, узятий з такого приміщення з дотриманням усіх вимог (стерильності), іноді достатній для проведення вибірки джерела по його запаху.

Запахові сліди людини за часом збереження прийнято поділяти на три види: свіжі, нормальні і старі. До свіжих відносять сліди, з моменту утворення яких пройшло не більше години. Нормальними вважають сліди, якщо вони нанесені не більше трьох годин назад. Якщо ж з моменту утворення сліду пройшло більше трьох годин, запаховий слід вважають старим. [1, ст.157-163]

Вибираючи джерело запаху, слідчий, оперативний працівник інспектор-кінолог повинні пам'ятати, що краще усмоктують і довше зберігають запах людини вовняні тканини, взуття, головні убори, дерев'яні предмети, вологий ґрунт, сніг, трава. Гірше утримується запах на гладких поверхнях, на кам'янистому ґрунті, асфальтних покриттях, металевих виробках.

Виявлені на місці події предмети, речі людини є першими джерелами відомостей про особистість злочинця. Тому робота з вилученими речовинними доказами вимагає особливої обережності, щоб зберегти їх як джерела одорологічної інформації

Збирання запаху з трупа людини чи його частин. Встановлення особи

непізнаних чи розчленованих трупів є досить складним. При відсутності документів чи предметів, що дозволили б установити особу потерпілого, а також у випадках, коли це не вдається шляхом перевірки за криміналістичними обліками (або іншим шляхом), неоціненну допомогу може надати одорологічна єінформація, отримана в процесі дослідження запаху з предметів чи одягу інших виявлених на трупі речей.

Як правило, збирання запаху краще проводити на місці виявлення трупа, тому що під час транспортування його в морг до запаху одягу можуть приєднатися сторонні запахи, такі як бензин, солярка, технічні мастила тощо. Також можуть бути загублені об'єкти-носії запаху, що знаходилися в одязі.

При збиранні запаху з трупа шматки адсорбенту поміщують на ділянки тіла чи одягу жертви, з якими міг контактувати злочинець, а також на ділянки підлоги й інших поверхонь, де він міг стояти; чи лежати; до, яких доторкався. Час адсорбування запаху з тілом чи одягом трупа залежить від часу, що пройшов з моменту виявлення його, однак повинен складати не більше 30-45 хв.

Перш ніж приступити до даної роботи, необхідно встановити, хто і коли знайшов труп, чи змінювалася його поза (якщо так, то хто і як переміщав труп, оглядав одяг, брав у руки предмети, речі, що виявлені в одязі трупа).

При встановленні місця проживання потерпілого, труп якого виявлений, необхідно вилучити особисті речі, якими він користувався, для того щоб успішно зробити вибірку запаху. Для цієї мети можна консервувати волосся трупа (з голови, пахвових западин), а також епідерміс.

Вилучені сліди з місця події бажано в найкоротший термін доставити до лабораторії. У лабораторії спеціально розробленим способом термовакуумної десорбції, з наступною конденсацією, здійснюється вилучення і концентрація летучих речовин, що становлять основу запаху. При обробці речових доказів, з метою вилучення й концентрації запаху не відбувається пошкодження інших слідів біологічного й небіологічного походження.

Збирання запаху зі слідів крові. Запах зі слідів крові збирають шляхом контакту носія запаху з адсорбентом або способом криогенної конденсації. Останній є більш ефективним, тому що забезпечує більш повний витяг летучих компонентів з такого роду об'єктів, що особливо важливо при роботі з запахоносіями у вигляді різного роду мікросубстанцій.

При контактному способі сухої пляму крові попередньо зволожують, після чого приводять у контакт зі шматком стандартного адсорбенту запаху – бавовняної тканини типу фланелі. Якщо для дослідження представлені скоринки (зіскрібки) крові, то їх до зволоження подрібнюють.

Час контактної взаємодії зволоженої крові з адсорбентом зазвичай не перевищує 10 хв. Далі адсорбент разом із запахоносієм (сухою кров'ю) використовують для одорологічного дослідження. Десорбція запаху відбувається доти, доки слід крові знаходиться в зволоженому стані. Після

висихання його повторно зволожують – і десорбція запаху крові відновляється.

Для одержання в процесі одорологічної вибірки достовірних результатів досить сліду крові діаметром 1,5–2 см. Оптимальними умовами збирання запаху зі слідів крові є вакуумний спосіб конденсації пахучих речовин за допомогою спеціального пристрою. Для збирання запаху, що забезпечує кількаразове одорологічне дослідження, досить 1 мг. висохлої крові.

Запах, зібраний зі слідів крові який зберігається на уніфікованому запахоносії, в герметично закритій скляній ємності, придатний для дослідження протягом року, а також може бути об'єктом одорологічного дослідження запах, що тривалий час (до 4 років) перебував у сухому стані на відкритому повітрі при різній вологості і температурі +10–30°C.

Збирання запаху зі слідів крові способом вакуумної конденсації не перешкоджає наступному встановленню видової і групової приналежності цієї крові. Однак у цьому випадку не можна встановити статеву приналежність слідів крові.

Збирання запаху з волосся. Волосся поміщають на невеликий шматочок адсорбенту, зволожують декількома краплями води, відразу ж щільно загортають в адсорбент і поверх нього у фольгу (волосся, як і зразки крові, переносять на адсорбент, користуючись пінцетом). Загорнений у фольгу адсорбент із волосся поміщають на добу в скляну банку, що герметично закривають. Потім волосся виймають і передають для судово-біологічного дослідження, а звільнений від фольги адсорбент із зібраним на нього запахом консервують у ємності, що герметично закривається. Запах у необхідній для одорологічної вибірки концентрації може бути зібраний з певної кількості волосся, загальна довжина яких повинна складати не менше 20–30 см.

При огляді місця події можуть зустрічатися і такі запахоносії, як сліди сперми, слини, виділень з порожнини рота і носа й інших виділень, пов'язаних з фізіологічною діяльністю людини. Якщо зазначені речовини є в достатній кількості і частину їх можна відібрати, то вони переносяться на стерильну серветку, яка поміщається в пробірку чи іншу ємність, що закривається герметично. Ємність опечатують, вміст описують.

Для виявлення наркоманів, злочинців, озброєних саморобними вибуховими пристроями, часто застосовують патрулювання із службово-розшуковим собакою спеціального дресирування. Якщо такий собака виявить запах наркотика в кишені одягу людини, вона не кинеється на людину, а подасть умовний знак кінологу. Якщо використовується собака великої породи, яку важко маскувати, то він при патрулюванні повинен бути в наморднику. [3, ст.225]

Отже, застосування одорології в слідчій та розшуковій діяльності відкриває широкі перспективи у встановленні особи злочинця та швидкому розкритті кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Криміналістика [текст] : підручник. / В.В. Пясковський, Ю.М. Черноус, А.В. Іщенко, О.О. Алексеев та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 544 с.
2. Эксархопуло, А.А. Криминалистическая техника : учебник и практикум для академического бакалавриата / А. А. Эксархопуло. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 416 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://stud.com.ua/76394/pravo/viyavleniya_fiksatsiya_viluchennya_zapahovih_s_lidiv.
3. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2-х ч. Ч.1. — Х.: КонСУМ, Основа, 1999. — 416 с.
4. Шамонова Т.М., Старовойтов В.І. Гриценко В.В. та ін Використання запахової інформації при розслідуванні вбивств та інших злочинів проти особистості. М., 1997.- 532с.

Панасюк В.В., курсант 3-го курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

***СПОСОБИ ВЧИНЕННЯ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ
ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН***

Охорона державного кордону є найважливішою складовою частиною загальнодержавної системи забезпечення національної безпеки України, її суверенітету і територіальної цілісності [1].

Останнім часом незаконна міграція на території України набула загрозливих для національної безпеки масштабів, оскільки це явище стимулює зростання транснаціональної злочинності.

Спосіб вчинення злочину – це система дій з підготовки, вчинення і приховування злочину, які пов'язані з використанням відповідних знарядь і засобів, а також часу, місця та інших сприятливих обставин об'єктивної обстановки вчинення злочину.

Перед вчиненням злочину, особи, які збираються незаконно перетнути кордон, частіше за все, прибувають до державного кордону, оглядають місцевість та обирають маршрути руху. При цьому, зазвичай, вони віддають перевагу тій місцевості, яка менш за все контролюється прикордонниками та закритим ділянкам місцевості.

Зустрічаються випадки вчинення дій, спрямованих на незаконне переправлення осіб через кордон шляхом "перекусування" дротів сигналізаційного комплексу. Вивчаючи кримінальні справи, закінчені провадженням дізнання, було встановлено, що найбільш характерним місцем вчинення злочину є:

- зона прикордонного контролю;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

- зелена ділянка, тобто поза зоною прикордонного контролю.

Незаконне переправлення осіб через державний кордон може здійснюватись як на в'їзд так і на виїзд [2]. Для першого способу найбільш характерним є незаконне перетинання осіб через державний кордон на в'їзді за допомогою:

а) дійсних паспортних документів.

Найбільше використовуються канали легального в'їзду іноземців з країн ризику для навчання (22%), службова мета (18%), туризм (18%).

Переважно службову мету поїздки використовували громадяни Ірану, В'єтнаму та Китаю, приватну - Китаю.

Більшість громадян Китаю прямує до навчальних закладів м. Києва, В'єтнаму - до м. Харкова, Індії - до міст Києва, Харкова, Одеси.

Основні маршрути, які використовуються для легального в'їзду в Україну:

-авіаційним транспортом: Пакистан - Дубаї - Київ (Бориспіль), Одеса; Пакистан - Дубаї - Стамбул - Київ (Бориспіль); Москва (Шереметьєво) - Київ (Бориспіль), Дніпропетровськ; Стамбул - Сімферополь;

-залізничним транспортом: Москва - Київ, Харків, Одеса через пункти пропуску "Конотоп" та "Харків - пасажирський".

Найбільш активними ділянками переправлення незаконних мігрантів через кордон є: в Україну - українсько-російська - 72%, українсько-білоруська -25%; з України - українсько-словацька-55%, українсько-польська - 21%, - українсько-угорська - 20%.

б) недійсних паспортних документів, за допомогою інших осіб [3, 297-306].

Дуже часто через кордон України прямують особи у яких мета поїздки не співпадає цілі, або які приховуються від прикордонного контролю.

Другий спосіб є найпоширенішим способом незаконного перетину особами через державний кордон тобто поза пунктом пропуску або так званою «зеленою ділянкою». Причина полягає в тому, що щільність охорони державного кордону значно мала, що саме спрощує перетин кордону порушниками [4, 157-160].

Основними причинами проникнення на територію країни нелегальних мігрантів є прозорість кордону України з країнами колишнього СРСР, відсутність інженерно-технічних споруд на цій ділянці кордону. Такі обставини дещо ускладнюють виявлення підрозділами прикордонної охорони правопорушників на кордоні України.

Для переправлення на в'їзді в Україну та транзиту через територію України, як правило, використовуються вантажівки, вантажівки з причепами та спеціальними сховищами, автобуси із затемненими вікнами, легкові автомобілі та інші.

Вибір часу вчинення злочину переправлення осіб через державний кордон зумовлений певними закономірностями. Як правило, злочинним часом вважається темна пора доби або кінець зміни прикордонного наряду,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

коли йде прийом та зміна чергування, що характеризується в цей період меншою увагою прикордонників. Часто вчинення злочину переправлення осіб через державний кордон планується у погану погоду, вихідні чи у святкові, чи передсвяткові дні, саме коли потік через державний кордон дуже інтенсивний. Майже в усіх випадках організовані групи порушників використовують Україну як транзитну країну у Польщу та Словаччину.

Більше половини осіб, які потребують допомоги у незаконному переправленні їх через кордон складають люди, які незадоволені своїм матеріальним становищем та у віці до 30 років. Кордон намагаються перетнути великими групами.

Характерними особами, які перетинають державний кордон є особи, які прямують із країн ризику, тобто країн, де загострені такі обставини, як політична, економічна, військова, соціальна.

Виходячи із аналізу матеріалів кримінальних проваджень, можна припустити, що особа організатор незаконного переправлення у першу чергу характеризується стійкими міжнародними зв'язками із злочинцями суміжних з Україною держав, а також країн потенційних постачальників нелегальних мігрантів. Особа організатор володіє тісними зв'язками із представниками прикордонної служби України, Служби безпеки, прокуратури, суду та добре ознайомлена із законодавством України. В основному, ці зв'язки характеризуються матеріальною зацікавленістю. Дана особа добре ознайомлена із системою та порядком охорони державного кордону. Досить часто злочинний бізнес даних осіб не зводиться лише до переправки нелегальних мігрантів.

Яскравим прикладом є ситуація, яка склалася 4 квітня 2019 року. Прикордонники Могилів-Подільського загону затримали громадянина Молдови, який незаконно перетнув українсько-молдовський кордон, перепливши річку.

Інформацію про те, що невідома особа з суміжної сторони пливе у напрямку українського берега, прикордонники отримали від своїх колег з прикордонної поліції Республіки Молдова. Одразу до вказаного місця прибув прикордонний наряд, який і затримав порушника. Плавцем-екстремалом виявився 20-річний молдованин. Чоловік пояснив що до такого вчинку його підштовхнули сімейні негаразди, тому він кинувся у крижану воду річки Дністер та перебрався на український берег.[6]

Отже, незаконне переправлення осіб через державний кордон здійснюється у конкретних умовах часу, місця, обставини, виходячи з дій та поведінки осіб, залучених до його сфери та під впливом інших чинників. Така складна система взаємопов'язаних елементів складає ту конкретну обставини, у якій працює слідчий і у криміналістиці називається слідчою ситуацією. Відповідно до неї, висуваються версії, здійснюється організація і планування розслідування в цілому, і проведення слідчих (розшукових) дій зокрема [5].

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Необхідно зазначити, що вивчення та систематизація способів незаконного переправлення осіб через державний кордон дає можливість успішно розкривати, розслідувати та попереджати певну категорію злочинів, особливо – вирішувати коло питань на початковому етапі розслідування, встановлювати їх відображення в слідовій картині у тісному зв'язку із іншими елементами криміналістичної характеристики цього злочину, а також робити оперативне прогнозування способів, які будуть використовуватись злочинцями у майбутньому, що і вважаємо перспективними напрямками подальшого науково-прикладного дослідження окреслених положень.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : закон України від 8 червня 1996 р. № 254к/96// Відомості Верховної Ради України. -. 1996. - №30. Ст. 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>
2. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III: Відомості Верховної Ради України - 2001. – Ст. 332.[Електронний ресурс] – Режим доступу -<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. КапітанчукЛ.Ю. Використання спеціальних знань при розслідуванні незаконного переправлення осіб через державний кордон України /КапітанчукЛ.Ю., КравчукО.В., ЛітвінЮ.І. – 2016. – с. 297-306.
4. Клібанчук А.П.Криміналістичне дослідження способів незаконного перетину державного кордону України /Клібанчук А.П. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – с. 157-160.
5. Кузьменко О.В. Основні проблеми нелегальної міграції в Україні /Кузьменко О.В./ Науковий журнал / - 2014 р. [Елетронний ресурс] – Режим доступу - <http://inter.criminology.onua.edu.ua/?p=1269>.
6. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України/ Громадянин Молдови вплавав перетнув кордонУкраїни / Головна/ Новини від 04.04.2019 р./[Елетронний ресурс] – Режим доступу - <https://dpsu.gov.ua/ua/news/gromadyanin-moldovi-vplav-peretnuv-kordon-ta-otrimav-5-rokiv-zaboroni-vizdu-do-ukraini/>.

Стельмах С.О., курсант 3-го курсу ННІ№3 НАВС
*Науковий керівник:*доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОШОВИХ ЗНАКІВ

Гроші – це особливий товар, що виконує роль всезагального еквіваленту. Вони є необхідним атрибутом будь-якого суспільства і характеризують певну стадію його розвитку[3, с. 380].Фальшування грошей

та всі інші незаконні операції з підробленими грошима посягають на кредитно-фінансову та економічну систему держави.

З метою виявлення підроблених грошових знаків, здійснюється їх технічно-криміналістичне дослідження. Іноді, тільки з застосуванням обладнання та спеціальних пізнань, є можливість встановити факт підробки.

Техніко-криміналістичне дослідження паперових грошей можна умовно розділити на декілька етапів, у процесі яких вирішуються різні завдання та використовуються різноманітні прийоми та методи.

На першому етапі дослідження експерт-криміналіст вирішує питання про справжність наданої банкноти, тобто про відповідність її зразкам справжніх банкнот. Від вирішення цього питання залежить послідовність подальшої роботи експерта. Якщо в результаті досліджень буде встановлено, що банкнота справжня, то потрібно встановити причини тих змін, які викликали сумніви у справжності наданого грошового знаку. У випадку протилежної відповіді на це питання, експерт послідовно вирішує питання про спосіб виготовлення об'єкта та про матеріали, пристосування, які використовували фальшивомонетники.

Банкноти будь-якої держави друкуються з використанням сучасних технологій, що як найбільш, виключає можливість підроблення. Для цього використовуються захищені види паперу та фарб, спеціальні технології виготовлення друкарських форм і друку, відповідні умови виробництва [3, с. 344-345].

Папір. Для грошових знаків він має різноманітні властивості: круглосіткові, двотонові та багатотонові водяні знаки, захисні стрічки, кольорові та флуоресуючі волокна, реакцію на хімічні розчинники. Фарби. Спеціальні захищені фарби, якість яких суворо контролюється: видимі та невидимі в інфрачервоних променях, кольорозмінні під дією хімічних розчинів та інші [3, с. 183].

Дизайн: під час розробки дизайну використовується традиційне мистецтво гравера та найсучасніша система комп'ютерної графіки для отримання різноманітних синаднихгільйошних візерунків. Друкарські форми: спеціальні технології виготовлення оригінальних та композитних фотоформ, робочих друкарських форм для сухого офсетного та інтагліосетного, інтагліо друку [3, с. 346].

На другому етапі експерт-криміналіст вирішує ідентифікаційні питання (якщо такі перед ним поставлені). Це можливо при наданні декількох схожих банкнот (водночас або у різний час) - при їх порівнянні можливе їх ототожнення за джерелом походження. Також, окрім банкнот на дослідження, ще і різноманітні пристосування, які вірогідно використовувались для фальшиво-монетництва.

Останній етап - дослідження матеріалів наданих банкнот та наявності вилучених у ході слідчих дій матеріалів для виробництва підробок. Сюди відноситься дослідження паперу (його метричних та оптичних властивостей, складу за волокнами, видом проклейки та ін.), фарби (фізико-

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

хімічне та фізичне дослідження) та елементів захисту (виду матеріалів, з яких вони виготовлені).

Огляд банкноти та попереднє дослідження варто починати в умовах розсіяного денного освітлення, що дозволяє найбільш повно і точно визначити кольорові характеристики об'єкта (кольорова гама справжніх банкнот є одним із засобів захисту від підробки). Досліджуючи паперові грошові знаки експерт-криміналіст використовує різноманітні методи дослідження, починаючи від простих і закінчуючи більш складними.

Спочатку експерт фіксує номінал купюри, серію та номер, розміри. Потім оглядає можливі забруднення, складки, пошкодження з обох боків банкноти. Потрібно уважно прочитати всі тексти на грошовому білеті (можливі помилки у текстах), роздивитися зображення з метою встановлення, їх локалізацію та відтворення, наявність відповідних реквізитів, їхнє взаємне розташування. На дотик вивчають якість паперу банкноти, його жорсткість, дзвінкість, тактильність глибокого друку і рельєфних зображень.

Огляд банкноти та попереднє дослідження варто починати в умовах розсіяного денного освітлення, що дозволяє найбільш повно і точно визначити кольорові характеристики об'єкта (кольорова гама справжніх банкнот є одним із засобів захисту від підробки).

У процесі попереднього дослідження грошових знаків необхідно застосувати всі можливі методи візуального огляду. Після огляду у розсіяному світлі банкноту досліджують у спрямованому світлі: на просвіт та у кососпрямованих променях. Вивчення об'єкта на просвіт дозволяє вивчити внутрішню структуру паперу, його щільність та однорідність, встановити наявність водяного знаку, захисної стрічки, конфеті, а також їхньої відповідності за зовнішнім виглядом, формою та змістом.

Огляд в умовах косоппадаючого освітлення дозволяє вивчити рельєфність паперу банкноти, виявити такі елементи, як фарба «овіай», приховані зображення (наприклад, кіп-ефект), рельєфність окремих малюнків, надрукованих глибоким способом друку, голограми, кінемаграми та інтерференційні оптичні зображення.

Потім застосовуються мікроскопічні методи дослідження для вивчення деталей, елементів та особливостей, які неозброєним оком недостатньо помітні або зовсім не розрізняються. Огляд зі збільшенням країв банкнот може вказати на наявність часток клеючої речовини, якщо грошовий знак склеєний з двох аркушів паперу, на ознаки кустарного обрізу тощо.

Надані банкноти обов'язково слід вивчати у відбитих УФ-променях. Цей метод дозволяє встановити наявність або відсутність люмінесценції паперу, визначити наявність волокон, що люмінесціюють, і захисних люмінесціюючих зображень.

Далі за допомогою інфрачервоного візуалізатора вивчається наявність її розміщення на банкноті метамерних фарб, тобто прозорість і непрозорість і тих або інших фрагментів зображень в ІЧ-променях.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Також встановлюється наявність магнетизму визначених фрагментів банкнот приладом для локального або магнітооптичного магнітного контролю. В обох випадках необхідно мати інфрачервоні та магнітні карти зразків спірних банкнот, що відповідають досліджуваним грошовим знакам.

Експертом остаточний висновок може бути сформований тільки коли вивчений весь комплекс захисних елементів, а не на основі однієї з ознак.

Кожний з нас постійно зустрічається з питанням дійсності банкноти (у процесі купівлі-продажу, обміну валюти і т.д.); і не завжди ми маємо можливість без “елементарних” знань елементів захисту, визначити підробку.

Час не стоїть на місці, розвиток науково-технічного прогресу, постійне удосконалення сучасного обладнання, дає можливість злочинцям виготовляти все більш кращі підроблені гроші, і тільки постійна увага і знання, дають можливість уникнути таких проблем.

Список використаних джерел:

1. П. Д. Біленчук, В. К. Лисиченко, Н. І. Клименко та ін..Криміналістика: Підручник. / За ред. П. Д. Біленчука- 2-ге вид., випр. і доп.- К.: Атіка,2001.- 544 с..2001.URL: https://sci.house/kriminalistika-knigi_1075-scibook/naukovi-zasadi-tehniko-kriminalistichnogo.html

2. Воробей Олена Вячеславівна. Криміналістичне дослідження паперових грошей України: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна академія внутрішніх справ України МВС України. - К., 2004.[Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.disslib.org/kryminalistychnedoslidzhennja-paperovykh-hroshej-ukrayiny.html>

3. П.Д. Біленчук, В. К. Лисиченко, Н. І. Клименко та ін.. Криміналістика: Підручник. / За ред. П. Д. Біленчука- 2-ге вид., випр. і доп.- К.: Атіка,2001.- 544 с.. 2001[Електронний ресурс] -Режим доступу: https://works.doklad.ru/view/0_pRqb188NM.html

Ющенко Н.П., курсант 3-го курсу ННІ№3 НАВС
*Науковий керівник:*доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ОСОБИ НЕВІДОМОГО ЗЛОЧИНЦЯ ПРОФАЙЛІНГ

В інтеграції до європейського простору усі сфери життя та професійної діяльності людей у нашій країні невинно розвиваються.Зокрема, у діяльність Національної поліції усе більше впроваджуються здобутки психологічної науки. Орієнуючись на позитивні результати залучення до попередження і розслідування злочинів психологів у правоохоронюваних органах зарубіжних країн, працівники Національної поліції України починають впроваджувати цей досвід в свою діяльність.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Одним із основних психологічних здобутків, які використовуються у правоохоронній системі, є профайлінг (від англійського Profile – профіль) – сукупність методів і методик оцінки та прогнозування поведінки особи на основі найінформаційніших ознак, психологічного портрета особи, характеристик зовнішності, невербальної і вербальної поведінки, місцезнаходження та ін. [1, с.60-67].

У зарубіжних країнах (США, Ізраїлі, Німеччині, тощо) профайлінг використовується у двох аспектах:

1) для пошуку невідомого злочинця за слідами вчиненого ним злочину (найчастіше – серійних злочинів насильницького характеру);

2) для попередження протиправних дій шляхом перевірки підозрілих осіб (обшук, перевірка документів, аудіовізуальна діагностика).

Нині в Україні немає чітких критеріїв, а також офіційної обумовленості використання профайлінгу у діяльності поліції. [10, с.262].

Слід зауважити, що специфіка психологічного профілю особи невідомого злочинця полягає в тому, що він надає можливість слідчому перевірити версії, які виникли в ході розслідування кримінального провадження або побудувати нові версії, звзвити коло підозрюваних осіб, зокрема, зосередити увагу на певних психологічних, соціальних чи демографічних особливостях особи невідомого злочинця.

У теорії криміналістики існують різні підходи до визначення сутності та значення психологічного профілю.

Останнім часом у криміналістичній літературі часто досліджують поняття «пошуковий портрет (профіль)» та «психологічний портрет злочинця», розгляд яких здійснюється з допомогою спеціалістів-профайлерів (психологів, психіатрів, соціологів, лінгвістів, сексопатологів, тощо.), які на підставі аналізу зібраної у провадженні інформації формулюють висновки про особу невстановленого злочинця. Вчені здебільшого пропонують методики складання психологічного портрета злочинця, орієнтуючись на інформацію з кримінального провадження, зібрану з усіх можливих джерел.

Поняття «психологічний портрет злочинця» слід розглядати в широкому значенні, бовінпередбачаєсоціальну, статеву-вікову та власнепсихологічну характеристику.

У свою чергу, психологічна характеристика особи містить різні компоненти, зокрема вольовий, інтелектуальний та емоційний, в межах яких розглядають властивості (темперамент, характер, здібності, навички, вміння), стани (ситуаційні прояви почуттів, уваги, волі, мислення, уяви), процеси сприйняття, пам'яті, мислення, виникнення мотивацій, почуттів, прийняття рішень, ставлення до події.

Одна з найбільш повних характеристик сучасних поглядів на психологічний портрет злочинця належить В.О. Образцову, який під цим терміном розуміє систему зведень про психологічну й інші ознаки особи, істотні з погляду її виявлення і розшуку, яка складається з трьох типів інформаційних моделей. Одні з них містять достовірні (позитивні) знання про

ознаки шуканого суб'єкта (такі моделі формуються на підставі свідчень потерпілих, очевидців злочину, інших даних, зібраних на процесуальній основі)[6, с.448].

Психологічний профіль (портрет) розшукуваного злочинця як один із різновидів криміналістичних уявних моделей – це система зведень про психологічну й інші ознаки даної особи, важливих з погляду його виявлення й ідентифікації. Синонімами методу психологічного профілю називають психолого-криміналістичний, пошуковий методи, розшуковий портрет невідомого злочинця, модель невідомого злочинця [3, с. 239].

У США, Канаді та Західній Європі моделювати особистість невстановленого злочинця дослідники починають з кінця 50-х років ХХ століття. Тому на цей момент в англomовних країнах термінологія вже клалася. Під профілюванням розуміють процес формування психологічного «портрета» правопорушника (набору характеристик особистості) на основі наявної інформації про злочин (його місце, особистість жертви, особливості та ін. відомості).

Процес профілювання заснований на переконанні в тому, що особистість злочинця проявляється в особливостях його поведінки. Він (злочинець) повторює свою поведінку, а деякі вчинки доведені до автоматизму, тобто випадають за грань свідомого контролю. В результаті злочинець залишає «сліди», так звані «психологічні маркери», за якими «профайлер» може його обчислити, тобто зробити висновки про його особистість.

Між профілюванням і слідчою роботою існує тісний зв'язок. Однак профайлер на відміну від слідчого розшукує не конкретну людину, а створює модель особи, яка вчинила злочин. Створена ним модель лягає в основу рекомендацій щодо розкриття злочину і пошуку злочинця. Профайлер може скласти фоторобот, але за умови, що у нього буде достатньо інформації.

Результатом профілювання може бути: опис зовнішніх ознак розшукуваного за методом словесного портрета; графічне або фотографічне моделювання цих ознак; збірні (синтетичні) портрети зовнішності розшукуваного, що складаються за допомогою технічних засобів-компараторів, ідентифікаторів і фотороботів.

Як правило, профайлер здатний встановити віковий діапазон, расову приналежність, «модус операнди» (образ дій), рівень освіти і спосіб життя, звичку до користування певним транспортом, ймовірність наявності судимостей або звернень до психіатрів, і, можливо, особисті психологічні риси. Псіхопрофіль може описувати сценарій фантазій конкретного вбивці або навіть окреслити місце можливого проживання.

Прикладом є Девід Кантер, психолог, який займається профілюванням, консультував поліцейських, які розслідували серію згвалтувань і вбивств в Лондоні в середині 1980-х років. Використовуючи інформацію про злочини, надану поліцією, а також свої пізнання в психології, він припустив, де злочинець жив (в районі перших трьох нападів), ким міг працювати

(різноробочий, ймовірно, пов'язаний із залізничним підприємством), який його соціальний статус (одинокий чоловік) і який його «психологічний бекграунд», що послужив стимулом для вчинення злочину.

Створений Кантером психопрофіль дозволив поліції звузити список підозрюваних (спочатку він налічував близько тисячі чоловік), зосередившись на особистості Джона Даффі. Його заарештували, а пізніше довели вину і засудили. «Портрет злочинця» не використали в суді як доказ провини нападника [7].

Процес побудови психологічного портрета складається з п'яти основних стадій. Перша стадія: збір інформації. Спеціаліст ретельно оглядає місце події. Будь-яка незначна деталь може сприяти звуженню кола підозрюваних. Основні джерела інформації: фотографії (причому їх повинна бути значна кількість), відеозапис, опитування, які заповнюються слідчим під час проведення огляду місця події, детальні результати судмедекспертизи (якщо її проводили), максимально повна інформація про жертву (для створення віктимологічного «психологічного портрета»).

Друга стадія: класифікація невідомого злочинця. Домінантною класифікаційною підставою виступає факт організованості злочинця. Це ступінь планування і фактор чіткості визначення жертви.

Наступна важлива підстава для класифікації: мотивація злочинця. Виділяють тип-привид (доцільність злочину виправдовується з точки зору будь-яких моральних чи релігійних поглядів) і тип-гедоніст (злочин скоюється в силу бажання його вчинити).

І третя підстава: мета вчинення злочину. Тут виділяють злочинця, зосередженого на процесі (у разі сексуальних убивств тут йде орієнтування на згвалтування і вбивство) і злочинців, зосереджених на акті (в разі сексуального вбивства йде орієнтування на згвалтування). Слід зазначити, що третя підстава стосується більшою мірою до серійних вбивць.

Третя стадія: створення імовірної моделі особистості злочинця.

Систематизація всієї отриманої інформації про злочинця і підготовка рекомендацій щодо оптимізації розслідування злочинів.

Четверта стадія: припущення стратегії захоплення. На підставі висновку профайлера з достатнім ступенем вірогідності прогнозуються обставини (місце, час, жертва і т. д.). Здійснення наступного злочину і рекомендації по затриманню злочинця.

П'ята стадія: розробка рекомендацій щодо тактики допиту злочинця [7]. Метод профілювання досі не прийняли в якості наукового. Питання є і до методики, і до проблем, що виникають при її використанні на практиці. Наприклад, профілювання ефективно при розслідуванні вбивств на сексуальному ґрунті, ритуальних вбивств, згвалтування, безмотивних підпалів. Це є позитивним внеском до однієї з методик які вивчає криміналістика. Однак поліцейські відзначають, що профілювання «не працює», коли жертва — лише засіб в досягненні злочинної мети.

Недоліком є і те, що профайлерам для роботи потрібно максимум інформації, а це велика рідкість. Більш того, історично склалося так, що основний метод отримання інформації про природу поведінки злочинців певної категорії — це інтерв'ю особи, яка вчинила подібний злочин. Так, така «бесіда» несе користь. Але вона також несе і спірну інформативну цінність.

Багато дослідників вважають профілювання швидше мистецтвом, ніж наукою. Вони не знаходять в ньому системи. Однак, завдяки цій методиці, було розкрито чимало злочинів в США і Західній Європі.

Аналіз зарубіжної літератури дозволяє дійти висновку, що, зокрема, американські вчені використовують термін «кримінальне профілювання» (або «кримінальний профіль злочинця»), визначаючи його як практику прогнозування особи злочинця, її поведінкових, демографічних характеристик, основою для визначення яких є докази, отримані на місці події [3, с.229–235].

Таким чином використання профайлінгу, як складової частини діяльності правоохоронних органів має позитивні й негативні аспекти. В Україні в діяльності правоохоронних органів профайлінг лише починають упроваджувати, тому актуальним є подальше розроблення цієї проблематики з урахуванням зарубіжного досвіду.

Список використаних джерел:

1. Черкасова Е.С. Криминальный профайлинг как ориентирующий метод поиска преступника при совершении преступления в ситуации неочевидности. Профайлинг и медиация. Калуга: Научно-образовательный Центр социально-гуманитарных технологий Калужного государственного университета им. К.Э. Циолковского, 2016. 290 Ст. 60-70.

2. Анфиногенов А.И. Психологический портрет преступника, его разработка в процес се расследования преступления: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06 / Александр Иванович Анфиногенов. – Москва, 1997.

3. Ижнина Л. П. Значение криминалистических следов и психологического портрета неизвестного преступника в расследовании серийных сексуальных преступлений / Л. П. Ижнина, Д. Т. Рязанов // Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. – 2009. – № 4. – Ст. 232–236.

4. Психолого-криміналістичний портрет невстановленого злочинця; / М-во внутрішніх справ України; Експертна служба; [авт.-уклад.: С.О. Шевцов, А.І. Тимошенко, С.М. Лозова]. – Харків, 2011. – Ст. 84: рис., табл.

5. Сафуанов Ф.С. Сравнительный анализ различных методов составления психологического портрета предполагаемого преступника / Ф.С. Сафуанов, Е.А. Назарова // Психология и право. – 2011.

6. Образцов В. А. Криминалистическая психология / Виктор Александрович Образцов, Сафо Николаевна Богомолова. – Москва: Юнити-Дана, 2002. – Ст. 448.

7. Ахмедшин Р. Л. Методика построения психологического портрета” преступника в зарубежной криминалистической науке [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http:// www.jourclub.ru/34/1335/](http://www.jourclub.ru/34/1335/).

8. Папкін А.І., Афіногенов А.І. Психологічний портрет злочинця : поняття, види, методика складання // Право і юридична психологія.- М.,1995.- Вип.1.-Ст.6-14.

9.Дормидонтов А.В. Профайлинг : учеб. пособие /А.В. Дормидонтов, И.А. Семенова – Ульяновск : УВАУ ГА (И), 2011. – Ст. 111.

10.Образцов В.А., Богомолова С.Н. Криминалистическая психология : Учеб. Пособие для вузов. – М: ЮНТБТ-ДАНА, Закон и право, 2002. – Ст. 447.

Ющенко В.П., курсант 3-го курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ВИКОРИСТАННЯ «ПРОФАЙЛІНГУ» ТА ПРИЙОМІВ ВЕРИФІКАЦІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ДОПИТУ

Задачою будь-якого допиту є отримання значимої для слідства інформації, однак використовуючи звичайну тактику ведення допиту, слідчий буде частіше всього отримувати неправдиві показання.

Цю проблему можна вирішити запозичивши в зарубіжних країнах профайлінг для використання в слідчій роботі. Саме використання профайлінга та методики верифікації при проведенні допиту дозволить підвищити його точність до 68%, тоді як використання звичайної тактики обвинувачення дає здатність встановити істину до 40%. Застосування профайлінга дозволить поліції вміти розпізнавати істинний сенс міміки, жестів, почерку, осанки, пози, ходи, виразу обличчя і рухів співбесідника, способи виявлення брехні, вмінню розрізняти маньяка, терориста, вбивцю, підпалювача та ін. у натовпі [1, с. 360].

Профайлінг ("Profile" - профіль) - це поняття, що означає сукупність психологічних методів і методик оцінки та прогнозування поведінки людини на основі аналізу найбільш інформативних приватних ознак, характеристик зовнішності, невербальної та вербальної поведінки. Отже, профайлінг – це напрям психології, котрий вивчає методи виявлення замовчуваної, прихованої людиною інформації, її намірів (часто злочинних), нещирості, брехні [6, с. 295-299].

Одним із методів ведення допиту є використання прийомів верифікації при проведенні слідчих (розшукових) дій та здійсненні оперативно-розшукових заходів. Верифікація являє собою сукупність методів, прийомів і способів оцінки достовірності (правдивості) показань на основі знань про психологію особистості, вербальних і невербальних комунікаціях, оцінки

індивідуальних ознак людини. Виходячи зі специфіки цілей верифікації, даний метод знаходить своє застосування при здійсненні опитування (гласного / негласного), проведенні допиту, очної ставки, обшуку, перевірки показань на місці [2, с. 293-297].

В основі верифікації лежить методика візуальної психодіагностики, що полягає у спостереженні за реакціями співрозмовника і проведенні їх аналізу в залежності від конкретної ситуації і характеристик особистості в процесі обміну інформацією (спілкування). Пол Екман виділяє дві основні форми брехні: замовчування (приховування правди) і спотворення (повідомлення завідомо неправдивої інформації) [7, с. 270].

Як відомо, засоби спілкування поділяються на два основні блоки: вербальні та невербальні. При цьому фахівці відзначають, що більший інтерес для психодіагностики показань представляють саме невербальні засоби спілкування, оскільки їх складніше контролювати. Невербальні засоби спілкування мимовільні, в більшості випадків не залежать від волі людини і саме тому вимагають пильної уваги при проведенні слідчих і процесуальних дій, оперативних-розшукових заходів, будучи одним із джерел достовірної інформації. В цілому необхідність інтерпретації виникає в разі виявлення прихованих емоцій. Пол Екман виділяє наступні сигнали емоцій, які необхідно аналізувати при визначенні правдивості показань:

- виразобличчя;
- голос;
- імпульси до фізичної дії, в тому числі жестикуляція;
- прояви вегетативної нервової системи [7, с. 270].

Спостереження за психофізіологічними реакціями співрозмовника прямо пов'язане з проведенням таких слідчих (розшукових) дій, як допит і очна ставка, а також при проведенні опитувань громадян оперативними уповноваженими [10, с. 232].

Давайте, ознайомимося більш детально з профайлінгом при проведенні допиту з метою отримання значимої для слідства інформації доцільно використовувати ряд стратегій (моделей), які досить широко використовуються в профайлінгу. Також вони мають назву «стратегії (моделі) отримання визнання». Зупинимося на деяких з них. Це, по-перше, модель «Суб'єкт - Дія - Об'єктивність» (Р. Дилтс); по-друге, модель «Оцінка валідності тверджень» (У. Ундойч) [10, с. 232].

Модель «Суб'єкт - Дія - Об'єктивність» (СДО) в основі своїй орієнтована на максимальну конкретизацію отриманої інформації. Нерідко свідчення підозрюваних (обвинувачених), свідків (очевидців), потерпілих не конкретні, розмиті, досить абстрактні. Проявляється це найчастіше в опущенні, узагальненні, спотворенні інформації. Відповідно, слід (зокрема, при проведенні допиту) ставити питання таким чином, щоб отримана інформація була найбільш повною, достовірною, детальною і правдивою. Основними завданнями стратегії СДО є: 1) відновлення зниклої інформації; 2) перетворення події в процес; 3) пошук протиріччя з досвідом; 4) руйнування

обмеження; 5) з'ясування того, з чим порівнюють; 6) з'ясування, чи дійсно справедливо припущення про причинно-наслідкового зв'язку; 7) з'ясування способу отримання інформації. Прикладами СДО є :

Питання по «суб'єкту» («Хто?», «Що?») – це питання по імениннику. Наприклад, на висловлювання «Ця людина напала на мене», можна задати ряд питань: «Ви впевнені, що саме ця людина напала на Вас?», «Ця людина була чоловіком або жінкою?», «У щовін був одягнений?» і ін.

Питання по «дії» («Що робити?») є питаннями по дієслову. Наприклад: «У чому полягав напад, які дії він здійснював?», «Чи говорив щонебудь цей чоловік, коли нападав на Вас?» та ін.

Питання по «об'єктивності» («Як?», «Які саме?») є питаннями по прикметнику, прислівнику, з доповненнями. «Як Ви зрозуміли, що саме цей чоловік напав на Вас, коли випадково побачили його на вулиці?», «Як конкретно він наносив удари?», «Чому Ви вважаєте, що у Вашому районі небезпечно ввечері ходити по вулицях?» і ін.

Застосовуючи модель «Суб'єкт - Дія - Об'єктивність», слідчий з'ясовує ті самі деталі, які дозволять йому об'єктивно розслідувати злочин.

Оцінка валідності тверджень (іноді позначається аббревіатурою ОВУ) в даний час є найбільш популярною методикою для оцінки правдоподібності претензій, викладених в усній формі. Ця методика була розроблена в Німеччині для визначення достовірності дитячих свідчень, отриманих в ході судових розглядів з питань сексуального насильства. Дана методика створювалася спеціально для роботи у кримінальних провадженнях, пов'язаних з сексуальним насильством, і взаємодією з дітьми. В даний час думки експертів психологів і юристів з приводу того, чи підходить методика ОВУ для оцінки показань свідків, дорослих свідків і обвинувачуваних, наданих ними в ході судових розглядів у зв'язку зі злочинами, що не мають сексуального підґрунтя, розділилися. В одних країнах (Німеччина, Нідерланди, Швеція) модель ОВУ отримала більш широке поширення, ніж в інших (США, Канада) [10, с. 233].

Алгоритм застосування стратегії ОВУ носить досить універсальний характер і, з урахуванням особливостей особистості підозрюваних (обвинувачених), свідків (очевидців), потерпілих, може використовуватися в процесі допиту слідчим. У модель ОВУ входять три основних елементи: структуроване інтерв'ю; контент-аналіз на підставі встановлених критеріїв (Каука) - їх 19; оцінка результатів Каука за допомогою ряду питань.

Нижче надані критерії, за якими визначається валідність тверджень опитуваної особи:

- Контекстуальні вставки (В який саме час відбулася подія? Що ви в цей момент робили? Яка погода була?).

- Описи взаємодії (Які емоції відчував співрозмовник? Що він вам говорив? Які були ваші реакції на його слова?).

- Відтворення розмови (Що саме він вам сказав? Як це відбилося на вас?).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

- Несподівані труднощі, незвичайні подробиці (Чи було що небудь незвичайне? Що ви відчули?).
- Надмірні подробиці (Перевіряти не треба, про них або говорить сам підозрюваний (обвинувачений), абоні).
- Точно відтворені, але невірно витлумачені подробиці (слідчий означає для себе, вони не потребують перевірки).
- Повідомлення про психічний стан свідка (Що вивідчули, коли дізналися про подію? Які емоції ви відчували в момент події?).
- Пояснення психологічного стану нападника (Як видумаєте, як відчував себе злочинець? Які емоції він відчував?) [10, с. 234].

Система допиту повинна бути глибоко відпрацьованою. До отримання даних не можна довільно змінювати тему; питання повинні бути підготовлені заздалегідь і представляти собою перевірену методику, не можна втрачати час і переваги, конструюючи нові теми на ходу; вербальна інформація повинна фіксуватися і запам'ятовуватися, але вкрай важливо співвідносити її з відомостями, що надходять при спостереженні за вербальними особливостями поведінки; потрібно звертати увагу на будь-яке відхилення від звичайної поведінки.

Як ми бачимо запозичення в західних країнах технології профайлінга в діяльності правоохоронних органів дозволить з високою ступінню вірогідності виявляти осіб, маючих злочинні наміри, ефективно проводити заходи направлені на профілактику, попередження злочинів і складати психологічні портрети розшукуваних злочинців, оцінювати достовірність, повноту і об'єктивність показань підозрюваних, свідків (очевидців) і потерпілих.

Список використаних джерел

1. Дулов А.В. Судебная психология – Минск: Высшая школа, 1970. – с. 360
2. Ващук О.П. Прийоми верифікації даних при проведенні слідчих (розшукових) дій / О.П. Ващук // Право і суспільство. – 2013. - №6 – с. 293-297
3. Бродецкий А.Я. Внеречевое общение в жизни и искусстве. Азбука молчания : учебное пособие для вузов. - М., 2000. – с. 164
4. Егидес А.П. Как разбираться в людях, или Психологический рисунок личности (Практическая психология). - СПб.: Питер, 2006. – с. 320
5. Еремина Т.И. Визуальная психодиагностика. Экспресс-методы идентификации личности по внешности, мимике и жестам : учебное пособие. - Ростов-н/Д., 2012. – с. 236
6. Ениколопов С.Н., Ли Н.А. Психологические особенности криминального профайлинга // Психологическая наука и образование. - 2007. - № 5. - С. 295-299.
7. Экман П. Психология лжи. – СПб.: Питер, 2009. – с. 270

8. Пономаренко В.В. Практическая характерология с элементами прогнозирования и управления поведением (методика «семь радикалов»). - Ростов-н/Д.: Феникс. 2006. – с. 252

9. Фрай О. Ложь. Три способа выявления. Как читать мысли лжеца, как обмануть детектор лжи. - СПб.: Прайм-Еврознак, 2006. – с. 284

10. Чаленко Н.В. Развитие социально-психологической компетентности сотрудников службы профайлинга : дис. ... канд. пед. наук. - М., 2010. – с. 232-234

Васькова А.В. слухач магістратури

1-го курсу ННІ №1 НАВС

Науковий керівник: доцент кафедри

Філософії права та юридичної логіки,

кандидат педагогічних наук, доцент **Роговенко М.М.**

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ПРАЦІВНИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У ЗАПОБІГАННІ МОВЛЕННЄВИХ КОНФЛІКТІВ

Діяльність працівника поліції потребує використання його професійних, спеціальних знань і умінь контактувати з людьми. Чим вище він піднімається по службових сходах, тим більше повинен брати до уваги орієнтацію на людей і тим вищою має бути майстерність спілкування.

Спілкування працівника поліції з громадянами, що обумовлено рядом особливостей: спілкування з представниками різних вікових, професійних, культурних груп, з різними учасниками кримінального судочинства, спілкування у несприятливих умовах, вимушеністю, конфліктністю може відбуватись в різноманітних ситуаціях. Від наслідків спілкування з населенням, так само, як і з окремими громадянами залежить оперативна обстановка на території обслуговування, інформованість поліції, довіра до неї. Все це передбачає знання і розуміння людей, їхньої психології, спроможність співчувати чужій біді і горю. Існує багато прийомів і методів розмови і спілкування з населенням. Найголовніше полягає в підході, у виборі форми спілкування. Для працівника поліції, який спілкується з різними людьми дуже важливим є вміння правильно побудувати бесіду, вміння ставити запитання і слухати відповіді.

Робота працівників поліції в процесі виконання ними своїх функціональних обов'язків тісно пов'язана із конфліктними ситуаціями, яких необхідно намагатися уникати [1].

Конфлікт – це будь-які види боротьби між спільнотами чи індивідами з метою досягнення або утримання якихось об'єктивних цінностей, підкорення, нейтралізації чи усунення дійсного або уявного суперника; опір існуючим у суспільстві відносинам панування та підлеглості тощо.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Тому встановлення працівником поліції дійсних причин конфлікту є ключем для вибору найбільш придатного шляху його врегулювання.

Слід зазначити, що потенційними причинами конфліктів є:

- припинення комунікації;
- відсутність поваги та недооцінка;
- зміни у діловому житті або зміні фінансово-економічної ситуації;
- відмінності правових систем або законодавчі зміни;
- проблем технічного характеру або виробничий брак;
- різне бачення ситуації;
- втручання третіх осіб або форс-мажору тощо [1;2].

У мовленнєвих конфліктах комунікативна компетентність працівника поліції під час виконання ним професійних обов'язків відіграє особливу роль. Вміння уникнути чи запобігти мовленнєвим конфліктам визначає комунікативний професіоналізм працівника, дає можливість налагодити відносини співпраці поліції з населенням на основі взаємодовіри, взаєморозуміння (осмислення, оцінка інтересів і цілей одне одного, прийняття їх як своїх) та взаємодії. Взаємовідносини поліції та населення можуть впливати на рівень ефективності діяльності поліцейських по охороні громадського порядку, профілактиці і попередженню злочинів, боротьбі зі злочинністю в цілому [4].

Комунікативна компетентність державних службовців – це спосіб професійного бачення державним службовцем ситуації комунікації, володіння сукупністю знань і умінь, спрямованих на продуктивну інтеракцію (обмін) інформацією, судженнями, ідеями, цінностями, володіння усталеними у певному соціокультурному середовищі стратегіями і тактиками комунікативної діяльності та технологіями комунікативного лідерства і представницькими комунікативними характеристиками - вербальними, невербальними, поведінковими та іншими технологіями, які дають змогу представляти певний орган державної влади у взаємодії з іншими організаціями, громадськістю, ЗМІ та у публічній сфері загалом [5].

У мовленні поліцейського (як усному, так і писемному) точність вибору слова має особливо важливу роль у вираженні норм права, у визначенні дій обвинувачуваного чи підсудного, в обґрунтуванні кваліфікації злочину. Неточний вибір слова може призвести до неточних висновків. Слово ефективно діє в тому разі, коли вживається відповідно до його значення.

Фахівці стверджують, що кожному поліцейському важливо знати, що: найбільш красномовними є жести, що не усвідомлюються людиною; при розмові на неприємну тему, чуючи неприємне запитання, людина буде відхилитись / робити крок назад, і навпаки; будь-які жести сприймаються в комплексі. Людина може перехрещувати руки через низьку температуру, ваші здогадки потрібно перевіряти; жестикуляція може бути зумовлена культурними особливостями людини (звичка, традиції) [2].

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Аналіз літературних джерел з даної тематики дає підстави стверджувати, що неправильні припущення можуть призвести до конфліктів усіх типів, тому кращий спосіб уникнути таких ситуацій – не робити поспішних висновків і не діяти за хибними припущеннями. З цією метою дослідники радять дотримуватися наступних рекомендацій: у випадку нечіткого чи невизначеного спілкування, оцініть якою мірою ваші припущення базуються на фактах, а якою – на почуттях; розгляньте можливість альтернативної теорії і запитайте самого себе, чи має сенс поведінка іншої людини з цієї точки зору (якщо у вас є хоч найменший сумнів у відношенні справедливості Вашого вихідного припущення, з'ясуйте це питання до кінця у відвертому спілкуванні); якщо є можливість, поділіться своїми спірними припущеннями з людиною, яка є об'єктом цих припущень, така відкритість в обговоренні допоможе розрядити ситуацію. Під час спілкування значення слід надавати, насамперед виражальним засобам: жестам, міміці, інтонації, позі, манері триматися тощо. Ці елементи мають національні особливості, однак усі вони спрямовані на встановлення оптимальних міжособистісних прямих стосунків.

У мовному конфлікті особливу роль відіграють також і паузи. За їх допомогою: виявляють ставлення до складної ситуації; акцентують увагу на важливості наступної репліки, на коливанні індивіда при виборі мовних засобів, бажанні зібратися з думками; визначають пропуск слова, яке особа не хоче говорити. Якщо людина вміє слухати опонента, тримає паузу, то вона спрямована на конструктивну взаємодію[1;3].

Отже, працівнику поліції необхідно: постійно спрямовувати свою діяльність на забезпечення конституційних прав і свобод людини та удосконалення управлінської діяльності на основі конструктивного вирішення питань, що належать до його повноважень; сумлінно виконувати свої службові обов'язки, передбачені законодавчими актами та його посадовою інструкцією; організувати роботу щодо ефективного виконання завдань та функцій на відповідній посаді органу чи підрозділу системи МВС України; дотримуватися норм законодавства та при необхідності відстоювати принципи верховенства права та законності; бути патріотом України, досконало володіти державною мовою, добре знати історію держави і особливості її розвитку, внутрішню та зовнішню політику, мати широкий світогляд; визначати тактику та стратегію своєї поведінки відповідно до вимог демократичної, соціальної, правової держави; шанобливо ставитися до громадян, дотримуватися високої культури спілкування, загальновизнаних людством норм моралі та правил здорового способу життя, не допускати несумісні з діяльністю державного службовця поліції лицемірство й користолюбство; не допускати дій та вчинків, що можуть зашкодити, інтересам держави чи негативно вплинути на репутацію поліцейського.

Список використаних джерел:

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

1. Крашеніннікова Т.В. Комунікативна компетенція працівника Національної поліції: Навчальний посібник. – Дніпро: Адверта, 2017. – 107 с.
2. Пам'ятка працівника Національної поліції України : Інформаційно-довідкові матеріали з питань професійного спілкування поліцейських / [уклад.: Клименко І. В., Швець Д. В., Євдокімова О. О., Посохова Я. С.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2017. – 52 с.
3. Комунікативна компетентність керівника : навч.-метод. матеріали / Л. А. Пашко, Н. Б. Ларіна, О. М. Руденко ; упоряд. Г. І. Бондаренко. – К. : НАДУ, 2013. – 76 с.
4. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф.С. Бацевич. - 2-ге вид., доп. - К. : ВЦ “Академія”, 2009. - 376 с.
5. Сороко В.М., Ходорівська Н.В., Дмитрук Н.А. Теоретико-методологічні засади державно-управлінської діяльності: професійні стандарти, процедури, технології : монографія. - К.: НАДУ, 2008. - 184 с.

Кархут М.І. слухач магістратури

1-го курсу ННІ№1 НАВС

Науковий керівник: доцент кафедри

Філософії права та юридичної логіки,

кандидат педагогічних наук, доцент

Роговенко М.М.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОВЛЕННЄВОГО ЕТИКЕТУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА СХІДНОАЗІАТСЬКИХ НАРОДІВ

Мовленнєвий етикет – це сукупність мовних засобів, які регулюють нашу поведінку в процесі мовлення. Це мовні формули вітання, прощання, звертання, висловлення сумніву, підтвердження тощо [3].

Кожний народ має свою національну культуру, її неповторність та оригінальність виявляються як в духовній (мова, література, музика, живопис, релігія), так і в матеріальній (особливості економічного укладу, ведення господарства, виробництва тощо) сферах життя та діяльності. Культурні, психологічні, національні особливості народу не можуть не позначатись на його діловій культурі, не можуть не впливати на культуру спілкування та взаємодії. Відмінності культур можуть бути досить істотними і стосуватися мови, правил етикету, стереотипів поведінки, використання певних засобів спілкування. Взаємодія з іноземними партнерами – це завжди зіткнення різних національних культур. Саме через не усвідомлення цього при контактах представників різних країн відбуваються непорозуміння, а іноді й конфлікти. На стадії реалізації контактів виявляються певні національні особливості, притаманні окремим народам. Ці особливості слід

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

враховувати, готуючись до будь-яких переговорів з іноземцями, і відповідним чином коригувати свої дії [4].

Як свідчить практика, Національна поліція все частіше звертається до іноземних держав для міжнародного співробітництва.

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про Національну поліцію» взаємовідносини у сферах діяльності поліції з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями базуються на міжнародних договорах, а також на установчих актах та правилах міжнародних організацій, членом яких є Україна.

Поліцейські можуть направлятися до міжнародних організацій, іноземних держав як представники поліції з метою забезпечення координації співробітництва з питань, що належать до повноважень поліції.

Поліцейські можуть залучатися до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки [1].

Національна Поліція - це дзеркало суспільства, запорука успішного функціонування державної влади.

Існує ряд норм професійної етики, яких повинен дотримуватись кожний працівник, а саме: доброзичливо, відкрито, уважно і ввічливо, викликаючи в населення повагу до поліції і готовність співпрацювати; контролювати свою поведінку, почуття та емоції, не дозволяючи особистим симпатіям або антипатіям, неприязні, недоброму настрою або дружнім почуттям впливати на прийняття рішень та службову поведінку; мати охайний зовнішній вигляд, бути у встановленій формі одягу; дотримуватися норм ділового мовлення, не допускати використання ненормативної лексики [2].

Поведінка працівника органу Національної поліції завжди і за будь-яких обставин має бути бездоганною, відповідати високим стандартам професіоналізму і морально-етичним принципам. Ніщо не повинно паплюжити ділову репутацію та авторитет працівника.

Аналіз літературних джерел та досвід практичної роботи свідчить, що для ефективного співробітництва з іноземними державами потрібно перш за все дотримуватись правил етикету та критично ставитися до власних професійних якостей і поведінки.

Так, характерним для поведінки представників Європейських народів під час переговорів відповідно до їхніх національних та психологічних особливостей є:

Велика Британія:

- для ділового спілкування з представниками Великої Британії характерні певні правила, яких необхідно дотримуватись, а саме знання того, що переговори з англійськими партнерами доречно починати не з предмета обговорення, а з життєвих проблем: погода, спорт, діти, тощо;

- вони прагнуть вирішити всі питання під час переговорів незалежно від позиції партнерів;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

- в англійському діловому етикеті поширена низка правил вручення подарунків;

- англійські партнери мало уваги приділяють підготовці до переговорів, ставляться до розгляду питань досить гнучко, як правило, позитивно реагують на пропозиції іншої сторони, намагаються уникати конфронтації.

Франція:

- французькі партнери приділяють уваги попереднім домовленостям та попередньому обговоренню проблем;

- представники їхніх делегацій намагаються зберігати незалежність, але вони менш вільні при прийнятті рішень і пов'язані наданими їм інструкціями;

- вони прагнуть використовувати французьку мову як офіційну під час переговорів.

Італія:

- італійські партнери надають неабиякого значення налагодженню приятельських, неформальних стосунків з іноземними партнерами;

- при розв'язанні спірних питань італійці намагаються вдаватись до послуг арбітражу;

- вони велике значення надають переговорам, що ведуться між людьми, котрі займають однакове становище в діловому світі та суспільстві.

Німеччина:

- німці дуже пунктуальні, дотримуються суворої регламентації поведінки;

- для них мають значення статус, титули і звання людей, що беруть участь у переговорах;

- вони бажають вести переговори тільки тоді, коли впевнені у позитивному розв'язанні проблеми;

- німецькі партнери виробляють свою позицію, поетапно обговорюють питання.

Під час переговорів із представниками східноазіатських народів відповідно до їхніх національних та психологічних особливостей характерним для поведінки є:

Китай:

- у китайських партнерів є чітке розмежування окремих етапів переговорів;

- спочатку вони оцінюють зовнішній вигляд та поведінку партнерів, їхній статус;

- вони намагаються з'ясувати позицію та можливості партнерів і тільки після цього висувують свої пропозиції, вміло використовують чужі помилки;

- остаточні рішення приймають тільки після затвердження їх своїм керівництвом та велику увагу приділяють виконанню досягнутих домовленостей, навіть використовуючи різні форми тиску [5].

Японія:

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

- японці ввічливо ставляться до учасників спілкування, прагнуть уникнути зіткнення позицій під час офіційних переговорів, йдуть на поступки, якщо поступки робить й інша сторона;
- вони приділяють велику увагу розвитку особистих взаємин з партнерами;
- японські партнери дотримуються точності та обов'язковості у всьому, підкреслено демонструють свою увагу, слухаючи співрозмовників, а особливістю є групова солідарність, вміння працювати в команді;
- представники делегацій рішення самі не приймають, обов'язково його погоджують зі своїм керівництвом, на що витрачають багато часу.

Південна Корея:

- у Кореї контакти варто встановлювати через впливового посередника, який добре знайомий з потенційним партнером;
- навіть незначні проблеми корейці прагнуть вирішувати через особисті зустрічі;
- за етикетом заведено звертатися до інших за посадою або на прізвище;
- корейські партнери зазвичай логічно, послідовно і чітко вкладають своє бачення проблеми і шляхи конкретного розв'язання і такої поведінки вимагають від своїх партнерів.

Таким чином, для результативного вирішення професійних завдань у процесі виконання службової діяльності працівниками Національної поліції України однією з важливих характеристик є його комунікативна компетентність, тобто вміння грамотно та ефективно спілкуватися. Плідна співпраця поліцейських із міжнародними організаціями та іноземними державами сприяє ефективному функціонуванню правоохоронної системи.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Наказ МВС України «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських» від 09.11.2016 № 1179/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16>.
3. Малахов В.А. Етика: курс лекцій: навч. посіб. – 4-те вид./В.А. Малахов – К.: Либідь, 202. 384 с.
4. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера: Навч. посібник. – К.: Знання, 2005. – 442 с.
5. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 291 с.

Лиманюк О.В., слухач магістратури
1-го курсу ННІ№1 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
Філософії права та юридичної логіки,
кандидат педагогічних наук, доцент
Роговенко М.М.

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Молодь як об'єкт і суб'єкт суспільної діяльності є силою, яка здійснює реальний вплив на прогрес суспільного розвитку. У політологічному енциклопедичному словнику поняття “політична соціалізація” розглядається як процес засвоєння індивідом упродовж його життя політичних знань, норм і цінностей суспільства, до якого він належить. Політична соціалізація є складовою багатогранного процесу, у ході якого відбуваються відтворення й подальший розвиток політичних структур та відносин. Рівень політичної соціалізації – величина змінна. Він детермінований значною мірою умовами соціально-політичного життя [1].

В Україні питання політичної соціалізації підростаючого покоління також перебувають у центрі уваги вчених, широкої громадської думки. Ця проблематика особливо актуальна сьогодні, з огляду на умови політичного, економічного, соціокультурного транзиту, що переживає Україна в останні два десятиліття. У сучасній Україні передача цінностей від одного покоління до іншого ускладнена, оскільки в країні відбувся міжпоколінний “розкол”. Якщо молоде покоління одержує первинні уявлення про соціальну й політичну реальність в умовах транзиту, то середнє й старше покоління переживають процес ресоціалізації, змушені переглядати й адаптувати свої уявлення про політику й владу, які склалися ще в радянські часи, коли панувала одна ідеологія.

Деякі дослідники пропонують вважати показником політичної соціалізації особистості рівень політичної інформованості. При цьому ефективність політичної соціалізації виражається через рівень політичної активності індивіда, тобто ступінь його входження в сферу політичного, яка відображає характер його інституціональної взаємодії з владою [2].

Тому сьогодні не випадково підвищена увага суспільства до політичної соціалізації, до освіти молоді. Природно, що виникає питання про те, як виховувати гідних громадян України в умовах, коли значна частина дорослих проявляє політичний негативізм і навіть цинізм. Інакше кажучи, мова йде про розвиток демократичної культури. Політика для молоді асоціюється з корупцією й скандалами. Таким чином, реалізацію політичної культури в діях, вчинках і помислах людини можна представити в такий спосіб: інтерес

до політичної інформації, реалізований в пошуку цієї інформації й споживання її; звичка до політичних оцінок того, що відбувається в країні[3].

З огляду на вищезазначене, політична соціалізація особистості – один з головних засобів оволодіння політичною культурою суспільства, фактор спадкоємності його поколінь і джерело соціальної стабільності.

Найважливішою функцією політичної соціалізації є досягнення особистістю вміння орієнтуватись у політичній системі, виконувати певні функції. В іншому випадку людина не може ефективно відстоювати свої соціальні й політичні інтереси.

Зазвичай виділяють три основних рівні політичної соціалізації. На соціальному рівні на політичне формування особистості визначальний вплив здійснюють соціально-економічні й політичні відносини, рівень політичної культури [4]. Величезну роль у політичній соціалізації відграють засоби масової інформації. Адже найбільший масив політичної й соціальної інформації молоді люди одержують через ЗМІ, діяльність яких зорієнтована на управління політичною поведінкою громадян. Вони здатні впливати на максимальну кількість людей у найкоротший проміжок часу. Найбільш сильний вплив на політичне становлення особистості здійснюють радіо і телебачення.

Таким чином, можна стверджувати, що процес залучення до політики– політизація – має складний, багаторівневий характер, у якому діє багато факторів як зовнішнього середовища, так і внутрішніх механізмів реагування на стимули цього середовища. Політична соціалізація молоді є багатофакторним процесом. Якісний зміст її чинників залежить від об'єктивних умов розвитку та функціонування політичної системи.

Отже, можна дійти висновку, що проблеми, притаманні українському суспільству в період суспільно-політичних трансформацій, формуються специфічні довготривалі стратегічні життєві установки і ціннісні орієнтації, і в першу чергу це впливає на молодь. Молодь – динамічна, енергійна й критично мисляча частина суспільства, яка володіє величезним соціальним і творчим потенціалом. Виходячи з цього, створення сприятливих економічних та соціальних умов для особливого зростання молодих людей, формування їх творчої активності, здібностей, навичок повинно бути основою державної молодіжної політики, центром уваги всіх соціальних інститутів суспільства.

Список використаних джерел:

1. Ганелі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринковою економікою.- К.: Основи, 1995.-280 с.
2. Гелей С.Д., Рутар С.М. Основи політології. Навч. Посібник.- К.,1999.
3. Дікон Б., Халс М., Стабс П. Глобальна соціальна політика. Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту./ Пер. З англ.-К.: Основи, 1999.- 346 с.
4. Політологія/За ред. О.Бабкіної, В. Горбатенка.-К.,1998;-К.,2001

Гаць Д.О., студент 2-го курсу ННІ №2 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
Іноземних мов, **Могилевська В.А.**

***ANTI-CORRUPTION POLICY OF UKRAINE:
ON THE PATH TO CHANGE***

To begin with, for many years after gaining independence Ukraine has not progressed in combating corruption. However, the real breakthrough in this sphere occurred only after Euromaidan Revolution. In October 2014 the anti-corruption package of laws was adopted by the Parliament, which became possible under joint pressure from civil society, reform-minded Members of Parliament (MPs) and international community, notably the EU, the US and the IMF.

The first comprehensive anti-corruption policy document, the Anticorruption Strategy for 2014-2017, was adopted by the Ukrainian parliament in October 2014. The Strategy covers all key policy areas: preventing corruption in the public sector, state-owned enterprises, public procurement, judiciary, private sector; establishing an effective law enforcement system; reforming the civil service; cultivating zero tolerance towards corruption; and increasing transparency and openness of decision making [4].

However, though the Strategy is a step forward in anti-corruption policy development, it lacks clear performance indicators and necessary links and coordination with other reforms to be conducted.

The Strategy and 2014 anti-corruption package of laws envisioned the establishment of several new anti-corruption bodies. Nonetheless, there have been numerous attempts to influence the selection process in favor of politically dependent candidates. Moreover, following the selection of senior management, the government failed to provide new institutions with necessary premises, equipment and funding to undermine their activity. To overcome these obstacles, civil society and international partners became involved, using all instruments at their disposal — from official statements to street protests [2].

What about anti-corruption policy development and corruption prevention, the institutions in charge of anti-corruption policy development include the National Agency for Corruption Prevention (NACP), the Committee on Corruption Prevention and Counteraction of the Verkhovna Rada of Ukraine, and the National Council of Anti-Corruption Policy under the President of Ukraine.

Not to mention, (NABU) received full access to the Unified State Register of declarations of the persons authorized to implement the functions of state and local self-government bodies. Thus, the Detectives and analysts of the NABU have the ability to process all the data from the Register via the closed network directly from the Bureau. The innovation simplifies and accelerates the process of analysis of e-declarations of persons under the NABU's jurisdiction during the investigations of criminal corruption proceedings.

Under pressure from civil society and international organizations the Ukrainian parliament introduced limitations on financing political parties, provided transparency requirements towards their revenue sources and envisaged parties' financing from the state budget.

In addition, the 2014 anti-corruption legislative package introduced a more advanced system of incentives and guarantees for whistleblowers. It is possible to report corruption anonymously (information about whistleblowers can be disclosed only in limited cases). If there is a threat to the life, property or housing of whistleblowers or their families, the state must undertake necessary measures to protect them. Further guarantees and incentives for whistleblowers' activity are stipulated in the special draft law currently promoted by civic activists and reform-minded MPs and public officials [3].

Due to prognostication, the system of anti-corruption law enforcement and prosecution bodies will also be radically changed when all legislative initiatives are fully implemented. A National Agency for Detection, Investigation and Management of Assets Derived from Corruption and Other Crimes will be set up to identify, recover and manage confiscated assets.

Currently, there are two bodies in charge of fighting high-profile corruption – the NABU and the SAP. The NABU is an entirely new anticorruption law enforcement body created within the 2014 Law of Ukraine “On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine”, which aims to investigate large-scale bribes, embezzlement, and corruption crimes committed by high-level public servants, judges, MPs, managers of large state-owned companies, and foreign officials. The legislation provides unprecedented independence to the Bureau, its leadership and personnel.

These actions indicate that political elites are not yet ready to comply with independent investigation of high-profile corruption and struggle to preserve influence on anti-corruption law-enforcement. The experience of the NABU and the SAP suggests the need for further legislative amendments to increase their independence and effectiveness.

The NABU faces another urgent issue when submitting cases for court consideration. The unreformed Ukrainian court system suffers from its inability to make unbiased decisions in any corruption-related cases. Courts use legal opportunities to block NABU's work by refusing to issue investigative warrants, leaking information regarding NABU's evidence-collecting activities, releasing NABU's suspects on low bails or refusing to remove them from governmental posts[1].

Summing up, during Ukraine has greatly progressed in its fight against corruption: a new institutional framework was established and anticorruption instruments were launched. The most widely recognized achievements are providing open access to public information and involving civic activists in governmental decision-making. As the newly created National Agency for Corruption Prevention shows disturbing vulnerability to political influence, NACP's further activity should be closely monitored by civil society and

international organizations. In order to ensure smooth implementation of anti-corruption policy, additional legislative measures are needed. The EU, and other international partners, should make their assistance to Ukraine strictly conditional on the reforms' effectiveness.

Список використаних джерел:

1. "Ukraine's Corruption Prevention Agency stands for cancellation of anti-corruption activists' e-declaration", 2018:
<https://www.unian.info/politics/10064165-ukraine-s-corruption-prevention-agency-stands-for-cancellation-of-anti-corruption-activists-e-declaration.html>
2. "NABU received full access to the Register of e-declarations", 2017:
<https://nabu.gov.ua/en/novyny/nabu-received-full-access-register-e-declarations>
3. "Statement: NACP's recommendations regarding the conditions of investigating offences under Articles 366-1 and 368-2 contradict the Law and cannot be applied", 2018:
<https://nabu.gov.ua/en/novyny/statement-nacps-recommendations-regarding-conditions-investigating-offences-under-articles>
4. "Anti-Corruption Policy of Ukraine: First Successes and Growing Resistance Policy Report", Andrii Marusov, 2017.

Малярчук О.М., студент 2-го курсу ННІ №2 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
Іноземних мов, **Могилевська В.А.**

***WAYS OF FIGHTING AND PREVENTING CORRUPTION IN THE SYSTEM
OF NATIONAL POLICE OF UKRAINE***

Full and comprehensive development of Ukraine is impossible without the creation of a single, stable, non-corruption, honest, transparent and functional system of the National Police of Ukraine as part of the national security sector.

Current danger and disadvantages in the National Police System of Ukraine are caused by influence of a complex of socio-demographic, economic, political, legal, psychological and technological factors.

These disadvantages require a rapid response, adequate transformation, effective and correct reforming of the security sector and the National Police System of Ukraine separately.

The problem of minimizing corruption risks in the police practice is actual, seeing that corruption has made a great progress and has a significant impact on solving political, economic and social problems of the state.

The main reasons of corruption in the National Police of Ukraine are:

1. non-compliance with restrictions on the employment of close relatives and family members;

2. small wages;
3. poor informing of officers of the National Police on the consequences of corruption;
4. bureaucracy of the apparatus;
5. unfair behavior;
6. the conflict of interest in the police units;
7. uncontrolled by the police direction ;
8. the use of official position for own purposes;
9. non-compliance with the restrictions on combining police practice with other activities;
10. non-compliance with restrictions on the disclosure or use of information that has become known in connection with the service in the National Police of Ukraine;
11. high political and economic monopolization;
12. two-way laws understanding;
13. professional incompetence.

Every year Ukraine combats with corruption using more and more resources. Ukraine spends a lot of forces on it. Here are some the most effective ways to solve this problem:

1. to create a book of staff regulations with a clear description of the rights and responsibilities of employees and managers, procedures for evaluating their results, promotion, transfer to a lower position or dismissal, etc.;
 2. conduct regular trainings for staff;
 3. introduce a system of daily fixing by of the work to encourage and stimulate employees;
 4. conduct selective daily inspections;
 5. ensure the availability and efficiency of channels for informing about the facts of offenses connected with corruption;
 6. to conduct training and professional development of managers;
 7. to prevent the overload of managers with tasks that do not allow to ensure proper control of workers;
 8. provide more control over employees whose activities are associated with corruption risk;
 9. conduct periodic anonymous polls (surveys) among employees to study the level of satisfaction with work and the general level of ethics of behavior.
- [2, p. 52-53].

In order to minimize corruption risks in the system of National Police of Ukraine firstly the following steps should be taken:

1. to carry out a comprehensive selection of personnel, which does not allow to take work persons with serious personal disadvantages, facts of biography, which indicate that person has big moral disadvantages;
2. to inform people who want to work in police about the responsibility for submitting false information about yourself;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

3. to inform people about free vacations in the National Police, what will make this procedure more competitive;
4. do not let people who work in the system of National Police to get workers for free positions;
5. to create good system of material and other incentives;
6. to provide a mixed leadership style;
7. to conduct activities that promote the preservation of official secrets;
8. to inform walkers about responsibility for committing a crime;
9. to conduct lectures to raise the level of skills of employees and to get acquainted with the innovations of the legislation.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР;
2. Посібник з оцінки корупційних ризиків та розробки планів протидії корупції /С. Вінборн, В. Сисоєв, В. Ткаченко. К.: USAID/FINREP-II, 2015. 72 с.;
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>;
4. Положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантної посади середнього та вищого складу Національної поліції України: Національна громадська платформа «Реформуємо МВС: прозорість та відповідальність» URL: <http://www.politican.com.ua/1/0/0/140233.htm>.

Мартинюк Д.О., студент 2-го курсу ННІ №2 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
Іноземних мов, **Могилевська В.А.**

POLICE CORRUPTION IN THE UKRAINE AND ITS PREVENTION

Firstly, Ukraine has been plagued by systemic corruption for years after acquiring Independence in 1991. The ruling elite very reluctantly introduced necessary anti-corruption changes, but their implementation was by and large sabotaged. Pervasive corruption reached its peak during the presidency of Viktor Yanukovich when the government was turned into a corruption pyramid, with smallest bribes being transferred to the top. Yanukovich and his cronies allegedly embezzled as much as 100 billion USD of public funds. Ultimately, this situation caused the explosion of massive civic protests known as Euromaidan Revolution. Following Euromaidan Ukraine has had an impressive breakthrough in tackling corruption by launching a drastic anti-corruption reform. A new institutional framework to independently investigate cases of high-profile political corruption was established and new mechanisms to identify and prevent corruption were launched, laying the necessary foundation for a successful fight against corruption.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИТАННЯ КОРУПЦІЇ

The most widely recognized achievements are making registries and information on public finances accessible to the public, launching an open registry of asset declarations for all public officials, and switching all public procurement to a transparent online platform. The progress in establishing new anti-corruption institutions is quite controversial, with some of them almost fully operational and independent and others lagging far behind the schedule or being susceptible to political pressure.

In order to secure smooth anti-corruption policy implementation, a number of further steps are needed. Most urgent of them are: establishing specialized anti-corruption courts with special procedure for judges' selection and providing the National Anti-corruption Bureau with the right for independent wiretapping. Equally important is for the anti-corruption partnership between civil society, pro-reform politicians and officials, and international organizations to redirect the focus of their activities to implementation of anti-corruption reform.

To start with, one should mention the following fundamental legislative acts that enabled the launching of a real anti-corruption reform in Ukraine:

- 1) Law of Ukraine "On Prevention of Corruption" dated 14.10.2014.
- 2) Law of Ukraine "On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine" dated 14.10.2014.
- 3) Law of Ukraine "On the Public Prosecutor's Office" (with regard to creation and operation of the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office) dated 14.10.2014.
- 4) Law of Ukraine "On the State Bureau of Investigation" dated 12.11.2015.
- 5) Law of Ukraine "On Preventing Political Corruption" dated 08.10.2015.
- 6) Law of Ukraine "On Amending Certain Laws of Ukraine to Increase Property Relations Transparency for Preventing Corruption" dated 14.07.2015.

However, the first comprehensive anti-corruption policy document, the AntiCorruption Strategy for 2014-2017, was adopted by the Ukrainian parliament in October 2014, and its provisions were later included in the Coalition Agreement and Cabinet of Ministers' special governmental program. The Strategy covers all key policy areas: preventing corruption in the public sector, state-owned enterprises, public procurement, judiciary, private sector; establishing an effective law enforcement system; reforming the civil service; cultivating zero tolerance towards

corruption; and increasing transparency and openness of decision making. Although, the system of anti-corruption law enforcement and prosecution bodies will also be radically changed when all legislative initiatives are fully implemented. It will include the National Anti-Corruption Bureau (NABU), the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office (SAP), the National Police of Ukraine, the State Bureau of Investigations (SBI) and prosecutor's office. A National Agency for Detection, Investigation and Management of Assets Derived from Corruption and Other Crimes will be set up to identify, recover and manage confiscated assets.

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ*

Also the National Police of Ukraine is supposed to investigate minor corruption crimes (petty bribery beyond the jurisdiction of the NABU and the SBI) and corruption-related administrative offenses. The comprehensive reform of the Ministry of Internal Affairs including the creation of the National Police is still underway. Although there are reasons to believe that the new patrol police will be corruption free, there are serious concerns that further reform of the National Police will stall. The Interior Minister Arsen Avakov is blamed for failing to dismiss officers who participated in repressions against Euromaidan activists. He was also rightfully accused of protecting some senior officials presumably involved in corruption schemes. Current open competitions for a number of senior posts largely fail to attract professionals with high integrity standards. It is expected that prosecution bodies will supervise pre-trial anticorruption investigations conducted by the SBI and the police and will support the accusations in court. The Prosecutor General's Office of Ukraine is widely perceived as one of the main obstacles to the successful implementation of the anti-corruption reform. The transitional provisions of the 1996 Constitution stipulated that the post soviet prosecution system should have been brought in line with the EU standards. The investigative and oversight functions should have been clearly separated and the PGO should have mainly focused on overseeing pre-trial investigations and supporting accusations in courts.

Список використаних джерел:

1. Guide on Anti-Corruption in Ukraine, 2016
http://radaprogram.org/en/sites/default/files/publications/anticorrnovel_eng_web.pdf
2. Anti-Corruption Measures in Ukraine after the Revolution of Dignity: Key Legislative Aspects, Philipp Fluri, Valentyn Badrak, 2017: https://defence-anticor.in.ua/files/files/DCAF_CACDS_Anti-Corruption_Laws_ENG_2016.pdf
3. Anti-corruption policy of Ukraine: First success and growing resistance, Andrii Marusov, 2017: https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/Renaissance_A4_4Anti-Corruption-Policy.pdf

Шевченко В.С., студент 2-го курсу ННІ №2 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
Іноземних мов, **Могилевська В.А.**

***PREVENTION OF CORRUPTION IN THE ACTIVITIES OF THE
NATIONAL POLICE BODIES AS A NECESSARY COMPONENT OF THE
STATE'S ANTI-CORRUPTION POLICE***

Stable and effective functioning of the police bodies of Ukraine is a necessary condition for the protection of the constitutional system, the maintenance of law and order, the observance of human and civil rights and freedoms. The

effectiveness of the National Police of Ukraine depends to a large extent on the success of national interests and stability social development. The activities of the bodies of the National Police of Ukraine are aimed at maintaining the balance between the needs of the internal discipline of the body, from which in many respects Public security depends, on the one hand, on that the protection of fundamental human rights, on the other.

Despite the fact that anticorruption reform is ongoing and appropriate work in this area, and still remain open to the issue of improvement system and mechanism of prevention of corruption in the activities of the bodies of the National Police of Ukraine, the issue of bringing the national administrative legislation in this area in line with European requirements and standards.

Note that the functions of the state on the elimination of corruption are being implemented through formation and implementation of state anti-corruption policy. Official explanation of the concept state policy can be found in the decision The Constitutional Court of Ukraine, where in the motivational part it is stated that "under the state policy are understood strategic directions of activity States in the economic, social, humanitarian, environmental, legal and other spheres of its internal life, as well as in the field of relations with other states in a certain historical perspective»

According to the preamble of the Law of Ukraine "On Fundamentals of National Security of Ukraine " the principles of state policy aimed at protecting national interests and guaranteeing in Ukraine security person, society and state from external and internal threats in all spheres life activities. Note that it is accepted The Law of Ukraine "On the Principles of State Anti-Corruption Policy in Ukraine" (Anticorruption Strategy) for 2014-2017 "does not give a definition categories of anti-corruption policy. It is about number of functions in the field of anti-corruption policy, namely: carrying out on an ongoing basis assessment I will deal with corruption, monitor implementation state anti-corruption policy, formation. The outlook is not a perception of corruption. These actions are covered by the category of "prevention corruption ". Let's try to formulate the general the definition of "prevention of corruption", which is appropriate to further consolidate in the laws of Ukraine "On Prevention of Corruption "and" On the Principles of the State Anticorruption Policy in Ukraine (Anticorruption Strategy) for 2014-2017. Preventing corruption is part of a national anti-corruption policy, which is united by the national idea of overcoming this negative phenomenon, is to prevent it from happening. facts, and dissemination, taking effective measures to reject corruption, includes a strategy development of public-legal relations concerning the elimination, neutralization or limitation of the activities of persons authorized to perform state functions or local government (determinant) of corruption and purposeful influence through help a set of measures to achieve aims to reduce corruption in Ukraine.

On the basis of the above, we note that the prevention of corruption in the activities of the National Police is part of a national anti-corruption policy that united by the national idea of overcoming this negative phenomenon, includes a

development strategy public-legal relations on elimination, neutralizing or limiting the actions of officials bodies of the National Police of corruption and purposeful influence by means of assistance a complex of administrative and legal instruments for the achievement of the set goals in the field of implementation of tasks and functions National Police of Ukraine.

The main tasks of preventing corruption in the National Police are: 1) to create favorable conditions for honest and legal execution by officials of the National the police of their official duties and unfavorable conditions for abuse of their official authority; 2) to create an equal, proper and effective adoption mechanism to serve in the National Police; 3) to prevent corruption in the bodies of the National Police as one of the components of the national idea of overcoming this negative phenomenon; 4) harmonization the national legislation with the norms of international treaties to which Ukraine is a party, on prevention of corruption in general and the National Police in particular; 5) intercourse of the complex of information and cultural events for public awareness of measures to prevent corruption in the organs National Police; 6) to minimize corruption risks in the activities of the National Police.

Список використаних джерел:

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна–2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
2. Алфьоров С. М. Адміністративно-правова діяльність щодо протидії корупції в органах внутрішніх справ : моногр. Х. : Золота Миля, 2011.
3. Рогульський С. С. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією в Україні: автореф. дис. а канд. юрид. наук : 12.00.07. К., 2005.
4. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 № 964–IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.

Костеріна А.А., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доценткафедри
Іноземних мов, кандидат педагогічних наук,
доцент, **Лопутько О.А.**

CYBERBULLYING

1. At the moment, my topic is very relevant, because, I think that intentional insults, threats and messages are a serious problem for our society, acquiring a threatening character. Cyberbullying is by far one of the most destructive types of online attacks, due to how ruthlessly attackers sometimes use the victim's uncertainty in order to cause them the greatest psychological trauma and humiliation. Cyberbullying is usually manifested in sending threatened messages

to the victim or publishing degrading victim photos and videos on social networks or even creating fake websites with degrading information.

2. In general, cyberbullying is spread all over the world, since every second has a page on the social network. Ukraine is in the top 10 European countries in terms of the prevalence of bullying among schoolchildren 11-15 years old. According to this indicator, we leave far behind not only Denmark or Norway, but also Hungary and Greece.

According to a study by UNICEF Ukraine in 2017:

- 67% of children experienced bullying (were a victim or witness)
- 48% of victims did not tell anyone about this and did not seek help,
- 25% did not talk about this to adults (with a friend or brother / sister),
- 40% are embarrassed to talk about it,
- 22% consider this behavior normal.

3. In 2017, in Ukraine, 24% of children were victims of bullying in schools. This is stated in the report of the UNICEF Foundation "Daily Lesson: Stop Violence in Schools". According to the report, 40% of the affected children did not tell anyone about the persecution at school. It is noteworthy that in Ukraine, girls are often under psychological pressure, and boys are more often subjected to physical violence and threats. In general, in the world more than a third of schoolchildren aged from 13 to 15 years have become victims of bullying.

4. Moreover, sometimes parents have to turn to professional psychologists, as their children were seriously injured. Many experts advise to remove children from social networks, change the school and environment of the child, because otherwise the child closes itself, can become aggressive and unbalanced.

5. At the moment there are many groups in social networks in which children, adolescents and adults are affected by cyberbullying. Many celebrities create anti-cyberbullying programs. It is also important to talk with your child, to be for him not only a parent, but also a friend, because many children are silent and hide that they have become a victim. Teachers should conduct educational conversations with students and parents. In general, it is worth talking with the child about the current situation, discuss what actions need to be taken to work together to solve the problem, and also help the child to form behavior in the network that can protect him from cyber-aggressors.

6. I think that cyberbullying is a form of aggression, which involves violent actions to harm, to cause psychological harm using social networks. Cyberbullying can be of the following types:

- Threatening, malicious e-mails, messages to mobile phones, etc., duplicate messages
- Disclosure and dissemination of personal information
- Communication and actions on behalf of another person (for example, another person's electronic mailbox is used to send letters and messages)
- Photos and videos uploaded to the Internet in order to cause the victim a sense of shame and embarrassment.

To summarize, absolutely any child can become a victim, no matter how strong or capable he is.

7. The first episodes of cyberbullying appeared in the 20th century. The Internet then began to conquer worldwide space. One of the famous victims of the aggressors was Monika Lewinsky, her name was discussed for a long time in all world publications. After the scandal with the President of the United States, Monica was subjected to this persecution. Her mail was hacked, the phone was torn from hooligan calls, she was inundated with threatening messages. Since then, the persecution of man on the Internet has acquired enormous proportions. The victims of cyberbullying today are teenagers - they are considered the most active users of the Internet.

8. In psychotherapeutic work with child aggression there are two aspects. First, it is the resolution of tensions in the classroom, and this is similar to working with the situation of full-time school bullying. There are active participants in the aggression and children who are witnesses. It is necessary to work with the aggressor, with the victim, and with the whole class. To work effectively, support the administration of the educational organization is very important. Secondly, this is individual work with a child who has fallen into the role of a victim of cyberbullying. It is close to working with a person who has experienced painful, traumatic experiences without being connected to the Internet. We assume that the shock stage comes first, and then our own adaptation mechanisms are activated. If adaptation mechanisms do not work or they are not enough, then we are dealing with the consequences of trauma and the need for psychotherapeutic work to accompany negative experiences (fear, pain, humiliation, destruction of self-esteem, loss of a sense of security), support and gradual restoration of confidence in the world.

To prevent child abuse, parents should be taught to respond adequately to small provocations. The school psychologist should conduct preventive conversations with the class, communicate with parents. You should also contact the administration and teaching staff. Parents should be close friends to their children, because not every child will be able to tell that he has become a victim.

9. I presented this problem to show that it is one of the terrible problems that children, adolescents and adults suffer from. This problem should be solved together. Parents should not be cruel to their child. You need to be able to calmly talk with children, explain that he is not alone and support him. You should not try to take revenge on your offenders, or to go into conflict with him. Try to ignore this situation and soon everyone will forget about it.

10. Thus, children 11-16 years old are mostly subjected to cyberbullying in social networks. Many teenagers become victims of trolls. Parents should know the first signs of cyberbullying, how to protect themselves from it. In any situation, you must remain calm, do not panic. Try to save any screenshots of correspondence that can prove that the persecution really happened. Reassure the child so that he can feel that he is not alone. Call a teenager to a frank conversation, ask to tell about everything in detail. Tell him about the rules of how

to behave in cases of such attacks - not to succumb to provocations, to call someone from the senior, who can in extreme situations ask the police for help.

References:

1. Cyberbullying [Electronic resource] - Access mode for the resource: <https://www.avast.ru/c-cyberbullying>.
2. Cyberbulling - a new type of school in schools and middle schools [Electronic resource] - The mode of access to the resource: <http://artefact.live/?p=720>.
3. Bulling in Ukrainian schools [Electronic resource]. - 2018. - Access mode: <https://www.segodnya.ua/ukraine/bulling-v-ukrainskih-shkolah-v-yunisef-obnarodovali-shokiruyushchuyu-statistiku-1168495.html>.
4. Types of cyberbullying [Electronic resource] - Mode of access to the resource: <http://samotsuvstvie.ru/roditel/bulling-izdevatelstva-travlya/kiberbulling/vidy-kiberbullinga/>.
5. Cyberbullying [Electronic resource] - Access mode to the resource: <http://kak-bog.ru/kiberbulling-cto-eto-takoe-istoriya-proishozhdeniya-osnovnye-prichiny-i-priznaki-travki-metody-borb>.
6. Support and therapy [Electronic resource] - The mode of access to the resource: <https://postnauka.ru/longreads/86459>.

Соловйова А.В. студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
Іноземних мов, кандидат педагогічних наук,
доцент, **Лопутько О.А.**

BULLING IN THE SCHOOL

My topic at the moment is very relevant because in my opinion bullying is a serious problem for children, parents, teachers, younger generation and society. Bullying is a psychological terror ,beating or hunting one person by another. This problem is very important for all of us.

Typically, this problem is actual for all countries of the world, not exactly one country. This problem has not passed and Ukraine. Ukraine is country leader where school bullying is widely distributed.

In Ukraine, almost every second child becomes a victim of a violence .In Ukraine, the phenomenon of bullying is widespread. In 2017, in Ukraine, 24% of children were victims of harassment in schools. Importantly, school bullying is usually found among children aged from 12 to 14 years and sometimes among teachers and in the teaching staff, this is calling mobbing.

Moreover, sometimes the injury can be so strong that parents must apply to professional psychologist.

Psychologist communicates with the child in a playful way trying to overcome the effects of injury

Also, psychologists advise to change the school and the environment of the child, because if pupil stay in the same class he can close from everyone, become insecure, break down, or, on the contrary, become an aggressive and unbalanced child.

Nowadays, in Ukraine, were introduced fines to reduce bullying. For moral and physical violence, will be threatened a large fine. Counselling and therapy were also given to young offenders' families. Teachers should interviews with children and parents, and psychologists will be interviewed to identify the microclimate in the classroom. Informal persuasive talks at schools, public gatherings and home visits offer a peaceful atmosphere to talk about values and non-violence, with amazing results. In contrast, in USA the 16-year-old American Nathalie Hampton set a good example to everyone. She developed a special smartphone app that gives students the opportunity to find an adequate company in the school cafeteria.

4. For my point of view, bullying means physical or psychological terror, aimed at causing another fear and dominate him. There are two types of bullying: physical and indirect. Harassing using text messages is a new form of intimidation. What about signs of violence? The child becomes aggressive and irritable, or oppressed and insecure. Even more and more he doesn't want to go to school, complaining of illness and bad feels.

5. To sum up, Absolutely any child can become a victim, no matter how strong or capable he is. However, more often people who stands out in a crowd become a victims. Especially those who are strangely dressed, behaving strangely, sloppy or untidy.

This problem arose for the first time in the 20th century and was explored by Rolland, Halzer, Krevtsova and others. They suggested approaches to this problem. The result was a research showed that violence to children can lead to severe mental illness.

To warn the bullying parents need to teach children to respond adequately to small provocations. The school psychologist needs to conduct preventive conversations with the class, work with the microclimate between the students; also communicate with parents. Tell about bullying administration and teaching staff. Children must be able and ready tell about the case of bullying to your parents, or to adults who they trust, for example, a teacher, educator. Do not hope to take revenge with even greater cruelty and do not use weapons. Learn to use humor - the most powerful weapon against verbal aggression.

I presented this problem in order to familiarize everyone with this terrible problem. This is a problem for both parents and children. And it needs to be solved together. There should be no cruelty of the victim's parents to the abuser; you need to be able to explain everything calmly with words and then there will be a productive result. Victim should not go to the conflict and not try to revenge, he can try not pay attention to it and over time everyone will forget about it.

In summary, basically, children are exposed to bullying at school. This is especially pronounced at the age of 14-16. Children should not try to solve the

situation on their own, because it's not always possible to find a common language with the buller. It is better to contact parents, teachers, or elders whom the child trusts. In the event that a child is bullied, parents should listen carefully to the child's complaints and take it seriously and not just talk "Fight back". Thanks to the support of parents, it is easier for children to experience problems at school. It is also worth contacting teachers. In the most critical situation, it is worth to attract policemen and even think about changing the place of study. As well as, a method of struggle well help fines. This can be managed only by the common efforts of parents and children.

References:

1. Davidenko A.A. Associate Professor of the Department of Pedagogy, Psychology, Special and Additional Education, KGAU DPO "Kamchatsky IRO", Candidate of .Psychology <http://www.psychologies.ru/roditeli/children/bulling-bolezn-vlasti/https://ad.dnevnik.ru/promo/bulling-articles-parents>
2. <https://infourok.ru/lekcija-po-teme-bulling-kak-socialnopedagogicheskaya-problema-3314610.html>
3. [.knowledge.org.ua/issledovateli-obnaruzhivajut-opasnye-posledstviya-bullinga/](http://knowledge.org.ua/issledovateli-obnaruzhivajut-opasnye-posledstviya-bullinga/)

Степанова Д.О. студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
Іноземних мов, кандидат педагогічних наук,
доцент, **Лопутько О.А.**

CRIMINAL LAW OF UKRAINE IN COMPARISON WITH CRIMINAL LAW OF THE UNITED STATES OF AMERICA

Criminal law is the body of laws that regulates detention of an arrested person, establishes the essence of a criminal offense, charges the suspects, as well as determines the punishment and degree of liability applicable to convicted persons.

Criminal law is only one of the means by which the state ensures the protection and safety of human rights and freedoms, the interests of the individual and society as a whole. In addition, there are standards of conduct in school, brought up in a family, moral norms. There are also rules in the workplace. It may be an office or a factory. All these rules and standards regulate public life of the population.

In the modern world, the criminal justice system has two leading functions, namely, the punishment and protection of the accused rights. Historically, there are two main systems of investigation and trial, a competitive system and an inquisitorial system. These systems have significant differences. Today, the inquisitorial system is a legal system in which government officials conduct an

investigation by revealing facts. In the modern system of competition, the role of the court is, in essence, a passive government body that dispenses justice, makes a decision on the case, makes a sentence to the accused and provides protection to the victim. If you compare the US's competitive adversarial process and the Ukraine's one-sided inquisitorial system, you will see that old Criminal Procedure Code is imperfect Code. So it shows the case for publishing a new Ukraine's Criminal Procedure Code.

In 1991, Ukraine became an independent state, but there was a disadvantage namely, Ukraine has received the former Soviet Union's legal and judicial system. Codified legal acts and laws form the legal basis of the legislative system of Ukraine. The Criminal Procedure Code contains rules that regulate investigation, trial and post-trial proceedings, as well as rules of evidence, jurisdiction, and criminal and prosecutorial ethics. According to the Code, which was adopted in 1960, the main goal of the criminal process is punishment of the offender. Despite the changes which were made to the code, it did not provide a wide range of protection of the accused's rights. We can say that the Old Criminal Procedure Code completely removed the principle of competition in the investigation and trial.

The New Ukraine's Criminal Procedure Code came into force on 20 November 2012.

Unlike the Ukraine's Criminal Procedure Code in the United States in the states (Illinois, California, New York, etc.) there are various criminal-procedural codes. Also in 2014 Model Criminal Code USA (Model Penal Code) was developed. This document is not official. It was intended only to serve as the "only guideline" for a bitter renewal and convergence of state criminal codes. The study of the Model Criminal Code USA makes it possible to understand the mechanisms for the development of legislation, as well as to reveal the advantages of using their model laws.

The main tasks of criminal law, according to the drafters of the Code, is to precisely define the range of criminal acts and to develop a system of penalties and principles of individualization of responsibility that would ensure the prevention of crimes and the re-socialization of offenders. Model Penal Code fulfilled its task.

It should be noted that in the United States, the criminal and criminal procedure law of the federation and the states - autonomous systems, they do not complement each other, but exist in parallel.

In a number of states, in addition to written rights, there are rules of common law. The preliminary conclusion of criminal procedural law in the United States is controversial, that is, the decision of the US Supreme Court and state electoral tribunals in certain criminal cases.

In the US, defense counsel actively participates in all stages of criminal investigation and trial. Such a system provides a thorough and full discovery in each case, and provides the defendant with necessary protection against the bias of the prosecution.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

The one-sided nature of pre-trial investigation in the Ukraine gives more incentives to investigating officials to engage in unlawful activities in order to obtain the necessary testimony to support the guilty pleas. This problem is particularly significant when compared to the US system, where 96 percent of all criminal cases are resolved by plea bargains between the prosecution and the defendant. In such a scheme, both sides receive a good deal: the defendant can plead guilty to a lesser offense and the prosecution does not need to take a case to trial. Thus, both sides are interested in reaching a consensus.

When comparing the criminal law of the USA and the criminal law of Ukraine, we can say that there are many differences in them. This is due to many factors. Such as historical development, geographic location and administrative-territorial structure of each state, etc.

So, we can say with certainty that the criminal law of the USA and criminal law of Ukraine are fundamentally different.

References:

1. http://adhdportal.com/book_1475_chapter_9_1.5.SPOLUCHEN_SHTATI_AMERIKI.html
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Title_18_of_the_United_States_Code
3. <https://www.jurist.org/commentary/2012/04/iryna-dasevich-ukraine-justice/>
4. В.О. Туляков, Н.А.Мирошніченко, Д.О.Балобанова«Кримінальне право України. Загальна частина: текст лекцій: Закон. Злочин. Відповідальність»Одеса «Юридична література» 2014р.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Редакція від: 11.01.2019р.
6. <https://www.lawctopus.com/academike/comparison-trial-procedure-indian-courts-franch-courts/>
7. <https://connectusfund.org/19-big-pros-and-cons-of-inquisitorial-system>

Ляшенко Ю. студент 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри Іноземних мов,
кандидат педагогічних наук, доцент, **Лопутько О.А.**

CURRENT ISSUES OF COUNTERACTION OF CRIME

Actuality. Modern world is in constant struggle against various crimes. Each country has its department or organization for crime prevention, but it does not mean the number of crimes has decreased. With the development of technology a lot of new crimes appear, so it is not surprising that crime rate in many countries is still high.

The object of the study is the relationship arising from the application of the institution of punishment. The subject of the investigation is the types of offenses and their general characteristics.

Purpose. Explore types of offenses and their general characteristics.

Crime is an illegal action against a person or his property(part 1 article 11). People, who commit crimes, are called criminals. There are many kinds of crimes in the modern world. Every year more ways of cheating or stealing are invented, leave alone mugging. Depending on the offense nature there are such types of crimes: sex, drug, violent,white collar crimes, thefts etc.[1].

Sex crimes involve an act against the will of the person. They are subdivided into a rape, a sexual abuse, prostitution and others. They are usually punished severely, even with lifetime imprisonment. Sex crimes are usually committed by sick people or ones with mental problems. Usually they are called maniacs. The most awful thing in our life is the presence of sex crimes with children involved, as being a victim of a maniac can result in a broken life or even suicide.

Drug crimes are crimes, which involve legally forbidden substances. In different countries these substances vary, but most countries impose punishment for possession, distribution or manufacturing of narcotics and prescription drugs. People, who work with drugs, are called dealers and it is often met that if a person sells forbidden drugs, it means he is also addicted to them or just earns money, though connected with the criminal world.

Violent crimes are those ones committed against another person attempting to cause or causing some body harm. Depending on the level of harm and the state of the victim violent crimes include such types as murder, assault, kidnapping, manslaughter, domestic violence and others. Usually these crimes result in bodily injuries or even death of the victim. Most of them are committed by force, threats or violence and depending on the “strike” of the crime, a judge will impose a suitable penalty.[2, p. 64].

White collar crimes are non-violent crimes involving financial thefts or unlawful behavior. People committing them are mostly politicians or business representatives. Such crimes always contain an intention and a plan of its realization. Fraud, tax evasion or embezzlement are their kinds. The individuals, who are accused of them, very often have to pay big money as a fine, but if the damage is enormous, the imprisonment can be quite long.

Theft crimes are the most widely-spread ones and involve the act of taking someone’s property against this person’s will or by deceit. There are two subtypes of thefts: petty and grand ones. This classification depends on the value of the stolen property. There are various types of thefts. Fraud is a theft with the intentional deception of the victim. Shoplifting is a theft of property in public transport or in the street usually taken from the pocket or bag without victim’s noticing. Robbery is a theft by force. Burglary is an unlawfully breaking into the house with the purpose of stealing something. Carjacking is a theft of a motor vehicle etc.

Modern technology gives the opportunity either to prevent a criminal act or to commit it. Though modern bank systems and governmental programs have the highest level of security, they are often attacked by hackers or lose secret information because of other unlawful actions. Another eye-catching example is a mobile phone. With their invention the number of thefts has increased, but at the same time these devices help policemen due to their structure and possibilities.

Conclusions. Every crime must be punished for it not to be repeated. There are many different types of punishment depending on the kind of crime, jurisdiction and other factors. Criminals are punished to take revenge on wrongdoers or for crime prevention. Though there are some countries using harsh physical punishment, many developed countries use less cruel methods. The chief types of compensation for crimes are fines, community service and restitution (compensation for the damage). But there are also more severe types of punishment including physical pain infliction, imprisonment and even capital punishment. All these methods are supposed to show people that it is much better to follow the law than violate it.

Crime is a social issue, so if you want to decrease its frequency and rate, you should start from yourselves. Obey the law Be law abiding and teach your children to do the same, and be sure, the crime rate will be much lower.

References:

1. Criminal Code of Ukraine: current legislation with amendments and supplements As of November 10, 2018 - <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Antonyan Yu. M. Cruelty in our life. -M., 1995. – p. 60.
3. Criminal Code of Ukraine from 05.04.2001 № 2341-III / Information from the Verkhovna Rada of Ukraine (BR). – 2001.

Каленюк М., студент 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри Іноземних мов,
кандидат педагогічних наук, доцент, **Лопутько О.А.**

FAMILY VIOLENCE”: BASIC CONCEPTS AND TYPES

The relevance of the topic is due to the fact that throughout the world numerous situations with domestic violence are noticed: violence against children, wives, and sometimes even old people.

The object of my work is the concept of domestic violence and its types. The main goal of my work is to reveal the essence of the family violence, to determine the characteristic features of its types, and also to consider using the examples the peculiarities of the problem of this type of violence. Family violence can take many forms – physical, verbal, emotional, psychological, sexual and more. Family violence is about power and control, and it’s never OK. If you’re worried that someone you know is experiencing family violence, or you think you are, you have many support options.

Types of family violence. Family violence isn't just physical violence. Family violence includes many different types of violence and abuse. Verbal, emotional and psychological abuse. This kind of family violence is when words are used to insult, hurt, intimidate and humiliate someone. It includes:

- yelling, swearing or calling someone names;
- putting someone down, in front of other people or in private;
- using words to intimidate or threaten someone;
- doing or saying things to make someone feel confused or less confident.

Physical abuse. This kind of family violence is any physical behaviour – for example, shoving, pushing, punching, hitting, slapping, biting or choking.

Sexual abuse. This kind of family violence is any unwanted sexual behaviour, including:

- threats and intimidation to make someone engage in unwanted sexual activities;
- unwanted sexual contact;
- rape.

Harassment, stalking and threats of harm. This kind of family violence is behaviour like:

- following someone to see where they're going or who they're meeting;
- tracking phone calls;
- ringing or texting all the time;
- threatening to harm someone or the people close to them.

Other types of abuse. This includes:

- economic abuse – not letting someone have money
- social abuse – stopping someone from going out with friends or talking on the phone
- spiritual abuse – stopping someone from practising their religion
- property damage – damaging or destroying someone's personal belongings
- animal abuse – using force or cruelty against family pets to intimidate someone.

Women, men and family violence. Family violence can happen to both men and women, in heterosexual and same-sex relationships. It happens regardless of age, income, education, culture or religion.

But women are more likely than men to be victims of family violence. Women are also more likely to live in fear of an intimate partner or ex-partner and to be injured because of family violence.

Children are also often caught up in family violence – both as victims themselves, and as witnesses. Witnessing family violence has the same negative effects on children as physical violence against them.

For many women, pregnancy can be a trigger for family violence to start. For women in an abusive relationship, pregnancy can make the abuse worse. This is because abusive men often feel jealous during pregnancy and left out after the baby is born. You can read more about anger and violence in pregnancy.

References:

1. Australian Bureau of Statistics (ABS) (2013). Personal safety, Australia 2012. Canberra: ABS. Retrieved 15 May 2017 from <http://www.abs.gov.au/AUSSTATS/abs@.nsf/Lookup/4906.0Main+Features12012?OpenDocument>.
2. Australian Government Department of the Prime Minister and Cabinet (2016). COAG Advisory Panel on Reducing Violence against Women and their Children – Final report. Canberra: Commonwealth of Australia. Retrieved 4 April 2017 from <https://www.coag.gov.au/sites/default/files/files/COAGAdvisoryPanelonReducingViolenceagainstWomenandtheirChildren-FinalReport.pdf>.
3. Australian Government Department of Social Services (2015). Reducing violence against women and their children: Research informing the development of a national campaign. Canberra: Commonwealth of Australia. Retrieved 4 April 2017 from https://www.dss.gov.au/sites/default/files/documents/11_2015/dss_violence_against_women_public_report.pdf.
4. Australia's National Research Organisation for Women's Safety Limited (ANROWS) (2016). Domestic and family violence and parenting: Mixed methods insights into impact and support needs: State of knowledge paper. Sydney: ANROWS. Retrieved 4 April 2017 from <http://anrows.org.au/publications/landscapes/domestic-and-family-violence-and-parenting-mixed-methods-insights-impact-and>.
5. Brownridge, D.A., Taillieu, T.L., Tyler, K.A., Tiwari, A., Chan, K.L., & Santos, S.C. (2011). Pregnancy and intimate partner violence: Risk factors, severity, and health effects. *Violence Against Women*, 17(7), 858-881. doi: 10.1177/1077801211412547.
6. Gartland, D., Hemphill, S.A., Hegarty, K., & Brown, S.J. (2011). Intimate partner violence during pregnancy and the first year post-partum in an Australian Pregnancy Cohort Study. *Maternal and Child Health Journal*, 15, 570-578. doi: 10.1007/s10995-010-0638-z.
7. State of Victoria (2016). Royal Commission into Family Violence: Summary and recommendations [Parl. paper no. 132 (2014–16)]. Melbourne: Victorian State Government. Retrieved 4 April 2017 from <http://www.rcfv.com.au/MediaLibraries/RCFamilyViolence/Reports/Final/RCFV-Summary.pdf>.
8. Victorian State Government Department of Human Services (2015). What is family violence? Melbourne: Victorian State Government. Retrieved 4 April 2017 from <http://www.dhs.vic.gov.au/for-individuals/children,-families-and-young-people/family-violence/what-is-family-violence>.
9. Wall, L. (2014). Gender equality and violence against women: What's the connection? Canberra: Australian Institute of Family Studies. Retrieved 4 April

2017 from <https://aifs.gov.au/publications/gender-equality-and-violence-against-women>.

Дем'янчук Т.С., студент 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри Іноземних мов,
кандидат педагогічних наук, доцент, **Лопутько О.А.**

PROBLEMS OF GENDER EQUALITY IN LAW ENFORCEMENT: THE EXPERIENCE OF THE USA

The issue of gender equality today is one of the most important and actual, because most people believe that men and women are the same, and make a huge mistake. This is impossible at least for the reason that a man has no same biological potential, for example, to bear, to give birth to a child, and only woman can do it. That is why this topic is relevant today, because there is no the same understanding what exactly "gender" and "gender equality" are.

This topic is relevant today because gender inequality plays a major role in women discrimination in the law enforcement field. Women in law enforcement are often inexplicitly represented by their male counterparts and many face harassment (Crooke). Many women do not try to strive for higher positions because they may fear abuse by male coworkers, while few women receive the guidance they need to overcome these obstacles that they face. Many women may feel that they need to prove themselves to be accepted because they feel they are expected to make a mistake otherwise.

Colombia has made significant changes over the last two decades regarding the promotion of gender equality and women's empowerment, although there are still significant gaps to reduce. Colombia has ratified all current international treaties on human rights and women's rights, and has made significant progress towards drafting laws that promote gender equality and guarantee the human rights of women. A few examples are the Public Policy Guidelines for Women's Gender Equality and the Comprehensive Plan to assure women have a life free of violence, approved in 2012; in 2011 the Victims and Restitution of Land Law was approved with important provisions on gender equality; also Law 1257 "Whereby regulations are issued to raise awareness, prevent and punish forms of violence and discrimination against women" in 2008, and Law 1719 in 2014 by which measures are set in place to guarantee access to justice to victims of sexual violence, especially sexual violence during the armed conflict [1].

The integration of women into law enforcement positions can be considered a large social change. A century ago, there were few jobs open to women in law enforcement. A small number of women worked as correctional officers, and their assignments were usually limited to peripheral tasks. Women traditionally worked in juvenile facilities, handled crimes involving female offenders, or performed clerical tasks. In these early days, women were not considered as capable as men in law enforcement.

Policewomen often face discrimination from their fellow officers and many women encounter the "glass ceiling", meaning they are not able to move up in rank and can only go so far, as far as the imposing ceiling will allow. Women are taught to overlook and minimize the discrimination they face. Recently, many options have opened up, creating new possible careers.

For example, the first policewomen in the United States included Marie Owens, who joined the Chicago Police department in 1891; Lola Baldwin, who was sworn in by the city of Portland in 1908; Fanny Bixby, also sworn into office in 1908 by the city of Long Beach, California; and Alice Stebbins Wells who was initiated into the Los Angeles Police Department in 1910 [2]. In 1943, Frances Glessner Lee was appointed captain in the New Hampshire State Police, becoming the first woman police captain in the United States [3]. Since then, women have made progress in the world of law enforcement. The percentage of women has gone up from 7.6% in 1987, to 12% in 2007 across the United States [4].

Now women in law enforcement in the United States represent roughly a tenth of all law enforcement officers in the United States [5]. May 5, 2018, "Women make up an important part of our police force and fire houses, and it's time New York state laws reflect that" said D-Bronx, Assembly Speaker Carl Heastie.

Colombia has come a long way since the days when it was stereotyped as a conflict-ridden 'machista' country. It has strong laws in favour of women's rights, political will and institutions that support gender equity [6].

The story of women in USA law enforcement continues to evolve as police departments discover that female officers bring particular gifts and abilities to the profession. These advantages often include a less confrontational style than that of their male partners, a lower likelihood of use of excessive force, the ability to exercise empathy and effectively diffuse difficult situations —especially domestic calls, and a larger field of awareness in stressful situations.

Female officers' abilities often complement those of male officers, resulting in a tactical as well as an investigative advantage when male-female teams are deployed. These advantages, if leveraged, can only advance the evolution of female service in law enforcement, and benefit the profession and those we serve and protect [7].

One day, Prince Harry said: "When women get equal rights with men, they radically improve the lives of everyone around them - their families, communities and countries."

References:

1. Colombia. Status of Women's rights in Colombia [Electronic resource] – Resource access mode: <http://lac.unwomen.org/en/donde-estamos/colombia>
2. Adam Eisenberg: LAPD hired nation's first policewoman [Electronic resource] – 2010. – Resource access mode:

<https://www.dailynews.com/2010/09/10/adam-eisenberg-lapd-hired-nations-first-policewoman/>

3. Visible Proofs: Forensic Views of the Body: Galleries: Biographies: Frances Glessner Lee (1878–1962)[Electronic resource] – Resource access mode: www.nlm.nih.gov.

4. Women in Law Enforcement. Discover Policing [Electronic resource] - 2002. - Resource access mode: <http://blog.discoverpolicing.org/uncategorized/women-in-law-enforcement/>

5. Women in law enforcement in the United States[Electronic resource] - 2018. - Resource access mode:

https://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_law_enforcement_in_the_United_States#Theoretical_Aspects_in_Female_Officers

6. Gender Policy is Failing Women in Colombia [Electronic resource]. – 2013. – Resource access mode:<http://www.nsi-ins.ca/newsroom/gender-policy-is-failing-women-in-colombia/>.

7. Betsy B. S. Police History: The evolution of women in American law enforcement [Electronic resource] / Brantner Smith Betsy. – 2015. – Resource access mode:<https://www.policeone.com/police-history/articles/8634189-Police-History-The-evolution-of-women-in-American-law-enforcement/>.

Завертана А.В., курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри Іноземних мов,
кандидат педагогічних наук, доцент, **Лопутько О.А.**

***METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGE FOR CADETS OF
HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF
INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE IN LAW-ENFORCEMENT AREA***

At the current stage of development of the European integration process, Ukraine has faced the need for highly skilled and competitive specialists in all spheres of public life, including in the field of ensuring law and order. Therefore, the problem of proper systemic organization of foreign language training for National Police officers of Ukraine and other units that carry out the function of law enforcement in the state is relevant today.

The modernization of the modern world encourages us to review and improve the priorities and directions of the training of future police officers, to form the necessary skills, among which the knowledge of a foreign language plays an important role.

Taking into account the specificity of training, the teaching of a foreign language for cadets is of a professional nature. This means that the learners are studying those topics that are most important and necessary for further work in the law enforcement departments. In order to improve the cadets' general rules for using a foreign language, a combination of grammar study and improving the skills

of speaking on the basis of the presentation of professional topics during the course of the course takes place.

As a result of reforms in the field of higher education, as well as reforms in the Ministry of Internal Affairs, we are faced with the problem of reducing the training period for law-cadets, and, accordingly, reducing the curriculum of studying a foreign language.

Taking into account the fact that the cadets are living on specific conditions in the training units, the developers of the curriculum for them should be guided precisely by this condition and taking into account the fact that the higher education students in this category do not have as much time to prepare for classes as students of the other civil higher education, etc.

Therefore, there is a need to develop a program of studying foreign language disciplines for those who are studying and serving at the same time as the most updated, optimal, relevant to the realities of contemporary society development.

In order that knowledge of a foreign language does not deteriorate, it is not enough just to study it in classes. After all, as already mentioned, today the curriculum of studying a foreign language by cadets is decreasing, and, accordingly, the number of lessons is reduced by several times. In addition, there is too much time between classes, for which young law enforcers often forget what they learned in previous lessons.

Therefore, in order to improve the knowledge of a foreign language among the students, it is proposed to use the best possible variants of its application in those or other spheres of educational activity, as well as official.

For example, the idea of creating among cadets of educational groups of cadets with high knowledge of a foreign language that would study some disciplines in a foreign language is effective. For example, during a course on criminal law in English, students can simultaneously study the material they need in Ukrainian and improve their knowledge with those offered to them in the program "Foreign Language for Professional Purpose": classification of crimes, drug trafficking, human trafficking, weapons, etc.

Also, in order to improve the knowledge of a foreign language for students, it is proposed to conduct various extracurricular activities, wherever they have worked out their actions in place of events in a foreign language. In addition, law enforcement officers often come into contact with foreigners who may not have the state language. Therefore, conducting such classes, organized by teachers, officers and active cadets, will improve the skills of communication of future police officers. At the same time, in the aspect of psychological development, such lessons will improve the stressors of future law-enforcers, formulate excerpts, and improve the ability to find out in different situations.

In order to encourage students to study foreign language disciplines, the optimal idea is to organize various contests, conferences, brainstorming sessions and similar events that would be called so-called motivators. For example, for a winner in such a contest, a student may receive a holiday promotion. Or, as an

option, for the winner in the above-mentioned events, the students will be dismissed from various park-economic works or other similar tasks.

It is important to remember that in order to improve the learning of a foreign language among the students, teachers and, to a certain extent, interested instructors in the service department should play an important role, as organizing certain teaching methods, it is always worth bearing in mind that the students live and study in special conditions where they often encounter lack of free time for perfect training and study of such discipline as a foreign language.

As a result, it should be noted that understanding the high need for knowledge of a foreign language in the future, its use at work is the main motivator of the student in studying this discipline, and the desire to study is the best teacher and assistant in this case.

Орловська О.Б., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри тактичної
підготовки ННІ №3 НАВС **Кудлай А.О.**

ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ

Однозначно можна стверджувати, що в наш час науково-технічний прогрес значно покращує наше життя, але, на жаль, це лише з одного боку. З іншого – він підвищує ризик виникнення аварій і катастроф. Зростання масштабів господарської діяльності і кількості великих промислових комплексів, концентрація на них агрегатів та установок великої і надвеликої потужності, використання у виробництві потенційно небезпечних речовин у великих кількостях - все це збільшує вірогідність виникнення техногенних аварій.

На території України розміщена велика кількість потенційно-небезпечних об'єктів, а тяжкі надзвичайні ситуації, які трапилися на території України, об'єктивно довели неспроможність держави повною мірою захистити населення і територію від них, а також від їх наслідків.

Мета: ознайомитися з основними видами надзвичайних ситуацій техногенного характеру, порівняти масштабні аварії та катастрофи, що сталися на території України та в інших країнах, розглянути основні заходи населення у разі виникнення аварій, катастроф, а також використання захисних споруд та вимог до них, засоби індивідуального захисту та їх застосування, порядок дій формувань ЦО населення в умовах надзвичайних ситуацій. Також слід розглянути державне регулювання і контроль захисту населення, як одного із способів запобігання надзвичайним ситуаціям техногенного характеру, до якого належать державна стандартизація, експертиза та декларування безпеки об'єктів підвищеної безпеки.

Актуальність теми: обумовлена тим, що ризик надзвичайних ситуацій техногенного характеру постійно зростає, і як наслідок, зростає кількість

людських втрат і негативний вплив, якого зазнає територія у результаті надзвичайних ситуацій техногенного характеру

Надзвичайна ситуація техногенного характеру – стан або обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання, яка виникає в результаті виникнення джерела техногенної надзвичайної ситуації і характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, що призвело до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, проведення на ній господарської діяльності. До них відносяться аварії (катастрофи), пожежі, неспровоковані вибухи чи їх загроза, аварії з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних, радіоактивних, біологічних речовин, раптове руйнування споруд та будівель, аварії на інженерних мережах і спорудах життєзабезпечення, гідродинамічні аварії на греблях, дамбах тощо.

Джерелом надзвичайних ситуацій техногенного характеру є небезпечна техногенна подія, внаслідок якої на об'єкті, визначеній території або акваторії виникла техногенна надзвичайна ситуація.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру виникають на хімічно небезпечних об'єктах, радіаційно небезпечних об'єктах, вибухо- та пожежонебезпечних об'єктах, а також гідродинамічно небезпечних об'єктах. Останнім часом значно зросла, також, небезпека від аварій і катастроф на транспорті.

Транспортні надзвичайні ситуації слід класифікувати в залежності від виду транспорту, а саме залізничні, авіаційні, автошляхові, водні та водопровідні. Статистика вказує на те, що загальний рівень аварійності та тяжкості її наслідків не зменшується, а навпаки щороку збільшується на декілька відсотків. , а відповідно до цього зросло число постраждалих та загиблих.

Наступним різновидом надзвичайних ситуацій техногенного характеру є аварії з викидом радіоактивних та сильнодіючих отруйних речовин. Такі аварії призводять до забруднення води, повітря та ґранту. В контексті цього можна згадати аварію на Чорнобильській АЕС, наслідки якої відчуються і донині.

Також значну роль відіграють надзвичайні ситуації, які пов'язані з об'єктами комунального господарства. Зумовлено це тим, що у комунальному господарстві склалося досить критичне становище, а стан водопровідно-каналізаційного господарства слід характеризувати як незадовільний.

Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру» включає в себе певні завдання, принципи і способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.

Так серед основних завдань захисту населення виділяють здійснення комплексу заходів щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

техногенного характеру, а також забезпечення готовності і контролю за станом готовності до дій і взаємодії органів управління в цій сфері, сил і засобів, призначенням яких є запобігання надзвичайним ситуацій техногенного характеру і реагування на них.

У свою чергу принципи, такі як безперечна перевага раціональної і превентивної безпеки, що включає певні фактори, дотримавшись яких, можна попередити виникнення надзвичайних ситуацій, а також принцип важливості вільного доступу населення до інформації про захист населення і території від надзвичайних ситуацій техногенного характеру складають основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях техногенного характеру. До них належать інформування та оповіщення, спостереження, укриття в захисних спорудах, евакуаційні заходи, інженерний захист, медичний та психологічний захист, а також біологічний, радіаційний та хімічний захист.

Для того щоб зменшити рівень шкоди та збитків, які стають наслідками виникнення надзвичайної ситуації і негативно впливають на державу та суспільство, необхідно проводити ряд заходів, метою яких є запобігання надзвичайним ситуаціям. До цих заходів належать моніторинг та прогнозування, державна стандартизацію, експертизу, ліцензування у сфері цивільного захисту, сертифікацію засобів цивільного захисту.

Проведення цих заходів спрямоване на визначення рівня ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації або зведення до мінімуму її можливих наслідків. Виконанням цих функцій займається Єдина державна система запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру.

До основних завдань ЄДСЗР можна насамперед віднести прогнозування і оцінку соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій, створення, раціональне збереження і використання резерву матеріальних та фінансових ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, проведення державної експертизи, забезпечення нагляду за дотриманням вимог щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, а також навчання населення щодо дій під час надзвичайної ситуації та його захист різними методами, наприклад, за допомогою евакуації, укритті в захисних спорудах тощо.

Таким чином, техногенні аварії та катастрофи зумовлюють надзвичайні ситуації зі значними соціально-економічними та економічними збитками. Виникає необхідність захисту людей від дії шкідливих та небезпечних факторів, проведення рятувальних, невідкладних медичних та евакуаційних заходів, а також ліквідації негативних наслідків.

Мерзескул Л. С., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ №3 НАВС **Кудлай А.О.**

ВИДИ І ДЖЕРЕЛА ІОНІЗУЮЧОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ

Після Чорнобильської катастрофи у населення України відбулися певні порушення в організмі людини, візьмо на прикладі жінок, які були піддані дії іонізуючого випромінювання, у них збільшилась частота порушень у репродуктивній системі, зокрема, спостерігається раннє настання менопаузи. Відтак виникає актуальність глибокого вивчення особливостей фізіології і патології організму у людей різного віку та статі з метою подальшого вдосконалення методів профілактики та корекції змін. Тому, щоб розібратися у природі таких порушень нам потрібно на самперед ознайомитись із джерелами та видами іонізуючого випромінювання.

Якщо ми будемо говорити про джерела іонізуючого випромінювання то можна з впевненістю сказати, що основну частину опромінення населення земної кулі отримує від природних джерел радіації, але не варто забувати що існує і штучне випромінювання. Людина підпадає під опромінення двома способами. Радіоактивні речовини можуть знаходитися поза організмом та опромінювати його зовні. У цьому випадку говорять про зовнішнє опромінення. Радіоактивні речовини можуть знаходитися у повітрі, у їжі чи воді та попадати в організм. Такий спосіб опромінення називають внутрішнім. Опроміненню від природних джерел радіації підлягає будь-який житель Землі, однак, одні з них отримують більші дози, ніж інші. Це залежить, зокрема, від того, де вони живуть. Що стосується штучного випромінювання, відкриття рентгенівських променів стало початком ери практичного використання людиною штучних джерел іонізуючого випромінювання, що створило реальні умови додаткового понад фонового опромінення. Отже, можемо сказати що ми потерпаємо від опромінення навіть не усвідомлюючи це, а чи від штучних чи від природних джерел все залежить виключно від місця нашого перебування.

Говорячи про види Іонізуючого випромінювання, уже можна конкретно сказати від яких ми потерпаємо більше. Існують чотири види: альфа-, бета-, гамма-випромінювання та нейтрони. Альфа- випромінювання, практично не здатні проникати через шкіряний покрив, тому, вони не несуть великої загрози для організму людини поки вони знаходяться за межами нашого організму. Проникають вони всередину організму через кишково-шлунковий тракт разом із їжею, або через відкриту рану. Бета-випромінювання мають більшу проникність ніж альфа-промені. Під час зовнішнього опромінення на відкритих ділянках шкіри людини можуть з'явитися радіаційні опіки різного ступеня. Гамма- випромінювання володіє високою проникною здатністю, вони вільно проходить через тіло людини та інші матеріали без помітного ослаблення і може створювати вторинне і розсіяне випромінювання в середовищах. І останній вид, нейтрони, які мають

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

дуже велику проникаючу здатність. Відмінною особливістю нейтронного випромінювання є здатність перетворювати атоми стабільних елементів у їх радіоактивні ізотопи, що різко підвищує небезпеку нейтронного опромінення. Отже, ми вияснили, що найбільшу шкоду організму людини завдають нейтрони та гамма-випромінювання, які мають велику проникаючу здатність.

У результаті дії іонізуючого випромінювання на організм людини в тканинах можуть виникати складні фізичні, хімічні та біологічні процеси. При цьому порушується нормальне протікання біохімічних реакцій та обмін речовин в організмі. Тривалий вплив доз, які перевищують гранично допустимі межі, може викликати незворотні зміни в окремих органах або у всьому організмі й виразитися в хронічній формі променевої хвороби. Віддаленими наслідками променевого ураження можуть бути променеві катаракти, злоякісної пухлини.

Захист від внутрішнього опромінення досягається шляхом виключення безпосереднього контакту з радіоактивними речовинами у відкритому вигляді та запобігання потраплянню їх у повітря робочої зони. Питання захисту людини від негативного впливу іонізуючого випромінювання постали майже одночасно з відкриттям рентгенівського випромінювання і радіоактивного розпаду. Це зумовлено такими факторами: по-перше, надзвичайно швидким розвитком застосування відкритих випромінювань в науці та на практиці, і, по-друге, виявленням негативного впливу випромінювання на організм.

Заходи радіаційної безпеки використовуються на підприємствах і, як правило, потребують проведення цілого комплексу різноманітних захисних заходів, що залежать від конкретних умов роботи з джерелами іонізуючих випромінювань і, передусім, від типу джерела випромінювання.

Отже, ми можемо зроби висновок, під впливом іонізаційного випромінювання атоми і молекули живих клітин іонізуються, в результаті чого відбуваються складні фізико-хімічні процеси, які впливають на характер подальшої життєдіяльності людини. Виявлення радіоактивних речовин та іонізуючих (радіоактивних) випромінювань (нейтронів, гамма-променів, бета- і альфа-частинок), ґрунтується на здатності цих випромінювань іонізувати речовину середовища, в якій вони поширюються. Захисні заходи, що дозволяють забезпечити умови радіаційної безпеки при застосуванні закритих джерел, оснований на знанні законів поширення іонізуючих випромінювань і характеру їхньої взаємодії з речовиною.

Крива Н.С., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ №3 НАВС, **Кудлай А.О.**

ВИДИ ВИРОБНИЧОГО ОСВІТЛЕННЯ. ЙОГО ЗНАЧЕННЯ

Освітлення відіграє важливу роль у житті людини. Біля 90% інформації сприймається через зоровий канал, тому правильно виконане раціональне освітлення має важливе значення для виконання всіх видів робіт. Світло є не тільки важливою умовою роботи зорового аналізатора, але й біологічним фактором розвитку організму людини в цілому.

Стан освітлення виробничих приміщень відіграє важливу роль і для попередження виробничого травматизму. Багато нещасних випадків на виробництві стається через погане освітлення.

Залежно від джерела світла виробниче освітлення може бути трьох видів:

1. Природне - це пряме або відбите світло сонця (небосхилу), що освітлює приміщення через світлові прорізи в зовнішніх огорожувальних конструкціях.

2. Штучне - здійснюється штучними джерелами світла (лампами розжарювання або газорозрядними) і призначене для освітлення приміщень у темні години доби, або таких приміщень, які не мають природного освітлення.

3. Сполучене (суміщене) - одночасне поєднання природного і штучного освітлення.

Залежно від джерела світла виробниче освітлення може бути: природним, що створюється прямими сонячними променями та розсіяним світлом небосхилу; штучним, що створюється електричними джерелами світла та суміщеним, при якому недостатнє за нормами природне освітлення доповнюється штучним.

Природне освітлення поділяється на: бокове (одно- або двохстороннє), що здійснюється через світлові отвори (вікна) в зовнішніх стінах; верхнє, здійснюване через ліхтарі та отвори в дахах і перекриттях; комбіноване — поєднання верхнього та бокового освітлення.

Штучне освітлення може бути загальним та комбінованим. Загальним називають освітлення, при якому світильники розміщуються у верхній зоні приміщення (не нижче 2,5 м над підлогою) рівномірно (загальне рівномірне освітлення) або з врахуванням розташування робочих місць (загальне локалізоване освітлення). Комбіноване освітлення складається із загального та місцевого. Його доцільно застосовувати при роботах високої точності, а також, якщо необхідно створити певний або змінний, в процесі роботи, напрямок світла. Місцеве освітлення створюється світильниками, що концентрують світловий потік безпосередньо на робочих місцях. Застосування лише місцевого освітлення не допускається з огляду на безпеку виробничого травматизму та професійних захворювань.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

За функціональним призначенням штучне освітлення поділяється на робоче, аварійне, евакуаційне, охоронне, чергове.

Робоче освітлення призначене для забезпечення виробничого процесу, переміщення людей, руху транспорту і є обов'язковим для всіх виробничих приміщень.

Аварійне освітлення використовується для продовження роботи у випадках, коли раптове відключення робочого освітлення, та пов'язане з ним порушення нормального обслуговування обладнання може викликати вибух, пожежу, отруєння людей, порушення технологічного процесу. Мінімальна освітленість робочих поверхонь при аварійному; освітленні повинна складати 5% від нормованої освітленості робочого освітлення, але не менше 2 лк.

Евакуаційне освітлення призначене для забезпечення евакуації людей з приміщень при аварійному відключенні робочого освітлення. Його необхідно влаштовувати в місцях, небезпечних для проходу людей; в приміщеннях допоміжних будівель, де можуть одночасно знаходитись більше 100 чоловік; в проходах; на сходових клітках, у виробничих приміщеннях, в яких працює більше 50 чоловік. Мінімальна освітленість на підлозі основних проходів та на сходах при евакуаційному освітленні повинна бути не менше 0,5 лк, а на відкритих майданчиках — не менше 0,2 лк.

Охоронне освітлення влаштовується вздовж меж території, яка охороняється в нічний час спеціальним персоналом. Найменша освітленість повинна бути 0,5 лк на рівні землі.

Чергове освітлення передбачається у неробочий час, при цьому, як правило, використовують частину світильників інших видів штучного освітлення.

Отже, правильно виконана система освітлення відіграє істотну роль у зниженні виробничого травматизму, зменшення потенційної небезпеки багатьох виробничих факторів, створює нормальні умови роботи, підвищує загальну працездатність. За даними НДІ праці збільшення освітленості від 100 до 1000 Лк при напруженій зоровій роботі, сприяє підвищенню продуктивності праці на 10 - 20%, зменшення браку на 20% і зниження кількості нещасних випадків на 30%. Недостатнє освітлення, крім зростання кількості нещасних випадків, може призвести до проф. захворювання: прогресуюча короткозорість. У випадку, якщо частково або повністю позбавити людину природного світла, може виникнути світлове голодування.

Список використаних джерел:

1. Сафонов В.В., Рабіч О.В. Освітлення робочих місць і дільниць виробництва // Інженерні рішення з охорони праці при розробці дипломних проектів інженерно-будівельних спеціальностей: Навчальний посібник. – К.: Основа, 2000. С. 147-155 (розрахунок природної освітленості приміщень).

2. Іванов Б.С. Людина і середовище проживання: Навчальний посібник, М.: МГИУ, - 1999.

3. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. Ч.2 / Е.А. Різьбярів, В.Б. Носов, Е.П. Пишкіна, Є.Г. Щербак, Н.С. Чверткін / За редакцією Є.А. Резнікова. М.: МГИУ, - 1998.

Дульдєр Я.С., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ №3 НАВС, **Кудлай А.О.**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ СПЕЦОДЯГОМ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Ринок праці майже що річно поповнюється новими видами професій . Тому щоб убезпечити працівників від шкідливих факторів праці здійснюється удосконалення робочої форми та засобів індивідуального захисту.

У зв'язку з інтенсифікацією процесів виробництва виникає необхідність у розробці нових видів спецодягу. Розвиток техніки й технологій зробили можливим використання в дослідженнях різні види дослідницькі методи . Якість та ефективність використання спецодягу та засобів індивідуального захисту визначається під час проведення тестування цього одягу .Визначення показників якості тканин для виготовлення спецодягу забезпечить безпечні умови праці на весь період його експлуатації. Основне призначення спецодягу полягає у забезпеченні надійного захисту тіла людини від різноманітних виробничих чинників при збереженні нормального робочого стану і працездатності. Крім цього, спецодяг має забезпечувати необхідні гігієнічні умови під час роботи, нормальне функціонування організму, бути зручним,легким, не обмежувати рухи, добре очищатись від забруднення і пратися. Ці вимоги найбільш повно задовольняють бавовняні, вовняні і синтетичні тканини, льняні, шовкові, а також тканини з плівковим покриттям і такі, що просочені різними сполуками (водостійкі, водовідбиваючі, термостійкі, вогнестійкі, маслонафтозахисні, кислотостійкі і т. ін.).Під поняттям робочого одягу мається на увазі захисний комплект, що складається з засобів захисту рук (рукавиці, рукавиці, краги тощо), робочого взуття (чоботи, черевики, черевики, валянки) і засобів захисту голови, очей, органів дихання (шолом, маска, напівмаска, підшоломник, різного роду окуляри).

На роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами, працівникам видаються безоплатно спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту, а також мийні та знешкоджувальні засоби, що передбачено статтею 8 Закону України «Про охорону праці». Слід наголосити, що видача засобів індивідуального захисту здійснюється згідно із нормами, встановленими для конкретних видів робіт

та професій. Фактично, ці норми встановлюють обов'язковий мінімум безплатної видачі засобів індивідуального захисту. Ефективність використання засобів індивідуального захисту визначається правильним вибором конкретної марки, підтримуванням його у справному стані та навченістю персоналу правилам користування.

Бразалук М.Ю., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ №3 НАВС, **Кудлай А.О.**

ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ НА ПІЛЬГИ ТА КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ВАЖКІ ТА ШКІДЛИВІ УМОВИ ПРАЦІ

Вивчення охорони праці – одна з ключових умов для безпечного здійснення робітником своїх посадових обов'язків. Саме тому так важливо формувати та систематизувати наукові знання у майбутніх і підвищувати обізнаність у дійсних працівників. При сучасному матеріально-технічному забезпеченні виробництва, зокрема: стані робочого обладнання, відсутності нових проектно-конструкторських і управлінських рішень, принципово нових підходів до праці – не забезпечується повна безпека працівників, тож для відшкодування впливу важких та шкідливих умов праці на організм людини створена система прав на пільги та компенсації.

В Україні існує велика кількість підприємств зі шкідливими та важкими умовами праці, і, за даними Федерації профспілок України, останнім часом кількість підприємств як державної, так і недержавної форми власності з такими умовами праці збільшується.

Ця негативна тенденція виникає унаслідок нівелювання та ігнорування потреб створення належних умов для безпечної праці, що призводить до завдання непоправної шкоди життю та здоров'ю працівнику.

За дослідженням Міжнародної організації праці розвинені країни внаслідок нещасних випадків на виробництві, ліквідації наслідків промислових аварій, внаслідок професійних захворювань витрачають біля 4% ВВП. Якщо врахувати, що ВВП України становить 1,5 трильйона гривень, то на основі підрахунків Міжнародної організації праці та країн-членів Європейського Союзу можна зробити висновок, що державний бюджет України втрачає близько 60 мільярдів гривень від неналежних умов праці та наслідків небезпечного виробничого середовища[1,с.10].

Державний санітарно-епідеміологічний нагляд України повідомляє: понад 70% підприємств у нашій країні не відповідають санітарним вимогам щодо систем опалення та освітлення, вентиляції, роботи санітарно-побутових приміщень.

На підприємствах із важкими та шкідливими умовами праці питома вага працюючих, які виконують свої посадові обов'язки у неналежних

умовах складає 77,4%. Сюди входять такі види робіт, як: добування торфу, вугілля та лігніну[1,с.2].

При розгляді теми про пільги та компенсації відповідно до умов праці, необхідно також згадати про атестацію робочих місць за умовами праці. Вона проводиться на підприємствах, де є потенційні джерела небезпечних та шкідливих факторів виробництва, які впливають на здоров'я робітників та їх потомства. Одним словом, атестація робочих місць повинна проводитися на кожному підприємстві, адже практично на кожному підприємстві чи організації наявні шкідливі виробничі фактори.

Метою атестації робочих місць є забезпечення та реалізація прав робітників на охорону здоров'я та безпечні умови праці, отримання пільг та компенсацій, пенсій за несприятливі умови праці. Не менш важливою метою є розробка та реалізація технічних, організаційних, соціальних, економічних заходів з метою покращення умов праці робітника. Атестація робочих місць проводиться не рідше, ніж раз на п'ять років. Час її проведення встановлюється підприємствами у колективному договорі[2].

Робітники, які працюють на виробництві з важкими та шкідливими умовами праці, мають право на скорочену тривалість робочого часу (не більше 36 годин на тиждень), оплату праці у підвищеному розмірі, наприклад, на роботах із важкими та шкідливими умовами праці цей показник складає 4, 8, та 12% до тарифної ставки, а на роботах із особливо важкими та особливо шкідливими умовами праці – 16, 20, 24%, додаткова відпустка (від 6 до 36 днів), пільгове пенсійне забезпечення, зниження пенсійного віку та стажу роботи.

Одним із важливих складових системи пільг і компенсацій є лікувально-профілактичне харчування, яке є безкоштовним для працівника. Рацион підбирається залежно від характеру виробничого процесу робітника для зміцнення його здоров'я та зменшення шкідливої дії небезпечних факторів робочого процесу на організм. Класичним прикладом такого харчування є видача молока або рівноцінного йому молочного продукту (наприклад, кефіру) робітникам згідно з рекомендацією Міністерства охорони здоров'я України[3, с.64].

Отже, права працівників на пільги та компенсації за важкі та шкідливі умови праці мають велике значення в системі охорони праці. Вони певною мірою компенсують фізичні та психоемоційні втрати здоров'я, яких робітник зазнає у процесі виконання своїх службових обов'язків.

Список використаних джерел і літератури:

1. Сучасний стан охорони праці в Україні. Федерація профспілок України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.fpsu.org.ua/napryamki-diyalnosti/okhorona-pratsi-i-zdorov-ya/9511-suchasnij-stan-okhoroni-pratsi-v-ukrajini>
2. Управління держпраці у Чернігівській області. «Атестація за умовами праці аналогічних місць» [Електронний ресурс]. Режим доступу:

[/http://cn.dsp.gov.ua /cp2cms/w/cnt u/news /new 845.](http://cn.dsp.gov.ua/cp2cms/w/cnt u/news /new 845)

3. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці – Київ, Каравела, 2004.

Бобріна А.Я., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ №3 НАВС, **Кудлай А.О.**

ВСЕСВІТНІЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ УМОВАМИ І ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Охорона праці сьогодні, як ніколи, актуальна. Важко уявити собі успішне підприємство на ринку, керівництво якого «абияк» відносилось б до питань охорони праці. Як відомо, нещасні випадки на виробництві вибивають з колії, часто надовго паралізують роботу підприємства, створюючи не тільки знервовану обстановку в колективі, але і приносячи істотні фінансові втрати.

Досвід найбільших світових компаній показує, що охорону праці вищі керівники вважають одним з головних пріоритетів. Так, з десятків показників діяльності підприємства охорону праці та здоров'я своїх працівників вони ставлять на друге місце, відразу після кваліфікації та компетентності персоналу. У країнах Європейського союзу зараз піднімається питання про культуру охорони праці, яка є одним з головних елементів управління підприємством.

Під охороною праці розуміємо систему збереження життя і здоров'я працівників в процесі трудової діяльності, що включає в себе правові, соціально-економічні, організаційно-технічні, санітарно-гігієнічні, лікувально-профілактичні, реабілітаційні та інші заходи.

Вимоги охорони праці – це державні нормативні вимоги охорони праці та вимоги охорони праці, встановлені правилами та інструкціями з охорони праці.

Безпечні умови праці – це умови праці, при яких вплив на працівників в процесі трудової діяльності шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів виключено або рівні їх впливу не перевищують встановлених нормативів.

Організація робіт з охорони праці – це система взаємопов'язаних заходів, спрямованих на забезпечення охорони праці. Сертифікація робіт з охорони праці в організаціях – це комплекс взаємопов'язаних і взаємодіючих між собою елементів, які визначають політику і цілі в галузі охорони праці у конкретного роботодавця і процедури по досягненню цих цілей.

Під системою управління охороною праці мається на увазі частина загальної системи управління організації, що забезпечує управління ризиками в галузі охорони здоров'я та безпеки праці, пов'язаними з діяльністю організації. Крім того, система включає організаційну структуру,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

діяльність з планування, розподілу відповідальності, процедури, процесу і ресурси для розробки, впровадження, досягнення цілей, аналізу результативності політики і заходів охорони праці організації. Для попередження та усунення порушень державних нормативних вимог охорони праці держава забезпечує організацію та здійснення державного нагляду і контролю за їх дотриманням та встановлює відповідальність роботодавця і посадових осіб за порушення зазначених вимог.

До засобів індивідуального, колективного захисту працівників відносяться технічні засоби, що використовуються для запобігання або зменшення впливу на працівників шкідливих або небезпечних виробничих факторів, а також для захисту від забруднення[24].

Травмобезпека – це відповідність робочих місць вимогам безпеки праці, що виключає травмування працівників в умовах, встановлених вимогами технічних регламентів, положень стандартів або умовами договорів.

Умови праці визначені як сукупність факторів виробничого середовища і трудового процесу, що впливають на працездатність і здоров'я працівника. Умови праці – сукупність факторів виробничого середовища і трудового процесу, що впливають на працездатність і здоров'я працівника.

Умови праці класифікуються так: нормальні, важкі, шкідливі, небезпечні та інші особливі (наприклад, підземні). Це роботи різної кваліфікації, суміщення професій, роботи за межами нормальної тривалості робочого часу, в нічний час, вихідні та неробочі святкові дні і так далі.

До нормальних умов праці відноситься виробнича обстановка (спосіб виробництва), в якій присутні:

- справний стан приміщень, споруд, машин, технологічного оснащення, обладнання і тому подібних засобів (в тому числі знарядь) праці;
- своєчасне забезпечення працівника технічної та іншої необхідної для роботи документацією тощо;
- своєчасне забезпечення належної якості матеріалами, інструментами, іншими засобами і предметами, необхідними для виконання роботи, їх своєчасне надання працівнику;
- прийняття роботодавцем заходів, що забезпечують охорону праці та безпеку виробництва.

Звідси впливає визначення безпечних умов праці. Такий вважається така робота, при якій вплив на співробітників шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів виключено або рівень впливу не перевищують встановлених нормативів.

Виробничі травми та професійні захворювання – це категорії, що відносяться до стану здоров'я людини, але також і категорії економіки, оскільки є наслідком праці, а праця – це економічна діяльність. Економічні категорії охорони праці на виробництві охоплюють як причини, так і наслідки (роль економічних факторів в причинах порушення здоров'я на

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

робочому місці, а також вплив, яке вони надають на майбутнє працівників, підприємств, країн і світу в цілому).

Економіка безпеки праці стала об'єктом серйозної уваги в цілому ряді країн, було проведено безліч досліджень, щоб визначити якісні та кількісні оцінки в цій області. В результаті цих досліджень найбільш розвинені країни отримали оцінку сукупної соціальної вартості виробничих травм і захворювань - вона становить не менше 3% валового внутрішнього продукту. Так, загальні економічні втрати від професійних захворювань і виробничих травм в США приблизно оцінюються в 3% ВВП США[17].

Таким чином, актуальність об'єктивної оцінки економічних збитків від аварій, травм, профзахворювань в сучасних умовах очевидна.

В даний час уряди, політики, вчені та страхові компанії більшості розвинених країн світу приділяють все зростаючу увагу пошукам шляхів, що ведуть до поліпшенню виробничого середовища і трудового процесу. Для вирішення завдань щодо поліпшення становища в сфері праці створена Міжнародна організація праці (МОП).

Основна роль МОП в галузі охорони праці - це поліпшення якості умов праці в усіх її аспектах: профілактика професійного травматизму і професійних захворювань, застосування принципів ергономіки, угоду по тривалості робочого часу, поліпшення змісту і організації праці та умов праці в цілому. У більшості промислово розвинених країнах існує система охорони праці; наприклад, в Швеції прийнятий закон про умови праці, на підставі якого на підприємствах створені відділи або призначені особи, відповідальні за безпеку праці.

Аналіз міжнародного досвіду показує – форми матеріального стимулювання можуть зіграти важливу роль у вдосконаленні охорони праці. Прикладом може служити модель, розроблена Європейським фондом за вдосконалення умов праці та життя (Ірландія), - винагорода за вже досягнуті результати і заохочення подальшого вдосконалення. Заслугує на увагу французький досвід стимулювання охорони праці малих і середніх підприємств, де система встановлення страхового тарифу залежно від кількості нещасних випадків на виробництві використовується в якості фінансового важеля, який призначався для запобігання професійним ризикам.

Україні необхідна модернізація системи управління охорони праці працівників, тобто перехід від компенсаційної, витратної моделі управління охорони праці до сучасної системи управління професійними ризиками, яка дозволить реалізувати превентивні підходи до збереження здоров'я працівників на виробництві та скоротити всі види витрат, пов'язаних з несприятливими умовами праці.

Сьогодні наша держава перебуває на шляху інтеграції до Європейського співтовариства, процесу який передбачає собою реформування та адаптацію до європейських стандартів всієї системи охорони та оплати праці, флексибілізації ринку праці, а також системи

пенсійного та соціального забезпечення є одними з найактуальніших, адже, як показує світовий досвід, ці процеси є вирішальними для успішного проходження етапу євроінтеграції, а також розвитку економіки держави.

Як відомо, політика Європейського Союзу в сфері охорони праці та дотримання прав працівників базується на таких засадах:

- 1) забезпечення відповідності товарів, що виробляються в рамках цього сектора, стандартам безпеки та гігієни;
- 2) захист працівників шляхом забезпечення відповідного рівня охорони праці.

А головною метою політики з охорони праці є зведення до мінімуму показників професійних захворювань та травматизму на виробництві. До того ж, останнім часом ця політика набуває ще одної сфери застосування, яка отримала назву «добробуту на роботі», що має на меті зне тільки зменшення показників нещасних випадків чи професійних захворювань або взагалі їх відсутність, а й забезпечення сприятливих моральних та психологічних умов роботи [21].

Адаптація законодавства України передбачає реформування її правової системи та поступове приведення її у відповідність із європейськими стандартами охорони праці, та трудового законодавства в цілому. Саме тому процес *acquis communautaire* є важливим не тільки для державного апарату, але й для кожного громадянина окремо.

Світовий досвід показує, що умови праці європейських працівників є значно кращими з точки зору охорони праці, рівень травматизму на порядок нижчий, тому Україні необхідно враховувати помилки та позитивні аспекти врегулювання трудових відносин у світі. Необхідно більше звертати увагу на: удосконалення вітчизняної нормативної бази в галузі охорони праці; створення інформаційного центру агітації та пропаганди з питань охорони праці; відпрацювання механізму економічних розрахунків на підприємстві, спрямованих на створення безпечних і здорових умов праці працюючим.

Андріанова Д.А., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ №3 НАВС, **Кудлай А.О.**

ФАКТОРИ РИЗИКУ ПОВУТОВОГО І ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА. СПОСІБ ЖИТТЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНА БЕЗПЕКА

Поняття ризику багатопланове, тому в науковій літературі вживаються різні його похідні залежно від сфери застосування і стадій аналізу небезпеки. Складно виявити й описати всі типи ризиків, які існують у природі та в антропогенній діяльності, проте можна побудувати загальну структуру ризиків, у рамках якої треба діяти для вирішення конкретного завдання. Серед усіх типів ризиків найчастіше виокремлюють такі ризики:

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

– Природний ризик – ризик для населення, техногенних і природних об'єктів, пов'язаний із проявом стихійних сил природи або негативною подією природного походження; або збитки, які очікуються від прояву природної небезпеки за певний період, що має відповідну ймовірність своєї реалізації.

– Техногенний ризик – ризик для населення, техногенних і природних об'єктів від негативної події техногенного походження або ймовірність виникнення негативної події техногенного характеру та можливих збитків від неї за певний період часу.

– Екологічний ризик – це ризик, пов'язаний із забрудненням навколишнього середовища.

– Побутовий ризик – ймовірність загибелі людини в результаті нещасного випадку у побуті.

– Соціально-політичний ризик – ймовірність виникнення негативної події, пов'язаної з терористичними актами, військовими конфліктами, антиконституційними чи злочинними діями і можливих збитків від неї (за певний період часу). Особливості оцінювання ризиків соціально-політичного характеру визначаються окремим законодавством.

Паралельно з поняттям ризику є така важлива тема як управління ризиком. Управління ризиком є важливим компонентом стратегії сталого розвитку держави. Саме на державному рівні здійснюється адміністративна функція управління ризиком, яка забезпечується впровадженням превентивних заходів, розроблянням оптимальних програм діяльності, спрямованих на зниження різних видів ризику. Управління ризиком включає порівняння поточного ризику з прийнятним та вжиття заходів щодо зниження ризику виникнення аварії до прийнятного рівня, який має бути економічно обґрунтованим, виходячи з існуючих обмежень на матеріальні та фінансові ресурси і час.

На сьогоднішній день значної шкоди життю та здоров'ю людей завдають побутові небезпеки. Побутове середовище — це середовище проживання людини, що містить сукупність житлових будівель, споруд спортивного і культурного призначення, а також комунально-побутових організацій і установ. Параметрами цього середовища є розмір житлової площі на людину, ступінь електрифікації, газифікації житла, наявність центрального опалення, холодної та гарячої води, рівень розвитку громадського транспорту та ін.

До найпоширеніших побутових небезпек можна віднести наступні: ураження електричним струмом; пожежі (різного характеру); опіки (різного походження); ріжучі травми (від невмілого користування технічними приладами); отруєння (самовільне); ушиби тощо.

Щоб уникнути побутових травм, розроблені спеціальні інструкції та дії по їх уникненню. Для цього існують спеціальні науки та навчальні дисципліни, такі як комунальна гігієна, гігієна праці, охорона праці, інженерна психологія, ергономіка. В центрі уваги безпеки життєдіяльності є

людина, а будь-яка людина протягом дня, а інколи навіть кількох годин чи хвилин знаходиться в різних елементах цього середовища. Так, прокинувшись вранці, людина перебуває в умовах свого помешкання, її оточують побутові прилади та системи: газова плита, радіоприймач, електробритва, фен, водопровід, каналізація. На вулиці, в транспорті, по дорозі на роботу її оточують вже зовсім інші елементи та умови побутового середовища. Перейшовши поріг прохідної, вона вже потрапляє в умови виробничого середовища. В магазині чи кінотеатрі, на футбольному майданчику чи в плавальному басейні, навіть у міському парку чи в гостях у друзів нас оточують різні елементи, які характеризуються різними параметрами.

У ході еволюційного і соціального розвитку у людини виробилася природна система захисту від несприятливих факторів навколишнього середовища, тобто від небезпек. Її основу складає нервова система. Завдяки їй здійснюється зв'язок організму із зовнішнім середовищем (світло, звук, запах, механічні дії) і різноманітною інформацією про процеси всередині і поза організмом. Відповідну реакцію організму на подразнення, здійснювану і контрольовану центральною нервовою системою, називають рефлексом, а всю діяльність нервової системи - рефлекторною. У різній рефлекторній діяльності є вроджені безумовні рефлекси, які передаються у спадок і зберігаються протягом всього життя організму.

Безумовні рефлекси людини різноманітні. Наприклад, сіпання руки у відповідь на опік шкіри, закриття очей при виникненні небезпеки їх пошкодження, рясне виділення сліз під дією речовин, дратівливих очі, і т. д.

У людини також існують ще умовні рефлекси. Умовні рефлекси утворюються на основі індивідуального досвіду. Оскільки придбання індивідуального досвіду є навчання, то утворення умовних рефлексів - один з видів навчання. Утворені в процесі навчання умовні рефлекси дозволяють організму більш гнучко пристосуватися до конкретних умов навколишнього середовища і лежать в основі вироблення у людини звичок, всього способу життя. Пристосування значень умовних рефлексів величезна. Завдяки їм людина може завчасно вжити необхідні дії для свого захисту, орієнтуючись на ознаки можливої небезпеки, не помітивши при цьому самої небезпеки. Умовні подразники мають сигнальний характер. Вони попереджають про небезпеку. Всі безпосередні відчуття, сприйняття і відповідні їм реакції людини здійснюються на основі безумовних та умовних рефлексів. Однак у специфічних умовах соціального середовища людина орієнтується і реагує не тільки на безпосередні подразники. Для людини сигналом будь-якого подразника служить позначає його слово, причому його смисловий зміст. Слова вимовлені, чутні і видимі - це сигнали, символи конкретних предметів і явищ навколишнього середовища. Словом людина позначає все, що сприймає з допомогою органів почуттів.

Молчанова Ю.С., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник:, старший викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ № 3 НАВС,
кандидат психологічних наук **Гузенко Є.В.**

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ І ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ ОХОРОНИ ПРАЦІ

У трудових відносинах обов'язковим є правове регулювання робочого часу і часу відпочинку на підприємстві відповідно до законодавства та робочого договору, для того аби працівник перебував у визначеному місці і виконував доручену роботу.

Робочий час, протягом якого працівник відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку організації і умов трудового договору повинен виконувати свої трудові обов'язки, а також інші періоди, які відповідно до законодавства належать до робочого часу (роботи понаднормові, у вихідні й неробочі святкові дні, перерви для обігріву, годування дитини, технологічні перерви та ін.).

Держава вважає нормальною тривалістю робочого часу норму, що не перевищує 40 годин на тиждень. У сучасних умовах усе більшого значення набувають локальні (місцеві) норми, що впливає із змісту ч. 2 ст. 50 КЗпП, де зазначено, що підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу, ніж це передбачено законом[4, с. 68].

Робочий час повинен використовуватись робітниками і службовцями для виконання своєї трудової функції. Раціональне використання робочого часу набуває великого значення саме тепер, в умовах розвитку ринкових відносин і ускладнення господарських зв'язків при необхідності збільшення масштабів виробництва. Підвищується значення кожної години, кожної хвилини робочого часу, суворого дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку.

Право працівників на відпочинок забезпечується не тільки встановленням норми тривалості робочого часу (ст. 50 КЗпП), а й наданням працівникам відповідно до законодавства часу відпочинку. Конкретні умови встановлення та використання часу відпочинку регулюються також на рівні локальних нормативних актів та індивідуальних трудових договорів.

Одним з видів часу відпочинку, передбаченим трудовим законодавством, є відпустки. Стаття 45 Конституції України передбачає право працюючих на відпочинок, яке забезпечується наданням оплачуваної щорічної відпустки. Порядок надання відпусток регулюється КЗпП України, Законом України "Про відпустки" від 15 листопада 1996 р., а також іншими законодавчими та підзаконними нормативно-правовими актами.

Отже, кожен працівник повинен знати своє правове регулювання робочого часу і часу відпочинку на підприємстві, виконувати всі свої обов'язки та доручену роботу.

Новаковська Я. І., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: старший викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ № 3 НАВС,
кандидат психологічних наук **Гузенко Є.В.**

ОХОРОНА ПРАЦІ ЖІНОК У ЗВ'ЯЗКУ З МАТЕРИНСТВОМ

Охорона праці жінок являється важливим інститутом трудового права, котрий диференціює цілий комплекс правових норм у регулюванні взаємовідносин працівників – жінок з роботодавцем з додержанням специфіки жіночої праці. Оскільки остання часто-густо взаємообумовлюється особливостями становища жінки у сім'ї та суспільстві.

Не випадково охороні праці жінок присвячено значний об'єм правового матеріалу в системі цілісної підгалузі – “Охорона праці”.

Конституція України до числа соціальних прав включає право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування, належні безпечні й здорові умови праці. Відповідно до статті 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права кожна людина має право на медичну допомогу та медичний догляд у разі хвороби. Серед основних трудових прав працівників ст. 2 Кодексу законів про працю України вказує на права на здорові та безпечні умови праці.

Охорона праці жінок – важливий інститут трудового права. Конституційні засади охорони праці жінок.

Рівні права і можливості в одержанні освіти, загальної і соціальної підготовки призвели до того, що жіноча праця за своєю кваліфікацією зрівнялася з чоловічою. Але крім роботи на виробництві жінки багато сил і часу приділяють домашньому господарству і вихованню дітей навіть за умови, що це повноцінна сім'я, в якій є чоловік. Тому об'єктивно жінка не може нарівні з чоловіком брати участь у суспільному виробництві.

Поширена теорія гармонійного поєднання виробничої праці з материнством є оманливою, оскільки нею приховується експлуатація жінки.

Враховуючи фізіологічні особливості жіночого організму, законодавство про працю передбачає низку обмежень у виконанні певних робіт, а при деяких роботах встановлює жінкам тільки і переваги. Для держави обидві соціальні функції жінки – робота у суспільному виробництві і материнство – є важливими. Яку з цих функцій виконуватиме, має вирішити сама жінка. Якщо жінка вирішила присвятити себе сім'ї, вихованню дітей, то це заняття повинно визнаватись суспільно корисним і давати право за певних умов на матеріальне забезпечення при досягненні певного віку.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Держава намагається не допустити застосування праці жінок на важких роботах і на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці.

Не дозволяється використання праці жінок на підземних роботах і гірничо-добувній промисловості та на будівництві підземних споруд, за винятком жінок, які займають керівні посади і не виконують фізичної роботи; жінок, які зайняті санітарним та побутовим обслуговуванням; жінок, які проходять курс навчання та допущені до стажування у підземних частинах стажування; жінок які повинні спускатися час від часу у підземні частини підприємств для виконання нефізичних робіт.

За законодавством України жінкам надається право на повноцінне виховання дітей. Про це зокрема зазначено в кодексі законів про працю. Згідно норм зазначених у кодексі там містяться такі положення, як такі, що жінки не допускаються до залучення робіт у нічний час, до надурочних робіт і робіт у вихідні дні і направлення у відрядження вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років. Ця норма має імперативний характер.

Жінці потрібно надавати відпустку із вагітності і пологів тривалістю як мінімум 14 тижнів, із збереженням попередньої заробітної плати або відповідної допомоги. Вагітній жінці також надається право на звільнення від роботи (із збереженням заробітку) для проведення медичних оглядів, якщо їх проведення неможливо у неробочий час. До охорони праці жінки у зв'язку з материнством також належить стабільність її трудових відносин у період вагітності та після пологів. Жінка повинна мати можливість повернутися на попередню роботу, а якщо це не можливо – на роботу з умовами не гірше, ніж на попередній.

Законодавство установлює суттєві пільги для жінок-матерів. Інколи вони настільки зачіпають інтереси власників, що останні змушені проводити певні маневри з метою запобігти прийняттю на роботу жінок, що мають такі пільги. Забороняється відмовляти жінкам у прийнятті на роботу і знижувати їм зарплатню з мотивів, пов'язаних з вагітністю або наявністю дітей віком до трьох років, а одиноким матерям – за наявності дитини віком до чотирнадцяти років або дитини-інваліда. При відмові у прийнятті на роботу зазначеним категоріям жінок власник або уповноважений ним орган зобов'язаний повідомити їм причини відмови у письмовій формі. Відмова у прийнятті на роботу може бути оскаржена у судовому порядку.

Звільнення вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, при наявності медичного висновку - до шести років, одиноких матерів при наявності дитини віком до чотирнадцяти років або дитини-інваліда з ініціативи власника або уповноваженого ним органу не допускається. Виняток становлять лише випадки повної ліквідації підприємства. Але і в цьому випадку звільнення допускається з обов'язковим працевлаштуванням.

Слід зауважити, що охорона праці жінок вимагає у сучасних умовах вдосконалення як нормативного, так і організаційного. Мова йде про доречність прийняття окремого закону щодо охорони праці жінок чи, принаймні, виділення норми щодо такої охорони в окремий розділ.

Мартим'янова М. Ю., студент 1-го курсу
ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ № 3 НАВС
кандидат психологічних наук **Гузенко Є.В.**

ПОНЯТТЯ І ЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНИХ НОРМ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ОХОРОНУ ПРАЦІ РОБІТНИКІВ

Як відомо, праця є цілеспрямованою діяльністю людини, що орієнтована на створення за допомогою знарядь виробництва матеріальних і духовних цінностей, необхідних для життя людей. На жаль, загальний стан умов і безпеки праці в Україні лишається низьким. Щороку в Україні з'являється близько сімох тисяч працівників із професійними захворюваннями. Мета законодавства у сфері охорони праці - створення таких правових норм, які будуть не тільки сприяти збереженню життя та здоров'я працівників у процесі їх трудової діяльності, а й гарантувати його. Для її досягнення потрібен механізм, за допомогою якого буде впроваджуватися в життя весь комплекс заходів щодо створення умов праці, які відповідають вимогам збереження життя та здоров'я працівників. Щоб такий механізм діяв, необхідно виробити державну політику в галузі охорони праці, в основу якої було б покладено турботу про життя та здоров'я працівника, й уповноважити відповідні державні й інші органи її реалізовувати.

У зв'язку з цим прагнення "підігнати" подібні приписи під правило поведінки з його структурою виглядає штучно.

Законодавчі положення, які не є правилом поведінки, неоднорідні. Вони справді не наказують суб'єкту той чи інший варіант поведінки, далеко не всі і не завжди можуть бути покладені в основу рішення юридичної справи. Однак всі вони норми і мають правовий характер. Факт включення цих положень в законодавчий акт повідомляє їм юридичні властивості.

Є в повній мірі нормами права поняття угоди, зобов'язання, злочини, порядок вступу актів у силу, закріплені законом форми власності та ін. Щоб переконатися в цьому, досить співвіднести їх з вищезазначеними ознаками юридичних норм. Норми права, таким чином, не зводяться лише до правил поведінки, які становлять лише одну, хоча і найбільш поширену різновид юридичних норм.

Юридична норма - вихідний, головний елемент права, основне поняття всієї правової системи. Процес формування і реалізації права, законодавство, всі юридичні поняття і конструкції і навіть теорії у своїй основі прямо або побічно мають юридичну норму.

Юридична норма володіє наступними характерними рисами:

1. Чи відображає найбільш важливі, які мають цінність для суспільства, особистості або соціальної групи суспільні відносини.
2. Є модель регульованих суспільних відносин.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

3. Чи відображає і закріплює типовість соціальних процесів, явищ, зв'язків як наслідок їх повторюваності.

4. Має загальнообов'язковим характером.

Закони змінюються і пристосовуються до нових умов не у процесі їх тлумачення і застосування, а у встановленому порядку самим законодавцем. В результаті тлумачення не створюється норма права, а лише виявляється, встановлюється виражена в законі державна воля. Воно не повинно замінити правотворчість там, де є прогалини у правовому регулюванні, і де необхідне видання нових нормативних актів.

Законність забезпечує верховенство закону над всіма іншими нормативними актами, його вищу юридичну силу. Щодо тлумачення це верховенство знаходить прояв у тому, що зміст підзаконних актів розкривається у точній відповідності з законом.

Юридичний аспект охорони праці полягає у забезпеченні права працівника на життя, охорону здоров'я, на належні, безпечні і здорові умови праці. Охорона праці в юридичному аспекті являє собою правовий інститут, що має міжгалузевий характер. Норми цього інституту захищають інтереси різних суб'єктів права: а) роботодавців та працівників, які перебувають з ними у трудових правовідносинах; б) членів виробничих кооперативів; в) студентів, які проходять виробничу практику; г) громадян, які відбувають покарання за вироком суду, в період їх роботи в організації та ін. Дія Закону України "Про охорону праці" поширюється на всіх юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, та на всіх працюючих.

До основних правових принципів у сфері охорони праці в Україні належать:

- пріоритет охорони життя та здоров'я працівників перед економічними інтересами;
- повна відповідальність роботодавця за створення належних, безпечних і здорових умов праці;
- соціальний захист працівників, повне відшкодування шкоди особам, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;
- компетентність діяльності щодо забезпечення охорони праці;
- двосторонній зобов'язуючий (і працівника, і роботодавця) характер діяльності щодо додержання норм з охорони праці;
- встановлення єдиних вимог з охорони праці для всіх підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від форм власності та видів діяльності;
- встановлення та гарантування заходів самозахисту прав
- працівників на здорові та безпечні умови праці;
- обов'язковість відшкодування шкоди, заподіяної працівникові у зв'язку з виконанням трудових обов'язків;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

– соціальне страхування ризику втрати працездатності та трудового доходу у зв'язку з нещасним випадком чи професійним захворюванням.

Нормативно-правові акти з охорони праці охоплюють правила, норми, регламенти, положення, стандарти, інструкції та інші документи, обов'язкові для виконання. В нормативно-правових актах представлені різні види норм права (охоронні, регулятивні, захисні, дефінітивні та ін.).

Законодавство про охорону праці складається з Конституції України, КЗпП, законів України "Про охорону праці", "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності", інших законів України та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Розробка та прийняття нових, перегляд і скасування чинних нормативно-правових актів з охорони праці провадиться спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці за участю професійних спілок і Фонду соціального страхування від нещасних випадків та за погодженням з органами державного нагляду за охороною праці.

Отже, законодавство України про охорону праці являє собою систему взаємозв'язаних нормативно-правових актів, що регулюють відносини у галузі реалізації державної політики щодо правових, соціально-економічних, організаційно-технічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці.

Питання охорони праці регулюються Кодексом законів про працю України, Законами України "Про охорону праці", "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності", а також низкою постанов Кабінету Міністрів України та Указів Президента України.

Одним із найважливіших нормативно-правових актів про охорону праці є Закон України "Про охорону праці". Він визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян на охорону їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює за участю відповідних державних органів відносини між власником підприємства, установи, організації незалежно від форм власності та видів їх діяльності і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

Зозуля М.В., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник:, старший викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ № 3 НАВС
кандидат психологічних наук **Гузенко Є.В.**

ОБОВ'ЯЗКИ РОБОТОДАВЦЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Для формування в Україні ринкової моделі трудових відносин роль роботодавця є ключовою. Організація охорони праці на підприємстві покладається на роботодавця. Останній зобов'язаний створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

Метою цієї теми є науково-теоретичне дослідження проблемних аспектів правового становища роботодавця у контексті, щодо забезпечення прав на підприємстві.

Такого визначення правової категорії як «роботодавець» викликає численні питання на предмет його доцільності. Роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці. Обов'язки і повноваження роботодавця й працівників у сфері охорони праці визначаються чинним законодавством, за порушення якого вони несуть персональну відповідальність.

Роботодавець зобов'язаний за свої кошти організувати проведення попереднього і періодичних медичних оглядів працівників.

Фінансування охорони праці здійснюється роботодавцем.

Також роботодавець зобов'язаний укласти трудовий договір з працівником.

Якщо роботодавець порушує вимоги законодавства про працю, то його відповідальність посилено збільшується.

Служба охорони праці підпорядковується безпосередньо роботодавцю.

Роботодавці мають право на свободу об'єднання в організації роботодавців для здійснення і захисту своїх прав та задоволення соціальних, економічних та інших законних інтересів на основі вільного волевиявлення без будь-якого попереднього дозволу.

Особливістю, що характеризує роботодавця, можна назвати і той факт, що, будучи власником майна, організація користується своєю правосуб'єктністю через відповідні органи управління- керівника або адміністрацію

Запорукою попередження більшості аварій і нещасних випадків на виробництві, а також збереження життя, здоров'я і працездатності працівників є чітке виконання ними своїх обов'язків щодо додержання вимог охорони праці.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Забезпечення безпечних умов праці, як уже підкреслювалося, є державним завданням. І держава вживає всіх заходів, до того, щоб це основна вимога до організації праці працівників виконувалося на належному рівні.

Особливістю, що характеризує роботодавця, можна назвати і той факт, що, будучи власником майна, організація користується своєю правосуб'єктністю через відповідні органи управління- керівника або адміністрацію.

У всіх випадках роботодавець повинен неухильно виконувати вимоги чинного трудового законодавства, в рамках якого на роботодавця можуть бути покладені і додаткові обов'язки.

Роботодавець також може за рахунок власних коштів здійснювати додаткові виплати потерпілим працівникам і членам їх сімей відповідно до колективного або трудового договору.

Організація роботодавців - це громадська неприбуткова організація, яка об'єднує роботодавців на засадах добровільності та рівноправності з метою представництва і захисту їх прав та інтересів.

Організації роботодавців та їх об'єднання створюються і діють з метою представництва та захисту законних інтересів роботодавців у економічній, соціально-трудоваї та інших сферах, у тому числі в їх відносинах з іншими сторонами соціального партнерства.

Перелік об'єднань роботодавців - членів Конфедерації роботодавців України, як суб'єктів Генеральної угоди на 2002-2003 роки налічує 16 об'єднань. Організації роботодавців та їх об'єднання вирішують питання щодо діяльності організації, об'єднання на підставі власних статутів відповідно до законодавства України.

Організації роботодавців та їх об'єднання зобов'язані забезпечувати повне та своєчасне інформування своїх членів з питань їх діяльності, ознайомлювати на їх прохання з усіма матеріалами, що стосуються діяльності організації, об'єднання.

Держава не несе відповідальності за зобов'язаннями організацій роботодавців та їх об'єднань, організації роботодавців та їх об'єднання не несуть відповідальності за зобов'язаннями держави, крім випадків, прямо передбачених законом.

Список використаної літератури:

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1971. - № 50. - Ст. 375.
2. Закон України про охорону праці від 14.10.1992//Відомості Верховної Ради України 1992, № 49, ст.668
3. Державний та громадський нагляд і контроль за додержанням законодавства про охорону праці / Н. Г. Воропаєва // Форум права . - 2013. - № 3. - С. 99–105.
4. Особливості розслідування нещасних випадків на виробництві / Є. І. Марчишина, А. Л. Некрита // Сучасне птахівництво . - 2012. - № 1. - С. 27-29.

5. Нормативно-правове регулювання охорони праці в Україні: реалії та перспективи / М. В. Гришук // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 2(6)

Закомірна Ю.І., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: завідувач кафедри тактичної
підготовки ННІ № 3 НАВС
Кандидат психологічних наук **Давигора Ю.І.**

СТАН ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Пожежа – це процес неконтрольованого горіння поза спеціальним вогнищем, що розвивається в часі й просторі і є небезпечним для людей, матеріальних цінностей на навколишнього середовища

Залежно від розмірів матеріальних збитків пожежі поділяються на особливо великі (коли збитки становлять від 10000 і більше розмірів мінімальної заробітної плати) і великі (збитки сягають від 1000 до 10 000 розмірів мінімальної заробітної плати) та інші.

Загальні показники пожеж складаються з економічних, соціальних та екологічних наслідків.

Пожежна безпека – стан об'єкта, за якого з регламентованою ймовірністю унеможливаються виникнення і розвиток пожежі та вплив на людей її небезпечних чинників, а також забезпечується захист матеріальних цінностей.

Метою пожежної безпеки об'єкта є попередження виникнення пожежі на визначеному чинними нормативами рівні, а у випадку виникнення пожежі – обмеження її розповсюдження, своєчасне виявлення, гасіння пожежі, захист людей і матеріальних цінностей.

Системи пожежної безпеки – це комплекс організаційних заходів і технічних засобів, спрямованих на запобігання пожежі та збитків від неї.

Діяльність із забезпечення пожежної безпеки є складовою виробничої та іншої діяльності посадових осіб і працівників підприємств та об'єктів.

Обов'язки щодо забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації засобів протипожежного захисту передбачаються у посадових інструкціях, обов'язках, положеннях про підрозділ.

Промислові виробництва поділяються на п'ять категорій (А, Б, В, Г, Д) залежно від вибухової, вибухо-пожежної і пожежної небезпеки речовин, що застосовуються, і матеріалів.

Державний реєстр нормативних актів з питань пожежної безпеки за рівнем прийняття і дії виділяє 8 груп актів з питань пожежної безпеки: загальнодержавні акти, міжгалузеві, галузеві нормативні акти, нормативні акти міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, дія яких поширюється на підпорядковані їм підприємства, установи, організації, міждержавні стандарти з питань пожежної безпеки, міждержавні стандарти,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Державні стандарти України, галузеві стандарти, нормативні документи в галузі будівництва з питань пожежної безпеки.

Основним видом діяльності АТ «Хмельницькобленерго» є розподіл електричної енергії. АТ «Хмельницькобленерго» є невід'ємною частиною об'єднаної енергетичної системи України та відноситься до стратегічно важливих підприємств держави.

АТ «Хмельницькобленерго» відмічається з позитивної сторони, як зразкове підприємство ПЕК у сфері цивільного захисту.

Заходи передбачені наказами та вказівками Міненерговугілля України за напрямком пожежної безпеки за 9 місяців 2018 року виконано у повному обсязі.

З метою уніфікації збору інформації про пожежі та їх наслідки щомісячно забезпечено збір від ВПТ та подання звіту «Про пожежі та їх наслідки» в Міненерговугілля України.

Для обліку та аналізу пожеж, які сталися на об'єктах Товариства, заведений журнал первинного обліку пожеж.

В Товаристві запроваджено постійний моніторинг з негайним інформуванням чергового сектору Міненерговугілля про випадки низових та верхових пожеж на енергооб'єктах Товариства.

За звітний період на об'єктах Товариства, пожеж не зареєстровано.

Метою підвищення готовності органів та сил цивільного захисту Товариства до дій в умовах надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження за звітний період 2018 року було проведено 22 спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту.

По відокремлених підрозділах Товариства створені добровільні пожежні дружини.

Шапран В.А. студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: завідувач кафедри тактичної підготовки ННІ № 3 НАВС

Кандидат психологічних наук, **Давигора Ю.І.**

ЗАХИЩЕНЕ ТА ЗДОРОВЕ ПОКОЛІННЯ : ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Безпека життєдіяльності та охорони праці відіграє важливу роль в житті кожної людини. Вивчення даної дисципліни необхідне для майбутніх фахівців для формування їх знань щодо стану і проблем охорони праці в системі освіти, для поліпшення умов охорони праці, а також для аналізу охорони праці. Для того щоб засвоїти дисципліну необхідно засвоїти основні закони, нормативні акти щодо охорони праці. В процесі навчання фахівці повинні вміти розслідувати нещасні випадки на виробництві, вміти оцінювати відповідність санітарно-гігієнічних умов, контролювати дотримання основних вимог санітарії, а також дотримуватись основних

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

заходів з попередження електротравматизму, та вміти надавати невідкладну долікарську допомогу при електричних ударах. Основним нормативним документом що встановлює порядок та види навчання є Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затверджене наказом Держнагляд охорони праці.

Положення визначає порядок:

- вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання працівників на підприємстві;
- організації навчання і перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві;
- спеціального навчання і перевірки знань з питань охорони праці;
- навчання і перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб;
- організації проведення інструктажів з питань охорони праці;
- стажування, дублювання і допуску працівників до роботи.

Вимоги Типового положення є обов'язковими для виконання усіма центральними і місцевими органами виконавчої влади, асоціаціями, концернами, корпораціями, іншими об'єднаннями підприємств, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та видів діяльності. Існує певна класифікація проведення інструктажів. Перший тип – це вступний інструктаж як правило він проводиться на початковому етапі, програма розробляється службою охороною праці, або спеціально призначеною особою курівник. Наступний це первинний – проводиться з групою вихованців чи студентів закладу освіти. Позаплановий – проводиться при виявленні порушень вимог безпеки вихованцями, учнями, студентами під час навчально-виховного процесу. Та останній вид це цільовий інструктаж. Рівень безпеки будь-яких робіт у суспільному виробництві значною мірою залежить від рівня правового забезпечення цих питань, тобто від якості та повноти викладення відповідних вимог в законах та інших нормативно-правових актах. Зменшення кількості нещасних випадків зумовлене в першу чергу такими обставинами, як падіння обсягів виробництва, зменшення чисельності працюючих, можливим приховуванням нещасних випадків від реєстрації, особливо на малих підприємствах, все ж детальний аналіз цієї статистики показує, що на зменшення травматизму впливають також інші фактори, а саме ті, що викликані реалізацією принципів, закладених до Закону України “Про охорону праці”.

Решта Д.О., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: завідувач кафедри тактичної
підготовки ННІ № 3 НАВС
кандидат психологічних наук, **Давигора Ю.І.**

ПРОФЕСІЙНИЙ ДОБІР ТА ПРОФЕСІЙНИЙ ВІДБІР: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Професійний відбір – це процедура вірогідної оцінки професійної придатності людини, вивчення її можливостей до оволодіння певною спеціальністю, досягнення необхідного рівня майстерності та ефективного виконання професійних обов'язків. Основою для професійного відбору є конкретні нормативні характеристики професії: соціальні, операціональні, організаційні. Завданням професійного відбору є визначення придатності людини до виконання того чи іншого виду роботи. Під професійним відбором розуміють процес вибору з групи кандидатів на певну посаду найбільш придатних, тобто тих, від кого можна чекати успішного освоєння і наступного ефективного виконання функцій. Професійно придатними вважаються особи, які успішно оволодівають професією у процесі навчання, вдосконалюються в цій діяльності, а у сприятливих умовах вдосконалюють саму професію. Придатність людини до певної діяльності розглядається на двох рівнях: як потенційна, зумовлена наявними властивостями особистості, яку можна виявити за допомогою адекватних методик, і як актуалізована, що виявляється в процесі виконання діяльності. Рівень професійної придатності та успішність її формування зумовлюються вимогами професії та індивідуальним психофізіологічним потенціалом людини. Професійна придатність є складним системним утворенням, складовими якого є: професійні знання, уміння, навички; психофізіологічний потенціал; професійна мотивація; задоволеність (незадоволеність) працею. Серед цих складових такі психофізіологічні характеристики, як властивості нервової системи є найменш адаптивними до змін і можуть розглядатися як обмежуючі щодо вибору певних професій.

Професійний добір визначається як система роботи з надання порад і допомоги людині щодо прийняття нею рішення про такий вибір конкретного виду професійної діяльності, який би максимально відповідав суб'єктивним і об'єктивним умовам професійного самовизначення, перспективам подальшого розвитку даної особистості та її успішній реалізації в професійній діяльності. Вводячи поняття «професійний добір» у систему понять професійної орієнтації, ми розкриваємо його як процес добору професії для людини, такої професії, що найбільшою мірою відповідає інтересам особистості цієї людини. Система профдобору є органічною складовою системи професійної орієнтації. За своїм змістом і своєю метою профдобір протистоїть профвідбору.

Ідеться про зіставлення двох полюсів; на одному – люди, на другому – професії. У разі профдобору це зіставлення полюсів набуває такого змісту: з

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

одного боку – конкретна людина з її інтересами, потребами, домаганнями, з іншого боку – множина професій, з яких потрібно виділити (підібрати) одну, що найбільше відповідає інтересам особистості, а всю решту відсіяти. У разі ж профвідбору з одного боку розташована конкретна професія зі своїми вимогами до психологічної сфери особистості, з іншого – певна множина людей, з яких потрібно відібрати лише тих, хто задовольняє вимоги даної професії, а всіх інших людей відсіяти. Тобто, у першому випадку фільтруються і певною мірою дискримінуються професії, у другому – фільтруються й дискримінуються люди

В останні роки служби по роботі з персоналом багатьох вітчизняних і закордонних фірм стали у своїй практиці поєднувати профдобр і профвідбір. Для цих цілей використовуються такі методи психодіагностики, як графологічний аналіз почерку осіб, прийнятих на роботу й детектори неправди (поліграфи). Графологічне тестування дуже широко використовується в Ізраїлі, де кожен працівник, бажаючий поступити на державне підприємство або у велику компанію, здає для аналізу зразки свого почерку. їхня розшифровка проводиться з використанням комп'ютерних технологій.

Науменко Р.А., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: завідувач кафедри тактичної підготовки ННІ № 3 НАВС
кандидат психологічних наук., **Давигора Ю.І.**

ГІГІЄНА ПРАЦІ В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Питання щодо забезпечення умов праці завжди супроводжували розвиток цивілізації і людства.

Розробкою міжнародних нормативноправових актів з питань охорони праці (конвенцій, рекомендацій з різних соціальноправових проблем) займається Міжнародна організація праці (МОП).

В усіх галузях відображена державна політика в галузі охорони праці, що базується на принципах: пріоритету життя і здоров'я працівників, повної відповідальності власника за створення безпечних і нешкідливих умов праці.

Охорона праці є одним з основних напрямів соціальної політики Європейського Союзу, що визначено договорами про його утворення.

21 грудня 1987 року Рада ухвалила резолюцію з питань безпеки, гігієни та охорони здоров'я, в якій обумовила намір Комісії подати на розгляд рамкову директиву про охорону праці, яка б стала каркасом для спеціальних директив.

Міжнародна організація праці (МОП) - перша установа ООН зі спеціальним статусом, метою створення якої є співробітництво для забезпечення тривалого соціального миру у всьому світі й усунення соціальної несправедливості шляхом поліпшення умов праці.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

ООН покликана бути центром узгоджених дій націй для досягнення спільного вирішення проблем у сфері праці.

23 травня 2007 року 60-та Всесвітня асамблея охорони здоров'я ухвалила Глобальний план дій з охорони здоров'я працюючих на 2008-2017 роки.

Співдружність незалежних держав (СНД) - регіональна міжнародна організація, що врегульовує питання з охорони праці країн Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії.

Міжнародно-правові акти, законодавчі та інші нормативно-правові акти, ухвалені компетентними органами, виступають своєрідними стандартами з охорони праці.

Право на належні, безпечні та здорові умови праці визнано нашою державою одним із конституційних прав людини і громадянина.

Закон України «Про охорону праці», був ухвалений Верховною Радою України 14 жовтня 1992 року з наступними змінами до нього, що встановлюють загальні положення з охорони праці в Україні.

Кабінет Міністрів України - це центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці, який забезпечує реалізацію державної політики у цій сфері.

У квітні 2013 року Верховна Рада України затвердила своїм законом Загальнодержавну соціальну програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки.

Травматизм у юриспруденції — сукупність травм, що виникають у населення за певний відрізок часу.

Фондом соціального страхування для роботодавців розроблені системи виявлення та кількісного оцінювання ризику травмування на виробництві і профілактики заходів, спрямованих на зниження рівня виробничого травматизму, метою яких є сприяння у профілактиці нещасних випадків на виробництві.

Постановою МОЗ України від 1 грудня 1999 року були затверджені санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.

Сучасний стан охорони праці потребує вжиття заходів загальнодержавного рівня, оскільки стосується практично усіх видів економічної діяльності та охоплює весь виробничий потенціал країни.

Кулик Л.В. студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: завідувач кафедри тактичної
підготовки ННІ № 3 НАВС
кандидат психологічних наук., **Давигора Ю.І.**

ВИРОБНИЧИЙ ШУМ. ВПЛИВ ШУМУ НА ОРГАНІЗМ І ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ЛЮДИНИ. ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ВІД ШУМУ

Здоров'я робітників є найважливішою характеристикою трудового потенціалу держави і значною мірою визначає економічний та соціальний стан суспільства. Працююче населення України складає близько 20 млн. чоловік, з них 6,5 млн. працюють у шкідливих і небезпечних умовах [1]. Серед значного різноманіття факторів виробничого середовища, які негативно впливають на стан здоров'я працівників, такий фізичний фактор, як шум, займає одне з пріоритетних місць, він чинить негативну дію на функціонування всіх важливих систем організму, призводить до виникнення патології з переважним ураженням слуху, центральної нервової і серцевосудинних систем, істотно знижує працездатність

Людина живе в світі звуків від самого народження протягом всього життя. На лекції про освітлення ми говорили, що до 90% інформації про навколишнє середовище людина одержує від органів зору. З тих, що залишилися 5% - 10% доводиться на органи слуху. В нашій лекції траплятимуться два поняття: звук і шум. Вони, в принципі, рівнозначні, але поняття „звук” більш широке. Це музика, шелестіння листя, шум прибою. Крім того, це жива мова, яка відводить людині особливе місце в природі. Поняття шум трохи вужче. Існує два визначення шуму:

Шум – це неритмічне звукоутворення, безладна мішанина звуків.

Шум – це будь-який звук, що заважає людині.

Статистика стверджує, що останніми роками шум як в побуті, так і на робочих місцях постійно збільшується десь на 1-3 дБ в рік.

Як приклад збільшення шумності в побуті можна пригадати майже всі побутові пристрої, прилади і пристосування: пральні машини, пилососи, мопеди, електродрілі та інший електроінструмент.

Тому на даний час поряд з терміном „забруднення навколишнього середовища”, де мається на увазі в основному хімічне і механічне забруднення все частіше використовується поняття «шумове забруднення». Ученими ще не доведено, що небезпечніше: дихати повітрям, що містить шкідливі домішки, або цілодобово знаходиться під впливом сильного шуму. Абсолютна тиша – теж зло (космонавти, підводники і т.п.).

Шум характеризується частотою f , інтенсивністю I і звуковим тиском. Частина простору, у якому поширюються звукові хвилі, називається звуковим полем. Інтенсивність звуку виміряється середньою кількістю звукової енергії, що проходить в одиницю часу через одиницю поверхні, перпендикулярної напрямку поширення звуку. Інтенсивність звуку як

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

фізична величина виражає кількість звукової енергії минаючої в 1 через площу в 1 м².

де I – інтенсивність звуку, Вт/м²;

P- миттєве значення звукового тиску, Па;

p- щільність середовища, кг/м²

C - швидкість звуку в середовищі, м/с.

Реакція людини на шум різна.

Деякі люди терпимі до шуму, у інших він викликає роздратування, прагнення піти від джерела шуму. Психологічна оцінка шуму в основному базується на понятті сприйняття, причому велике значення має внутрішня налаштування до джерела шуму. Вона визначає, чи буде шум сприйматися як заважає. Часто шум, відтворений самою людиною, не турбує його, в той час як невеликий шум, викликаний сусідами або яким-небудь іншим джерелом, надає сильний подразнюючий ефект

$$I = \frac{P^2}{\rho \cdot C}$$

Шум в значній мірі

- порушує сон, вкрай несприятливо діють переривчасті, раптово виникають шуми, особливо у вечірні та нічні години, на тільки що заснув людини.

- нерідко викликає сильний переляк, після пробудження люди почувають утому,
- головний біль, а нерідко і серцебиття.

Відсутність нормального відпочинку після трудового дня призводить до того, що природно розвивається в процесі роботи стомлення не зникає, а поступово переходить

- хронічна перевтома,
- розлад центральної нервової системи,
- гіпертонічна хвороба.

Найефективніший засіб боротьби із шумом — зниження його в джерелі створення. У першу чергу необхідно замінювати устаткування ударної дії на устаткування безударної дії. Так, ефективними є заміна клепання клепальними молотками на гідравлічне клепання чи зварювання, застосування прокладок великим внутрішнім тертям (гуми), поглинаючих коливальну енергію.

Зниження шуму можна досягти шляхом заміни металу іншими матеріалами — пресованим текстолітом, капроном та різними пластмасами. Боротьба із шумом тертя в джерелі його створення здійснюється головним чином за допомогою змащувальних матеріалів (наприклад, машинного масла при різанні та шліфуванні металу). Своєчасне змазування не тільки забезпечує безшумну роботу устаткування, а й зменшує зношення деталей, підвищує їх довговічність.

Вібрація - механічні коливання механізмів, машин або відповідно до ГОСТ вібрацію класифікують наступним чином.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

За способом передачі на людину
загальну, що передається через опорні поверхні на тіло сидить або стоїть людини,

локальну, що передається через руки людини.

По напрямку розрізняють вібрацію,

діє вздовж осей ортогональної системи координат для загальної вібрації,

- діє вздовж всієї ортогональної системи координат для локальної вібрації.

За джерела виникнення вібрацію

транспортна (при русі машин),

транспортно-технологічна (при поєднанні руху з технологічним процесом, при розкиданні добрив, косовиці або обмолоті самохідним комбайном і т. д.)

технологічна (при роботі стаціонарних машин). Вібрація характеризується частотою f , тобто числом коливань і секунду (Гц), амплітудою A , тобто (м/с) и ускорением. зміщенням хвиль, або висотою підйому від положення рівноваги (мм), швидкістю V (м / с) і прискоренням. Весь діапазон частот вібрацій також розбивається на октавні смуги: 1, 2, 4, 8, 16, 32, 63 125, 250, 500, 1000, 2000 Гц. Абсолютні значення параметрів, що характеризують вібрацію, змінюються в широких межах, з цього використовують поняття рівня параметрів, що представляє собою логарифмічне відношення значення параметра до опорного або порогового його значення.

Отже, здоров'я робітників є найважливішою характеристикою трудового потенціалу держави і значною мірою визначає економічний та соціальний стан суспільства. Працююче населення України складає близько 20 млн. осіб, з яких менша половина працює у дуже шкідливих і небезпечних умовах, які в скорому часі можуть привести до травм і летальних випадків. Серед значного різноманіття факторів виробничого середовища, які негативно впливають на стан здоров'я працівників, такий фізичний фактор, як шум, займає одне з пріоритетних місць, він як ніщо інше чинить негативну дію на функціонування всіх важливих систем організму, призводить до виникнення патології з переважним ураженням слуху, центральної нервової і серцевосудинної систем, істотно знижує працездатність, та впливають на життя в цілому, тому що наслідки такої небезпечної роботи проявляються не лише на робочому місці, а й у буденному житті. Це приносить певні незручності та погіршення самовідчуття. Наприклад, у сучасній гірничорудній промисловості підвищені рівні шуму спостерігаються майже на всіх технологічних етапах виробництва. Виробничий шум, що генерується кар'єрним обладнанням, за спектральним характером відноситься до широкопasmового, за часовими характеристиками – до непостійного, що коливається в часі. Дослідження, які були проведені змогли показати, що таким чином при підвищенні дБА умови роботи певних працівників порушуються, разом з цим вони не завжди можуть відстояти свої потреби

наприклад у конкретному оснащенні, яке може зменшити негативний вплив виробничого шуму на організм людини. Працівники мають страх бути звільненими і тому жертвують своїм здоров'ям за ради робочого містя і хоть якоїсь зарплати. Зазвичай у шахтах чи в гірничій промисловості роботодавці порушують права свої працівників, що у майбутньому може привести до зниження працездатності, погіршення здоров'я чи навіть до летальний випадків.

Гаврилків О.О., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: завідувач кафедри тактичної підготовки ННІ № 3 НАВС
кандидат психологічних наук., **Давигора Ю.І.**

ВИРОБНИЧИЙ ПИЛ ТА ЙОГО ДІЯ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ

Пил – це поняття, що визначає фізичний стан речовини, подрібненої на маленькі частки.

Пил є головною виробничою шкідливістю в гірничовидобувній (добування вугілля, металевих руд та інших), металообробній, деревообробній, машинобудівній, текстильній промисловості, цегляному, порцеляновому, цементному виробництвах, виробництві будівельних матеріалів (вогнестійкі вироби, цегла, цемент), борошна та інших видах промисловості, а також у сільськогосподарському виробництві.

Пил утворюється при дробленні, розмелі, перетиранні, шліфуванні, свердлінні, вибухових роботах тощо. Пил утворюється також при конденсації парів важких металів та інших речовин.

Виробничий пил-це завислі в повітрі тверді частинки речовини, тобто аерозоль, у якому дисперсною фазою є тверді частинки речовини, а дисперсним середовищем – повітря.

Дія пилу на організм людини залежить від його фізико-хімічних властивостей, тривалості впливу та концентрації. Дані про концентрацію пилу дають уяву про ступінь забруднення повітря і про ймовірність фіброгенної, подразнюючої і токсичної дії пилу на організм людини.

Органічний пил надходить у повітря в процесі шліфування й полірування виробів.

Органічний пилвиділяється при ручному завантаженні сушильних камер і ссипка висушеного литтевого матеріалу в мішки.

Ще одне джерело небезпеки – здатність деяких органічних пилів вибухати і поширювати полум'я, яка викликає багатонещасних випадків у промисловості. На щастя, такі випадки можливі лише при великих концентраціях пилу.

Важливе значення мають токсичність та розчинність пилу: токсичний і добре розчинний пил швидше проникає в організм і викликає гострі отруєння (пил марганцю, свинцю, миш'яку), ніж нерозчинний, який призводить лише

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

до місцевого механічного пошкодження тканини легенів. Навпаки, розчинність нетоксичного пилу сприятлива, так як в розчиненому стані речовина легко виводиться з організму без жодних наслідків.

Вважається, що заряджені частинки в 2-8 разів більш активно затримуються в дихальних шляхах та інтенсивніше фагоцитуються.

Діяння пилу на організм людини найбільше позначається на органи дихання, особливо якщо крупність частинок перевищує 10—15 мкм.

При вдиханні такого пилу разом з повітрям частинки затримуються у верхніх дихальних шляхах і спричиняють їх роздратування і навіть запалення.

Пил може чинити вплив на органи зору, спричиняти запальні процеси (кон'юнктивіти), професійні катаракти, викликати сильну сенсibiliзуючу дію на слизову оболонку і роговицю ока.

Боротьба з виробничим пилом — найважливіше завдання гігієни праці, оскільки в умовах будівництва він негативно впливає на працюючих. Ця боротьба є не тільки гігієнічною, а й економічною.

Головні заходи — це механізація та автоматизація робіт, виведення робітників із зони з підвищеною запиленістю повітря і зменшення фізичних зусиль, що знижує вентиляцію легень, тобто зменшує попадання пилу у повітроносні шляхи.

Боротьба за зниження рівня запиленості і профілактика захворювань має бути комплексною і включати заходи технологічного, санітарно-технічного, медико-біологічного і організаційного характеру.

Отже, для безпечних умов праці потрібно дотримуватись гігієни на робочих місцях, робити вологе прибирання та часто провітрювання приміщень, носити спеціальний одяг та взуття.

Кольва Д.Д., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ №3 НАВС, **Кудлай А.О.**

АТЕСТАЦІЯ РОБОЧОГО МІСЦЯ І ОХОРОНА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

За час економічної, екологічної та демографічної кризи в Україні вібрації, важкості склалася досить серйозна ситуація з умовами праці та виробничим середовищем на переважаючій більшості підприємств, особливо у середньому та малому бізнесі. За даними Держкомстату, в останні роки понад 2 млн. осіб працювали на робочому місці в антисанітарних умовах збільшеної забрудненості повітря хімічними речовинами, пилом, перевищень рівнів шуму та напруженості праці.

У середньому по Україні в зазначених умовах працюють близько третини робітників. На підприємствах видобувної та металургійної

промисловості, машинобудуванні та металообробці кількість таких робітників становить до 70 % загальної кількості працюючих.

За даними Держкомстату, в останні роки понад 1,5 млн осіб працювали на робочому місці в антисанітарних умовах збільшеної забрудненості повітря хімічними речовинами, пилом, перевищень рівнів шуму та вібрації, важкості та напруженості праці. У середньому по Україні в зазначених умовах працюють близько третини робітників. На деяких підприємствах (у видобувній та металургійній промисловості, машинобудуванні та металообробці тощо) кількість таких робітників становить до 70 % загальної чисельності працюючих. Кожне виробництво складається із сукупності робочих місць.

Робоче місце являє собою первинний осередок даного виробництва, одиницю виробничої сили, здатної давати відповідну віддачу лише за умови необхідної фондооснащеності праці, забезпеченості його сировиною, матеріалами, заготовками та іншими предметами праці, а також робочою силою певної професійної підготовки, здатної приводити в рух засоби виробництва. Робоче місце як одиниця продуктивної сили постійно зазнає змін у зв'язку з удосконаленням засобів праці, використанням більш ефективних предметів праці, застосуванням більш кваліфікованого живої праці й безперервним поліпшенням організації праці та виробничого процесу в цілому [7, 5].

У результаті виробничі можливості одного робочого місця неухильно підвищуються, що створює передумови для скорочення загального числа робочих місць, а отже, і чисельності зайнятих. Облік цих змін і цілеспрямований вплив на формування необхідної кількості робочих місць припускають повсюдне і систематичне проведення атестації робочих місць і їх раціоналізації, з метою забезпечення на цій основі підвищення ефективності виробництва, якості продукції та раціонального використання основних виробничих фондів і трудових ресурсів на підприємствах.

Отже, атестація робочих місць (за умовами праці) — це комплексна оцінка всіх факторів виробничого середовища і трудового процесу. Включає облік та комплексну оцінку відповідності кожного робочого місця вимогам стандартів, методикам виконання вимірювань, санітарним нормам і правилам, правилам техніки безпеки та пожежної безпеки.

Атестація проводиться на підприємствах і в організаціях незалежно від форм господарювання, де технологічний процес, використовуване обладнання, сировина та матеріали є потенційними джерелами шкідливих і небезпечних виробничих факторів, що можуть несприятливо впливати на стан здоров'я працівників, а також на їхніх нащадків як тепер, так і в майбутньому.

Атестацію проводять у строки, передбачені колективним договором, але не рідше одного разу на 5 років (п. 4 Порядку № 442 і п. 1.5 Методрекомендацій № 41)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

У зв'язку з цим ураховується: дата і строки проведення чергової атестації встановлену з таким розрахунком, щоб вона закінчилася до закінчення строку дії попередньої атестації. Крім того, у разі докорінної зміни умов і характеру праці може бути проведено позачергову атестацію (п. 4 Порядку № 442). Її можуть ініціювати роботодавець, профспілковий комітет, трудовий колектив (його виборний орган) або органи Держпраці [2, 30].

Атестацію проводить постійно діюча атестаційна комісія. Її склад і повноваження визначаються наказом керівника підприємства.

До цієї комісії рекомендується включати головних спеціалістів, працівників відділу кадрів, праці та заробітної плати, ОП, органів охорони здоров'я підприємства, представників громадських організацій (п. 2.2 Методрекомендацій № 41). Крім того, до її складу обов'язково повинен входити представник виборного органу первинної профспілкової організації, а в разі відсутності такого — уповноважена найманими працівниками особа (абзац перший п. 4 Порядку № 442). До проведення атестації також можуть залучатися проектні та науково-дослідні організації, технічні інспекції праці профспілок, територіальні органи Держпраці (п. 5 Порядку № 442).

Відповідно до статті 100 Кодексу законів про працю України на важких роботах та роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці встановлюється підвищена оплата праці. Віднесення робіт до категорії із шкідливими та важкими умовами праці можливе також лише на підставі результатів атестації робочих місць за умовами праці. Величина доплат за шкідливі умови праці визначається відповідно до результатів проведеної атестації і може становити відповідно 4, 8 або 12% на роботах з шкідливими та важкими умовами праці та 16, 20 або 24 % на роботах з особливо шкідливими та особливо важкими умовами. Доплати встановлюються щодо конкретних робочих місць і нараховуються за час фактичної зайнятості на цих місцях. Зайнятості не менше 80 % робочого часу, встановленого для відповідного виробництва. Таким чином, враховуючи глибокий соціальний зміст проведення атестації робочих місць за умовами праці для забезпечення захищеності працюючих, зайнятих на роботах з несприятливими умовами праці, керівники підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності та господарювання та фізичні особи (підприємці), які використовують найману працю, зобов'язані вжити необхідних заходів для її проведення, а на тих підприємствах, де термін її закінчився - провести чергову атестацію та забезпечити належне зберігання її матеріалів. Потрібна комплексна, науково обґрунтована атестація і раціоналізація робочих місць у галузях. Якщо цього не враховувати, багато, навіть дуже хороші заходи «не спрацюють».

Байрамова В. М., студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: викладач кафедри тактичної
підготовки ННІ №3 НАВС, **Кудлай А.О.**

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ І ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ НА ВИРОБНИЦТВІ

В умовах змін ринкової економіки в українському суспільстві особливе місце посідає вирішення питань з соціального захисту населення, що визначено конституційним правом громадян України. Тому при проведенні заходів щодо розв'язання проблеми формування і функціонування системи соціального захисту населення, а саме вивчення, узагальнення, розробка рекомендацій та шляхи їх вирішення набувають особливої актуальності. Вагомим фактором віддзеркалення місця людини в системі державної політики необхідно відзначити стан її соціального захисту та надання соціальних гарантій. Існує необхідність вдосконалення механізму управління соціальними процесами в країні, зокрема, шляхом побудови сучасної системи соціального страхування.

Тривалий час ця проблема є об'єктом активного дослідження вітчизняних вчених. Актуальними є роботи Гнибіденка І.Ф., Терещенка Г.М., Мусатової Т.А., Нікіфорова П.О., Вольської А.О., Базилевич В.Д., Приймак В.І., Карчевської О.І., Лісового А.В., Поснової Т.В. Аналіз наукових досліджень дав змогу визначити соціальне страхування як систему прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної або часткової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел.

Об'єктом дослідження є соціальне страхування.

Предмет дослідження — страхування працівників від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

Метою дослідження є визначення ролі соціального страхування працівників від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

Для досягнення зазначеної мети в роботі встановлені та вирішені наступні завдання:

- визначити особливості виникнення нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві;
- визначити, які існують види нещасних випадків і професійних захворювань;
- визначити їхні характеристики;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

- узагальнити прогнозування наслідків нещасних випадків і професійних захворювань;
- показати функціонування єдиної державної системи цивільного захисту;
- відзначити види захисту у соціальній сфері від впливу зовнішніх та внутрішніх загроз.

Необхідність соціального страхування працівників від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві здійснюється для соціального захисту, охорони життя та здоров'я громадян у процесі їхньої трудової діяльності.

Найскладнішим і найвідповідальнішим етапом у розслідуванні нещасних випадків і травм є встановлення їх причин. Аналізом нещасних випадків є їх класифікація за причинами. В даний час виділяють декілька груп класифікацій причин виробничого травматизму – це технічні причини, організаційні причини, санітарно-гігієнічні причини, психофізіологічні причини.

Успішна профілактика виробничого травматизму та професійної захворюваності можлива лише за умови ретельного вивчення причин їх виникнення. Для полегшення цього завдання прийнято поділяти причини виробничого травматизму і професійної захворюваності на такі основні групи: організаційні, технічні, санітарно-гігієнічні, економічні, психофізіологічні.

Згідно із Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" (1999 р.) (далі - Закон) завдання страхування від нещасного випадку такі: проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози здоров'ю застрахованих, викликаних умовами праці; відновлення здоров'я та працездатності потерпілих на виробництві від нещасних випадків або професійних захворювань; відшкодування шкоди, пов'язаної з втратою застрахованими особами заробітної плати або відповідної її частини під час виконання трудових обов'язків, надання їм соціальних послуг у зв'язку з ушкодженням здоров'я, а також у разі їх смерті, здійснення страхових виплат непрацездатним членам їх сімей. Держава гарантує усім застрахованим громадянам забезпечення прав у страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Законодавство про страхування від нещасного випадку складається з Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, цього Закону, Кодексу законів про працю України, Закону України "Про охорону праці" та інших нормативно-правових актів.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Існують основні принципи страхування від нещасного випадку і професійного захворювання (ст.5) ними є:

- паритетність держави, представників застрахованих осіб та роботодавців в управлінні страхуванням від нещасного випадку;
- своєчасне та повне відшкодування шкоди страховиком;
- обов'язковість страхування від нещасного випадку осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах, передбачених законодавством про працю, а також добровільність такого страхування для осіб, які забезпечують себе роботою самостійно та громадян - суб'єктів підприємницької діяльності;
- надання державних гарантій реалізації застрахованими громадянами своїх прав;
- обов'язковість сплати страхувальником страхових внесків;
- формування та витрачання страхових коштів на солідарній основі;
- диференціювання страхового тарифу з урахуванням умов і стану безпеки праці, виробничого травматизму та професійної захворюваності на кожному підприємстві;
- економічна заінтересованість суб'єктів страхування в поліпшенні умов безпеки праці;
- цільове використання коштів страхування від нещасного випадку.

Дія вказаного закону поширюється на осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності та господарювання, у фізичних осіб, а також на осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, і громадян — суб'єктів підприємницької діяльності.

Страхування від нещасного випадку здійснює Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Фонд соціального страхування – некомерційна самоврядна організація, що діє на підставі статуту, який затверджується її правлінням. Управління Фондом соціального страхування від нещасних випадків здійснюється на паритетній основі державою, представниками застрахованих осіб і роботодавців. Управління Фондом соціального страхування від нещасних випадків здійснюють його правління та виконавча дирекція.

Отже, соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань є гарантією кожного громадянина на робоче місце без страхів перед ризиками, які зазначені вище і являється турботою держави про своїх громадян.

Гриневич А.Ю. слухач магістратури

1 курсу ННІ№ 1 НАВС

Науковий керівник: доцент кафедри філософії права та юридичної логіки НАВС, кандидат педагогічних наук, доцент **Роговенко М.М.**

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ТА ЗМІ: ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛОГУ

На сьогодні належне функціонування органів Національної поліції України неможливе без тісної взаємодії із засобами масової інформації. Згідно зі ст. 9 Закону України «Про Національну поліцію» діяльність правоохоронних органів є гласною, тобто поліція інформує засоби масової інформації про свою діяльність, стан громадського порядку, а також заходи щодо його зміцнення. У свою чергу, мас-медіа поширюють цю інформацію населенню.

Тема взаємодії правоохоронних органів зі ЗМІ – не нова і зазвичай непроста. Почасти, це зумовлено невисоким рівнем довіри з боку населення, почасті – суттєвими розбіжностями у принципах діяльності журналістів та відповідних прес-центрів правоохоронних органів. Водночас відкритість, прозорість та довіра – це цінності, що заклалися в основу функціонування Національної поліції України. Безумовно, це знайшло своє відображення у взаємодії з журналістами.

Проте співпраця співробітників Національної поліції України зі ЗМІ та рівень довіри до правоохоронних органів, який існує сьогодні, не можуть бути визнані високими, або такими, що дозволяють поліції виконувати свої функції якісно, оперативно та професійно. Тому, актуальною проблемою є пошук організаційних підходів, що уможливають існування відкритого діалогу органів Національної поліції України із суспільством та ЗМІ: тісна взаємодія між цими інституціями сприятиме поширенню достовірних даних та своєчасному обговоренню актуальних проблем.

У структурі Національної поліції України створені та діють спеціальні підрозділи, що відповідають за налагодження взаємозв'язків із громадськістю та засобами масової інформації – відділи (відділення) зв'язків із громадськістю, іноді – прес-служби. Слід зазначити, що з боку правоохоронних органів у взаємовідносинах бере участь не просто співробітник відділу, а юрист. З боку засобів масової інформації у відносини взаємодії вступає журналіст, який орієнтується в правничій лексиці та існуючих обмеженнях щодо поширення інформації службового й оперативного характеру. Тому співробітники відділів зв'язків із громадськістю дотримуються певної тактики подання матеріалу в ЗМІ.

Необхідність взаємодії Національної поліції України зі ЗМІ є засобом оптимізації діяльності кожної із цих систем: для ЗМІ це можливість удосконалення інформування суспільства про боротьбу зі злочинністю, зокрема забезпечення необхідної відкритості в діяльності національної поліції та формування, що важливо, правової культури населення, а для

Національної поліції України – спосіб отримання допомоги від населення та засіб пошуку нових джерел інформації для реалізації своїх функцій [2;189].

Вчені наголошують на тому, що взаємодія правоохоронних органів зі ЗМІ обов'язково має бути поєднана спільною метою і реалізуватися обома сторонами для досягнення власних цілей.

Згідно зі ст. 9 Закону України «Про Національну поліцію» основними принципами взаємодії поліції із засобами масової інформації є принципи відкритості та прозорості, на яких поряд з іншими (охорона та захист прав і свобод людини, протидія злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку) ґрунтується діяльність поліції [1].

ЗМІ та правоохоронні органи стосовно один одного об'єднують функціональний аспект діяльності. Суб'єкти інформують населення про різні сфери життя суспільства, сприяють вихованню та формуванню високого рівня правосвідомості, розповсюджують комплекс знань з різних галузей науки, техніки, культури тощо, а також укріплюють правопорядок у суспільстві, регулюють правомірну поведінку громадян [2, с. 194-195]. Варто зазначити, що у процесі взаємодії зі ЗМІ органи Національної поліції України працюють за трьома основними напрямками, які можна класифікувати за такою ознакою, як урахування інтересів різних соціальних груп та інститутів:

- 1) інтересів громадян;
- 2) інтересів працівників ЗМІ;
- 3) інтересів правоохоронних органів [3].

Досвід новоствореної патрульної поліції засвідчив важливість налагодження ефективного діалогу зі ЗМІ та реальний його вплив на сприйняття діяльності поліцейських. Не в останню чергу саме завдяки правильному висвітленню дійсно якісна робота нової патрульної поліції була помічена та високо оцінена громадянами – рівень довіри громадян до поліції сягав 80 відсотків.

Хоча і не слід переоцінювати соціальну мережу Facebook, але в багатьох випадках саме з представниками цієї соціальної мережі поліцейським доводиться взаємодіяти найчастіше. Так, наприклад, офіційна сторінка нової патрульної поліції у Facebook дуже швидко здобула велику кількість дописувачів, а новини, що на ній поширювалися, справно доносили інформацію та викликали жваві дискусії. Якщо взяти такі характеристики, як кількість «лайків» (вподобань) та «репостів» (розміщення користувачами публікацій, зроблених на сторінці поліції, на власних сторінках), то сторінка патрульної поліції швидко увійшла до найпопулярніших в Україні.

Звісно створенню іміджу нової патрульної поліції сприяла експертна допомога іноземних експертів, які, на жаль, не до кінця розуміють специфіку України: ментальність громадян, історичні особливості, культуру, мову тощо. Окрім них, не можна не відзначити допомогу народного депутата Мустафи Наєма, фахового журналіста: по-перше, спрацювала ідея «меседж-

боксів», по-друге, було правильно вибрано оформлення сторінки та її загальна стилістика.

Що стосується оформлення, то не можна не підкреслити неабияку важливість врахування добре відомих у бізнесі принципів. Так, навіть у державного правоохоронного органу має бути свій бренд (логотип, емблема), який мусить бути впізнаваним, яскравим, а в широкому розумінні також включати і авторський шрифт. Зрозуміло, розробка якісної бренд-стилістики потребує залучення певних ресурсів, проте на прикладі патрульної поліції було доведено, що це можливо.

Доцільно також нагадати про значну увагу, приділену такому, здавалось би незначному питанню, як розклейка автомобілів. Активно залучалося суспільство, пропонувалися варіанти, стимулювалася дискусія щодо остаточного вигляду нової патрульної поліції. Таким чином, суспільство відчуло свою причетність до реформи, а журналісти отримали якісний та «трендовий» матеріал.

Ціла команда людей у прес-службі нової патрульної поліції активно «відпрацьовувала» неправдиві повідомлення як у класичних ЗМІ, так і в соціальних мережах. За результатами перевірок інформація спростовувалася або ж давався офіційний коментар. Таким чином, суспільство завжди отримувало точну та вчасну інформацію про діяльність поліції.

Ще одна цікава та дієва новація, що широко використовувалася прес-службою нової патрульної поліції, – це залучення до коментування роботи поліцейських безпосередньо самих представників правоохоронних органів.

Водночас слід акцентувати увагу на проблемі некомпетентності деяких журналістів, взаємодія з якими почасти засмучувала. Зокрема, слід зазначити про велику кількість запитів на отримання такої публічної інформації, що легко могла б бути знайдена самотужки у відкритих джерелах. Проте прес-служба витратила час на надання відповідей відповідно до вимог чинного законодавства.

Таким чином, з урахуванням вищенаведеного, можна запропонувати наступні рекомендації щодо взаємодії Національної поліції зі ЗМІ:

1. Відкритість та прозорість діяльності правоохоронних органів у сучасному демократичному суспільстві повинна бути невіддільною від налагодження якісної комунікації зі ЗМІ.

2. Необхідно залучати експертів як міжнародних, так і національних, в тому числі з бізнес-середовища, адже ефективна діяльність має належно висвітлюватися у ЗМІ. Бренд-стилістика, впізнаваність, якість роботи із соціальними мережами має наближатися до бізнес-стандартів.

3. Враховуючи особливості сучасних ЗМІ, доцільною технологією є регулярне «відпрацювання» так званих «фейків» та оперативне їх спростування, що дозволило б зберегти монополію на швидке постачання якісної інформації про роботу органу.

4. Необхідно залучати суспільство до обговорення чи навіть впливу на вирішення деяких питань. Наприклад, кольори та їх поєднання нових

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

автомобілів для поліції обиралися спільно з громадою, що викликало схвалення та відчуття причетності з боку спільноти.

5. Не слід боятися залучати до спілкування з журналістами безпосередніх виконавців роботи.

6. Журналістам, ЗМІ також слід підвищувати свій професіоналізм.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію [Електронний ресурс]: Закон України від 02 липня 2015 р.: №40-41 [Чинний, поточна редакція від 1 січня 2019] // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – 379 с. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Мельник, Р. С. Взаємодія поліції та населення: деякі аспекти українських реалій та американського досвіду [Текст] / Р. С. Мельник // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2007. – №1. – С. 189-195.

3. Соболев, В. О. Міліція і населення – партнери [Електронний ресурс] / В. О. Соболев, Г. В. Попова, В. О. Болотова, В. І. Московец. – Режим доступу : http://www.pravo.vuzlib.su/book_z718_page_12.html

Кафедра поліцейського права

Пашковська М.В. старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції ННІ № 3НАВС, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Федоровська Н.В. старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції ННІ № 3НАВС,

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ АНОНІМНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО КОРУПЦІЮ

Повідомлення викривача може стосуватися будь-якого корупційного кримінального правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, протиправність яких передбачена у КК або в КУпАП, а також які регламентовані у Законі «Про запобігання корупції» та відповідають ознакам корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Анонімне повідомлення – повідомлення про порушення вимог Закону України "Про запобігання корупції" здійснене працівником відповідного органу без зазначення авторства.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Термін «викривач» (аналог англ. «whistleblower») став широко застосовуватися з початку 1970-х років за ініціативи громадського активіста Ральфа Нейдера, використовуючи слова «донощик» («snitch»), «інформатор» («informer»). Крім того, осіб, які розкрили факти корупції, називають викривальники, свистуни, шури, стукачі. Поширеність тієї чи іншої назви в суспільстві залежить від наявності поваги до викривачів. Правове визнання правових гарантій для захисту викривачів свідчить про рівень моральної зрілості суспільства [1].

Викривачі – «сміливці», які з ризиком для власної кар'єри, репутації, іноді навіть для життя, викривають зловживання і корупційні діяння. Варто зазначити, що визначення «викривач» відповідає рекомендаціям Ради Європи CM/Rec(2014)7 державам-членам про захист інформаторів та Міжнародним принципам законодавства про викривачів міжнародної експертної організації Transparency International [2].

Викривачем є особа, яка переконана в достовірності інформації, що базується на фактах, які підтверджено документально, про порушення вимог Закону іншою особою. Проте, якщо інформація недостовірною, особа повинна буде довести, що на момент поширення у неї не було підстав сумніватись у її достовірності. Якщо повідомлення викривача є невмотивованим, орган або посадова особа може відмовити у задоволенні його повідомлення.

Законодавець сформулював конкретну вимогу про те, що джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів (ч.2 ст 84 КПК України). В основу обвинувачення можуть бути покладені лише докази, одержані законним шляхом. Однак, КСУ постановив, що матеріали аудіо- та відеозйомки, не санкціонованої судом, не можуть бути доказами (наприклад: у разі запису приватної розмови на диктовон під час вимагання хабара, у суді можуть не прийняти це як доказ). Таким чином, недопустимими є докази, отримані внаслідок істотного порушення прав та свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України (ч.1 ст. 87 КПК України) [3].

Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003 р. у ст. 33 наголошує на добросовісності та обґрунтованості повідомлень про корупцію. Добросовісність спрямовано на припинення чи запобігання правопорушенню, відвернення шкоди здоров'ю чи безпеці громадян, довкіллю, притягнення винуватих осіб до відповідальності. Добросовісність відсутня, коли мотивом повідомлення є досягнення особистих цілей, неприязні стосунки, помста [4].

Закон надає широкі повноваження НАЗК спрямованих на запобігання вчиненню корупційних злочинів на стадіях виявлення фактів корупції шляхом роз'яснення, здійснення співпраці із викривачами, вжиття заходів щодо їх правового захисту. Зокрема, за письмовими запитами одержувати інформацію від державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Повідомлення надходять через спеціальні телефонні лінії, офіційні веб-сайти, засоби електронного зв'язку. З метою прийому телефонних дзвінків від осіб у НАЗК діє спеціальна телефонна лінія із встановленою формою повідомлення із зазначенням реквізитів:

- інформація про заявника (прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи, найменування юридичної особи, контактний номер телефону, реквізити для листування (поштова адреса та/або адреса електронної пошти);

- детальна інформація про факти порушень вимог Закону, що стали підставою для повідомлення на спеціальну телефонну лінію;

- інформація про те, чи звертався заявник з аналогічним повідомленням до інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

У разі неможливості встановити суть правопорушення, відповідальна особа пропонує заявнику звернутися до НАЗК письмово або направити повідомлення через офіційний веб-сайт або захищену електронну пошту [5].

При прийнятті повідомлення через спеціальну телефонну лінію інформація реєструється та реалізується НАЗК, проте, для отримання відповіді заявнику необхідно направити повідомлення за особистим підписом засобами поштового зв'язку.

Повідомлення направлені на офіційний веб-сайт НАЗК розміщуються за відповідними тематичними напрямками:

- порушення вимог Закону щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших обмежень щодо запобігання корупції;

- порушення вимог Закону щодо фінансового контролю;

- порушення вимог Закону, пов'язані з організацією роботи із запобігання і виявлення корупції;

- порушення вимог Закону працівниками Національного агентства;

- порушення обмежень щодо фінансування політичних партій, передвиборної агітації, агітації з всеукраїнського та місцевого референдуму;

- незаконне та нецільове використання політичними партіями коштів, виділених із державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності;

- несвоєчасне подання та включення до звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, звіту про надходження і використання коштів виборчих фондів на загальнодержавних та місцевих виборах недостовірної інформації.

Повідомлення викривачів, які надходять на захищену електронну пошту (скриньку) НАЗК ідентифікуються та реєструються для його подальшого попереднього розгляду та визначення структурного підрозділу відповідального за розгляд.

Також необхідно враховувати, що створені канали зв'язку для одержання повідомлень викривачів мають бути максимально захищені від несанкціонованого втручання та витоку інформації стороннім особам.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Для забезпечення єдиного обліку повідомлень від викривачів, доцільно запровадити окрему систему реєстрації повідомлень.

Згідно зі ст. 383 КК України завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину карається законом.

Наразі норми про захист викривачів внесено до Закону України «Про запобігання корупції». Рішенням НАЗК від 06.07.2017 року № 286 затверджено «Методичні рекомендації щодо організації роботи із повідомленнями про корупцію».

Викривачі можуть подавати як ідентифіковані так і анонімні повідомлення. Ідентифіковане викриття – це повідомлення особи про правопорушення від свого реального імені або передача в будь-якій іншій формі, в якій може бути визначено авторство. При анонімному службовому повідомленні особа не надає жодної інформації про себе або може використовувати вигадане ім'я.

Повідомлення може бути як письмовим так і усним. Усні повідомлення надходять через спеціальні телефонні лінії. Письмові відповідно: поштою; від викривача особисто до канцелярії, у скриньку для кореспонденції органу або на особистому прийомі; через веб-сайт органу; засобами електронного зв'язку.

Анонімне повідомлення підлягає розгляду за умови, якщо у ньому вказані:

дані, які дозволяють ідентифікувати конкретну особу, яка вчинила порушення;

конкретні відомості про факти і обставини вчинення порушення.

В органах державної влади, а також в юридичних особах приватного та публічного права має бути визначена особа, уповноважена приймати повідомлення про порушення Закону, розглядати їх, а також вирішувати питання про реагування на такі повідомлення у межах процедури, передбаченої законодавством. У ході розгляду повідомлень про порушення Закону доцільно використовувати Методичні рекомендації щодо організації роботи із повідомленнями про корупцію, внесеними викривачами, затв. рішенням НАЗК від 6 липня 2017 р. №286[6]. На сайті НАЗК та на веб сайтах більше 22 органів виконавчої влади та всіх обласних державних адміністраціях існує опція, яка дозволяє в електронній формі подати інформацію про корупцію. Аналогічна можливість передбачена і за допомогою телефонного зв'язку. Однак на практиці відсутня будь-яка помітна активність органів державної влади у співпраці з викривачами, вироблення державної політики у цій сфері [7].

Список використаних джерел:

1. Правовий захист викривачів / За заг. редакцією Нестеренко О. В., Шостко О. Ю. — Харків: ТОВ «Видавництво „Права людини“», 2016. – 94 с.
URL: https://iniziativa11.org/wp-content/uploads/2017/02/03_vlppk_Whistleblower-book_color_ukr_light-site.pdf

2. Шевченко Т. Хто такі викривачі і від чого їх потрібно захищати? URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/tshevchenko/5796495e29782/>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції 31 жовт. 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16
5. Порядок обробки повідомлень про корупцію та повідомлень про порушення вимог Закону України "Про політичні партії в Україні", що надходять до Національного агентства з питань запобігання корупції: URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0060-18>
6. Рішенням НАЗК від 06.07.2017 року № 286 затверджено «Методичні рекомендації щодо організації роботи із повідомленнями про корупцію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0286884-17>
7. Аналітичний звіт про виконання Антикорупційної стратегії на 2014-2017 роки та Державної програми щодо реалізації засад Антикорупційної стратегії. URL: <https://nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/2017/%D0>

Червак Ю.О., курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри філософії права
та юридичної логіки, кандидат філософських наук,
Петрова Г.М.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ. ЖИТТЯ І ТВОРЧІ ЗДОБУТКИ ФІЛОСОФІЇ МИРОСЛАВА ПОПОВИЧА

Мирослав Володимирович Попович (12 квітня 1930— 10 лютого 2018)- видатний вчений, якого визнають моральним авторитетом нації, який органічно поєднав визначні творчі досягнення з високою громадсько-політичною активністю. Народився у м. Житомир в сім'ї вчителів. У 1953 р. закінчив філософський факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. За визначні особисті заслуги в розвитку філософської науки, багатогранну дослідницьку діяльність у галузі національної духовної та політичної культури нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня (2005). За самовіддану працю, вагомі досягнення у професійній діяльності присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (2000). Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка за книгу «Нарис історії культури України» (2001).

Упродовж 1953–1956 рр. працював вчителем історії, а згодом директором середньої школи в с. Золотий Потік Тернопільської області. У 1956 р. вступив до аспірантури Інституту філософії АН України (нині Інституту філософії імені Г. С. Сковороди). Відтоді все життя пов'язав з цим закладом. Після аспірантури працював молодшим науковим співробітником, вченим секретарем, старшим науковим співробітником відділу діалектичного матеріалізму, старшим науковим співробітником, завідувачем відділу логіки і

методології науки. З грудня 2001 р. очолює Інститут філософії імені Г. С. Сковороди. У 1968 р. очолив відділ логіки наукового пізнання, який отримав визнання в світових логіко--методологічних колах.

Завдяки Мирославу Володимировичу у Києві проведено більшість Всесоюзних симпозіумів, виступав організатором міжнародних конгресів. З 1989 р. працював в Демократичній платформі, голова першого Київського осередку Народного Руху. В нових історичних реаліях досліджує соціально-політичні процеси, що відбуваються у світі та Україні, а також — історію української філософської думки та національної культури. Пошуки ознаменувалися появою ґрунтовних книжок, присвячених Миколі Гоголю, Григорію Сковороді, світогляду східних слов'ян. Найбільш суспільний резонанс мала праця «Нарис історії української культури». У 2009 р. написав книгу «Культура: ілюстрована енциклопедія України», що висвітлює постаті і розкриває теми, які раніше подавалися в перекрученому вигляді. У 2011 р. побачила світ книга «Бути людиною». Учасник ініціативної групи «Першого грудня», що відіграла значну роль у виникненні та ідейній спрямованості Революції Гідності. Як директор інституту, Мирослав Володимирович багато сил і енергії віддає адміністративній, науково-організаційній, педагогічній роботі.

Головний редактор часопису «Філософська думка», президент Філософського товариства України. Член Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки (гуманітарна секція), член Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка (до 2005 р.). Президент товариства «Україна-Франція», відзначений французьким орденом Почесного легіону. Почесний доктор ряду вищих навчальних закладів України. У здобутку чимало високих державних нагород, міжнародних відзнак: ордени «За заслуги» III та II ступенів, Почесна грамота Кабінету Міністрів України, відзнака НАН України «За наукові досягнення», «Золота медаль» Міністерства культури Республіки Вірменія. Лауреат премії «Людина року 2003» в номінації «Вчений року». Життєве кредо: «Свобода, справедливість, солідарність».

На сьогодні філософа в першу чергу згадують як видатного вченого і гуманіста, який присвятив все своє життя Україні. Хтось назве Мирослава Володимировича моральним авторитетом. І, безумовно, має рацію. Але хотілося торкнутися іншу категоріальний площину, про яку Попович розмірковував невпинно.

Як зазначалось вище, «Бути людиною» – так називається його книга, видана в 2011 р. У цій роботі філософ логічно доводить, що бути людиною в глобальному сенсі означає бути здатним відрізнити істину від брехні, добро від зла, а прекрасне від потворного. Бути людиною – це мати внутрішній моральний стрижень, який не дає відхилитися від того, що ми називаємо людяністю. Бути – в його розумінні є дією, постійною роботою, усвідомленим вибором, якщо цього бажаєш.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

В останній своїй статті Попович писав: «Важливо, щоб кожен сформулював свою позицію і не ховався за спинами колег. Як говорив Мартін Лютер: «Я на цьому стою і не можу інакше. Життя людини дається йому не просто так. Правда завжди перемагає, сказано начебто на вітер десь та проросте – якимось чином і якою-небудь дією». Ці слова про те, що не буває непотрібних правдивих слів і праведних вчинків. Десь вони змінять світ і знайдуть в чийсь душі продовження.

Головною причиною тих загроз, з якими зіткнулася сучасна Україна, Попович вважав відсутність довіри до ідеї національної консолідації. Відчуття безпеки кожного громадянина – як фізичної, так і моральної – не може ґрунтуватися на патерналістських традиціях радянських часів або на тому соціальному договорі «ми крадемо тисячами, ви крадете мільйонами», до якого звикли українці. Балансування між реформаторством і олігархократією більше неможливо. Але суспільного запиту на новий суспільний договір в ім'я збереження держави просто немає. В очах українського суспільства, пише в своїй останній публікації Попович, винні всі: і президент, і парламент, і уряд, і олігархи, і правоохоронні органи, і кожна людина, яка час від часу впадає в ілюзію щодо швидких змін, відчуває почуття байдужості і ностальгії за патерналізмом.

Але заклик до консолідації посилається все ж не цим вище перелічених категорій. Об'єднатися навколо ідеї України Мирослав Володимирович пропонує тим, хто і правда працює на національний результат. Відповідальність за країну і її майбутнє повинні взяти не винуваті, а ті, хто відрізняє добро від зла, істину від брехні і красу життя від каліцтва. Фактично пропонується вихід з національного «кутка»: бути людьми, шукати людей, об'єднувати людей.

Все, що ми сьогодні можемо згадати про Поповича: його наукова діяльність по відродженню української культури та історії, книги, публікації, ініціатива в групі «Перше грудня» – це те, на чому він стояв. Це його людське, яке волало до людини в кожному з нас. Мирослав Попович мислив душею, тому що не міг по-іншому. Він був відкритий і світлий. Треба бути дуже сильною людиною, щоб засівати у калічену, колоніальним минулим, землю зерна своєї душі. Бути людиною він заповідав усім нам, показавши на своєму прикладі, що це під силу тим, хто не може інакше. І тут питання вже до кожного з нас: зможемо ми? Не злякаємось?

Пропоную розгляду декілька великих цитат мислителя:

«Поки людина жива, ми не можемо про неї нічого сказати, бо сьогодні вона зробила один вчинок, а завтра – зовсім інший і перекреслила все те, що було раніше. Вся людська біографія – це сукупність вчинків. І сенс життя теж стосується усієї цієї сукупності вчинків, останнім з яких є відхід людини. Після смерті вже можна сказати: ця людина - ... І перерахувати факти її біографії».

«Питання навіть не про те, для чого жити. Питання в тому, для чого вмирати. Якось я спитав рядового бійця, за що він йде на смерть. Він

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

подумав і сказав: «Всі – за Україну. У кожного Україна своя». Ви знаєте, я не задоволений цією відповіддю. Дуже погано, що нас змушують вибирати своє майбутнє на краю могили. Суспільство кожного дня чує одне й те саме – влада погана, ганьба, а що буде завтра – ніхто не знає. Уже 20 років у нас однаковий передвиборчий «джентльменський набір»».

«Ми сьогодні іноді навіть забуваємо, що нинішня війна – війна принципів. Ми знаємо – і це правда, – що йде війна між Росією й Україною: вона не оголошена як війна, але ми всі знаємо, що вона собою являє. І до цього звелися всі суперечності, які існували, що дуже небезпечно: справа не в мові і навіть не в незалежності – не про це йде мова, а про те, що ми повинні побудувати суспільство з людським обличчям».

«Всі ми ставимо перед собою запитання: хто я і хто – вони? І коли відповідаєш собі, що я – еліта, то на цьому вже можна ставити крапку. Бо якщо я – еліта, то хто ж вони? Українська культура – це не суцільний шар, вона має дві складові: елітарну та низову. Нам намагались нав'язати суто селянську культуру, але це не вдалось – бо вмішалась елітарна. Історія національно-визвольного руху в Україні – це завжди була історія створення національної еліти. Така еліта вже існувала на початок ХХ століття, і завдяки цьому люди згадали, що Малоросія – це Україна, і що вона має право на самостійність».

«Зрозуміти можна лише тоді, коли співвідносиш із певним цілим. Скажімо, в квантовій механіці не можна керуватись поняттям причини. Не можна питати: чому електрон був у цій точці і попав звідти не сюди, а туди. Треба виходити з поняття ймовірності, і якщо ймовірність буде дорівнювати одиниці, то це – причина. Звикнути до того, що є речі, які не можна побачити (а значить, і уявити) – це крок до кращого розуміння світу».

Луценко ЛЛ., курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри філософії права та юридичної логіки, кандидат філософських наук,
Петрова Г.М.

МАКС ГОРКГАЙМЕР – ВИДАТНИЙ ФІЛОСОФ ХХ СТОЛІТТЯ

Народився 14 лютого 1895 року в Штутгарті в єврейській родині, і був єдиним сином Моріца і Бабет Горкгаймер. Моріц Горкгаймер прагнув, щоб син пішов його шляхом, тому в 1910 році у шістнадцятирічному віці був змушений залишити навчання, щоб піти працювати на заводі батька. В цей період він познайомився з Фредеріком Поллоком та Роуз Райкхер (майбутньою дружиною Макса).

Навесні 1919 року Горкгаймер починає навчання у Мюнхенському університеті, де вивчає філософію та психологію, але через один семестр переїжджає до Франкфурту-на-Майні, де навчався у Йоганна Корнеліуса. Там же познайомився з Теодором Адорно. Це знайомство стало початком

тривалої дружби та плідної співпраці. У 1925 захистив дисертацію, присвячену філософії І.Канта й отримав місце лектора у Франкфурті.

Найяскравіші моменти з молодих академічних років Горкгаймера настануть в 1930 роках. З 1930 року був професором (1930—1933 і 1949—1963), а після війни ректором (1951—1953) університету у Франкфурті-на-Майні. У 1930 році також став директором Інституту соціальних досліджень і залишався ним до 1965 року. На чолі Інститут Горкгаймер сприяв розвитку на його базі неомарксистської Франкфуртської школи. Після приходу до влади нацистів, Горкгаймер був позбавлений посади професора та директора Інституту. Залишив Німеччину, переїхавши до Женеви. В 1934—1949 роках перебував в еміграції у США, де був професором Колумбійського університету.

Видавав журнал «Zeitschrift für Sozialforschung» («Журнал соціальних досліджень»; 1932—1941). Після війни виступив з серією публікацій з дослідження національних і расових забобонів («Studies in prejudice», v. 1-5, 1949—1950). Написана Горкгаймером спільно з Теодором Адорно «Діалектика Просвітництва» (1947) стала програмним текстом філософсько-соціологічних ідей Франкфуртської школи. Сама Франкфуртська школа являє собою групу інтелектуалів, що об'єднувалися навколо Інституту соціальних досліджень (1930), очолюваного М. Горкгаймером. Наступником Горкгаймера на кафедрі Франкфуртського університету став його учень Альфред Шмітт.

Горкгаймер проаналізувавши економічні і культурні структури, ставив задачу визначити можливості реалізації справедливого суспільства. При цьому філософ рішуче відкидає концепцію революційного втручання.

Програмною роботою першого періоду Франкфуртської школи стала стаття Макса Горкгаймера “Традиційна і критична теорія” (1937). В статті мова йшла про те, що уявлення про “об’єктивну реальність”, нав’язуване традиційною філософією, є ілюзія, що заважає людству розвиватися в напрямку свого свідомого самовизначення. Критична теорія повинна виходити з того, що світ є незмінним, а може бути і повинен змінюватися.

Одною із найбільш відомих є книга «Затемнення розуму», яка була опублікована в 1947 році англійською мовою. Книга об’єднує серію лекцій, прочитаних у Колумбійському університеті в 1944 році, в яких знаходиться короткий виклад деяких аспектів його праці з Теодором Адорно, результатом чого стала робота «Діалектика Просвітництва». У праці застосовується критичний опис того, як розум стає ірраціональним, роблячи акцент на інструментальні аспекти. Автор аналізує зміну розуму через історію західної філософської думки. Він визначає справжній розум через раціональність, а також, описує різницю між об’єктивним, суб’єктивним та інструментальним розумом, та описує перехід від об’єктивного до суб’єктивного розуму, через процес формалізації.

Горкгаймер описує індивіда в сучасному світі. Він пише про те, що людські істоти, асоціюючи себе з суспільством, поділяють свою долю з

іншим світом. Таким чином вони стають частиною суспільства, втрачаючи свою індивідуальність. Відбувається постійний тиск суспільства на людину. Індивід в сучасному суспільстві втратив здатність мислити та діяти самостійно, - до такого висновку приходять Горкгаймер у своїй праці.

Цитати мислителя

«Короче, единственное, что остается сделать после чтения Адорно, - это глубоко вздохнуть и, может быть, выпить хорошего красного вина».

«Прогресс в деле оглушения не должен отставать от синхронного ему прогресса интеллектуального развития».

«Произведения искусства аскетичны и бесстыдны, культуриндустрия порнографична и чопорна».

«Принцип «целесообразности без цели», провозглашаемый эстетикой идеализма, - лишь схема, обратная той, которой в рамках общества подчинено буржуазное искусство: бесцельности ради целей, диктуемых рынком».

«Идеология распадается на фотофиксацию грубости бытия и неприкрытую ложь о его осмысленности, не придавая ей словесного выражения, но намекая на нее, отчего эта ложь только прочнее выдается в пам'ять».

«Психология публики, не только предположительно, но и реально поощряющей существование культурной индустрии, является частью системы, а вовсе не ее оправданием».

Денисюк В.Ю., курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки,
кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

МАРТІН ГАЙДЕГГЕР – «ОСТАННІЙ КЛАСИК» ХХ СТОЛІТТЯ

Життєвий і творчий шлях М. Гайдеггера тісно пов'язаний з історичними подіями, що випали на долю його покоління. Філософ наполегливо вивчав природничі науки та філософію, математику і теологію. Мислитель захоплювався працями Г. Гегеля і Ф. Ніцше. Вів полеміку з В. Дільтеєм і Ф. Достоєвським; захистив докторат під керівництвом Г. Ріккєрта; очолив кафедру філософії Фрейбурзького університету після Е. Гуссерля; був ректором цього ж університету. Під час «масового призову» 1944 р. М. Гайдеггер будував укріплення для захисту Рейху, а з приходом французьких окупаційних військ зазнав гонінь й заборони викладацької діяльності. Усе це, безумовно, відбилося на його філософських поглядах: філософія історії М. Гайдеггера — пошук істинного буття і свободи. Саме цей пошук робить її надзвичайно цінною і конструктивною в наш час.

Серед головних праць М. Хайдеггера слід назвати: «Буття і час», «Основні проблеми феноменології», «Що таке метафізика?», «Про сутність

істини», «Ніцше», «Лист про гуманізм», «З досвіду мислення», «Гегель і греки», «Сутність мови» та ін.

Головне питання філософії М. Гайдеггер визначав як питання про «сене буття». «Буття і час» - твір, у якому і було висвітлено основні проблеми «сенсу буття». Осмислення й розуміння буття, на думку філософа, можливе лише через проникнення у «час», який, у свою чергу, осмислюється через призму кінцевої, екзистенційно-часової, індивідуально-особистісної історичності. Означеною історичністю постає людина, для буття-в-світі постає не дурна не скінченність однакових моментів «тепер», а засаднича щодо часу екзистенційна самоцентрованість людського існування або тут-тепер-буття (ось-буття - Dasein).

У працях «Буття і час», «Буття й істина», «Про сутність людської свободи», «Основні проблеми феноменології», «Кант і проблема метафізики», та ін. Мартін Гайдеггер відмежовується від традиційного розуміння історії, що, на думку вченого, ґрунтувалося на пріоритетах категорій «суб'єкт і об'єкт», а також «матерія», «дух», «пізнання», «практика», водночас пропонуючи новий підхід до розгляду історичного процесу — аналіз його як «інституювання людини» у межах свободи як безпосереднього існування людства, його істинного буття.

Світова історія, за М. Гайдеггером, є історією, суб'єктом якої є не соціальна група, не нація, не клас, а народ. Диференціація народу на соціальні групи і конфронтаційне протистояння між цими групами (наприклад, етнічне чи релігійне, класове чи національне) руйнує цілісність суб'єкта і, разом із цим, започатковує занепад його історії.

Цікавим і надзвичайно глибоким є твердження М. Гайдеггера про світову історію як історію буття народу у світі. Центральним поняттям тут виступає світ — своєрідна система символів, цінностей, принципів, в якій розгортається людська життєдіяльність. Це феноменальна сфера смислів як можливих способів розуміння і тлумачення речей. Сенси зафіксовані в мові. Вони передаються від покоління до покоління через традиційні фундаментальні уявлення і звичаї, визначають спрямованість і стиль життя, зумовлюють його якісні характеристики. М. Гайдеггер вважав, що первинну історичну основу буття народу у світі становить міф. Саме через залучення нових поколінь до розуміння міфу формується і забезпечується цілісність народу, зберігається історичність як буття у світі успадкованих новими поколіннями життєвих програм і проектів.

Вдумливе осягнення його підходу свідчить про глибоке розуміння вченим суті історизму як духовно-світоглядного та ідейно-морального єднаючого зв'язку поколінь, захищаючи і втілюючи у предметно-практичні форми культури свою однаковість — ментальність, яка відрізняє їх від інших народів світу й забезпечує рівноправне співіснування з ними в лоні всесвітньої історії. Без визнання даного факту практично неможливо пояснити з наукової точки зору питання про те, чому й досі, у вік комп'ютерної революції і космічних перельотів, бабусі й дідусі продовжують

розповідати онукам, здавалося б, примітивно-сюжетні казки й оповідання, чому шановні і серйозні видавці друкують народні казки, чому, врешті-решт, людина тягнеться до першоджерела своєї свідомості — до міфу, і чому він і досі не втратив конструктивно-інтегруючої функції.

Світ, за М. Гайдеггером, — це міфологічно обґрунтований спосіб життя, буття народу, що розгортається в систему повсякденно практичного ставлення до землі, неба, до батьків і богів, — тобто до того, що вчений називає внутрішньо світовим суцям, без чого світ, як міфологічний проект буття, не існує. Сенс світової історії народу полягає у збереженні заданих первинним світоглядним полем свідомості фундаментальної єдності чотирьох начал (землі, неба, смертних і богів). Якщо якийсь з елементів першосвідомості випадає з орбіти мислення наступних поколінь, відбувається руйнація цілісності буття у світі. Перед народом постає проблема виживання: єдиний історичний суб'єкт перетворюється на безформну масу, на матеріал для здійснення проектів іншого народу. Руйнація світу символів і історичної пам'яті означає втрату народом своєї історичності.

Сьогодні підтверджує глибоку реалістичність історіософських роздумів М. Гайдеггера. Особливо яскраво це має місце в Україні, що прагне до відродження своєї історичності, суверенності, незалежності.

Досить своєрідно М. Гайдеггер визначає історичні межі буття народу у світі. Згадаймо Августина Блаженного: той чи інший народ, пройшовши стадії свого розвитку, невпинно рухається до занепаду. Цю ж думку поділяв і розвивав О. Шпенглер: історичні межі культури він визначав приблизно тисячоліттями. М. Гайдеггер міркує інакше. Кожен народ має свій кінець світу, буття у світі є водночас буттям до кінця, тобто буттям до смерті. Проте це зовсім не передує фатальній визначеності кінця. Адже завжди залишається можливість боротьби: рішучість у боротьбі за існування повертає народ до забутої або занедбаної духовної спадщини. Через ризиковане відродження перерваної традиції народ поновлює свій міфопоетичний світ (частково збережений великим мистецтвом) і знову набуває самостійності у стосунках з іншими народами. Саме тут проходить вісь історичного прагнення народу у світі.

Знамениті вислови великого філософа:

«Про те, що таке плавання, скаже нам тільки стрибок в річку»

«Жодна істота, крім людини, не знає про свою конечність, смертність, і тільки тому людина розуміє час, а з ним — і саме буття»

«... Всі ми, включаючи і тих, хто думає за службовим обов'язком, досить часто бідні думкою, ми занадто легко стаємо бездумними. Бездумність - зловісний гість, якого зустрінеш всюди в сьогоднішньому світі, оскільки сьогодні пізнання всього і вся є так швидко і дешево, що в наступну мить отримане так само поспішно і забувається»

«Кожен мислитель продумує тільки одну-єдину думку. І це суттєво відрізняє мислення від науки. Досліднику потрібні все нові і нові відкриття і

ідеї, інакше наука впадає в черствість і брехня. Мислителю потрібна лише одна-єдина думка.

Ми часто забуваємо, що мислитель, по суті, більш дієвий там, де його спростовують, а не там, де з ним погоджуються».

Богдан А., курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки,
кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

МАРІ ЖОЗЕФ П'ЄР ТЕЙЯР ДЕ ШАРДЕН – ВИДАТНИЙ ФІЛОСОФ ХХ СТОЛІТТЯ

П'єр Тейяр де Шарден французький теолог і філософ, один з творців теорії ноосфери. Вніс величезний вклад в палеонтологію, антропологію, філософію і теологію; створив свого роду синтез християнського вчення і теорії космічної еволюції.

Народився 1 травня 1881 в замку сарсени в Пюї-де-Дом поблизу Клермон-Ферран на півдні Франції. Закінчивши єзуїтський колеж у Монжа, вступив в орден єзуїтів у 1899. З 1901 по 1905 вивчав філософію і готувався стати священником в єзуїтській обителі на острові Джерсі. У 1908 повернувся до Англії, де вивчав теологію в Гастінгсі. Став священником у 1911. Потім був направлений у Париж і стажувався в Паризькому музеї у М. Буля, одного з найвідоміших палеонтологів того часу. У Першу світову війну служив у французькій армії санітаром-носієм.

У 1922 Тейяр отримав докторську ступінь з палеонтології в Сорбонні.

У 1929 році, беручи участь у стратиграфічних роботах на розкопках у Чжоукоудяні поблизу Пекіна, Тейяр був одним з учених, які виявили синантропа (*Homo erectus*), і отримав широке визнання завдяки аналізу цієї знахідки. Ще більшу славу йому і А. Брейлі принесло відкриття в 1931 того, що синантроп користувався примітивними знаряддями і вогнем.

Згідно Тейяру, еволюція - космічний, цілеспрямований процес, в ході якого матерія-енергія, складова Всесвіт, прогресивно розвивається в напрямку зростання складності і духовності. Частинки первісного хаосу перебували спочатку в стані нескінченного розмаїття. Пройшовши послідовні етапи, на яких відбувався їх синтез, вони з'єдналися в такі складні сутності, як атоми, молекули, клітини та організми. Нарешті, в людському тілі нервова система досягла такого ступеня складного єдності, що виник самосвідомим, цілеспрямований і морально відповідальний розум. Таким чином, життя, розум, дух і свобода виникли з матеріальної матриці, і людина почала набувати здатність до свідомого контролю над власними діями. Спрямованість і прогрес очевидні в еволюції матерії-енергії, яка призвела до утворення Землі та формування літосфери, що перетворилася завдяки

еволюції живих істот у біосферу. У свою чергу біосфера, внаслідок еволюції розумних істот, стала ноосферою (від грец. Nous - розум).

Отже, П. Тейяр де Шарден під ноосферою він розумів новий покрив Землі, «мислячий пласт».

Тейяр був переконаний, що еволюція не закінчилася на людині як індивіді, а триває в міру того, як людство об'єднується в співтовариства із зростаючою диференціацією індивідуальних функцій і відповідно збільшується ступенем взаємозалежності. Глобальна мережа знань, досліджень і почуття взаємозалежності людей утворюють те, що Тейяр називав ноосферою. Еволюційний процес він графічно зображував як «конус простору - часу», в основі якого поміщав множинність і хаос, а на вершині - точку останнього об'єднання в складну єдність, «точку Омега».

Еволюційна модель Леруа і Тейяра де Шардена повторює основні положення неоплатонізму. Виникнення Всесвіту, поява і розвиток життя на Землі описується в термінах сучасної науки, але принципова схема концепції відповідає принципам неоплатоністів. Згідно Тейяру де Шардена, людина також прагне перейти в сферу розуму і розчинитися в Бога. Уявлення про ноосферу і «наджиття» в ній, як злиття рас, Природи і Бога в єдине ціле, як кінець еволюції носить філософський характер.

Тейяр залишив дві великих праці: «Феномен людини» (1955) - книга, звернена до людей з науковим складом розуму; «Божественне середовище» (1957) - праця, написаний для релігійно-орієнтованого читача. Інші роботи Тейяра – «Похоження людини» (1956); «Погляд у минуле» (1957) і «Наука і Христос» (1965) - являють собою збірки есе і лекції.

Байдюк О., курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки,
кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛОСОФ СЕРГІЙ КРИМСЬКИЙ

Філософ, культуролог, представник Київської філософської школи Сергій Борисович Кримський народився 2 червня 1930 року на Донбасі. Лауреат Шевченківської премії (2005), Премій НАН України: імені Д. З. Мануїльського (1990), ім. М. Туган-Барановського (2000), ім. Д. Чижевського (2001). Заслужений діяч науки і техніки України (1996), член Нью-Йоркської академії наук (1995). Автор понад 200 наукових праць, зокрема – 9 індивідуальних і 20 колективних монографій, присвячених проблемам логіки й методології науки, культурології, філософської антропології.

Розробляв засади узагальненої (некласичної) раціональності та розуміння, принципи духовності, зокрема «етичної гідності істини», «третьої правди», «інтелектуальної рішучості», тощо. Розвивав неоплатонічну концепцію вилучення архетипових – на зразок ейдосів Платона – структур

буття, розуму та культури; виділив архетипи української культури. Запропонував цілісну концепцію людини як носія й осередку культури.

Зробив політичний внесок у розробку логіки наукового дослідження (1960 – 1970) і культурологічного підходу до з'ясування філософських проблем (від початку 1980-х років). Творчий доробок Сергія Кримського відзначається ерудицією, раціональністю й водночас образним ладом. Його блискучі лекції для студентів та аспірантів, виступи по телебаченню мали незмінний успіх. Сергій Кримський говорив: філософ — це не просто «мисляча машина»; це людина, здатна переводити думки й почуття у свою біографію.

Філософ вважав, що вчити треба того, з чим пов'язаний тисячолітній досвід людства. Тобто усвідомленню рятівних сил, які підтримують людяність у людині, дають життя через любов, добро й дарування щастя! Усе це заведено називати благодаттю. І це дійсно фундаментальна категорія. Гете, а слідом за ним і Лев Толстой, взагалі, вважали, що людина живе, доки вона «випромінює благодать», і йде з життя, коли ця якість вичерпується. Ось чому творчість видатних людей, незалежно від терміну життя (навіть якщо він надто малий) виглядає закінченою, тобто демонструє те, що заклик до благодаті спрацював.

Сергій Борисович говорив, що щастя людини полягає у спілкуванні з природою, тобто з чимось більш абсолютним і високим, ніж окрема людина. У природі є краса, а вона виявляється милістю до людини. Друга умова щастя — любов, тобто знаходження абсолютного центру в іншій людині, здатність до обміну особистостями між коханими. Такий обмін створює певну «хімію духу», деякий особливий об'єкт, званий «Ти», який іде до Бога. Третя умова щастя — духовність, наявність високої мети в житті, величина якої прямо пропорційна величині щастя. Річ тут не в тім, що не потрібні матеріальні цінності — вони необхідні; але до них людина легко звикає, й тоді перед нею в усій силі постають ті ж екзистенційні, тобто духовні, проблеми.

І зовсім уже неординарною виглядає четверта умова. Вона передбачає відсутність честолюбства, бо честолюбна людина не може бути щасливою: вона щоразу ставить собі нові й нові цілі, і так без кінця. Не випадково біблійна мудрість свідчить: «Сила жадає, і тільки смуток вгамовує серця». Звісно, це не означає, що честолюбство не потрібне; воно необхідне кожній людині, яка робить кар'єру. Але слід знати, до яких наслідків для особистого щастя людини може призвести честолюбство!

Крилаті вислови Сергія Кримського:

«Єдиний спосіб вийти за межі самого себе – це любов. Тому що любов – це завжди пошук абсолютного центра за межами самого себе.»

«Особистість – це не тільки неповторність індивіда, це й індивідуальна неповторність нації. Кожна нація – це теж історична особа.»

«Духовність – це спосіб життя.»

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

«Справа не у відсутності духовності. Є інша небезпека: хибна духовність.»

«Особистість не може бути засобом ні для чого – ні для праці, ні для насолоди. Особистість – тільки самоціль.»

Усі, хто його знав, дивувалися не лише широті його гуманітарних, зокрема, філософських знань, а й дивовижній ерудиції в усіх наукових галузях. Висока культура, людяність, особиста відповідальність за все, що відбувається у світі, країні, інституті, особистій долі, невідомі увага до кожної людини, бажання допомогти, стимулювати до саморозвитку, підтримати в складних ситуаціях створили той авторитет, який справді мав Сергій Борисович. Він виховав кілька поколінь філософів, лишаючись для всіх негасним світилом-поводирем у пошуках істини. 30 червня 2010 року, на 81 році життя, український філософ і культуролог Сергій Борисович Кримський помер. В честь філософа в Бахмуті існує вулиця та провулок Сергія Кримського.

Крот Н.М., курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки,

кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

ВИДАТНИЙ ФІЛОСОФ ХХ СТОЛІТТЯ КЛОД ЛЕВІ-СТРОСС

Говорячи про філософію, перше що хочеться відмітити - це глибину цієї науки, адже занурюючись навіть в якісь прості речі, з філософської точки зору дивуєшся наскільки багато ми не можемо пізнати. І саме філософи допомагають осмислити свої думки шляхом своїх власних

Клод Леві- Стросс народився в єврейській родині в Брюсселі. Його батько, Реймон Леві-Стросс, був художником-портретистом, як і обидва його брата, дід по материнській лінії, Еміль Леві - головним рабином Версаля, мати Клода - Емма Леві - повернулася до батьків і антрополог виріс у будинку діда у Версалі. У своїх мемуарах Клод Леві-Стросс згадує, що атмосфера в будинку була богемною, йому з дитинства прищеплювалася любов до музики на прикладі його прадіда - композитора Ісаака Стросса.

Леві-Стросс поновлює в ХХ столітті антропологічні дослідження шляхом структурного аналізу, який застосовує для вивчення первісного суспільства. Мета запропонованої мислителем структурної антропології полягає не в простому розгляданні фактів, а в конструюванні «моделей», виходячи з емпіричних матеріалів, зібраних під час поїздок, зокрема до індіанців Америки.

Леві-Стросс вивчає звичаї, ритуали, але особливо міфи примітивних спільнот, щоб з'ясувати несвідомі структури, керуючі їх пристроєм. Він показує, що «примітивна» думка, далека від логічної, здатна здійснювати складну і точну класифікацію реальності. «Первісне мислення», будучи

«конкретним», тому не може розглядатися як регрес по відношенню до раціональної або логічної думки, а навпаки, є однією з форм діяльності людського розуму в цілому. Леві-Стросс також відкидає ідею переваги західної культури над примітивними цивілізаціями, наполягаючи на необхідності визнання «відмінності» культур. Леві-Стросс називає «етноцентризм» забобонами, що полягають в автоматичному виключенні з культури всього, що не відповідає нормам, за якими живе людина.

У роботі «Походження звичаїв» Леві-Стросс продовжує структурний аналіз міфів. Саме Клод Леві-Стросс побачив у змісті міфів однакові форми, котрі він назвав «безсвідомими структурами, котрі лежать у кожному соціальному становленні та звичаї». Специфіка культури така, підкреслював філософ, що коли людина приходить у цей світ, вона приходить, так би мовити, на усе готове. Їй залишається лише все це засвоїти. Це все добре видно на прикладі мови. Індивіду не потрібно вигадувати мову. Мова завжди йде попереду. Говорячи слова, ми кажемо не стільки те, що підказує серце, скільки те, що диктує мова. Вона знає усе, що людина може сказати; єдине чого вона не знає, так це те, про що піде мова у конкретний момент. Адже розмова – це обмін знаками, вже зафіксованими у кодї звичаїв та хороших манер. Якщо людина говорить іншій людині певну фразу, то ця інша людина обов'язково відповість іншою певною фразою. Простежуючи крок за кроком розвиток одного міфу, він приходить до багатьох інших, які вносять для нього ясність і дозволяють помітити органічні зв'язки, що об'єднують їх.

Вивчаючи співвідношення біологічного (природного) і соціального у людській поведінці, Клод Леві-Стросс дійшов висновку, що первинним і основним у ній є наявність формальних структур взаємин між людьми: на поведінку людини найбільший вплив мають символічні форми, традиції і ритуали, прийняті у конкретно цій культурі, так само прийняття певного формального способу спілкування — конкретної мови, що, власне, може визначити суспільні інститути й взаємини у певному соціумі, спроможне, як моделювати і стимулювати їхній розвиток, так і здатне стримувати його, консервуючи певний соціальний рівень суспільства.

Водночас учений в жодному разі не відкидає впливу зовнішніх чинників на розвиток соціальних груп. Важливим постулатом структурної антропології Леві-Строса стало тлумачення міфу й сакрального знання як фундаментального змісту колективної свідомості, підвалини стійких соціальних структур. Вчений навіть зробив суперечливі пошуки позасоціальної основи суспільного життя, зводячи її до обрахунків і формалізації стереотипів людської поведінки. Безперечною заслугою Клода Леві-Строса є міждисциплінарність досліджень первісного суспільства і мислення доісторичної людини, обробка величезного фактологічного матеріалу й вироблення на його основі теорії первісного мислення як метафоричного сприйняття дійсності на чуттєвому рівні.

Цитати мислителя:

«Світ почався без людини і закінчиться без неї»

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

«Образ не може бути ідеєю, але може грати роль знаку або, точніше, співіснувати з ідеєю в знаку».

«Кожен новий крок на шляху прогресу дає нову надію і пов'язаний з подоланням нових труднощів»

"Цивілізація, ґрунтована на принципі і ідеї підвищеної думки про себе, є гнилою від самого свого народження»

«Жодне суспільство не є досконалим».

Косяк К. курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: доцент кафедри

філософії права та юридичної логіки,

кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

***ЛЕВ ІСААКОВИЧ ШЕСТОВ – ВИДАТНИЙ КИЇВСЬКИЙ ФІЛОСОФ ХХ
СТОЛІТТЯ***

Справжнє ім'я філософа – Єгуда Ісаакович Шварцман. Народився у Києві в сім'ї комерсанта 31 січня (12 лютого) 1866 року. В 1884 році вступив на математичний факультет Московського університету, через рік перейшов на юридичний факультет. Був виключений з університету за участь у політичних виступах студентів. Завершив освіту на юридичному факультеті Київського університету (1889).

У 1918 році переїхав до Києва, читав курс давньої філософії в Народному університеті. Через рік переїхав до Ялти, став приват-доцентом Таврійського університету (Сімферополь). У січні 1920 року разом із сім'єю проживав у Константинополі, Генуї, Парижі, Женеві. З 1921 року осів у Парижі. Читав доповіді з творчості Достоєвського в Релігійно-філософському товаристві та Народному університеті, став викладачем російського історико-філологічного факультету Паризького університету, де протягом 15 років читав курс філософії. Саме у Парижі Лев Шестов нарешті позбувся своєї роздвоєності й цілковито віддався філософії.

У 1898 році виходить перша книга Шестова – «Шекспір і його критик Брандес». Важливою віхою у творчій біографії філософа стали роботи «Добро і зло у вченні гр. Толстого і Фр. Ніцше» (1900), «Достоєвський і Ніцше: Філософія трагедії» (1903) та ін.

Шестов стає знаменитим 1905 року — після виходу його книги «Апофеоз безґрунтовності». Критики називали філософію Шестова «бунтом проти розуму», хоча насправді він повставав проти нав'язування людині стереотипів суспільної свідомості. Філософ завзято обстоював самодостатність життєвого світу вільної особистості, уславившись своїм протиставленням віри — розуму, почуття — знанню, святого — моральному, одкровення — науці (або, як він писав, Єрусалима — Афінам).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Філософське вчення Шестова містило в собі вже майже всі основні ідеї екзистенціалізму і справило значний вплив на подальший розвиток цього напрямку сучасної західної філософії.

У центрі уваги Шестова стоїть людина і її життя; головним завданням філософії мислитель вважав виявлення основ цього життя. Через усю творчість Шестова червоною ниткою проходить протиставлення «живого життя» в його оголеній правді і деяких «абстрактних початків» - абстрактної системи світопорядку і моралі, тобто якихось принципів, нав'язуваних людині розумом і наукою.

Видатний киянин помер 1938 року в паризькій клініці Буало на 73-му році життя.

Цитати філософа:

«Великие лишения и великие иллюзии до такой степени меняют природу человека, что казавшееся невозможным становится возможным и недостижимое — достижимым»

«Пока мы «знаем», пока мы «понимаем» — мы с Ним и тем крепче с Ним, чем «яснее и отчетливее», чем аполитичнее наши суждения. Это должны постичь люди — если им суждено на земле пробудиться»

«Мудрецы не больше знают, чем глупцы, - у них только больше храбрости и самоуверенности».

«Когда вы потеряете путь, когда путь потеряет вас — тогда... Но ведь я начал говорить о лабиринте, а что можно сказать о лабиринте, кроме того, что он лабиринт?»

«Объясненный поэт — все равно что увядший цветок: нет красок, нет аромата — место ему в сорной куче».

«Основная черта художественного творчества — совершенный произвол: во всем, - и в значительном, и в мелочах».

Векленко І. студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки,
кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

МОЛОДІЖНА СУБКУЛЬТУРА ЯК ПРОБЛЕМА ЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Субкультури – невід’ємна частина людства, й особливо саме молодій частини суспільства, тому що людині треба себе само реалізовувати в усіх аспектах соціального та особистого життя, а для молоді ще й треба бути не таким як всі, щоб показати свою уявну незвичайність та особливість. Тому кожен намагається вибрати для себе ту надзвичайно цікаву, або потрібну групу, суспільство яке має такі ж самі, або схожі за сенсом, ідеї, цілі, спосіб життя та наміри дій. Як видно з вище сказаного то субкультури бувають

різних видів та соціального, асоціального та анти соціального напрямків ідеології та спрямованості цілей та напрямків діяльності.

В історії людства завжди були прояви альтернативних культур і об'єднань „інакомислячих”, які в своєму загалі ці культури й культивували. У субкультур, як мабуть і у всього суцього є добрі й погані сторони. До добрих мабуть можна віднести те, що коли є різні „під культури”, то вони розвивають суспільство різноманітно, не шаблонно, у кожного індивіда є вибір бути з людьми які поділяють його ідеї, спілкуватися за спільними інтересами, робити спільну справу. Це хоч і здається відокремленням від загального суспільства, але вони все одно об'єднують. До поганих сторін відноситься те, що най частіше за все ці субкультури, які з'являються в „неформальних” середовищах, носять негативний характер цілей і намірів.

Найяскравішими представниками субкультур і неформальних об'єднань є представники молоді, підлітки віку старшокласників, та студентське юнацтво. У цих двох типів в різних ступенях є жагуча потреба бути поміченими усіма навколо, у підлітків йде період становлення зовнішніх орієнтирів дорослого життя й бачення себе в ньому, у юнацтва вже складені поверхневі зовнішні враження про дорослий світ, але вони ще не знайшли себе в ньому, й таким чином кожен з них будучи часткою якоїсь не звичайної, „неформальної” групи відчуває себе незвичайним, відчуває свою певну значимість для оточуючих його в цій групі однодумців, чого так потребує їхнє внутрішнє ество.

Характерні риси молоді – прагнення до всього нового, незвичайного, інтерес до техніки, бажання бути «на рівні» з дорослими, прагнення до активної діяльності. Саме в підлітковому віці відбувається ламання багато чого з того, що було звичним, що вже склалося у підлітка. Це стосується майже всіх сторін його життя й діяльності. Особливо помітні зміни перетерплює характер навчальної діяльності, у підлітковому віці починається систематичне засвоєння основ наук. Це вимагає зміни звичних форм роботи й перебудови мислення, нової організації уваги, прийомів запам'ятовування. Змінюється й відношення до навколишнього: підліток уже не дитина й вимагає іншого до себе ставлення.

Субкультури можуть значною мірою впливати на багато аспектів суспільного життя, наприклад, радикально налаштовані неформальні об'єднання з політичними які не згодні з ідеями своїх опонентів можуть зробити масові заворушення, мітинги, блокування інфраструктур. Або, група охорони пам'яток культури та архітектури зберегла давній музей, або замок, експонатами того часу, всі ці групи мають свій вплив на загал, а з іншої сторони самі ж його і складають.

Вивчення типів і видів субкультур та поведінки в суспільстві, яка відхиляється від норми, в соціологічному вимірі, просто необхідна, для того, щоб бачити розвиток та відхилення суспільства в культурній, мистецькій, політичній, соціальній та інших сферах, для зібрання інформації та прогнозування, передбачення загальносуспільних настроїв громадськості.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Дослідження пов'язані з проблемами молоді були й будуть актуальними, і в сьогодні надзвичайно необхідні. Дослідження в цій області, етики, філософії, соціології й психології необхідні для вирішення тієї кризи, що переживає сьогодні Україна. Очевидним, наприклад, є зв'язок таких аспектів проблем молоді, як молодіжна субкультура й молодіжна агресивність. Тільки ретельні й систематичні дослідження в області розвитку соціальної роботи з молоддю можуть допомогти зрозуміти причини конфлікту поколінь, що відбувається в нашому суспільстві. Необхідно зрозуміти суть молодіжних шукань, відмовитись від безумовного осуду того, що несе із собою молодіжна культура, диференційовано підходити до явищ життя сучасної молоді.

Рухадзе І. студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки,
кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

СМЕРТНА КАРА ЯК ЕТИКО-ПРАВОВА ПРОБЛЕМА

На мою думку, обране мною до розгляду проблема є актуальною і важливою для нашого суспільства тому, що багато в наш час людей, яким смертна кара була б потрібна. Станом на 2018 рік я можу сказати, що в Україні дуже високий рівень злочинності. Багато злочинців, гвалтівників, серійних вбивць. Якщо розглядати психологію цих людей суто із боку психіатрії, то можна з легкістю сказати, що це хворі особи, яким ,нажаль ,не допомогти ніяк. Навіть посадивши за ґрати злочинця, не має ніякої гарантії ,що після визволення він не почне знову красти .

Моя тема може зацікавити будь-яку аудиторію тим, що кожен може замислитись над питанням «Чи потрібна смертна кара у 21 столітті?». Конкретно сказати, хто перший сформулював цю тему, я не можу. Стаття 3 Загальної декларації прав людини, яка була прийнята на 3 сесії Генеральної Асамблеї ООН 10 грудня 1948 року вказує на те, що «кожна людина має право на свободу і на особисту недоторканість».

Я вважаю, що дана проблема розроблялася з позиції таких наук, як: психологія, етика, філософія; без цих предметів не можливо увити цієї теми. Смертна кара - позбавлення людини життя, що передбачено законодавством держави і є здійснюваною згідно вироку суду. Досить важко усвідомити багатьом людям глобальність цієї проблеми.

Дане питання не є новим для українського суспільства. Відомо про смертну кару ще за часів СРСР. На даний час смертну кару не відмінили лише за кордон ом,але не всюди, тільки в окремих країнах. Як я же казала, смертна кара була властива різним країнам, тому вона носить «інтернаціональний» характер і властива будь-якому суспільству.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

На мою думку, вирішення цієї проблеми є. По-перше, з дитинства треба приділяти достатньо уваги дітям, з віком поступово ознайомлювати із життєвим досвідом, я також думаю, що не потрібно соромитися говорити із дітьми на тему стосунків та статевих відносин, тому що з цього і виростають гвалтівники.

По-друге, якщо, все ж батьки не приділяють достатньо уваги і бачать, що дитина стала не на той шлях у житті, намагатися допомогти.

Якщо ж задати особисто мені питання «Чи потрібна смертна кара у 21 столітті?» я відповіла б так, якщо дійсно доведено, що людина винна у скоєному злочині, то я б погодилась на смертну кару цієї людини. Також важливо, щоб її застосовували тільки до важких злочинів, таких як: вбивство, зґвалтування, педофілія та інше.

Отже, моя тема є актуальною навіть сьогодні, бо рівень тяжких злочинів дуже зростає з кожним днем. Актуальним це питання буде допоки поліція не покращить свою роботу і рівень скоєних злочинів не впаде до мінімуму.

Денисюк В.Ю. курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки,
кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

ДЕМОКРАТІЯ: ПОЛІТИЧНИЙ ІДЕАЛ ТА ПОЛІТИЧНА ПРАКТИКА

Рівень актуальності дослідження демократії ще ніколи раніше не мав такої потреби в дослідження порівняно із сьогоденням. Структура демократії, особливості її загальнолюдської сутності усвідомлюються та втілюються у життя людьми впродовж 25 століть існування демократичної традиції. За всю історію існування людської цивілізації жоден народ не досягнув тих необхідних знань, які б поклали початок кращого функціонування суспільства, механізмів політичних систем, моделей організації державної влади. Проте, за іронією долі, ні один з етапів описаного руху не може претендувати на завершеність. Адже демократія – це процес, рух якого є прогресивним і тому вона відмежовується від будь-якої однозначності. Також слід зазначити, що з огляду на теперішнє політичне становище України потреба в реформі партійної системи, очевидно, набуває якісно нової форми. Водночас слід зазначити, що рішення конструктивної частини даного питання повинна прийняти українська влада, яка, спираючись на досвід розвинутих демократичних держав, повинна усвідомити свою відповідальність за продовження демократичної традиції країни та її своєрідну еволюцію.

У політології термін «демократія» вживається в трьох значеннях: як влада народу; як форма устрою будь-якої організації, домінуючими

принципами якої є рівноправність її членів, виборності й прийняття рішень за більшістю (партійна, профсоюзна, молодіжна тощо); як ідеал суспільного устрою і відповідний йому світогляд та система цінностей; як рух за народовладдя (соціал-демократичний, християнсько-демократичний тощо). Одним з основних принципів демократії є принцип більшості. Він здійснюється за допомогою прямої та представницької демократії.

Демократичний політичний режим передбачає вільну діяльність всіх політичних партій, суспільно-політичних об'єднань, організацій, рухів, які діють в рамках закону. Для демократичної форми правління характерна багатопартійність. Важливий атрибут демократії – принцип поділу влади у системі державної влади. Згідно цього принципу законодавча, виконавча і судова влади відокремлені і досить незалежні одна від одної. Проте, вони постійно взаємодіють між собою, врівноважують одна одну. Обов'язковою умовою демократії є гласність про всі дії державних органів, політичних партій, суспільних організацій. Незалежний статус засобів масової інформації – це теж атрибут демократичного суспільства.

У демократичному суспільстві значна роль у системі державного устрою відводиться місцевим органам самоуправління, здійснюється раціональний поділ компетенції і повноважень різних рівнів влади. Саме місцева влада найбільш близька до народу і від її дій залежить повсякденне життя громадян. Тому ступінь демократичності суспільства виявляється тим, який статус і обсяг повноважень місцевих органів влади, а також рівень її доступності для людей.

Історичний процес генезису демократії тривалий і поривчастий. Ідея демократії як така зародилася в Античній Греції, але не знайшла там палких прихильників серед філософів. Найяскравіше всі переваги та недоліки нової форми правління висвітили у своїх працях взірці політичної думки Арістотель і Платон, хоча дух скептицизму досі не виходив із суспільної свідомості. У наступні століття також панувало скептичне ставлення до демократії. Після закінчення у 1799 році десятирічної Французької буржуазної революції стало зрозумілим, що саме демократія є засобом більш розумного врегулювання низки питань і проблем політичного та соціального характеру, пов'язаних із організацією діяльності суспільства, держави і владного апарату. У ХІХ ст. демократія мала свої злети та падіння, але, в цілому, до неї було негативне ставлення.

Коли в кола широких мас громадськості вийшла книга А. Токвіля (1805-1859) «Демократія в Америці», почало формуватися позитивне ставлення до демократії. Ф. Фукуяма прояснив, що є «чотири рівні, на яких має відбуватися зміцнення демократії»: ідеологія, політичні інституції, громадянське суспільство, культура. Зміни на рівні громадянського суспільства, з його слів, відбуваються набагато повільніше, ніж на перших двох рівнях, а їх швидкість значною мірою залежить від особливостей культури. Тому хоч і стверджувалось, що громадянське суспільство повинно було стати передумовою політичної демократії, саме воно не могло

«вирости» без певного типу демократичної політичної культури і правової держави.

Початок ХХ ст. практично не залишив політичних доктрин, в тому числі більшовизм і фашизм, квінтесенцією ідеологічних страт яких не виступала б демократія різних форм. Після революції 1917 р. в Росії пролетаріат із жорсткою диктатурою був проголошений вищим ступенем пролетарської демократії. Значний поштовх у напрямку затвердження сучасних норм демократії відіграли «Декларація прав людини», прийнята ООН (1948р.), Хельсинська нарада (1975 р.), правозахисний рух у постсоціалістичних країнах, Паризька нарада глав урядів європейських країн й прийнята нею «Паризька хартія для нової Європи» (1990 р.).

Поняття демократії належить до тих термінів, що нині часто вживаються неусвідомленою, мимовільно, без належного розуміння суті їх змісту — у політичному чи публіцистичному ракурсі. Оскома від цього слова приводить до певної дискваліфікації феномену демократії у суспільній свідомості — і до повного хаосу, що панує в уявленні про цей феномен в царині повсякденного досвіду. Хоча саме людський досвід має служити джерелом наших теоретичних уявлень як про класичну демократію, так і про демократію в умовах сучасності. А це означає, що під ім'ям демократії, під її модною і “політично коректною” вивіскою можуть бути приховані будь-які форми тиранії чи рабства.

Як зауважувала, одеський соціолог І. Попова: “...афішування “демократичності” нашого суспільства, постійне вживання терміна “демократія” у ситуації сваволі й реального безправ'я людей, неабиякого поширення бідності та злиднів є блюзнірством, бо призводить до девальвації цього слова, до повсякденного сприйняття демократії як ситуації, за якої “все дозволено”, і проти цього “пересічна людина” не має ніякого захисту. Інакше кажучи, на тлі нашої практики термін цей набуває сенсу, прямо протилежного тому, який вкладає в нього дослідник”.

Не відстають і теоретики, які представляють сучасний, західний, прагматичний погляд на справу керування суспільством: “теорії” демократії таких мислителів як Й. Шумпетер, Ф. Шміттер, Дж. Сарторі та ін., власне, й намагаються обґрунтувати доцільність так званої “реальної демократії”, на противагу її ідеальним, насамперед класичним концепціям. Проголошується просто неможливість досягнення реальної “влади народу”, завдяки чому демократія в її “полегшеному” варіанті опиняється лише владою “схваленою народом”, лише правом народу обирати собі владу з числа кількох угруповань політичної еліти. Демократія, зрозуміла таким чином, — це лише вибори кандидатів, це “система врядування, за якої керівники підзвітні за свої дії в державній сфері громадянам, що діють опосередковано завдяки конкуренції і співпраці своїх обраних представників”.

Р. Даль вважає, що термін "демократія" придатний лише для характеристики ідеального стану суспільства. Дійсний стан системи, що наближається до ідеального стану — то поліархія. Звичайно, і така система

не позбавлена вад порівняно з демократією. Але вона краща, ніж безмежна влада більшості, або влада еліти. Загалом, на думку Р. Даля, демократія і автократія — це переважно теоретичні утворення. Доктрина поліархії виходить із того, що, згідно з вимогами ліберальної демократії, консенсус і політична рівність повинні бути активними і такими, що розвиваються. Для цього кожен громадянин повинен володіти невід'ємним правом формулювати і відкрито демонструвати, кому він надає перевагу. Саме це збільшує і гарантує можливість рівності в управлінні суспільством.

Поява різноманітних концепцій у межах основних постулатів ліберальної доктрини демократії є одним із свідчень її невичерпності як найбільш досконалої форми організації влади. Демократія — явище загальноцивілізаційне (так як і сім'я, нація тощо). Тому не може бути двох або трьох демократій. І подолання тоталітаризму, по суті, зводиться до відродження, з урахуванням культурних та історичних традицій того або іншого народу, звичайних демократичних інститутів.

При всіх можливих змінах від провідної тенденції (і небезпеці реставрації тоталітаризму) серед громадськості дедалі більше встановлюється розуміння універсальності принципів і цінностей ліберальної демократії. Усвідомлення того, що демократія — це не тільки традиційний набір принципів парламентаризму, багатопартійності і плюралізму. Це насамперед реальне народовладдя. Останнє народжується тільки тоді, коли демократія виростає знизу, а не нав'язується зверху, коли за кожним депутатом з імперативним мандатом стоїть реально об'єднана спільними інтересами група людей— самоврядний трудовий колектив, комітет самоврядування мікрорайону, об'єднання споживачів, профспілки та ін. А все це вимагає відповідної політичної, зокрема громадянської культури, формування справжнього громадянського суспільства і багатьох інших умов, що передбачає чималих зусиль з боку політичних сил національного відродження.

Головна помилка наслідуваних типів демократії полягає не в тому, що вони спрямовані на курс сучасних стандартів демократичного ладу, а в тім, що багато з них намагаються швидко втілити їх у життя в повному обсязі, не враховуючи тієї обставини, чи існують необхідні передумови для впровадження тих чи інших стандартів у життя у теперішньому стані суспільства. У 1970-му Д. Растов наголосив: „Щоб перейти до демократії, потрібне не копіювання конституційних законів або парламентської практики якоїсь вже існуючої демократії, а здатність чесно подивитися на свої специфічні конфлікти та вміння винайти або позичити ефективні механізми їх розв'язання”.

Будь-яке суспільство, яке намагається побудувати ліберальну демократію, на власному шляху зустрічає певні небезпеки. Оскільки їх набір завжди має специфічний характер, то універсального шляху до ліберальної демократії не існує. Проте, щоб успішно пройти шлях до ліберальної демократії, транзитивні режими повинні бути обороноздатними, тобто вони

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

повинні усвідомлювати наявні ризики та небезпеки і вживати необхідних заходів для їх усунення, навіть якщо вони потребують деякого обмеження політичних прав та громадянських свобод. Слід зауважити, що заходи даного характеру потрібні виключно для нівелювання загроз демократичному ладу та мали превентивний характер.

~ ЗМІСТ ~

П.І.П.	Тема доповіді	Стор.
Глушак Ю.А.	ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ОПИТУВАННЯ ОСОБИ	3
Дмитрів О.Р	ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	6
Гнесь О.Р.	ПИТАННЯ ОБРОБКИ БІОМЕТРИЧНИХ ДАНИХ	9
Гречка В.П.	ЗАСТОСУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	11
Колпаков О.В.	ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПІВ ВІДКРИТОСТІ І ПРОЗОРОСТІ ОБРОБКИ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ	13
Корнійчук Б.А.	УТВЕРДЖЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ	15
Лагодич Т.П.	ПИТАННЯ ДОСТУПУ ДО ПЕРСОНАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В АСПЕКТІ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ	17
Нагорнюк О.В.	ПИТАННЯ СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ	19
Супрун В.М.	РЕЗОЛЮЦІЇ ООН ЯК ДЖЕРЕЛО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	21
Федичканич А.В.	ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ	22
Чурсіна О.І.	ЗАСТОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ	24
Яшук М.А.	ПРАВО НА ПРИВАТНІСТЬ	26
Пендюра М.М.	НАЦІОНАЛЬНІ ДУХОВНІ ЦІННОСТІ В	28

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

	УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
Заставська Ю.Я.,	ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРСАНТІВ	30
Лисенко Т.В.	ВПЛИВ ІНТЕРНЕТУ НА ПСИХІКУ ЛЮДИНИ	33
Мельниченко Д.В.	КОРУПЦІЯ – ХВОРОБА СУСПІЛЬСТВА	35
Когут Є.О.	ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО РОЗУМІННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	37
Мазур М.І.	ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕОРІЙ ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ	40
Савчук А.І.	МЕДІАКРАТІЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	42
Слободянюк М.О.	ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ В ЮРИДИЧНІЙ ДОКТРИНІ	45
Цісар М.Г.	ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ЯК СУТНІСНА ОЗНАКА ДЕРЖАВИ	48
Якименко А.В.	ІНСТИТУТ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	50
Федичканич А.В.	МІЖНАРОДНА МИРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ МВС УКРАЇНИ	53
Зімнік В.В.	ЕЛЕКТРОННІ ДОКАЗИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ НА ПРАКТИЦІ	55
Ліпінська К.І.	ПРАВОВІ РЕЖИМИ ЩО НАДАЮТЬСЯ ІНОЗЕМЦЯМ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЇХНІХ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ	57
Йогансен К.Д.	ПРАВО НЕ СВІДЧИТИ ПРОТИ СЕБЕ В ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	60
Стукало Н.Ю.	ОБСТАВИНИ ЩО НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ДОКАЗУВАННЮ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ	63
Потоцька В.В.	ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ДОМЕННИХ СПОРІВ В УКРАЇНІ	66
Риженко І.Ю.	ПРАВО НА ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ: ЗЛОВЖИВАННЯ ТА ПРОТИДІЯ	69
Пегова А.О.		72

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

	РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ	
Грисюк Д.В.	РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЯК ДЖЕРЕЛА ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ	75
Когут Є.О.	ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО, ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ	78
Мазур М.І.	ЛОБІЗМ, ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ	81
Бабенко Д.В.	ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНІХ	83
Чайка А.О.	ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ НЕПОВНОЛІТНИМИ НА ҐРУНТІ РАСОВОЇ, НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА РЕЛІГІЙНОЇ ВОРОЖНЕЧІ	86
Бойко Р.С.	ДІЯЛЬНІСТЬ ПАТРУЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД ІЗ ПОСТРАЖДАЛИМИ ОСОБАМИ	89
Любчак Ю.А.	ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ВИКОНАННЯ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ БАТЬКІВ	92
Шиша Н.А.	ТАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ВЕРСІЇ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ	96
Федичканич А.В.	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРОНИКНЕННЯ ДО ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	99
Дударєва В.В.	ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	101
Ковтун О.С.	ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ	104
Прилепа В.В.	ТАКТИКА ДОПИТУ ПОТЕРПІЛИХ-ЖІНОК ВІД НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ	105
Біляєва В.А.	СУТНІСТЬ І ЗАВДАННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ	108
Малинка В.В.	ЕКСПЕРТНІ ПОМИЛКИ: СУТНІСТЬ, ВИДИ, ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	110

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

Маруніч І.І.	ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНОГО З ВИКОРИСТАННЯМ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ	113
Немкович А.В.	ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ І ВИЛУЧЕННЯ ЗАПАХОВИХ СЛІДІВ ЗЛОЧИНЦЯ	115
Панасюк В.В.	СПОСОБИ ВЧИНЕННЯ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН	119
Стельмах С.О.	ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОШОВИХ ЗНАКІВ	122
Ющенко Н.П.	ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ОСОБИ НЕВІДОМОГО ЗЛОЧИНЦЯ І ПРОФАЙЛІНГ	125
Ющенко В.П.	ВИКОРИСТАННЯ «ПРОФАЙЛІНГУ» ТА ПРИЙОМІВ ВЕРИФІКАЦІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ДОПИТУ	130
Васькова А.В.	РОЛЬ КОМУНІКАТИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ПРАЦІВНИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У ЗАПОБІГАННІ МОВЛЕННЄВИХ КОНФЛІКТІВ	134
Кархут М.І.	ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОВЛЕННЄВОГО ЕТИКЕТУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА СХІДНОАЗІАТСЬКИХ НАРОДІВ	137
Лиманюк О.В.	ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	141
Гаць Д.О.	ANTI-CORRUPTION POLICY OF UKRAINE: ON THE PATH TO CHANGE	142
Малярчук О.М.	WAYS OF FIGHTING AND PREVENTING CORRUPTION IN THE SYSTEM OF NATIONAL POLICE OF UKRAINE	145
Мартинюк Д.О.	POLICE CORRUPTION IN THE UKRAINE AND ITS PREVENTION	147
Шевченко В.С.	PREVENTION OF CORRUPTION IN THE ACTIVITIES OF THE NATIONAL POLICE BODIES AS A NECESSARY COMPONENT OF THE STATE'S ANTI-CORRUPTION POLICE	149
Костеріна А.А.	CYBERBULLYING	151
Соловійова А.В.	BULLING IN THE SCHOOL	154
Степанова Д.О.	CRIMINAL LAW OF UKRAINE IN COMPARISON WITH CRIMINAL LAW OF THE	156

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ*

	UNITED STATES OF AMERICA	
Ляшенко Ю.	CURRENT ISSUES OF COUNTERACTION OF CRIME	158
Каленюк М.	FAMILY VIOLENCE”: BASIC CONCEPTS AND TYPES	160
Дем’янчук Т.С.	PROBLEMS OF GENDER EQUALITY IN LAW ENFORCEMENT: THE EXPERIENCE OF THE USA	163
Завертана А.В.	METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGE FOR CADETS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE IN LAW-ENFORCEMENT AREA	165
Орловська О.Б.	ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ	167
Мерзескул Л. С.	ВИДИ І ДЖЕРЕЛА ІОНІЗУЮЧОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ	170
Крива Н.С.	ВИДИ ВИРОБНИЧОГО ОСВІТЛЕННЯ. ЙОГО ЗНАЧЕННЯ	172
Дульдєр Я.С.	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ СПЕЦОДЯГОМ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	174
Бразалук М.Ю.	ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ НА ПІЛЬГИ ТА КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ВАЖКІ ТА ШКІДЛИВІ УМОВИ ПРАЦІ	175
Бобріна А.Я.	ВСЕСВІТНІЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ УМОВАМИ І ОХОРОНОЮ ПРАЦІ	177
Андріанова Д.А.	ФАКТОРИ РИЗИКУ ПОБУТОВОГО І ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА. СПОСІБ ЖИТТЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНА БЕЗПЕКА	180
Молчанова Ю.С.	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ І ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ ОХОРОНИ ПРАЦІ	183
Новаковська Я.І	ОХОРОНА ПРАЦІ ЖІНОК У ЗВ'ЯЗКУ З МАТЕРИНСТВОМ	184
Мартим’янова М. Ю	ПОНЯТТЯ І ЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНИХ НОРМ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ОХОРОНУ ПРАЦІ РОБІТНИКІВ	186

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБИГАННЯ КОРУПЦІЇ

Зозуля М.В.	ОБОВ'ЯЗКИ РОБОТОДАВЦЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	189
Закомірна Ю.І.	СТАН ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	191
Шапран В.А.	ЗАХИЩЕНЕ ТА ЗДОРОВЕ ПОКОЛІННЯ : ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	192
Решта Д.О.	ПРОФЕСІЙНИЙ ДОБІР ТА ПРОФЕСІЙНИЙ ВІДБІР: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	194
Науменко Р.А.	ГІГІЄНА ПРАЦІ В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ	195
Кулик Л.В.	ВИРОБНИЧИЙ ШУМ. ВПЛИВ ШУМУ НА ОРГАНІЗМ І ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ЛЮДИНИ. ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ВІД ШУМУ	197
Гаврилків О.О.	ВИРОБНИЧИЙ ПИЛ ТА ЙОГО ДІЯ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ	200
Кольва Д.Д.	АТЕСТАЦІЯ РОБОЧОГО МІСЦЯ І ОХОРОНА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	201
Байрамова В. М.	СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ І ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ НА ВИРОБНИЦТВІ	204
Гриневич А.Ю.	НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ТА ЗМІ: ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛОГУ	207
Пашковська М.В. Федоровська Н.В.	ПРАВОВІ ПІДСТАВИ АНОНІМНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО КОРУПЦІЮ	210
Червак Ю.О.	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ. ЖИТТЯ І ТВОРЧІ ЗДОБУТКИ ФІЛОСОФІЇ МИРОСЛАВА ПОПОВИЧА	214
Луценко Л.Л.	МАКС ГОРКГАЙМЕР – ВИДАТНИЙ ФІЛОСОФ ХХ СТОЛІТТЯ	217
Денисюк В.Ю.	МАРТІН ГАЙДЕГГЕР – «ОСТАННІЙ КЛАСИК» ХХ СТОЛІТТЯ	219
Богдан А.	МАРІ ЖОЗЕФ П'ЄР ТЕЙЯР ДЕ ШАРДЕН – ВИДАТНИЙ ФІЛОСОФ ХХ СТОЛІТТЯ	222
Байдюк О.	ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛОСОФ СЕРГІЙ КРИМСЬКИЙ	223
Крот Н.М.	ВИДАТНИЙ ФІЛОСОФ ХХ СТОЛІТТЯ КЛОД ЛЕВІ-СТРОСС	225
Косяк К.	ЛЕВ ІСААКОВИЧ ШЕСТОВ – ВИДАТНИЙ КИЇВСЬКИЙ ФІЛОСОФ ХХ СТОЛІТТЯ	227
Векленко І.	МОЛОДІЖНА СУБКУЛЬТУРА ЯК ПРОБЛЕМА ЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКОГО	228

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ*

	ДОСЛІДЖЕННЯ	
Рухадзе Д.	СМЕРТНА КАРА ЯК ЕТИКО-ПРАВОВА ПРОБЛЕМА	230
Денисюк В.Ю.	ДЕМОКРАТІЯ: ПОЛІТИЧНИЙ ІДЕАЛ ТА ПОЛІТИЧНА ПРАКТИКА	231